

IVSTI LIPSI
EPISTOLARVM
CENTVRIÆ
DVÆ:

*Quarum prior innotata,
altera noua.*

LONDINI,
Excudebat GEORGIVS
BISHOP, Regiæ Ma-
jestatis Typographi
Deputatus.

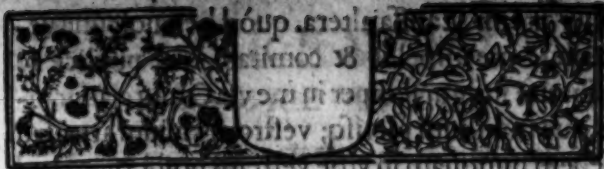
Anno salutis humanæ,

1593.

3

AD PRETOREM
CONSULES,
ET
SENATVM
REIP. VLTRE-
TECTINAE.

Viri Nobles. Viri Prudentes,

PISTOLAS meas
aliquot, quas his die-
bus collegi, & errantes
redegi sub vnum huius
Centuriz velut signū,
visum mihi in lucem
dare: idque sub tutelā
nominis vestri. Caus-
sam habui duplicem.

Prior est, quia lucem aliquam tenui huic & per se
obscuræ scriptioni conciliare conatus sum à luce
vestrā: quorū antiqua, potens, & amena vrbs splē-
det inter Belgicę primas: vosq; in ea, per prudentiā

& virtutem. Causa altera. quod benivolentia ve-
stra huc me impellit & comitas, quæ publicè ac
priuatim insigni semper in me vñ. Omitto amicitia-
as, quæ mihi cum plenisq; vestrorum ciuium amicitia
pedem nunquam in vrbem vestram posui, quin clara
mihi signa eximij ciuium adfectus & cultus. Cum
honore & amore venientem excepistis, harentem
habuistis, abeuntem dimisistis. Quomodo merito
nullo, fateor: sed solo impulsu beneficæ & huma-
næ naturæ, quæ velut facti aut Genio, inter aditas
omnes gentes, propriè est vestra. Quod eo maius
vestrum beneficium; quia tam munes fuistis in re
& verbis hactenus immunem. Id ne vltra sim, ver-
borum ecce saltem & scripti munus hoc capite:
Epistolas inquam meas, nouum & veterem inge-
nij nostri partum, nouum dispositu, compositu ve-
terem, sed partum profecto infirmum, informem:
& quem per diuturni hoc morbi tedium nec fin-
gere nec polire mihi mens, quemq; abiecis-
se verius videor quam peperisse. Vos ei tutores, imò pa-
tres: tangite, tollite expositam hanc prolem: & in
primis auctoritatis vestrae scuto defendite con-
tra maligni liuoris dentem. Ita Deus vos &
vestram urbem ciuium hac bellorum
flamma aliquando eripiat, quæ vn-
dique nunc cincti. Lugd. Bat.
Id. Nouemb.

LECTOREM MEVM

SALVERE IVBEO.

N tibi Epistolas nostras, mi Lector, sed
in parte. & tam ipsi in partem, non men-
rior, trepidè emitt, & quod animodo vo-
lens nolens. Volentem me sive volentia
tua facis: cuius fauoris aura suauiter
adhuc mihi spirat. nolentem, argumen-
tum. Primum, quid id tene: nec fama
ad eo magna spes. Epistolas enim meras
damus: diales nostras iugos, jocos, lusius,
& cum amicis garrivus. Quid seruum hūc magno opere, an cultum?
quin epistole esse desinunt, finimū tales. Ordinem aut dilectum in
materiā, curam aut limam in stilo quispiam exspectat? à me frustra:
quia in blandiente illa hareti ego, vi epistolas sub manu nasci debere
censeam & sub acumine ipso stili. Atque adeo (dicam verè) in
non scribo his vix eas lego. Profluant mihi ex liquido quodam can-
nali aperti pectoris: & vs animus aut corpus meum est cum scribo,
ita illa. Victor meus solitus dicere, indices ei semper valedudinis no-
stra meas litteras, etiam cum non indices. Nec falso. Languant enim
ille, excisantur: dolens gaudens: calens, frigenz meum. Affectus
animi corporisque mei in hac tabellā. Quod si quādam in his se-
ritia: tamen pauca: & preponderat, vercor, leniorum multitudo.
Nam nullas esse falso dixerim, quia interdum intercurrent tota &
ex professu sales, philologia aut philosophia, & salubrium aut docen-
tium praeceptorum plena. Consultamus, monemus, cauemus, apud iu-
uentutem praefertim: quam cura mihi semper ad vella, non solum
ad amana ducere, & animo ac robore ponere supra hunc vulgum.
Quas ipsas sepaullò diligentiā scripsi, & velut percolui digniori
quādam sermone vesse: nihil, credo, peccavi. quia hoc quoque sine
cura mea magnā, sine ambitu. cuius manus nimisquam facile men-
tem sequitur: & cum implem eam materiei grauior, chartam mi-
hi visis verba. Famam igitur siue laudem sperem hūc haud ma-
gnam. Atque adeo infamiam quā non timeam, cum oculos siue ad
eum hoc flexi, siue ad rem ipsam? illud quidem primum ingerere
calumnias hanc natam accipere toto sinu. Detegimur enim in episto-
lis, & subijcitur oculis patet nudi, Nosse me, aut alium vñ? episto-
las

*las lege, quae depingunt. Ingenij mei, adfectus, indicij, imò & vix
 non vana imago ista. Alibi fucus & simulatio habitas: hic cado,
 hic veritas, & non nisi natiuus ille color. Quò similes in subitâ il-
 la & se pè calidâ scriptione animus? non potest. Quis apud amicum
 & se alterum? non vult, non debet. Reuera enim deprehenditur
 aut emicat, priusquam se componat: nec velum ei ducere succurrit,
 quo tam cito, & apud tales se tegat. Protrahis igitur hominem
 maxime hæc scriptio: & ideo indicij calumniarumq; exponit. De te
 tuisque memoras? quod carpant, reperient, ut vanum, ut iactabun-
 dum. De alio? hic quoque, quod carpant. Illi in laudes nimis pro-
 prius videbere, alij in reprehensiones: huic ad superbiam vergere, alie-
 ri in adulationem proclinare. Denique in publicâ & civilis res, sub
 cineribus, qui occulti ignes? Pietatis mihi rem alibi tange: apud
 hanc aut illam partem peristi. Reges aut status: cadaver es & fu-
 nus. Atqui hæc in epistolas sæpe intercurrant necesse est, aut ne cur-
 rant illa. In quibus omnibus es? nos (quantum prudentia quidem
 mea tulit) temperavimus: tamen vereor ut temperes sibi à me quo-
 que intemperies quorundam. Voces iam audio, & prauideo, quid
 ad me? ego à verâ culpâ tantum abesse me scio, quantum carpo-
 res illos à verâ laude. Improuide fortasse alibi aliquid dictum e-
 misisti? illi oculi reperiant: at nihil impiè aut malignè. Hoc testor,
 hoc profiteor, mali iurus, mali moris ille, quisquis ali. m mentem mihi
 affingeret ex suâ mente. Nec hoc te ledat, quod unum aut alterum
 alibi lasi. Aperite, fateor, nec tamen nominatim. Se ille quicumque
 est prius prodat & accuset necessum est, quam me. Cur non liceat?
 pestes & vitia hæc hominum detegi, ex usu hominum est: es? non
 ipsos. Peti se illi sentiant, alij suspicentur. In hoc tamen quoque, si-
 cut in ceteris, siquid peccatum: post emendabitur, quia nunc unicum
 hunc librum velus in gustum damus, & periculi faciendi causâ. E-
 mitto inquam hanc Centuriam, aut pramisso veridicæ Epistolari
 meâ legione, tanquam ad incerta itinera exploranda. & si nulli
 aut pauci hostes; fidenter omnes copias producam in hunc Fama a-
 pertum campum. sin laquei & insidie; quiescam, & tenebo me iure
 in fidis silentij castris. Tu o bone, fave, ama, faventem, amantem,*

INDEX EPISTOLARYM CEN-

TVRIÆ

L.

A Brahamo Ortelio epistola	34
Adolpho Metkercho.	94
Alexandro Ratloni.	12,33
Amico cuidam.	62
Andrea Dudithio.	92
Andrea Schotto.	45
Augerio Gifleno Busbecquo Cæsaris Legato.	18,63
¶ Bonauenture Vulcanio.	65
¶ Carolo Clusio.	48,91
Consulibus & Senatui Antuerpiensi.	16
Cornelio Prunio.	39
Cornelio Valerio.	1
¶ Dominico Lampfonio.	60
¶ Errico Memmio.	87
Euerardo Pollioni.	16,46,78
¶ Florentio Thinnio.	90
Francisco Bensio.	52
Francisco Modio.	28
Francisco Raphelengio.	35
Francisco Raphelengio Francisci Filio.	77,82
¶ Gabrieli Roelandio	47
Gaspari Schuermannno	44
Georgio Benedicti.	73
Georgio Ratallero Præsidi Vltraiect.	25
Gerarto Falkenburgio.	4
Godschako Steewechio.	41
Gulielmo Breugelio	8
Gulielmo Cambdeno.	24
¶ Hadriano vander-Burchio.	57
Henrico Ranzouio.	88
Henrico Wiltio.	55,98
Hieron. Berchemio.	21
¶ Iacobo Cuiacio.	67,76
Iano Doufa.	3,15,23,71,96
Iano Grotio	17
Iano Grutero.	93
Iano Gulielmio Lubecensi.	11,39,66,74

A 4.

Iano

Iano Hamenb.	10, 13, 30, 34, 40, 51, 86
Iano Lernutio.	75
Ioachimo Camerario.	38
Iohanni Ionstono Scoto.	71
Iohanni Merentorfio.	99
Iohanni Rotario.	36
Iohanni Sambuco.	49
Iohanni Viuiano.	6
Iosepho Scaligero Iulij F.	31
Iosiz Mercero.	64, 97
¶ Lauino Torrentio.	27
Lernutio & Gifelino.	53
¶ Marco Antonio Mureto.	95
M. Valerio Collino.	14
Martino Antonio Delrio.	58, 69, 79
Martino Lydio.	30
¶ Nicolao Biesio Cazaréo Medico.	89
¶ Paulo Bufio.	83
Paulo Mehffo.	100
Petro Egmondo.	7
Petro Pythæo.	22
Philippo Lanoyo Nobiliss. iuueni.	85
¶ R. Pincæo.	80
Rolando Wincelio.	5
¶ Stephano Pighio.	39
¶ Theobaldo Teelingio.	41, 84
Theodoro Cantero.	19, 26, 31, 37, 43, 61, 68
Theodoro Leewio.	29, 70, 81
¶ Victori Gifelino.	

IVSTI

IVSTI LIPSI
EPISTOLARVM
CENTVRIA I.

EPIST. I. *Lonanium.*

CORNELIO VALERIO S. D.

IT Æ genus, quod à reditu elegeram, & indicaui presens tibi, mi Valeri, & probavi. quietum istud, modestum, latens, remotum ab ambitu & à curis. Et iam ingressus serid eram, cum (ecce subitam vim Fati) vereor ut subito id mutem. Nam tempora quæ impendeant, vides, & quæ tela improvise exorsa civilium bellorum, quæ si pertexitur, & nisi stamen eius ac subtemen pax aliqua abrumpat, stare mihi diutius non licitum in hoc loco. Quomodo enim? exposito cotidie non rapinis solum militi, sed injuriis. quorum quam libera licentia sit, nosti. Heu vitæ legem scui annexi, angere & dolere, in omni sorte. Itaque agellos istos mente iam defero, & specto Grudios vestros, non plane inuitus, fateor, cum te cogito & Canterum nostrum: quem tamen audio & doleo in lento esse morbo. Quid autem? rabes ea est & marcor? an quis alius languor? De illâ, visus mihi dicere medicus Gemma. Quod Musæ tamen prohibeant, & diurnare paullo magis in terris velint Parnassium hunc alumnus. Sed causa morbi quæ? studia, an curæ?

* Tunc uti qd. tu exi vides de duobus.

ait Tragicus. De studiis magis credo: quæ calidè ille nimis habuit & intentè. Numquam vidi tam indefessum ingenium, & laboris huius Musici aut appetens magis aut ferens. Semper ille in libris, chartis; noctu, diu; assiduus, accubus: nec dies solum omnes appensi & numerati ad hanc curam, sed horæ, quas singulas ad clepsydram dividere, & attribuire ille solitus huic lectioni aut huic scriptioni. De Plinio suo

* scribit & iactat alter Plinius? atqui torpor ille hominis & desidiosa mœra, si cum hac assiduitate comparetur. Nos, mi Valeri,

* Morbos enim producere & curæ solent.

* *Epist. v. lib. 3.*

leri, remissiores : & si per hanc viam mors, sum immortalis. Vis scire quam ignauiter cessem ? Tot protela admonitionum tuarum nondum effecere, vt vel manum admodum Commentario Corneliano. Ita subiit me ignatię huius dulcedo : &, quod ille ipse Cornelius ait, *inuisam primo desidi, tunc amo*. Mutabor fortasse cum loco. Tuus certę non sermo solum excitabit me, sed vultus. quem ipse vereor & venoro, ductorem doctoremq; meum in meliore hoc animi cultu. Vale. In Iscanomco. a. d. xii. Kal. Decemb. co. Ia. Lxxv.

EPIST. II.

Brugae.

VICTORI GISELINO. S. D.

R A R A S ate litteras, mi Victor, accipio: sed certę caras, stillantes mero melle & amore. Vellem vtrumque, vt & diligentiam tuam amare possem, & adfectum. At principium tuum vanum de abitu meo Coloniam. Vnde hoc autem ? ab amico aliquo, an a famā ? Non enim a me certę, aut meis litteris : nec vnquam mihi fuit in mentem. Apage illud scelus (ita loquor) vt pedem hac prouinciā essetam, non visis vobis. Et sanę paullum modō hic morbus perseverasset, veniebam ad te non solum corporis sed animi medicum mei. Nunc, cum deo fauente, reualui, & gallum debeo Aesculapio tuo. O dicula illa, quam vnā mecum exoptas, quando exorire ? quando te & Lornutium in Icano isto complectar & fruar ? quando in pergulā illā ad Lunæ lumen garriemus, viuemus, imō & bibemus ? D i amicitia præfides, repræsentate mihi hoc votum. Festino enim quia vt cogi nubes has video, breui dabunt tempestatem. Circa nos militares globi: qui vereor non vt interpellent, sed pellant. O locum hunc beatum, absque metu isto si ! A Samboco herē ad me litterę, sanequā amicę. Humanissimum virum corā repperi, non pro opinione meā (tecum hoc sit) litteratum. Ita in his quoque rebus ludit & illud illud siue Fatum siue Fortuna: & quidam merentur famam, quidā habent. Inter illos, in eādē Germaniā Andream Ellingerum noui, deus bone, virum magnū & penitus doctum ! at ille pænē ignotus latebat & fallebat inter suos. Ita fatua sepe huius aui iudicia, aut iniqua. Et nos quid

quid speremus, aut laboremus? Dormiamus potius, aut cucurbitas pingamus. Quorū alterum ego quidem iam facio. Scripsi enim hæc ipsa ad lychoum, labente manu, premente somno. In ilcano meo. III. Non Octob. co. 13. LXXVI.

EPIST. III.

Lugdunum Bat.

IANO DOVSAE

amicissimam

salutem mitto.

ECQV ID tinnunt tibi aures, mi Douſa? ita multus non in sermonibus meis solum es, sed in literis ad amicos. Vel nunc cum Rogerio nostro, quā multa, quā suavis, de te fabulatio? Adest enim mihi, ne nescias, hoc ipso tempore, & quidem in mensā. Ita dico, in mensā: & in eā mihi hæc scripta. Abituriebat enim ille, nec fas certe sine meā manu: pænē scripseram animo, quem ille à me exulem auferet ad te secum. Non sum ex iis qui

Composita dicta pectore euoluunt suos

Quæ cum componas dicta factis discrepant:

Vt ait Attius. audi, Douſa, veram vocem. mens omnis & adfectus apud te est, ex quo legi suauissimos & felicissimi Genij tuos versus. O te magnum, & mei stomachi vatem! Non Musæ ipse Lipsium magis ament, quā ille te. Itaque non vltà fero desiderium. & nisi res nostræ turbidè porro turbauerint, cis paucos dies excurram: & vsurpabo istis oculis, quem nunc auribus tantum & linguā. De Gisellino nostro & Lernutio, omnia recta, nisi hoc tamen, quod vterque nuper in vincla coniectus (percutio te) pone metum) nuptiarum. Etiam ego in hoc carcere. si vir es, veni & lunones nostras vide. & que mellitissime. Louanij, Nonis Aprilibus co. 13. LXXVII.

EPIST. IV.

Vbios.

GERARTO FALKENBURGIO. S. D.

MVNVS vestrum accepi egregium, mi Falkenburgi, imò regium. Et cur non, vestrum? ego scio Redigerum caput huic dono fuisse, te pedem. nec tam beniuolo conciliatori minus debere me fateor, quā datori.

Animus

Animus enim est, quem in his talibus spectro: nec pretium unquam à se facio, sed ab adfectu, qui in te certe maior. Aurum autem ipsum, quid nisi splendens quædam terra & nitidius paulò lutum? Iudicium tuum de libellis nostris mihi gratum. sed vtinam iudicium! siue tamen amor, is quoque gratus, quia magnus: nec aliter unquam tam rectam certamque mentem cogeret in errorem. De lapsu memoriæ quod submones, verum est: corrigam libens. Quod autem his & ad Pulmannum litteris iteras & pungis de seruitute: audi quæso liberè & diffusius paulò meum sensum. Ego qui status patriæ huius sit, nec ignoro mi Falkenburgii, nec nego, (aspera in eo multa fateor, intenta, rigida, præter mores, præterque leges.) sed hoc quoque scio, qui meus. Apud me ecce & in rufculo meo viuo: cur angar, quid Cottæ aliquis aut Carus moliantur in aulâ? Vim aliis inferunt? nondum mihi, opes delibant aut diripiunt? pereunt eadem absenti. Ad impium aliquid adigunt? numquam. Mentem enim istam liberam quis tyrannus mihi artat? internam sententiam quis cogit? cultum metumque diuinum è pectore isto quis eripit? Et si velint: ecce sacram ancoram,

* Quis seruus est, perire modo qui non timet?

* Τις ἐστὶ δούλος? ὁ δούλος ἀπογνῶν ἐστίν;

Hoc enim firmum aduersus externa omnia telum, non timere propter quod timetur. Sic Socrates adfectus, qui Athenas non deseruit, infensas non vno sed triginta tyrannis sic Seneca, qui sub Nerone, imò cum Nerone vixit sic Heluidius, sic Thraseas, & magna illa sapientum manus. Me cur in alia vocas? Animo diffidis, aut annis? noli. Ego enim mi Falkenburgii in iuuenili hoc pectore sic adfectus, vt deum, virtutem, & me constanter colam: non aduler imperantibus, sed nec irrite: & cum Corneliano illo * Lepido, inter abruptam contumaciam & deforme obsequium, pergam iter ambitione ac periculo vacuum. Periculis inquam, quorum non ego (humanitus quantum licet) occasio aut causa. Quod si aliunde & ab externâ vi ingruant, quomodo aut vbi excludam? Non Vbij vestri ab iis me liberent, non liberæ omnes Imperij vrbes. Sed reuerà (dicendum est) peccamus multi in hanc partem. prouocamus pericula, & lacessimus sæpe imperantes vanâ quâdam specie aut superbæ libertatis, aut incautæ pietatis. Modestia autem est quæ deo placita, &

* De cuius causâ prudentiâ apud Tacitum, *Annal.* 1v.

his

his qui dii in terris. Reges vt fulmina esse didici: dura frangere, mollibus plerumque illæsis. Itaque hæc tempora, vt nimbium, habeo: donec defæuierint, latito & me tego. Nec nimium tamen de sæuitiâ illorum queror: quia seio exoriri posse deteriora. Rusticulus ille, mihi in mentè, qui diu de Antigono rege viuo questus, cum obiisset successore peiores terram labomose inuertens & vòtorum iam pænitens, *Antigonum*, inquit, *refodio*. Faxit & ille deus, vt hic turbæ nostræ itent, neu breui procellæ ingruant sæuiores. Sed hæc magis seria fortasse quàm pro epistolâ. occasio tamen iis ex ierata tuâ accusatiunculâ: & gaudebo, si consilij mei ratio proba iam apud te probum. Talem enim non minus repperi, quàm amicum mihi, qui vt esse pereserueres, rogo. Ad Redigerum ipsum scripsi seorsim. In Iscano meo, Kalend. Sextilibus, Anno 60. Id. LXXV.

EPIST. V.

Vienna.

STEPHANO PIGHIO.

FIDEM meam culpas? audi. Prandium mihi hodie apud heroem nostrum (non enim virum dixerim) Busbequium, post prandium, longiusculæ etiam fabulæ (sed de litteris) vt apud illum solet. Hæc res diem mihi abstulit, & me tibi. Ignosce, & iam cognosce. Nam de Prætorum lictoribus, liticulæ nescio quid adfero ad te nostrum Prætozem. Vulgus & auctoritas veterum sex eos facit. loca & testes tibi noui. At duos fuisse tantum, lex vetus mihi ingerit, apud Censorinum ista. *Prætor urbanus qui nunc est, quique post hæc fuerit, duos lictores apud se habet, vsque supremam ius inter ciues dicit.* Cauillari poteram & effugere, tanquam minimum duos lictores lex esse vellet, de pluribus non vetaret, sed ligauit iterum meus Plautus: apud quem in Epidico clarus ab hac reiocus,

At enim unum à Prætura tuâ Epidice abest. EP. quidnam?

THE. scies.

Lictores duo, duo riminei fasces virgarum.

Inter ornamenta ecce Prætoria disertim duos lictores numerat, duosq; fasces. Hac reprehensione, huc ibam: vt censerem Plauti & veteri illo æuo haud plus duos sanè fuisse,

at numerum postea auxisse, splendoris maioris causâ. Sed hoc quoque didacticulum intercluse mihi importunè tuus Valerius: in quo lib. 1. cap. 1. lego de Furio Bibaculo: *Prætor fœliciteribus præcedentibus armis ancilia tulit*, quod factum notæ tuæ Chronicæ referunt in annum urbis D x v i: id est, ante aditum Plautinum ævum. An Prætori urbane & peregrino si fortè binitantum: aliis extra urbem, & ad auctoritatem apud subditos, plures? Iuvâ, iuvâ: angor ego & cæcissio. Præmium tibi operæ: cænula: cras apud me in diuersorio nota: sed eâ lege, ut ambulatiuncula præcedat ad filiulam nostram Querquetulanam. Salve à tuo Lipsio, & dormi. Vienna, Idibus Iuniis 00. 13. Lxxi r.

EPIST. VI.

In Pictones.

IOSEPHO SCALIGERO IVLII F.

S. & amorem nuntios:

QVI verè erga te magnus. Nam iam antea, mi Scaliger, cum veneratione quadam amabam te, paternæ & tuæ virtutis causâ: nunc magis, cum te quoque video conspirare mecum in hoc affectu. Nam, quæ de me erant, literas tuas Plautinus mihi legit: & amicas valdè, & honestas. Atque in amore quidem tuo, gaudeo: in iudicio, triumpho: quia (verè, & ex animo) si quisquam est proborum, cui probari me meaque velim: is tu es, inter probissimos primus. Nam hunc vulgum, mortis ego si morer. Epistolicas his diebus emisi: rude opus, nec istarum aurium. Vidè tamen: & agnosce nos in literis multa velle te posse. De Plauto quod item ad Plautinum: apage. egone ante te! Iamdiu libraui hoc onus, cui impar ista ceruix. Tu hic vnus Hercules siue Atlas nobis, & fulcire debes comicum istud celum. De Nonio etiam cogitare te audimus, verone & serio? item de Manilio. sed literæ tuæ nihil tale nuntiabant. Credimus tamen: quia hæc omnia per iocum & ludum te posse ferimus, in quibus atq. iudant. Aquila in nubibus, quod Græci dicunt, verè tu es: vides, imò peruides omnia; & quidquid venaris, capis. Sed desino huiusmodi sermonum, quia reuera

• Lene donum, sapienti pro multis laboribus dicere laudes,

Tu

Tu salue, & me ama, qui te æternum. Louanij, a. d. vi.
Kalendarum Decembrium. clb. lb. Lxxvi.

EPIST. VII.

Lutetiam.

PETRO PYTHOEO I. C. S. D.

PLANTINO nostro elapso ex Troiano casu, id est incendio suæ virbis, & ad vos abeunte: iure mihi amplectenda occasio fuit, mi Pythæe, compellendi tui. quem iamdiu (verè tibi, & in os dicam) inter paucos Gallos amo & admiror. Ignoratum, fateor: sed à vultu, non ab animo. quem politissimum exosculatus sum sæpe in tuis scriptis. Nec blanditiæ apud te sunt. restabuntur id publicè Epistolice meæ, per hunc tumultum ausæ adspicere lucem: in quibus, si erit tanti, reperies cum beniuolentiâ memoriam tui. Te pariter quæso, vii hunc eundem adfectum erga me aut sumas, aut retineas: & vt planè plenèque me bees, mutuis cum litteris foueas atque alas. Litteris, non rerum grauium, aut de arcanis regum (quid ad me ista?) sed quæ alucinentur liberè & vage per studia nostra: quid tu, quid Scaliger, quid alij vestri Galli meditentur, eiusdem nobiscum Musæ. Vale, & me ama, quod valdè facturum te scio, si scias quam valdè ego te. Fratri tuo Francisco, lectissimi ingenij iuueni à me salutem dicito. Louanij xvi. Kal. Februar. co. lb. Lxxvii.

EPIST. VIII.

Bruxellam.

GVLIELMO BREVGELIO,

REGIO CONSILIARIO,

cognato meo S. D.

MAGNUM, sed amicum mihi dissidium tecum est, de agro deque vrbe. Tu istam præfers, ego illum? & rationes mihi, nisi fallor, magis firmæ. Quas quoniam herè inter differendum leuiter libauimus, visne hac epistolâ (ortum enim & libentia mihi) promam accuratius & deducam tibi per partes? Scio velle. aurium tantum, vt sic dicam, vacuas ædes mihi aperi: & admittè, sodes, peregrinantem veritatem. Agrum & in eo cultum, meliorem Vrbe esse alio, ad Sapientiam, ad Mores, ad Voluptatem: addo & Fructum.

Fructum. De Sapientiâ: non negabis, quin ille aprior ad eam animus, ubi is liberior & magis sui iura, talis autem in agris est. Opida vise & adi: non effugies, quin vna tumultus, procellas, turbas. Circumstrepent enim te subito rei hominesque: & negotium tibi non solum tua negotia facient, sed aliena. Ut difficile est in conuiuio lauto & opiparo solum esse sicum & sobrium: sic vacuum, inter tot occupatos. Ille ad sponsonem te trahet & ad forum: ad nuptias alius & ad templum. In ipsâ viâ clamores alibi & litæ pugna nonnullibi & arma, & mox iudex, lictor, carcer. Domum ipsam tuam cum veneris: ne in secretum venisse te cense aut penetrale. Irrumpent ecce salutatores, inuisores, & nomine amicorum quidam fabulas imò epulas captantes. Hos nullum limen submouet, nullum velum: & per omnes rimas inuolant importune illa: muscæ. Inter ista & inter istos, quis libris liber locus? quis cogitationibus? sine quibus an vlla legitima ad Sapientiâ exercitio aut via sit, haud cerno. Et tamen fac te felicem aut fortem: otium aliquod in ipsâ vrbe diu lustratus tibi vindicea: nego id liberum, firmum, aut aptum animo vegetando. Spernit enim naturâ suâ includi cælestis ille ignis, & aërem amat & campos. Ut generosas feras cauea domat & frangit: sic altas mentes vrbicus ille carcer. Equum ad cursum apertus & liber circus prouocat: animum ad studia, vagans vacansque aura. Siluam illam viridem videt? hinc carmen auet aut hynum deo pangere. Horti illam purpuram? hinc cum libellis suis decumbere. Aquæ illud murmur? ad eam altiori cogitatione abiici. Et nocte ipsâ aut sub eam, pictum illud patensque cælum eum capiet: & inter tot stellas errantes, aut inerrantes, à curis terrisque erro, mente scandet super illas. Adde quòd hinc altum securumque otium: nemo qui appelleret, aut interpelleret: & amicissima semper studiis, solitudo & quies. Vides igitur quæ in hac parte ager ante urbem habeat: nec vanè à Columella scriptum, *Vitam rusticam proximam & quasi consanguineam sapientiæ esse*. Quòd si nunc ad Vitam me vocas & ad Mores: bonâ fide, vtrubi, te quæ iudice, illa innocentior, & hi puriores? veritas tibi exprimet quòd in agris. Oculos paullisper conice in magna illa & comertiis crebra opida: menuior, nisi ambigas cæcus

illuc hominum, an confuges vitiorum. Adfert enim seorsum quisque suas culpas: quas mixti vulgant, & velut contagio, tradunt inuicem capiuntque morbos animorum. Quin ut flumina per se dulcia, cum in mare venerint, salescunt: sic homines haud mali, ex agris in urbem redacti, tactu inquinantur & mixtione. Illic enim ambitio, avaritia, libido, proprie habitant: & fons omnium vitiorum, depudere. cui origo, non negabis, ex crebro illo inter se adspectu occurruntque. Itaque prudentes olim legistatores & qui semina iecere boni status, ciues suos plurimum ab urbe & conuentibus abductos, habere voluerunt in agris: quos ad probitatem, modestiam, robur, gymnasium censuere & palestram. Romulus ille æterni auctor imperij, in duas classes cum ciuem diuisisset, Seruos ac Liberos: istis duo tantum studia Militiæ & Agri dedit; illis artes reliquas, quæ ad Mercurium & ad lucrum. Ita enim est, mercatura & quicquid artium ad opes ducit, ducit ad vitia: nec animum solum emollit & effeminat (verè Sallustio dictum) sed corpus. Quis vires & viros unquam in opidis quaesivit, aut inuenit? adeo venis illud verum in omni gente & æuo est, *Optimum militem legi in agris*. Parthi olim belli potentes: sed sparsi in agris. Scythæ: sed in tugurijs oberrantes. Germani: sed priusquam urbes coluissent. Turcæ hodie: sed minimum dedit in amcenitatibus opidorum. Quin illud ipsum Genisiferorum agmen, iure terror orbis, non ex agris solum, sed pæne dicam haris collectum, & mapalibus pastorum. Nam Romanos tibi quid ingeram? Curios & Fabricios nosti ferentes, occantes: Quinctios arantes, & Dictatorem induentes: & vno verbo, non milites solum ab agris, sed duces. De Moribus ergo vides, qui si usquam etiam hodie præci integrique querendi sint, vestigia reperias in agris. ubi apud se quisque: & idè pudor, innocentia, simplicitas manet, & vita malatum fraudum artumque expers. Sed quid possim in hac parte magis verè, magis amplius dicere, quàm Hippolytus ille apud Senecam? quem, quæso te, audi.

Non aliam magis est libera & risio caroni

Ritū sive melius vltia quæ prius colas,

Quam qua relictis moribus campos amat,

*Non illum avara mentis inflamat furor,
 Non aura populi, & vulgus infidum bonis,
 Non pestilens inuidia, non fragilis fauor,
 Non ille regno feruit, aut regno imminet;
 Spei metusq; liber.*

& adde plura pulcherrimi cothurni, quæ omitto. Ad Voluptatem enim transeo: quæ tamen hîc tam obuia, vt indigner super eâ moueri mihi litem. Elementa omnia intueor: vim suam vsuq; palam & toto, vt ita loquar, sinu in hoc rurc nostro effundunt: obscure & parciter in tuâ vrbe. Solem vide: melius hîc niter. Aërem: lætius latiusq; diffunditur & fidet. Aquas: purius bibuntur. Terram: hîc tantum cernitur in vero suo vultu. Alibi in planiciem effusè porrigitur: alibi in collem placidè adsurgit, aut magis rigidè in montem. Illic herbis & sponte natis arbutis vestitur: hic fruge fructibusq;, & fœliciore ligno. Quem non delectet tam varius adpectus & cultus magnæ matris? cuius apud vos vna facies ædibus pressæ aut pauimentis. Iam domum si venisti, hîc prorsus gaudiorum & amoenitatis vera sedes. Manè surrexisti? ad musicam quidem. & circumsonant te ac velut salutant chori illi alitum, suauiter strillantium, trutilantium, minurientium. ad quos non æquiparent se tibiz, citharæ, aut ex arte vlli cantus. In horum prospexisti? oculorum aciem tibi præstringet illa ipsa nocte exortum agmen florum & herbarum. In praturno occurrent Vere nouo arbores odorâ quâdam & canâ niue perspersæ: eademq; sub Autumnum, aliâ pomorum purpurâ siue cerâ distinctæ. Propius easdem adspice, insitiones mirabere & matrimonia: adulteria etiam, & suppositos fœtus, insciâ matre nec inuitâ. Quam lasciuam comprehensionem fecunditatemq; quisquis in ligno non miratur; ipse profecto lignum. Iam ad agros deuertisti & tua rura? illic boues lentè pascuntur & oberrant; hîc pecudes magis vagè lasciuunt & hædi. Porcus alibi vóluratur & grunnit: alibi cristata cohors cugurrit & scalpit. Segetes illic tuas vides, & siliginis, farris, hordei vberes fasces: siluam istic, & ad hiemem lignorum strues. Vitem denique alibi florentem aut maturefcentem: & spe iam præbibus sacrum illum alibi-lemq; liquorem. Quorum omnium quæ copia in vrbe sit?

quin

quid ne imago quidem satis certa & expressa. Sed vix qui
 parietem intuentur, ex leui linearum doctu, animalia in eo
 & facies sibi fingunt: sic vix homines rerum futiles quasdam
 umbras. Ita vixit in pulcherrimo hoc mundo, mundi ex-
 siles: nec boni aut doni eius plenè vquam nectis. Postre-
 mum Fructus mihi superest, de quo quid ambigimus? cum
 non solum cultus & ornatus plerisque vitæ ab agri sit, sed
 vita ipsa. Agricultus enim moritur: & vna humanam ge-
 nus. Adde illa comoda: agnum aut hœdum à stabulo,
 pullum è cortè, porcum ab hærâ, & tot dapes inemptas:
 quas vos ægri & carè præstinatis à foro aut macello. Quod
 si opes omnino queris & aurum: rideo ego & sperno? &
 tamen si quis hæc quoque ambiat, non alibi parandorum
 vberior materia & leges. Non palatia, non fora, non so-
 nor plures ad opes euexere: quàm beati isti agri. & addo
 rei caput, quod tuto euexere, quod citò, quod innocenter.
 Thales ille olim anno vno diuitias amplas corrogare po-
 tuit, emptu prospero omnium oliuarum: & viro prouido
 sapientiæ; non hodie idem fas, in segete, pecude, filuâ?
 Sed de his quia non libenter, nec ampliter quidem disse-
 ro: & mitto te, si voles, ad veteres rei rusticæ scriptores, à
 quibus disciplinam eam petas. Nam ego fastidio: sicut &
 illud, quod crebrò ac pertinaciter mihi obicit de dignitate.
 Dignitatem ea mansio non habet, inquit: intò nec pietatem,
 quia patriam is desertum. Dignitatem? me iudice, amplam:
 qui Reges & Principes fuisse scio in hæc parte. An illud di-
 gnus, in foro latrare, tribunali sive aula lambrere, fastum
 in æquales, adulationem in superiores exercere: quàm Sa-
 pientiæ sacrum colere, Naturæ opes lustrare & promere,
 denique placidè viuere, placidè mori. Nam de patriâ, quid
 ais? In hac confusione rerum ad clauum ego sedeam: vbi ne-
 mo auditurus, non nemo etiam intrusus rectè gubernantem
 sit? Sæculum hoc paullisper vide: quo noxæ integritas, con-
 tumeliæ pudor, ludibrio fides est: & aude suadere vt iis
 præsim, quibus, hoc ipsum (pænè dicam) ægrè mihi est,
 quod intersim. Concludens voueo, vt procul ab vndoso
 illo vrbium mari, in hoc tranquillo & rurestri portu qui-
 escam & consenescam: vbi Deum in primis pie pureq; ve-
 nerer, deinde Sipientiæ studia & Musarum tractem, &
 quid-

quidquid propriè ad usum aut cultum animorum. Vbi clas-
sica nulla aut tubas audiam, ubi cornus salta aut tori non
videam: sed modeste tranquillèque mihi & mecum victi-
tem, experti ambitionis & pallentium curarum. Cùmque
vltimus ille & decretorius dies venerit, spiritum hunc, sine
metu, sine motu, emittam, & apud notos ignotòsque me-
moriæ mei relinquam bonam potius, quàm magnam.
Habet quæ pro agro, in agro scripsi, quæ si approbas, tan-
dem etiam hoc institutum meum: neu ultra commouen-
dum me cense ex beatâ istâ sede. Ita Deus beatum aliquan-
do re faciat, cum vxore liberisque: quos saluto. In Isca-
no meo. III. Kal. Octobreis, æ. 15. LXXV.

Carmen ecce etiam adiunxi, quod eidem argumento, ca-
lore isto effudi.

L A V S ET VOTVM
VITAE BEATAE.

I L L E est pax superis Deus.

Es mortaliū alior,

Qui faci ambiguū diem.

Non optas leuis, aut times.

Quem non ambitio impotens.

Non spes sollicitas lucris.

Quem non concutit metu.

Regum praecipites mine.

Non solum implacidi Ioui.

Vm sed stabilis loco,

Pulgi rides inania:

Securū que oritur dies,

Securo cadit & dies.

Vitam si liceat mihi

Formare arbitriū meis:

Non fasces cupiam aut opes,

Non clauus nūcis equis

Captiua agmina traxerim:

In solis habitem locū,

Horis possideam atque agros,

Illic ad strepitum aquae

Musarum

Miserum studio fruar. *Et deus est, qui vult, ut sciamus, quod sit.*
Sic enim fasa mihi vltima *meumque vult, et dedit ois*
Pernone Lachesis mea; *sv hup, callipyri, argonv.*
Non vlli gratia est in illis, *aliquis tunc, sv hup, vltis*
Qualis Longius hic meus *momenti, sv hup, vltis*
Tranquillus morier fuisse. *torrida in vltis, vltis*

EPIST. IX.

VICT. GISELINO. VO. QUAT

LEGI tuas, ad os appressi & ad pectus. O que pena tibi me sistat! Ego ille, constans deicior una cogitatione hac plagâ. Scripta mea desideras & nugaz ego te, te. Sed qui agis? ut ex nuncio intelligo, perbellè. Gaudeo, nam timebam, ob substratum tibicinem. Moufflinum celeri casu. Nos fluctuamus, vs qui maximè, sunt qui ad Arma inclinant, sunt qui ad Irenen. Aitna & apud vos puncta esse pro istâ. Quidquid est aut erit, ego te non amo sed perco. Descriptus, scripsi ad Ocellum nostrum. non inuidebit. Propriâ, Kal. Septemb.

EPIST. X.

IANO LERNVTIO. S. D.

HAETIVS apud nos est, ille cuiustu sororem. Eum rogavi de te multa, & rettulit omnia quæ vellem, excepto silentio: quod causam habeat, necesse est vel ab oblivione nostri, vel quod malo, ab inertia tua. Et quis insolitus hic torpor? Tu ille qui lacessere me soles, taces ad meas binas? *Omnia nunc anser,* ait ille: non enim ad dam vel omnis causâ, mutari amores. melius de te sentio, & tamen si amorem non deseris, non etiam debebas officia amoris. An etiam nupere angit nupera mea fuga? Peccare & emenda hanc culpam, ut in amicitia sis sine mendâ. Amicum nostrum audio adscitum in aulam, & in medicum Ducis. Gratulor: & magis, siquid is titulus ad Plautinam aulam. Nam si nomen tantum, & nihil ab eo vincti sperno. Nos hic in alio ordo (Nemesis non audiat.) & te isthuc invitare audemus vel habitandi causâ. Multi certe

quidquid propriè ad vsum aut cultum animorum. Vbi clas-
fica nulla aut tubas audiam, vbi cornos aulæ aut fori non
videam: sed modeste tranquillèque mihi & mecum viti-
tem, expers ambitionis & pallescium curarum. Cùmque
vltimū illè & decretorius dies venerit, spiritum hunc, sine
metu, sine motu, emittam: & apud notos ignotisque me-
moriæ meæ relinquam bonam potius, quam magnam.
Habes quæ pro agro, in agro scripsi, quæ si approbas, tan-
dem etiam hoc insignium meum: neu vlti commouen-
dum me cense ex beatâ istâ sede. Ita Deus beatorum aliquan-
do te faciat, cum vxore liberisque: quos saluto. In lica-
no meo: 11. Kal. Octobreis, 15. LXXV.

Carmen ecce etiam adiunxi, quod eidem argumento, ca-
lore isto effudi.

L A V S E T V O T V M
V I T A E B E A T A E.

I L L E est pax superis Deus.

Et mortalibus alior.

Qui facit ambiguum diem.

Non optat leui, aut times.

Quem non ambitio impotens.

Non spes sollicitat lucri:

Quem non concussione metu.

Regum precipites mine.

Non solum implacidi Iouis.

Pro sed stabilis loco,

Palgi ridet inania:

Securâ que oritur dies.

Securo cadit & dies.

Vitam si liceat mihi

Formare arbitrii meo:

Non fasces cupiam aut opes,

Non clarus nixus equis.

Captiua agmina traxerim:

In solis habitem locis,

Hortos possideam atque agros,

Illic ad strepitum aquæ

disfarum

*Ma formi studiis fruor, quod bene de hisce occupationibus
Sic non fatis mihi vltimo mentisq; laboribus
Perueni Lachesis meae, sed bene, quod huiusmodi
Nonnulli graui aut inale, alioquin non, sed bene, quod huiusmodi
Quali Longius hic meum, quod huiusmodi, sed bene, quod huiusmodi
Tranquillus moriar senex.*

EPIST. IX.

VICT. GISELINUS AD QUA

LEGI tuas, ad os appressi & ad pectus. O quam pen-
na tibi me sistat! Ego ille constans delictor una cogi-
tationis hac plagâ. Scripta mea desideras & nugaz
egote, te. Sed qui agis? rex nuncio intelligi, perbelli.
Gaudeo, nam timebam, ob substratum tibi cinem. Mou-
ssinum celeri casu. Nos fluctuamus, vs qui maxime, sunt
qui ad arma inclinant, sunt qui ad Irenen. Atque & apud
vos puncta esse pro istâ. Quidquid est aut erit, egote non
amo sed perego. De scriptis, scripsi ad Ocellum nostrum.
non inuidebit. Propria. Kal. Septemb.

EPIST. X.

IANO LERNVTIO. S. D.

HAETIVS apud nos est, ille cuius tu sororem. E-
um rogaui de te multa, & rettulit omnia quæ vel-
lem, excepto silentio: quod causam habeat, necesse
est vel ab oblivione nostri, vel quod malo, ab inertia tua. Et
quis insolitus hic torpor? Tu ille qui latessere me soles, ra-
ces ad meas binas? *Omnia mutantur*, ait ille: non enim ad-
dam vel omnis causâ, motari amores. melius de te lenio,
& tamen si amorem non deseris, non etiam debebas officia
amoris. An etiam misere angit nupera mea fuga? Pec-
cas & emenda hanc culpam, vt in amicitia sis sine mendâ.
Amicum nostrum audio adscitum in aulam, & in medicum
Ducis. Gratulor: & magis, siquid is titulus ad Plautinam
aulam. Nam si nomen tantum, & nihil ab eo vncti: sper-
no. Nos hic in alto ono (Nemesis non audiat:) & te ist-
huc inuitare audemus vel habendi causâ. Multi certe

veltrates oculos flectunt ad hunc portum. Plautinus adeo
hic habet. Typographiam instituit. Quid melius vivimus
& vigemus. Tu vicissim, quid valeas, quid facias, cum Vi-
ctore, cum vxore, cum amicis, nil significare. Sero fecit me,
sed deleo. nec cadat in amorem nostrum yngham hoc ver-
bum. Vale. Lugduni Batavor. Bradie Idus Septemb. 60. I.
LXXXII.

EPIST. XI.

IANO GVLIELMO EVBEGENSI. S. D.

ADPRMO mihi Iane Gvlielmi, paper munera iam
diu gratiora misit, & animo tuo, & verbis, quo-
rum verumque tam benigne offert. Ille enim amoris puen-
tissimos, ista elegantie: & elegor (nisi ab ingenio meo abeam)
valde redamare illum, nolo sumare. Hoc magis, quod
vltro prouocet, quod ignotum, quod immerentem. Nam
quid beneficia quendam mea in publicum proferi & pra-
terea desine: hoc ipso video quam me ames: qui non ad-
modum laudanda laudet, & per adfectum recedat a certissi-
ma iudicii tui norma. Itaque hoc ex fide tui respondeo,
vicissim amari te à me, vero honestoq; adfectu: quem dies
ipsa augebit & accendet. Ea est eritq; tua virtus. Lugduni
Batavor. III. Eidus Sextil. 60. I. LXXX.

EPIST. XII.

ALEXANDRO RATLONI S. D.

RARO scribis, sed nescio an ideo litteræ tuæ desiderio
ipso cariores. His quidem postremis, fateor me non
voluptate solum periculum, sed gaudio: si verbo eo vi-
bis fas in istius hac rerum. Nam de Antuerpiâ que mon-
stra audimus? Deus bone, buccine tandem erupisse, tot
menium consilia male sana, male cocta? Q. factum à regio
iuuene minime regum! Eri nobis adhuc tenebræ, nec dese-
totâ satis certis nec de causâ. Euiusne fraus sine error, ad
vulgi consternatio & furor? Quidvis enim potius, quam
ut perditie noua hæc macula iuratur laudatissime olim op-
timæq; genti. Sed hæc publica videbit publicus ille Reator.
Tu in re tuâ quid? etiamne fluctuas? sic apparet, atqui sta-

tuentium

ruendum semel aliquid est, cui firmiter inhaerescas. Mutatio quidem hæc crebra, & defektorium, ut sic dicam, genus vitæ, non ex vultu tuo, non ex famâ. Pessimæ, & Græcorum quoque proverbio damnata sunt, nutantes & *ἀστατοι* illæ vitæ. Litteraria hæc vita & otiosa tranquillitas, quid non habet commodi? Non externa illa fortasse, sed nec terra, quæ aurum aut argentum gignit, res alias producit: nec animus, qui se colit & virtutem. Cetera, ille ferè sterilis. Quid tamen præferas huic vni? cui honos, cui salus comes, cui externa & interna quies. Militiam gustasti: & vides quam non ea suavis. Itaque, mi Ratlo, huc redi: & si me audis, in Musæo hoc portu navim tuam desige & liga semel sacro morsu. Ad circumfusa illa & vana bona si abis, quis finis? iactabere, & natabis semper inter cupidinum novos fluctus. Non enim ratio, sed opinio tibi illas ingeret: cui inlitum, variatæ & pænitere. Ut chamæleon, quoniam aurâ (ut aiunt) non cibo vescitur, hianti semper est ore: sic illi cupidine, quos ventus inflavit vulgariū opinionum. Hoc volunt, hoc nolunt, hoc hodie spernunt, cras appetunt, & ut resculæ, quæ fluminibus innatant, temerè impinguntur in hanc illamve partem. Hinc perpes illud tædium in nobis, & velut nausea omnium rerum. Damnamus parentum & nostra vota, & tam cupidè quæ sita quædam deserimus, quàm autè quærebamus.

Certa amittimus, incerta appetimus, æque hoc evenit.

In labores atque in dolore ut mori obrepas interim.

exclamat verè meus vates, hæc illa ad aulâ adspirat, & intravit, rursus fastidit, & beatos censet qui latent. Alius privariū victitat, egreditur, & invidet purpuratis, pariq; levitate togati ad sagum properant, & hi rursus ad togam. Et quis non de Lachetis a queritur? reges ipsi de suo regno. At tu inter eos esto, quos Ratio, quos Sapientia firmavit: nec circumagere mihi vulgariū iudiciorum omni vento. Ut Ulysses ille donec Leucothea velum ei supposuit, natar nigrum pontum: sic tu hoc vitæ salum, donec pectus tibi præcinxerit candida illa diu. Constantiam dico, quam, audi, admitte sena.

Hæc diuina vita diuina est, palatio sedula.

Vale. Lugduni Baravor. x. Kal. Octob. co. D. LXXXIII.

* Vtroque claudicantes incertitæ.

* Hoc mihi ex animo visum optinam consilium.

EPIST. XIII.

IANO LERNVIO

meo salutem mitto:

QVAM recepi iam ipse. Hinc enim iure ordior: & gaudere te iubeo, mi Lemni; quia à molestissimo morbo revalui, imò reuixi. Ad fauces Orci destitutus, mihi hos menses fuisse videor ita me oppressumcule & obstructumculæ illæ internæ pessimis adfecerant modis. Et audēne credere? non leue momentum ad valetudinem meam habuerunt & litteræ tuæ, & carmen: illæ amicissimæ, hoc scitissimum, nec fuerit unquam ut tam piæ, tam disertæ preces non audierit illa Dea, cuius sedem apte in Fortunatis insulis ponis. Quæ autem illa tam audax Parca, quæ vincula inter nos abrupturæ non parcat sanctissimi amoris? Quin audi me, & securus animi es:

*Di me timentur, di pietas mea**Cura est.*

& porro, ut spero, erit. Turbæ apud nos ingrassant, abiectâ spe pacis, quæ vereor, vereor autem? imò spero, vti breui eiciant me ad vos. protul enim futuri videmini ab hoc belli nimbo: qui imminet prorsum capitibus nostris. Sed quid ais? Douane nuper apud vos? nec ad me? ô factum ab amico non amicum! Quod dixerit, subita res fuit, necessarius reditus: nihil audio. nuncia illi à me sodes, sexcentis versibus non luet hanc culpam. In Statium aliquid meditari te suadet mihi noster Modius. vix persuadet. cur enim celes? & quidem cum tuo damno. Nam & mihi notata quedam ad sublimem illum & celsum poetam (ita censeo & appello, non hercule tumidum;) & libri apud nos veteres, qui te iuuent. Innue, mittam. Epistolicæ nostræ nondum emisit. sed vix eas teneo: ita ituriunt. De quibus quid iudicaturi sis, timeo. Alia enim quedam à prioribus meis hæc scriptio. cui nitor ille abest, & luxuria, & Tulliani cincinni: pressa vbiq; nec scio an quaesita nimis breuitas. Quæ me tamen nunc capit. Timanthem pictorem celebrant, quod in eius operibus plus semper aliquid intelligeretur, quàm pingeretur: velim in meâ scriptione. Magni Scaligeri ad Amorum illos * Triumuiros vidi, legi, probavi.

* Notæ eius
ad Catullum,
Tibullū, Pro-
peritiam.

In Proptio tamen traiectiones illas versuum crebras, mirari nialim quam imitari. Tu quoque non ita sentis? Scio. sed quis Polydamas ausit illum Hectorem? qui dis hominibusque fauentibus tenet profectio, & tenebit hoc regnum. Itali eum qui delicias? silent. Nec iam & multo tempore quidquam ab ea gente litteratum. excipio. Quæsitæ Aldi per epistolam, & Puluij De Nummis. Muretus noster. Orationes pangit & edit, & dat se in floridum illum eloquentie campum, ad famam consulte, imò & ad quietem. Nam Criticæ istæ tritæ quàm non latè se spargunt? quàm laboriose colliguntur, & scribuntur? In quibus nos tamen etiam, nescio quo fato an morbo, infammos. Pergebam in hoc garrulo, sed alius mihi in auribus garrulus, turij ad excubias trahentis. Arma capio, pono sulum. Quid ais? fuerunt. Belgæ, hoc milite? Ire, dormire in utramque parentis. Louanij. Idibus Iunij. 60. D. LXXVII. *anno sup IV. sup*

EPIST. XIV. Louanium.

MART. ANTONIO DELRIO

Consiliario Regio S. P.

MIRA tua fides in me, mira pietas, amoris enim ceterum verbum leue est, in re quam rari pro fratre fratres amdeant, pro liberis parentes. Me meaque absentes defendisti, & obiecasti te non molestis solum sed periculis, in hac summa rerum. Venisti vltro ad meos, trepidasti, securos esse misisti: hoc tantum questus, quod non indicassent. Itaque quod res opesque mee saluæ, quod scripta & libelli (id est, vita ipsa:) Beneficium est vniuersum. Quid scribam? gratias agere me? ne concipio quidem: & affecit me in tantum beneficio vna hac iniuria, (quod olim ingratissime ille ad Cæsarem) ut viuendum & moriendum vni se ingrato. Gaudere me tantum nuncio, mea causa tua, æculi. Mei æculi amicus obigit, tua, cui ea virtus, æculi, cui hoc exemplum. Mea salus saluæ. Antwerpia a. d. IV. Non. Mart. ch. 15 LXXVIII.

EPIST.

EPIST. XV.

Vltima

IANO DOVSE S. D.

SILENTIUM muni mihi, Douſe, moleſtum: abſe-
ſſa multo magis. Vbi autem fides? intra dies octo expe-
ctari volebas te: menſes ecce labuntur. Stagneras hoc iam
antea? an quid interuenit? an placent tibi nouitij iſti & fal-
lacia mores? An potius vxoris partio te detinet? quæ ge-
nuit tibi (ita audio) decumam iam prolem. Maſſe hæc for-
titudine dicam, an fortuna? ut æque certè opus, nec minus
hinc, quàm in agro ſuſu. Labori & Eueniui litandum. Sed
tibi quidem propitius uterque deus: & gloria Maſaniſſe te
manet, ſi ſic pergis. Vide tamen ne dum aſſiduus, nimis in
illa vallibus, deſertum eas noſtros montes. Suſpico: &
iure. Ut quid enim procaces illæ antea Muſæ, tunc tamdiu
ſilent? cur tribus hiſ; menſibus gutta nulla nos irrigauit pœ-
tici tui humoris? Emenda: & hic & ibi vir eſto. Libelli
etiam tui addicti Præſtino, ubi ſunt? Solæ fodes, aut Præ-
torem exſpecta & ſuſpenſum capiti tuo libellum. Non enim
diſſero, non protollo. Indicem Francofurti en habes, ſed
ſterilem bonarum rerum: & niſi nundintæ iſtæ ad Phœ-
bium, Molleri tamen Spicilegia edita acuriſſimi ingenij iu-
uenis: vinam reſuſcui vere addam! Sed proſpecto aut ſil-
loris, hæc omni literaturæ: aut ille valde in cenſendo, &
ſcribendo. Quales plerumque ex coniecturæ? quam non
callidæ ſolum, ſed callidæ? imò quam audaces? Mihi cre-
de, corrupendis iſta ſiue perdendis potius libris litteris que
ſunt: ſi dimanat hæc labor. Et dimanabile ira iuuentutem
hanc video: & tantum ingenij ſpecie blanditur hic calor.
Iam ſtilus ille quiſ? doctus antiquus, arcanus inquit. Scio,
ſed quo tam doctus, antiquus, arcanus? Ego ille ipſe qui, a-
liquid eius capere me puto & ſapere, ſæpe quæro aut non vi-
deo eius mentem. Quæſo, mirramus tenuem nimis ſubri-
lemque hunc colorem & Apelleas, ut ſic dicam, lineas: &
Vepus noſtra inſpiciatur etiam à vulgo. Ut niſi minus ex-
pedit, quàm agrum optime colere, (aciebant veteres) ſic
cenſueris de ſtilo. Nimis ornas? fucus & adfectatio ap-
paret. Nimis attenuas? tenebræ & ſqualor. Modus autem
in

tuis facibus, funerea accensa sunt Musis & quicquid hic
fuit Musicorum. Rem dico, solus dudum ille cerni non
tamen etiam vinculum amoris, quo inter nos ligati. Tu mi-
hi sepe in mente, raro in oculis: nec leporem & virtutem
tuam deleueris ex animo meo vlla dies, non magis quam
tuo litterarum studia exciderint, etsi callide id præ te fers,
& negas agnoscere te Deas, idq; carmine quod agnoscant ip-
se deat. Abi Socratice noster *deus*, & apud tam fidum age
ex fide. Tu Musas, te illæ amârunt, amant, amabunt: &
cum illis ego. Carmen totum approbum: nec Critica illi
à me nota. Rem ipsam & argumentum ut nichil nōrim, cu-
rabor: & legam quæ scripta Belgicus hic Buchlès. Nos
Pindaricus *deus* velle non respicere cœpit in parte: vnam
diffusiore paullo vultu, ut sanitas apud me sit læta, plena
firma. Quam tibi, vxori, liberis (nōne recte ita loquor)
opto. Lugduni Batavorum postrid. Kal. Sextil.

EPIST. XVII.

Lutetiam.

AVGERIO GISLENO BVSBEQVIO

Cæsare Legato. S. D.

NON enim ipsum tuum in litteris ante legendum me adfe-
cit, & lectio multo magis. Iudicium talis viri merito
magnum apud me est: & hæc tam proluxa benignolentia,
quam solò animo meruisse me scio. Nam rem quidem tu
auges: & facis tam liberali beneficii interpretatione, ut vi-
tro obliger, & nouam gratiam dedeam tibi. Quam ut pro-
fusa soluiam, me expecta: non est istarum virum, non item
animi, qui magis magisque, illigari tibi cupit, & nunquam
dependere, ut pendeat à te semper. Lius variantes lectio-
nes ex codice Puterani quas submittis, gratæ mihi: etiam
vales spero, post perfectum Commentarium Cornelia-
num, in quo vnus nunc sum. Absoluto enim eo opere, li-
berè sanè manum soluiam: adiecterim vberissimo historico-
rum. Permittit iam valedudo: quæ non paullo melior, post
iter Antuerpiense & haustum auræ sicciore. Nam marina
ista & palustris, nescio quomodo corpori huic non ani-
ca. Sed quis in Belgicâ alius angulus ad quietem itaque fe-

rimus

rimus, & hic harenus: donec Deo visum pacem huic Belgio reddere, & nobis veterem sedem. Quod, ut res sunt, volumus potius quam speramus. Amplissime & Nobilissime Vir salve, & inter cultores virtutis, nominisq; tui Lipsiensi non falsò cense. Lugduni Batavorum Non. Mart. 60. 16. LXXX.

EPIST. XIX.

Hagani.

THEOD. LEEWIO

Consiliario S. D.

IN silentio tuo, mi Leeui, mirabar, & (hanc enim libertatem amicitia mihi dat) indignabar. Sed indignatione tibi non ingrata, cuius fons ab amore. Iniuriam mihi ferre videbar, quia priuabas me hoc alloquio: quod etiam in negotiis, occupationibusque meis vsurpo cum libentia & voluptate. Veluti hoc ipso tempore, quo Plantinus cum genere apud me est: & enipit mihi non inuito optimam diei partem. Ego tamen scribo, de re priuata, valere me non optimè, ut hoc anni labentis tempus fluxionibus meis ferè est infestum. De repub. nec multa nec bona. Hostis Ninouiam obsidere dicunt, & imminere meæ Bruxellæ. certè copias colligit circum illam. Galli lentè & frigidè agunt, nec pro ingenio gentis. Ita vides, mi Leeui, in longum trahi rem, & produci calamitates patriæ iam exhaustæ. Nec abiiciendus tamen animus, quem si ratio non adfectus subegit: ille est eritque in firmâ arce, quam nulli insultus, nulla vis perfringent. Sed opinio nobis hæc facit magna & metuenda, quæ ratione si examinas, leuia sunt. Bellum metuumus, ita enim accepimus à parentibus, ita à nutrice, ita à publicâ vulgi voce. Sed imponunt. Cur enim bellum malum? nempe quia vastitatem inducit, quia pauperiem, quia mortem. Arquî hæc ipsa mala non sunt, nisi malis. Quot viri boni beatique paupertatem appetere vltro? Litteræ ipsæ diuinæ eam nobis conciliant, ut rectam ad cælos viam. Mors autem quid? metuenda viro? optanda potius: quia finis huius miseræ, & principium melioris vitæ. At enim hæc Philosophorum sunt, iniquies, dictu pulchra, re & visu asperissima. Imò, mi Leeui, cõmunis hæc vox totius generis humani: quotiens absteras adfectuum

Vestales. Denique quousque scribimus istis? parciſt acerbis
 potius, & de quod in sinu tenere Scaligeri possint, & Turne-
 bi. De Plantino, verum est. ædes hic conduxit sanè am-
 plas, & partem vacantem Typographiæ transferet istuc.
 Aliquid ea res fortasse me iuicabit ad lucubrandum: cum
 interesse editioni libellorum nostrorum licebit, imò præesse.
 Nam aliis, & valetudo sæpe illud igneum, quod in nobis
 retundit: & iudicia hæc multorum aut maleuola, aut male-
 sana. De Germaniâ quidem audisti? Proscribere misel-
 lam Satyræ nostræ nuper voluere, & eicere edicto extra
 imperii fines. O pisces, pisces! non hæc aqua, in qua vix na-
 tetis: & magis vobis faciat ille ab Citharæone liquor, quam
 hic ab Helicæone. Sed seramus: & quoniam cepimus, are-
 mus etiam hoc litus. De Venatione in manus iam sume-
 ram, & eram in secundo libro reieci, & iterum daturus me
 videor in torporem. Catarrhi mei id faciunt, statim mihi sub
 hoc tempus & solemnes. A Scaligero nuper literæ edite
 De Emendatione temporum, & promittit breui exemplar.
 Vale mi anime, cum animâ tuâ, & cum iis qui ex felici
 vestro cœtu. Lugduni Bat. III. Id. Nouemb. 60. Id. LXXXI.

EPIST. XXI. *Antuerpiam.*

HIERON. BERCHEMIO. I C.

NIMIVM vrges, mi Berchemi, de Imitatione: nuper
 omnibus sermonibus, nunc epistolis hoc agis. Quid
 censes? aliquos thesauros mihi esse doctrinæ reconditæ?
 erras, siquid in hoc genere posse tibi videtur, magis à ca-
 su siue naturâ est, quam ab arte. Et tamen quicquid illud
 est quod sequor, quod teneo, non vltâ celabitur. & proxi-
 mâ epistolâ præcepta aperiam, ad quæ stilum meum singo
 & conformo. Tu Minervæ, sis, para doctori novo. Scaligeri
 ad Aufonium en tibi. O virum, ô filium à patre magno
 magnum!

——— *merito cui doctior orbis*

Submissis desert fascibus imperium.

Enimvero ille vnus est, quem miramur, quem æmulamur,
 imò ne mentiar cui invidemus. Felicem Galliam hoc soles
 cuius claritas nō ad eos solum qui nunc sunt, sed ad posteros
 diffundetur,

adfectum illa nobis digne mentis illucit. Sic
sic ego loquar. Huiusmodi rem pendemus ad rem iudici-
lantem. Signum est. Ecce pone mihi ex illo ipso corrupto
& corrupte vulgo aliquem in morbo spernet duntaxat
spernet opus sanitatem duntaxat vouebit corporis & me-
tis. Scilicet serio cogitare iam de se cepit ad mortem ad ex-
trema: & inanum obliuiscitur, cum periclitatur de salute.
Exulant affectus, cum ratio redit: & erigit attollitque se
animus, corpore iacente. Tamen sani rectius ad eadem
omnia: quia litigium illud cum affectibus fuit, non diuor-
tium: nec proposito aliquantisper boni, sed metu sumus.
Quare manemus in hac via, quam infirmus, segregandi
nos à vulgo: nec id sermone tantum & velut in pompam
stat, sed reipsa, & quod dicitur, Bonâ fide. Vacillamus, imo
cadimus interdum? Sanguis, & cuncta celeritate corruga-
mus, quod temporis ereptum lapsu. Viden? miles quo-
que, si ceciderit, surgat alacrior, & animos irasque sumat à
casu. Idem nobis sit, & constanter pergamus ad illum Tran-
quillitatis internæ portum, qui verè efficit beatos. Vale.
Eugdum Baraurum 111. Idus Nouemb. 60. 15. LXXXI.

EPIST. XX

Brutus.

IANQ. LERNVIO. S. in p.

DIMIST nuper à me Oudermannum vestrum sine liti-
ris, valde præter meum votum. Sed mihi crede, ita
distinebar, ut eius rei facultas mihi nulla. Nec nunc ma-
gna: (Plantinus enim apud me cum amicis est, quibus dies
dandi pene toti) tamen erigit & conari iubet episto-
la tua, siqua alia, plena suauitatem. Vel illud de SVA-
VITIS tuis quam mihi spirat? crede, quod omnes Arabum
diuitiæ, imò quod ille ipse halitus à suauiorum dea. Tu tan-
tum perge, & damna me huius voti, ut citò teneam am-
plexarque libellum, & te in illo. Sed de titulo cur mutasti?
Mihi simplicius suauisque inscribi SVAVIA videban-
tur, quam funerea & atrâ voce SECVNDI MANES.
An frontes seueras metuis, & consilium tibi in modestâ in-
scriptionis? Frustra, quatenus ego gustum sumpsi, pura
illa basia tua: quæ & Catones capere possint, & dare ipsæ
Vestales.

Vestales. Denique quousque scribimus istis & paucis nobis
potuit, & de quod in sinu tenere Scaligeri possint & Turne-
bi. De Plantino, verum est. ædes hic conduxit sanè am-
plas, & partem vacantem Typographiæ transferet istuc.
Aliquid ea res fortasse me excitabit ad lucubrandum: cum
interesse editioni libellorum nostrorum licebit, imò præces-
sit. Nam aliàs & valetudo sæpe illud agnoscit, quod in nobis
retundit: & iudicia hæc multorum aut maleuola, aut male-
fana. De Germaniâ quidem audisti? Proscribere misel-
lam Satyræ nostræ nuper voluere, & eicere editæ extra
imperij fines. O pisces, pisces! non hæc aqua, in qua vix na-
tetis: & magis vobis faciat ille ab Citharone liquor, quam
hic ab Helicône. Sed feramus: & quoniam cepimus, ære-
mus etiam hoc litus. De Venatione in manus iam sumis-
sam, & eram in secundo libro: reieci, & iterum daturus me
videor in torporem. Catarrhi mei id faciunt, statim mihi sub
hoc tempus & solemnes. A Scaligero nuper litteræ: ede
De Emendatione temporum, & promittit breui exemplar.
Vale mi anime, cum animâ tuâ, & cum iis qui ex felici
vestro cœru. Lugduni Bat. III. Id. Nouemb. 60. 13. LXXX.

EPIST. XXI.

Antuerpianis.

HIERON. BERCHEMIO. I C.

NIMIVM vrges, mi Berchemi, de Imitatione: nuper
omnibus sermonibus, nunc epistolis hoc agis. Quid
censes? aliquos thesauros mihi esse doctrinæ reconditæ?
erras. siquid in hoc genere posse tibi videtur, magis à ca-
su siue naturâ est, quam ab arte. Et tamen quicquid illud
est quod sequor, quod teneo non vltra celabitur. & proxi-
mâ epistolâ præcepta aperiā, ad quæ stilum meum fingo
& conformo. Tu Minervæ, sis, para doctorei novo, Scaligeri
ad Aufonium en tibi. O virum, ô filium à patre magno
magnum!

*merito cui doctior orbis**Solennis deferre fascibus imperium.*

Enimuero ille vnus est, quem miramur, quem æmulamur,
imò ne mentiar cui invidemus. Felicem Galliam hoc solei
cuius claritas nō ad eos solum qui nunc sunt, sed ad posteros
diffundetur,

id est, verò peregrinatio. Vixit in his diebus in venum suum
que ante omnia tibi proponere quam is petunt. Venerim
qui ibidem morantur, non in vnum dirigunt, sed seopti præ
speculantur, ad quem collineant: sic tu præsum, quid peregrina-
tione istae quæras. Duo mihi fallor: utilitatem, & volupta-
tem. Non enim hanc solum nec vi coronarij bellissimas
tem herbas floresq; struppi aut coronis innectunt, sed
nulla cura: ita hic tu. Quia contra potius, plura ad mentem
ac salutem referes quam ad sensus aut ad spectum. Ac ut
loquere aliquid dicere vacuam sit, cum ea sponte obvia, nec
quisquam tam lapsus aut stultus, quem non tulerit ac fecerit
magna illa variat; ipse quoque gentium, urbium, locorum. Na-
tura scilicet illuc dirigant, nec auct opus illa ratione. At
in utilitate laborandum est, quam nec secuti omnes, nec qui
secuti, adsecuti. Eam tibi ingero, & tibi hoc hinc de
no, Prudentiæ, Seientia, Morum. Hæc enim omnia pere-
grinatio adferre debet; si consilio, si arte instructa. At Pr-
udentiam ab ea peti, Homerus nobis sacra auctor, ille non po-
teram solum ostendit, sed, me iudice, sapientum, qui caute
illi vixisse prudentiæ quam artem causam ubique trahunt,
quam quod vixisse, quæque, ut ipse ait,

* Multorum
mores homini
& simul opida
vidit.

fit verè. Instructa enim illa varia gentium, citus moresq; ho-
minum, formæ civitatum, incredibile est ad iudiciū & pru-
dentiam quam potenter possint, si tamen non visa aut libata
ea leviter, sed admissa, retenta, & collata inter se examinis
quidam lance. Quod ante omnia tibi censeo faciundum.
Viduinquam, audi iudica: nec conquire solum hæc talia,
sed in ea inquire. Et inquisitio quidem tibi & tuâ mente e-
rit, conquisitio, ab hominibus esse debet, aut a libris. Nam
& libri ferè suæ historiæ peculiare suis quibusque locis &
linguis sunt, quas indagatis & homines auro & vlu proue-
sti non deerunt, a quibus percontando discas. Et si enim
modestiam & silentium nunc tibi supradem: tamen nihil ab-
nuo, quin per ita facta sepe laxes effraeni illi membro. Ius
tibi sermonis, non in via solum (si qui enim modi comites) sed
in hospitio sit: nec ante mensam modò, sed a te, & post eam.
Sed sermonis ius intra hos fines, querendi de moribus,
legibus, facie cuiusque vrbis, addo & de Principibus, bellis,
casibus,

casibus, aut si quid euentum magis insigne. Hæc notitia,
 hæc sepones, certus ex illis quidem illam prudentiam insens,
 tacita quadam vi & via. Vt enim herbas, vi arbores, crebras
 non cernimus, sed creuisse: sic factum hanc prudentiam pos-
 tui, quam fieri. Atqui incrementum & irrigatio illi, ab his
 inquisitorij, vt sic dicam, humoribus, quas alit perhibet
 melior animus, & paulatim madescit sapientis iudicij succo.
 Atque hæc de Prudentia dixerim: verbis parce, rebus am-
 pliciter, si rebus experiris. Ad Scientiam te nunc eadem manu
 duco. Quam misera foret illa, quod peregrè quaram, cum
 domi illi sedes potius, & hæc literarum studia quiesce scite-
 roque magis gaudeant, quam moui aut discursu. Sed desi-
 nes huius admirationis, si animum flectes ad duplicem, qui
 ad Scientiam, inquit, aut exim ab Auribus ea, aut ab O-
 culis est, a Doctore dico, aut a Libris. Et de libris quidem,
 nemo ita negatum quin domi habeantur, trahanturque me-
 lius: in doctoribus, aliter esse ratio suadet mecum. Quæ-
 enim illa, obsecro, tam felix regio, quæ felicissima, omnia in-
 genia includat? Quia sparsa illa, & deo dispensante, sua cui-
 que terre velut gemmula quæ illustret. Hanc adi, hanc audi
 & sacris illis pectoribus, hianti ore bibe additæ doctrinæ
 fontes. Quis non à Furnebo aliquo doctior redeat: pruden-
 tior à Sigonio? discretior à Mureto? quorum ego non audiri
 solum magno emerim, sed visum. Quod si notitia etiam ali-
 qua tibi cum iis accedet (& id primum apud tam humanos)
 deus bone, quæ occasio hic tibi discendi & discendi quos
 gazas legere & recondere cotidie poteris latentium lito-
 rarum! Mecum vides, tu arripe tantum: & me auctore, in vi-
 sum eiusmodi virorum omni arte arripe, vi irrumpe. Nusquam
 meliore damno frans ponitur. Hæc Platonis, hæc Pythago-
 ræ, Democræi, & aliorum sapientium mens fuit: qui relicta
 penu artium Græciâ, non ad cultos solum, sed ad barbaros
 peregrinati, acri quodâ cupidine discendi. Iam & alia ab O-
 culis utilitas: qui hinc tibi soli & nudi ad Scientiam sepe du-
 ces. Italiam ecce nunc adis, illam frugibus, viris, opidis cul-
 tam, illam famâ inclutam scriptisque. In eâ non vestigium
 vquam pones, non oculum flectes; quin monumentum
 aliquod premas, aut memoriam vsurpes, ritus siue historiarum
 priscae. Illic Thrasymenum miserantibus oculis subiciēs;

aut

aut ætremum imperij vultus. Cannas hic magis læda Alba-
num, aut Tybur, aut florentibus. Plinij alibi mansio, &
Virgilij aut Propertij patria tibi ostenduntur: alibi rudera
Varronianæ aut Iulianæ villæ. Quanti & quam arcani
gaudij ista visio? cum non animo tantum, sed pene oculis
sefe inferunt manes illi magni, & sola premimus pressa to-
ties ipsis. Iam colonie ille veteres, iam templa, theatra, ar-
cus, sepulera, lapides, quem non & doceant mirasse & de-
lectent? Doceant dico, quia reuera notata aut exscripta
hæc talia, mirum quantâ luce mentem perfundant, trepi-
dantem per veterum scripta, idque experti dicimus ipsi. Ut
omitam etiam illud commodum, quod nescio quomodo
atollatur & grandior sese fiat animus, ad spectu tot sublimi-
um & grandium rerum, Cupidinem veræ virtutis & gloriæ
ingenerat, visa toties aliena gloria & virtus. Ad mores iam
venio, qui poliremus mihi locus, tibi, siquid sapias, ô adoles-
cens, primus. Ab hoc enim seopo si aberrasti, aberrasti ab
aliis: & inuisis, imò noxia, scientia omnis prudentiæque
est, secreta a probitate morum. Cetera speciosa pura, hanc
necessariam: illa ad ornatum adhibe, hanc ad salutem.
In moribus autem duplex mihi præceptio: & ut bonos
rectosque vbique adnotes, & fugias malos & detestos. Sed
in bonis ne mentiar, haud magna fortasse peregræ copia est.
Latent enim plerumque verè probi: & in pectore infimo do-
micilium Virtus habet, non in vultu aut fronte, atque inde
ut extrahatur, vix opus & notitiâ quadam propiore:
ad quam peregrinantibus rarò accessus. Tamen elegan-
tia quædam morum & comitas, & externa quædam, ut
sic dixerim, virtus, quin apud externos iure quærat, non
negabis. Quid in cultu, vestitu, actionibus deceat, quæ Ve-
neres & lepores in sermone aut gestu, docere te ritè, polio-
res illæ gentes possint, Itali, Hispani, Galli, atque ita rus il-
lud nostrum aptè sæpe diluas quæsitâ istâ urbanitate, &
peregrinâ. Sed quæsitâ, non adfectatâ, usurpatâ modicè,
non ostentatâ: alioqui nihil computo eo incomptius, elegân-
tiâ ineptius. Risimus non semel ejusmodi histriones, qui ab
Italiâ aut Galliâ novi, gestus nescio quos inimicos molestè
usurpabant, & delicias parùm non dicam ciuiles, sed viri-
les. Tu hæc fuge, & imprimis vera & interna animorum

vitiis, quorum vbi que larga & obliuio leges. Equi ne quas spe-
 cas improvide colligas, magna tibi prote cura, imo incutus.
 Admittitur enim nescio quomodo & cōbivimus facile pe-
 regrinas illas culpas, hinc quia notitare aliquā blandian-
 tur, siue quia specie virtutum. Atque vt venena vitiis admix-
 ta, medicorum scito, perneciter & perniciose penetrant: sic
 peccata hinc adita virtuti. Feste enim ita fit: vt in quā gen-
 te vicia certa increbuerē, mores iam vocentur; nec in veni-
 am modō veniant, sed laudem. Adde, quod natura ipsa
 promouet nos ad mala imitanda. Vt pictor, leui manu & vo-
 lante pennis, fugas, verrucas, nauios in facie exprimit,
 haud tam facile ipsam: sic probitatem laboriose imitatur,
 nullo negotio maculas illas animorum. Advigila hic igitur:
 & iam ante serio provide, quæ vicia cognata vel amica cui-
 que genti. Quis enim neget, vt hominibus singulis, sic po-
 pulis suæ laudes, suæ labe. Galliam & cōcogitas, leuitatem
 & vanitatem etiam, quæ in pleræque ea omni falsa dicam)
 gente. Italiam proterutam in eâ & libidinem. Hispaniam ty-
 phum quemdam & Africanam saltum, Germaniam com-
 estationes & ebrietatem. Quæ velant illi, scio; & comita-
 tem, aduersionem, grauitatem, hilaritatem interpretantur, falso.
 at in vitabis, nec in venas rapies perueni ludicra) aut a blan-
 dientem pestem. De moribus tantum est. & petrexui hanc
 telam: nisi quod leue parergum illi addam de Iranâ ipsâ.
 Laxat enim nescio quomodo vela hinc stilo, prouehitque
 longius amor & cura tui. In tetram is igitur terrâ istâ meli-
 orem, fateor gentem gente nobiliorem: haud scio an proba-
 magis, an fidam. Ingenium, & subtilitas, & magni erectique
 animi in illis locis habitant: non semper puri, simplices, &
 ad Gallicam istam niuem. Ideoque incautus & apertus nobis
 nonnulli ibi periculum, & quidem a duplici relo. Nam &
 inter viros multi recti, callidi, periti simulare: & inter fami-
 lias, formæ conspicuæ, sed lasciuæ & procaces. Hic Scylla,
 ibi Charybdis: & duo hæc discrimina vt enauiges, opus non
 prudentiâ quâdam solum, sed dicam fortunâ. Prius tamen
 illud me angit minus, quod amoliri magnam partem posse
 videor cauentibus quibusdam præceptis. Nam contra insi-
 diantes illos aut simulantes, quidni firmissimum scutum a simu-
 latione item aliqua sit? Cres mihi esto inter Cretas. Nec

viam

viam tibi tamen ad fraudes priceo, abſit ſed ut medicis voco
na quaſdam venenis pello, in ſalutem tuam non in noxam.
Ad minuras & innocentes quaſdam ſimulatiunculas: te ro-
cor nec ad alienas infidias, ſed ad animi tui opportuna regis-
menta. In Italia tota tria hæc mihi ſerua. Frons tibi aperta,
lingua parca, mens clauſa. Comis & communis vultus: ad-
uerſus omnes ſit, amicus externo nulli pateas: & velut in
theca clauſum cum habcas, dum redeas ad notos animos &
verè amicos. Epicharmæ ſapientiæ ille nervus hic valeat,
Nulli fidere. Niſi ſatis: non vnus Vlyſſes Aiaceque te circũ-
ueniet, & dolorem nobis debes, illis riſum. Atque hæc tamen
cautio mea propriè in vulgus Italarum dirigitur. Nā de no-
bilibus cur diffiteri reuera optimates illi plerumque opti-
mi: celfi, alti, ſinceri, virtutis gloriæ, litterarum amantes. In
vulgo aliter eſſe obſeruauimus, qui ſex & laſus, & verè vul-
gus. Itaque in illis, vetus Italicus aut Romanus ſanguis ferè
apparet: in iſtis, peream, niſi clare reliquæ (ſcinderet dicam)
Gothorum, Vandalorum. Iam contra velum alterum qui
muniam te, ait roſineam Haſſim ſaluus, ut opto, potius quàm
ſpero te hic planè ſaluum. Tantum mihi metus & ætas tua
facit, quæ in ipſo æſtu: & illæ non dicam ſeruinæ, ſed Vene-
retes, Venetæ aut Romanæ. In naturâ tantum niſi ſpes om-
nis præſidij hic: & voluntate. Quarum ſi alterutra ad ca-
lidas & callidas iſtas Solis ſilbas inclinat: quis hominum te
ſeruet? certè rues: nec villo præceptorum ſufflamine te ſi-
ſtam. Tamen ne nihil dicam aut addam: ecce armaturam
à me duplicem, Oculis Auribusque. Oculos inquam, pri-
mum mihi claude, & auerte longè ab illecebriſo hoc adſpe-
ctu. Adus enim mali morbi hinc eſt: nec amor aut cupido
facile iruperit, niſi per geminas has fenestras. Sed & Aures
etiam muni, contra omnes non Venerèos ſolum, ſed paullo
magis venuſtos ſermones. Ij ſunt enim qui vtiſſant, qui ex-
citant: & ut cupere ab aſpectu eſt, ſic velie ab auditu. Igitur
ut athletis olim, munimenta quædam aurium adponi mos
(æquandæ vocabant) ad vitandos icūs: ſic tu hoc firmum
contra amatoria vulnera habe velamentum, Amatorium
niſi audire. De hominibus dixi (quaſo ne cum inuidiâ tu-
iuiſquam aut irâ: quia libere aliquid protulerim fortasſe, ni-
hil accrebre aut maligne:;) adiungam, & aliquid de locis.

Qui varijs in Italia omni & pulchris agn non tantum delibe-
res, quem præteritas ad videndum, suæ habitandum. Et meo
quidem sensu (vidimus enim plerisque omnes, & triuimus)
prima tibi vel antiquitatis causâ, ad eunda Roma est: ade-
unda tamen, non habitanda. Confusio enim ibi & vix
aëris & morum haud pura puritas & quod verissimè à Var-
rone dictum, turba turbulenta. Loca igitur illa prisca & ve-
tera, monumenta ac rudera,

Et campos ubi Troia fuit,
cùm lustratus satis & veneratus fueris: Neapolim mihi abi,
& paulisper infide illam nobilem, illam cultam, illam a-
mœnam. Per quam viam deliciae locorum multæ, quas
omitto. sed si inhabitanda diutius Italia est; in Tuscos mi-
hi redi, & illos incole, linguæ, aëris, morum causâ. Omnia
hæc ibi pura. Quod si de opido etiam quaeris Florentia mi-
hi aut Senæ placeat: & magis istæ. At iam in abitu & reuer-
sione, Bononiam amicam studiis libens videbis, & eadem
laude insigne Patavium, quibus cùm dies aliquot dederis, nō
pigebit in vrbe maris dominâ (Venetiarum dico) lustrandâ po-
nere septimanas. Heu ad inuidiam pulchra, opulenta, felix
vrbs! imus tamen ad nostrum Genium, quia Mercurio a-
micior quàm Mimeræ. At in exitu grande illud & diffu-
sum Mediolanum te capiet, in quâ sine Italix, finis mihi e-
pistolæ. Deum supplex precabor ut te seruet, & tu ista. Vale

Nobilissime iuuenis, vale, vale. nec deus mihi: * auguria per-
ficiat, quæ in tristi mente. Antuerpiæ 3. Nonas Aprileis
OO. Id. LXXVIII.

EPIST. XXIII.

IANO DOVSE S. D.

Hæus tu, sacrisca. Lipsius etiam viuit. Discrimen igitur
tibi inquires. Grande, capitale, mi Doula: & quidem
sine crimine discrimen, à scriptis iterum meis, non à factis.
Satyram ego nuper scripsi, & illa me pænè proscriptum: loca-
ri me putas? verò, seriò, à grauib, imò à grandibus viris
res agitata: à proceribus imperij: tanquam in læso aut tur-
bato publico statu. Suspendo adhuc te. rem habe. In iocis il-
lis Menippæ nostræ aliquid est de lauri poetarum, quàm
largitur

* Certè vera.
obit enim eā
ipsā peregrina-
tione, princeps
nostræ iuuen-
tis.

largitur Cæsar. Ab ea iste ignis. Annonominia à me af-
fici vnicuique id genus: anunt Cæsarem ipsum aspergi in-
iuria, quasi non id ei ius aut potestas, itaq; à Legatis ipsis
Cæsaris litteræ subito Francofurtum, quæ grauius me ac-
censarent, minarentur: & Satyræ ipsam priuatim irent pub-
licæ iocæ. Hæc audis? hæc credis? Non ego ipse: nisi litteras
eas vidissem his oculis, tenuissem hæc manu. O sæculum, o
viri! Ite vos docti, vigilate, scribite: & pro famâ, subite hanc
flamman. Et tamen verumq; calumniarum ferax æuum:
quis materiam iis censuisset in te tam secul? Nisi in hoc pro-
prium mihi satum, & ex candore istarum iniuriam oritur
semper aliquis ignis, in Epistolicis meis nonne simile? Bene
certè sperare de iudiciis posterorum debeo: cui tam iniqui
sunt viui. Tu vide, ride, & si vires, pro Satyrâ nostrâ Satyræ
in saturos illos scribe. Nonne eniq; nostrâ: tu certè eius
magna pars es. Vale mi oculissime. Lugdun. Bat. 3. Kal. Iuli-
as. post. LXXXI.

EPIST. XXIII.

Londonium.

GVLIELMO CAMBDENO.

M Vnus à te accepi, Vir ornatissime, per mihi gratum, Bri-
tanniæ tuam: quam illustrasti ingenij & industria: cla-
râ facie. Multum patria tibi debet: multum externi nos. qui
per te pulcherrimam insulam videmus: etiam cum non vi-
demus. Perge in hoc & simili studiorum genere, quod abes-
sent non potest quin tibi famam, postea æternum ferat fru-
ctum. Lugd. Bat. 4. Kal. Sextile.

EPIST. XXV.

Vtraiectum.

GEORGIO RATAILLERO.

Præfati ibidem Consilij Regij S. D.

V Alde alienus à Gratiis omnibus sit, Vir Amplissime: cui
non & litteræ tuæ gratæ, & hæc ad amicitiam inuitatio,
tam amica, tam honesta. Quam quod prior, quod vtrò sus-
cipis: tunc magnifico, qui scio, quam tu magnus. Et amari
quidem te, imò colui iam pridem, tacito quodam sensu: qui
diu inclusus, libens nunc se promit & exspirat ad hanc sua-
uolam benignitatem tuam auram. Cui tamen non dicam paria,
sed maiora facio: quod plura mihi ad amorem & æstimuli tui

caulz, Doctrina, dignitas, virtus, & ante omnia hec huma-
tas: quæ trahis & neq̃s me fibrâdamanitimo quodam vin-
clo. Quod nulla vis, nulla trans laxabit aut soluet, donec

Lumine adempto animam mortuando corpore fundam

Idque tibi non per epistolam scriptum, sed velut per syngra-
pham volo pponi. Tu mihi quælo responde: & hunc
sic dicam, amoris novæ rucicem, quem tam amantex eduxi-
sti, evocasti, alere & fouere poteris, benevolentie tuæ radiis
d Belgij & meus splendide possit. Vale. Lugduni Batavor. Po-
stridie Kal. Augusti, 1660. b. lxxx.

EPIST. XXVI

Happenings.

THEODORO LEEWIO

Conflicto S. D.

Magnū illud Anacrepionse facinus, magnum, dicerem
& malum, si de causā mihi liquidū constaret, aut sine.
Sed tamen hoc ipso malum, quod in alium imo, exitum pa-
trix trahet secum. Heu, quæ videmus! quæ audimus! quam
inopinatā! quam obliquā! quam non pro veteri fide & mo-
re regum! Nec tamen, mi Leewi, desicere, erige te potius
& velpalma, amollit se animus contra quum hoc pondus.
Insere ludibria rerum humanarum, & aleam ambigite For-
tunæ: quæ gaudet iactum aliquem ex occulto iacere, & nec
exspectandum. Hinc ille vulgi stupor & querela, Quis pu-
tasset, quæ non cecidit in medio ceciderit se pientem: qui iam an-
te ita meditatus, ut sciat hæc & deteriora posse euenire. Ut
in bello, etiam si hostis absit, semper excubas: ita vigilat ille
contra improvisum omnem ictum. Quis fuit ille dies, cum
hæc & asibi insula totæ aquis absorptæ, aut vrbes terramotu-
tu? Quis eorum qui tam magnâ ruina perierunt, id putasset?
Nec exempla nobis desunt istarum, quas patitur, cladium
sed ipsi nobis, qui insunt, à natura visus, promissi semper adipes
meliores. Quas cœcitate tamen potius sit, & laxiores habe-
nas permittere iuniori. Non deserit consilium auxilium
illi animo, qui rimuit quidquid potuit, in omni iure. Roma-
no sophocle laudatur is versus, μηδὲν καὶ ἴσους ὄντων, ἢ καὶ ἰσχυρῶν
Quem velim imprecari tunc in meci, vana, et hoc sperare mei.
Vale, Iugundū. Prudentia Febr. 20. 16. 1600. 17.

EPIST.

EPIST. XXVII.

LERNUTIO ET GISELINO.

SALVETE meæ animæ. ita enim meritò vos appellem, quia quam diu hinc fui, vixisse videor: nunc vix à frui quasi per umbram. Circumagunt me hæc turbæ in Numidæ morem: & adhuc discuti sine lare, sine certis sedibus. quas tamen positurus in Batauis videor. Ordinum vocari & stipendio sanequàm honesto. Sed temporaneas, non perpetuas: saltem,

Dum hæc consulescunt turbæ, æque me lætant.

Aliter videtur quibusdam è meis, qui in miratione hæc rerum ad dignitates & splendores vocant. Videatur mihi stat vetus illud decretum meum, reipub. tam confusa non miseri. Orpheus ille vester Lugduni est, & (inquit vobis hunc risum) partes has simulat, & ambit professionem. Exambiæne? non, si Batauos noui: in quibus certe pluculum, quàm pro veteri verbo, auris est & cordis. Eurydice etiam eius hic. & illa professionem. O Doula, viuis & Satyram non scribis? Sed ridebimus coram. Ita enim de vobis recepit mihi Winterus vester, adolescens ad probus & perhumanus. Facite, & properate ad hæc Neptunia loca: in quibus ego cum Doula tam arcte, tam aude, vos amplectemur, quam Amymonem suam ille ipse Neptunus. Sed hospitium quidem vobis (ita iubeo) apud me erit: familiare scilicet & sobrium, nec propter vos maiorem tumum vicinia videbit. Properate tantum, quod vix magis faciat, nuncio accepisse me nunc nuper Lutetiâ à Pythæo Trochaicum vetus, cunctulus Peruigilium Veneris, elegans & scitum carmen, & dignissimum illâ ipsâ dea. Pluta non addo. remite, videte, valete. Lugduni Bat. Kalendis Veneris oo. lo. LXXIX.

Sed heuisti, Lernuti! est quod à te serio perant mei hortii, non magnum aliquid, sed illud idem quod hortus tuus, Seminari. Itaque siquid semini tibi superest, non illius Plautini (apage nuptiales tuas hugas) sed illius hortenstæ quaeso, hoc nuntio mitte. Habeo enim & colo hic in ipsâ vide homum, amicum potius quàm grandem, concessu
noster

nostri. Huiusmodi. Pro eo ad Venerem naturam mihi heret hoc
Carmen. quidni enim frivola mea mittam, ut eliciam gem-
mulas tuas? Ita callide captator sum: nec nego.

AD STELLAM VENEREM.

PRO MORTO.

A Lma Venus, quæ caloribus cois ardens, rempla,

Qua matris de terris vitali semine comites,

Quæ sine nec flores hortorum nec gramina campos

Vestierint, neque frugiferas animalia terras,

Quæ vix solum pedibus sulcant, quæ vix aëra penitus:

Tu dea tu fauoris horum in cultibus esto,

Adspiceq; meo nomen geniale labori.

Nam sine te nil Flora potest, nil flaua Segetibus,

Nodusque herba pubenti opacabile nomen.

Pelle malum vitæ a floribus, imbricitorque

Ne nocet, Aquilo, non grandis, non robigo,

Efficit, alia potest, Solis Lunæq; potestas

Te superat: sed consensu tua veritas regna.

Nec tibi Mercurius certauerit, aut sibi Marti.

Ipsæ tuæ fides submittit Iupiter igni.

Interdum nos fera mœnera militum.

Exercem, lituiq; vocant ad cruenta bella:

(Paria da veniam) Huiusmodi securus in hortis

Ipsæ habet, fallasq; meos cultura dolores.

Non ego Bellona sum victima, non ego Marti

Miles: nascensq; alius mihi vixit Apollo.

Sas patria Belgicæ datum, si fama Camæna

Nostre erit, atque aliquis venient Lipsii auro.

EPIST. XXVIII. Heribolimo.

FRANCISCO MODIO S. D.

ERGone viuis Modi, & nos amas? De utroque enim am-
biguos reddebant & locorum intervalla in quibus agis,
& silentium quo tamdiu non iuste viuis. At nunc emendasti,
& longæ epistolæ cessationis culpam eluisti in parte. nam
totumq; demum si perseverabis. Et quanquam remotum
te de se coniunctumq; a nobis: tamen quod in his locis, &
apud

* Ad clarorem
stellæ Veneris
hæc referenda.

apud eum virum es, lenit desiderium, gaudiumq; imò adfert.
Amo enim, amo, Germanicè illum tractum, in quo beate vixi-
mus olim ipsi: & gratulor de hospite, qui, ut scribis, tam be-
nignus in meliores Musas. Sæpe apud notos prædicaui, sed
parum credulos. Homines etiam illa tellus alit ingenio do-
ctrinaque pares nobis, fide & virtute meliores. Experiris
ipse: & magis experieris cotidie, si omisâ inanum specie;
de re iudicabis ex re ipsâ. Interea vides portum aliquem &
receptum in his studiis esse, per res adfectas: nec vanum
illum quicumque scripsit.

* To rēyōbō ja mōrōtō pōhē dōpōtō.

* Artem mima-
tam terra quæ-
vis educat.

Ego quidem auctor tibi sim non commouendi ex iis locis,
donec Belgio huic fiducia status melioris. Nam nunc quàm
fluctuemur, vides. Fœdera & domini noui: & omnino aut
mutatio, aut interitio rerum. Sed malo aliquid de studiis. Ta-
citum ad me, suic Eclogas potius tuas in Tacitum, si mittes,
gratum: & vtar, non sine memoriâ eius, per quem vtar. Pa-
ramus enim iterum vulgare Commentarium nostrum, sed
auctiorem. Habemus & libros duos De Venatione iam adfo-
ctos, Saturnalium priorum (quæ dilaudas) titulo & exem-
plo. Sed & de Epistolis nūcis edendis aliquid cogitabam, si
quas colligere aut seruare potui in hoc naufragio nostrarum
rerum. Quæ mens iniecta mihi nuper, non nego, per Italos:
quorum Epistolas ambiciose editas vidi, & (liberè dicam)
non inuidi. Cur enim? A verbis cultas eas censeas? sæpe
nec Latinæ sunt. A sententiis acutas? torpor & repor-
merus est. O Italia, vbi Politiani tui, aut Barbari? defecisti.
& hoc sæculum ambitionis & fuci aliquid fortasse plus ha-
beat, re deseritur & seriâ illâ doctrinâ. Etiam Agellius nobis
nuper in manibus: deposuimus, postquam aliis audiuimus
carnesse curâ. De Matulis illis & Petreiiis, iam aliquid inau-
diueram: sed quid etiam ille nitedulæ extrahi voluit è suis
sententiis? à me frustra. Tu tantum purga me calumniarum
eiusmodi apud Posthumum: & animum hunc illi aperi can-
didiorē vestrâ nive. De poetis Germanis aliquid dixi, aut
scripsi: at non de germanis, inter quos mihi ipse. Fucos &
dehonestamenta poetarum saltem tetigi: quorum fertilis fa-
nè illa ora. Vidimus nos, & vides ipse. Quis non ibi somniasse
vult in bicipiti Parnasso? Itaque vates omnes audiunt, & pro-
deunt:

deus & compositi sublimis que multum Cesare à suis laus.
Quos non equidem sperno aut rideo: hoc tantum iura
sulco. *Lugduni multi, pami Phœbi.* Quin re plerumque di
dici, minime se poetas, qui titulo illo & nomenclature. Ex
trema tua epistola pupugit me de M. Antonio. Neque illi
abius? certe doleo. Nam & mulatunculas illas eius (qua ap
pellare malo, quam calumnias) nihil moror. Habere hoc so
ista studia, ut nescio quomodo facile pariant rivalitatem,
quam ego serio contemno: sed & hoc mihi serio dolet, con
temni per hanc illa. In contentionibus enim istis quis risus
sæpe vulgi? & iure, cum tam pueriliter desipientes corvide
ant, qui ad sapientiam aliis magistri. Rattalerum. Prædemon
quod saluere tu paronius que iubetis: ille verò saluus, iaci
pidom enim à nobis abius ad beata illa loca: idque præci
piti quodam fano. Nam beñe valens ad curiam cum venis
set, subito deliquio animi concidit, nec surrexit. Ita crepus
patris optimus cuius, nobis amicus. Hoc ante se preta men
les accidisse scivote, & mecum dolete. Vale mi Modi, & ma
gno illi parono tuo à me salutem. Lugduni Batauor. No
nis Augusti. 100. 10. LXXXII.

EPIST. XXIX.

Hagani.

THEOBALDO TEELINGIO.

APPELLA me verò, & literis, & sermone: nec excusa.
vato semper ingeniis, quibus discere vacat: quale est, &
spero, erit rura. Hoc excusa, quod ad epistolam profam, cas
men non addideris: nam id te decebat. An alienum ab Musis
me credebis: non sum, amaui adolesecentis & nunc amica, & scio
eas esse, quæ lato, & lato limite ad Sapientiam & virtutem
ducunt. Lascivia modò caueatur, & obscenæ illius deæ la
quei, quos in Muscis illis arbutis sæpe texit. Tu redux, me
appellabis reduce, (nam & ipse iam in vltiore Bataviam
excurrebā) & hoc mihi semper gratior, quod maior in te ardet
ad discendum. Etatis tue florem cogita, & æui huius fluxum:
quodque Æneas ille Homericus aurigæ suo dixit, tibi ego.

* Verum, æge,
nunc manibus
flagrum &
splendentia
fræna Accipe.

Atque vna salve.

Lugd. Bat. postrid. 14. Septil.

EPIST.

NICOLA BIESIO *Cesario Medico.*

NOS quoque mi Biesi Legatum Budensem vidimus. Magna pompa, multi comites: vestis & mores nobis exteris mira. Pellis illa inicta puerorum antecursum humeris, numquid abest à prisco Scytharum ritu & habitu, qui polatini non videtur. Vestis illa laxa à Braccis? nihil. Sed & honoris habendi ritum, quam Casari retrogradiens exhibuit (solemne id genus) odoratum esse à Persis, Ammianus suggerit libro XVI. de Antonio quodam, qui transfuga ad eos, eorumque mores. Simul hoc dicens à medio prospectu abscisit, non aversus, sed dum emane ferret, varacunde retrogradians, & perfusus ostendens. Gaudium hunc pramissi plura, si voles, in cenâ, ad quam bonâ fide me lictam. Saluo, nullo bono

EPIST. XXXI. *Hagum.*

T. H. L. E. W. I. O. S. D. murga tua stori

Ita certe oportuit. in viam, inquam, officii redire, à qua exorbitauimas, utique nimiam dno, non negligentia ali-qua, vel scio, aut contempni; sed fortasse dultro dno, cessasse. De fiducia amoris. Id enim de me fateor, de re opinor. Quin saepe sic afficior, ut quemadmodum mulieres, quæ re-rum ferunt ad omnia nauseant, sic mihi nec scribere libido vlla sit nec legendi. Mare quoddam mortuum esse aiunt, sine vento, sine motu, sic saepe ego. Sed tu me excitasti, praeferunt ista parte epistolæ, quæ consilium à me petis de summa re. De liberis de coniugio, aut celibatu. Difficile mihi sententiam interponere, præ iudicio iam pene de iunctam. Vides enim quid ipse fecerim. Ita nisi à coniugio duxero, damnum me ipse necesse est aut inconstans, aut erroris. Sed sciponam tamen paulisper eam cogitationem, & de totâ re video quasi liber & exsolutus. A principio coniugium si quis dam-ner, impius sit in utramque legem, & ritum, & naturam. Scire genus humanum non posse omnes scilicet, sine viri mulierisque certu. Non ergo inuenire id quæris, credi, conserui- glum probandum: sed strictim, an sapienti, an hoc tempore,

an tibi. Sapientiae studia & vitae quietem si sequeris, nescio
 adducenda vxor. Exemplum veterum sapientum in vtrumque
 sunt: ratio magis est ut neget. Si enim liber animus, Deo &
 sibi vacans, ad sapientiam & tranquillitatem requiritur: non
 video quomodo adsumenda illa cura, quae non desinit, ad-
 haereat, angat, coquat. Si satis molestiae in te tamque cupidi-
 tatibus regendis, frangendis: quid aliunde acceris, cui im-
 peres & moderere? Cymbam nostram difficulter guberna-
 mus ecce nauim adiunctam volumus cum tot ornamentis.
 Et fero adhuc, si reges sed quid si regere illa vult: si summen-
 ta lectum scandunt, ut vetus verbum est, quid nonne bellum
 tibi non erit, sed familiare sumendum est de principibus.
 At equum moderatam audientem querebis speras. Ita censeo &
 opto, sed quid in te vniquam magis spes & vora sefellunt?
 At ex composito illo vultu, oculis, verbis, toto corpore ad
 ad modestiam ficto, vxorem eliges? crede mihi, nulla fides.
 Proprium hoc & velut innatum illi sexui, ut crude adhuc &
 vir pueritiam egressae similes, fingant, fallant. At enim fide
 & commendatione aliorum, inquires. Nolim equum sic e-
 mere aut agrum. Et quid in re libens huius aut minus cum peri-
 culo fallunt amici. Si in equo aux agro impossuit, expo-
 stulandi mihi saltem ius est, et id non in isto. Gannit tibi il-
 lud comicum, *Habere vi nactus*: & quareque tunc in ventum
 ibunt, imò in irisum. In genere hoc praedixi de sapien-
 tiam tempora. Iste videamus. Si res lata & prolixa: magis
 ferrem te ligari hoc nexu. Namque publica solarentur, nempe
 in spem honorum & felicitatis tui liberos susciperes, educares.
 At nunc quid nisi communes calamitates & bellae te domi-
 ti quæras. Quid nisi exilium, exitium, imminet, & mutatio
 vniuersi status: ne ad aureum scyphum liberos proci di a te
 censeas. Denique te ipsum (quod sentio posui) intueri. Ani-
 mus tibi ingenuus, & corpus: id est vires valetudo quæ parum
 firma. Eratis quidem bona parum superest, sed & bona elapsa.
 Ingenium tibi come, molle, quod forte iniuriam potius pos-
 sit quam inferre. Hec omnia videsis an apta ad mores femi-
 neos nostri tui. Et Diogenes quidem ab omni erare conui-
 gium remouebat, satis scire. Nam inueni, inquebar nondum
 duenda est vxor: seni nunquam. Certe hoc sonat melius
ut si quis iustitiam, ut si quis iustitiam. At ego certe non vane id
 restrinxerim

litum meorum primam partem De Gladiatoribus, ut videas
cruentitas etiam illas in pace pugnas. Salutem quibus dici
voluisti, dixi: iudemque te resalutant. de patris tui morbo
doleo: quem à me saluta, & tu vale. x. Kaleridas Feb. 60.
15. LXXXII.

EPIST. XXXIV. *Brugas.*

IANO LERNUTIO.

SPES iterum me sefellit. quid fecimus, quod totiens in
nos vana ista dea? Mercurialis ille hodie ad me rediit, ne-
gavit posse. Rem dicam? poscere volebat, nec audebat: quia
collybum vulgo iam dinumerant trium florenorum in cen-
tenos. Id lucellum inhiabat; nec petere scilicet ab amico
volebat, nec ego dare, te inconsulto. Tu dispice illic, aut, si
vis, Atuatium excurrere: in hoc statu abeuntium, redeun-
tium, transferentium, reperies qui velit. Loquere cum Mo-
reto, efficacis ad res tales. Sed quid me celasti? tunc Gru-
dios? Peream, nisi adprobo: ad quietum locum, amenum,
& quod caput, amicum Paci, & eximium à milite ac Marte.
Si expedire te vinclis possessionum tuarum potes, abi, curre,
vola. Ego nonne aliquando vicinus? Si di me, & mihi Isea-
num meum seruant; quam sedem destinaui reliquæ huic vi-
tæ. Cum lege, si securitas illic; si status, quem Modestia &
Probitas non spernat. Parare boni possunt & debent; ser-
uire, ancillari, adulari, non nisi vitiorum ancillæ. Valeat au-
tem æternum mihi patria, si valebunt in ea ista. Tu, quoque,
mi Lernuti, (sed ab aliâ mente) mihi vale. 1. Octob. 60. 15.
LXXXV.

EPIST. XXXV. *Antuerpiam.*

FRANCISCO. RAPHELENGIO.

DILATVM mihi responsum ad superiorem epistolam
tuam, non dimissum. Dum enim cotidie discessum foro-
rum tuarum exspecto, atque aliud ex alio intervenit; septi-
mane aliquot in hoc silentio exactæ, ut vides. Ceterum gra-
ta mihi tua scriptio, uti & amor: cui à me cum fide respon-
debo. Filius tuus in studiis perseverat, & effecimus ne quid
Typographia auocaret illum aut impediret. Cursum certe
hunc studiorum interpellari aut fisci, non erat è re eius.

D

De

De filio altero tibi agnato gratulor: etiam filius tuus, ut tibi debis, è carmine Genethliaco, quod credo illum iam misisse. In Constantiâ nostrâ pergitur: sæpe negotiis, sæpe valetudine retardati. Iuuar tamen opus, argumento saltem vile futurum hodie multis. Nubem enim hanc temporum videt nec Solem aliquem qui pellat. Ille quidem Gallicus, qui DISCVSSVRVM se prômiserat, videtur FOVISSE. Et Austri isti cum Circiis mixti & iuncti, vereor ut dent magis maiores tempestates. Omnia hodie Principum, insida, intuta: nec veri solarii vsquam spes, quàm in se cuique. Firmemur iam ante contra hæc omnia, quæ euenire homini non solum possunt, sed communi quadam lege debent. Ciceronis falsi Consolationem vidimus, quæ me quidem ad eum non erigit, ut deiciat potius, scripta videlicet frigide, solute, & ut verbo dicam, inepte. Quis ille tam stultus, qui sperauit se posse imponere nobis falsâ hac personâ? sub quâ later aliquis ne superioris quidem, ut suspicor, æui. Bardi Typographi, qui tam ambitiosè hæc diuulgant! Sed credo in nostrum risum, & suum quæstum. Valdè me Ciceronis poeniteat, si ille vel in medio dolote tam elumbis. Nusquam perui, nusquam sententiarum sanguis, ne color quidem verborum, nisi cum cerusâ & fūco. At tu vale, & me ama. Delphis. Huc enim sorores tuas abeuntes deduximus. III. Idus Septemb. OO. . IJ. LXXXIII.

EPIST. XXXVI. *Viennam.*
IOANNI SAMBUCO S. *misso.*

DIV mihi nullum alloquium apud te, ne per litteras quidem, causâ & temporum horum, quæ nos turbant: & locorum, quæ seiungunt. Nam nos, ut audisse te credo, in Batauis agimus apud Oceanum verè vndosum: & iactamur civili tempestate, tibi non ignotâ. At nec loca tamen nec tempora gratam mihi memoriam Sambuci excutunt: quam testari volui per hanc occasionem primò nunc datam. Qui enim illuc viam affectaret, præter hunc adolescentem, nactus sum neminem: & nuncij illi ordinarij, ordines deseruere per hæc bella. In studiis, dum Mars hic feruet, languide versamur. ita tamen, ut cogitemus editionem nouam facere cum pleno iustoque Commentario in eius omnes libros. Et

In re iuueni me à te posse sentio, vñ libri manifestè quæ memora teneo. Viennæ olim vidisse non illud quidem antiquissimum: sed è quo tamen non dubitè aliquid eruasus & Criticè istà sagacitate indagemus. Quare si eum ad tempus gratificari mihi volueris; amorem in me ostenderis: & simul morem tuum tenueris rei literariæ adiuuandæ. Videtur sub has nundinas tuto transmitti ad Plantinianos posse: quibus mandata dedimus accipiendi, adseruandi. Velim voluntas tibi & occasio in mittendo non desit: nobis fides constabit in remittendo. Salue ab eo qui meritiſſimè te amat, Iusto Lipsio. Lugduni Batavor. Kal. Martis. 66. 15. LXXIX.

EPIST. XXXVII. Hagam.

TH. LEEWIO S. Dico.

SEMPER amo litteras tuas, præsertim eas quibus (ut sic loquar) nota aliqua impressa est bonæ mentis. vel hæc potestatem quam sine adfectione prudentes! quam verè Philosophum referebāt, & sine vñ fūco! Itaque ut calebant adhuc à meā nuntiique manu, iis rescripti. Melonis rui odor vel hucusque nares meas adflauit. & mentior, nisi saluam mihi mouet & desiderium gustandi. Sed cohibe tamen. & vide ne gnatum illum, qui vnicus nobis, nimium properè auellat à matre. Auster saltem & imber hic abeat, & soles aliquot videat puriores. Tum licebit

Extremum hoc oculis lumen radiatum rape.

De Alenconio meherclè quid dicam nescio, ita anigmati similis res est. Venit, non venit: accessit, recessit. Credo non illum Callipidem, qui prouerbio locum fecit, tardius ambulasse, quàm hunc subnixum tot equitum alis. Nec aliud tamen adhuc audimus quàm, Veniet. Si serid hæc aguntur, facile prælagio difficile & diuturnum bellum: cuius exitus Deo in manu est. Ad nos quidem quid ista? non magis quàm si Æthiopes inter se belligerent, aut noui Indi. In animo nobis pax sit, cum affectibus concordia: & ecce omnia tranquilla. At enim patria periclitatur. Fateor. sed quis nostrum iter præcludet publicis fati? Habent ista transitus suos, imò interitus: quorum tempora cum venerint, nulla vis aut

conflantur et firmit. Et tamen illi ipsi patrie, etiam res fere,
non mahi; non mente doctissimasque hoc scilicet regemus,
ut non solum boni viri simus, sed & boni ciues. Vale mi ami-
cissimi. Lugduni Batavorum. xv. Kalend. Septemb. co. 13.
LXXXII

EPIST. XXXVIII. *Rostochium.*
IOHANNI IONSTONE, SCOTO.

QVOD & me amas, & Constantiam meam laudas, mi
Ionstone: alterum valde amplector & approbo, alte-
rum timide, quia scio reipsa non attingere me. Culmen hoc
laudis, in quo collocat me tuus affectus. Etsi tamen non-
nihil blanditur quod Dauid Chytræus (quis ille vir?) pari-
ter tecum, ut ais, siue iudicat siue errat. Quidquid huius est,
amo iam amo Constantiam meam, quæ tam multos mihi
conciliat amicos. In quo numero ut fidenter te deinceps
censeas, mi Ionstone, iubeo, non solum rogo. Quod si De-
us mihi tangere & videre Germaniæ solum iterum dederit
(sic fortasse voto citius, ut res hic fluunt) te videbo, & dex-
teram iungam tesseram Fidei & Amoris. De Carmine gra-
tiam tibi habeo, magis magisque habiturus, si crebro me E-
pistolis tuis salutaueris, in quibus notas claras video elegan-
tiæ præcæ & doctrinæ. Lugd. Batav. xi. Kalend. April. co.
13. LXXXVIII.

EPIST. XXXIX. *Lintetiam.*
IANO GVILIELMO S.

LIBENS vidi Quæstiones tuas Plautinas, mi Guilielmi:
in quibus non doctrinæ solum notæ vberes & acris cuius-
dam iudicii, sed etiam amoris in me tui. Partem enim mihi
inscribis cum magnâ meâ gratiâ (liberè profiteor) vel quia
scriptoris eius res est, quem amo vnicè; vel quia benivolent-
iæ hoc testimonium me delectat ab eo quem æstimo, quem-
que amo. Ego profectò si unquam occasio erit, præstabo me
ad gratiam referendam non modio sed horreo toto. At in
libro eo tuo, magnæ mihi voluptati non semel interpositum
iudicium, de studio Sapientiæ & Morum. Macte hac senten-
tiâ! Obsecro enim, ut quid ista humanitatis studia tam am-
bitiosè adfectamus, tantum propter ipsa? Abutuntur pluri-
que

que ad malam & vanam pompam, vř scis, verũ cum Appio-
ne, cymbala quẽdam inanis iuuentutis. Tibi melior, vt vi-
deo & grauior, mens: atque vt porro sit, quæso & horro-
rum. Nostrium illud De Constantia censeo vidisti, nunc damus
De Amphitheatro, & eis paucos dies habebis: et si opus hu-
dicium, & natum mihi per remissiones, vt filius ipse indica-
bit. Dedi litteras ante septimanas sex ad Egmondum, qui-
bus incluse altera ad Busbequium de te, imò pro te, quid iis
factum, nescio, quia hætenus nihil inaudiri. Quæso inquirere.
Ille quem tangis, quid & ubi agit? Vnam in gratiam cum
virtute redeat: nam mecum tunc vt volet, & quando volet.
Busbequium si conuenis salutem illi à me, dicito: & e iuuen-
tute selecta, Iosæ Mercurio, si noli. Passeratio item de cõ-
publico, & si quibus aliis ex eo numero procerum ianotu-
isti. Vale.

EPIST. XL.

Brugæ.

D. DERNVTHIO S. D.

CISTÆ, quæ hætenus ad me perlata binæ, hæc ante
omnia scire te volui, sed perlata benè madidæ: per con-
tinuum imbrem. Itaque valde veremur, si quid in eis sit, quod
periclitetur ab vdore, ne putrescat, præsertim si quid è lino aut
lanæ. Cogitet tua vxor, & si videtur, aliquem fidum huc mif-
tere qui inspicias, aperiat, eliciat. Nos quidem amicam &
seculam omnem operam custodiamusque pollicemur, quan-
tum è pote. Collocabimus etiam eas bono & æno loco.
Scriptum ante septimanas aliquot, & valde fallor si meas
non receperis. Carmina tua adhuc apud me sunt. Doulam
enim expecto in horas, cui vclim ostensa. Ego, nisi quid in-
terueniat, intra septimanas duas aut circiter Antuerpiæ ero.
velim sanè te videre & amplecti: & si illuc venis, posset me-
cum redire in Batavos. Ita ipsum nec nobis non fuit gaudij
& amoris fructu. De Giselmi re, omnia hætenus nequid-
quam, & nonnihil turbellarum inter Magistratum & Cura-
tores, occasione professoris eundem admissi Senatus incon-
sulto. Priuata profecto & publica turbant, quid refert? si
quis modo apud nos & in hoc animo sit: ex quo puro huc
impero, liquidum omne aut turbidum manat humanarum
actionum. Vt in corpore ægro & corrupto, quidquid inter-

tur alienentū est morbi, atque abn in noxam. Et in homine, qui internū illud non depuravit, pectus discors, fontem & originem cupiditatum. Opes adstant? avaritia te torquet, & angor servandi, dispensandi. Desunt inopiam non feret, & quæ res eas per vendas & per ignes. Ad modum ab animo petendus est cur composito semel & securo, numquid superest aliquid aut deest. Sola, mi Lermoti, quies est & interne ille opes.

* Quæ res
vixunt homi-
nes, disdque
putantur.

ut ait Homerus. Vides philosophari me tecum: nec exulo, amplius dico, Sæpe faciam. Vnde enim te tuamque ege-
giam naturam trahere ad hæc alia velim (quo seio propen-
des) & collorare te supra hominem etiam dum es in huma-
nis. Et eniteris, si niteris. Valt, & salutat a me virorum opti-
mus noster Gicelinus, a quo responsum expecto, sed non
lentum ut solet. Lugd. Barauorum, III. Non. Feb. 66. 15.
LXXXV.

IX. T. 2193

EPIST. XLII. *Pentem-Musæum.*

GODSCHALCO STEVVECHIO S. D.

MHI & scriptio tua grata, & magis Coloniam reditio-
quam extra noxam fuisse gaudemus, etsi non extra me-
tum. Scimus quam intus via his temporibus: quibus ad
iniuriam omne ius prædonibus non militibus, dant hæc la-
trocinia non bella. Tu quoque gaude, portum enim iterum
amigisti, in quo acquiescere potis. Musæum suavitè aspi-
rante aurâ, sine vento villo aut nimbo civilis huius tempe-
statis. De promissis Plantini, securus es, hominem non
noxi, si ambigis: & credi illi potest, tanquam Fidei ipsi. Nec
tamen decro submonere, cum redieris: quod fiet cis paucos
dies. De Modio, certe amicus ei sum, (ingenium & adole-
scens eius virtus ita merentur,) ac valde auctor tibi, sic rem
in scriptis tuis temperes, ut nequâ parte eum aut stringas
aut ledas. Ledas autem? laudes imò volo. Ita de ipso Ve-
gerio meruit: & seponit mihi fides omnes istas æmulatiun-
culas, quæ intercurrunt hæc studia malo lure, malo more.
Invidet quispiam? hoc ipso inferiorem se ostendit, quia a-
pud humiles dumtaxat animos habitat, & in altos dirigitur
humida illa dea. Sed tu non talis, moneo tamen vel ex super-
uacuo

uacuo, quia peccatum hoc in litteratorum nostrâ gente
peccatur hodie nimium crebro. De Vegetio ipso sic sentio.
scriptorem non malum potius, quam bonum esse: & hoc ta-
men quod in eo boni, deprauatum & pollutum à partibus
variâ labe. Creber enim in illorum manibus: quæ nec in-
noxæ viquequæque, nec puræ, sed nec oculatæ. Itaque non
iniuriâ ad perpurgandum eum tu Modio nostro velut optio
succedis: & opto ut cum publico fructu, cum tu à famâ. Quod
fiet, si stilum manuque modestiâ quâdam temperabis: &
diriges: malis que ambigua quædam vlcera relinquere, quam
districte auferte omnia & præcipiti quodam ferro. Medicos
in Criticâ istâ ferre possum: sectores ad Matrem deum ab-
legem, procul à virginali nostro choro. Vale mi Steevvechi,
& muniter me ama, Lugduni Bataur. Postid. Nonas
Octob. eo. 12. LXXXII.

EPIST. XLII.

Vltimæ ætatis.

THEOD. CANTERO S. D.

ITANE Dalius noster abiit? abiit, non visurus amplius,
non videntur. Sanè dolui: eò magis, quod subita ea plaga
& præter expectatum. Nam lethalis quidem ille morbus
(stobæus enim verâ erat) sed quis putasset tam præcipitis
cum fati transire, ut scis, plerumque solet, & lento passu
ducere ad Occidentis thesaurum. Sed nimirum et na-
um interdum impronius vortex absorbet: ita homines in-
gratula & præsertim eos quibus indoles melior, & ingenium
supragitans. Quod in Daliò planissimè fuit. Claudium Qua-
drigarium scribere memini: *Has maximè venatur decum in-
quitas*, quod optimum quemque non sinunt inter nos diurnare.
Appè & verè, nisi quod inquirati impie tribuit, quod est æ-
quissimæ æquitatis. Cur enim cælestes illæ animæ diu in
hac face? abeant imò, & euolent ad suum cælum. De Arno-
bio, virge ceptum. Quis post Tertullianû inter sacros scrip-
tores possit videri? doctorum limâ dignior? Elsi bona sa-
nè in eo opera Celenij, & quædam interdum (quis non
Criticorum) exerceper acumen nimium aut calorem. Sa-
tyram quæ in vulgariis diebus, en tibi. Nomen te recte fru-
stra. edicula est, & ut antiqui nostri loquebantur, planè
innox.

innox. Lasciuia alibi agnoscat, nusquam morum. Artem dorum tuum totum auidè legi, & velut *quor.* Nescio quomodo non sperno totum hoc diuinare (id quoque fortasse nostrâ porticu) & eam rem visus mihi ille commodè & acutè tractasse, ex ipsis fontibus naturæ. Salue. & salutem & me, vt Comicus noster ait, plenis faucibus propina Lamberto Burchio Decano, viro qui litteras & litteratos vnice amat; ideoque digno qui ab iis vnice ametur, quod me bonâ fide facere ei nuncia, imò sponde Lugduni Batavorum, quo die Cæsar olim in Curiâ Pompeij. co. 13. LXXI.

In Arnobij tui isto loco, libro 1. *Et tamen, & isti, qui pollent res nostras vitiorum traminantibus; sribiligines & vis istar inlibris illurmaximis atque admirabilibus non habetis? Nihil aliud bacurila, aliud dicis hoc veres celus, & celum non item filius & filium? crocus & crocum? fretus & fretum? sanguis & sanguis? Odor duplex vitium. Ac primum scripserim, res nostras visio vitiorum traminantibus. Fugit enim omnino prior illa verbi syllaba, retrahenda ex Arnobij ipsâ mente. Hoc scilicet, poliri illi & docti Romani obieiebant nostris, *solacism* obfatio res nostras vitiorum deformis impollutus, vt ipse præmisit. Respondet: variari sermonem pro arbitrio, & illos ipsos veteres a talibus solrecismis non abuisse. Nam, inquit, *alibi hæc verba, alibi dicis hoc verba.* Ita enim alterum vitium tollit; *Alibi, inquam, scribo, non alind.* Clamat res & sequentia exempla. An enim aliud sanguis, quàm sanguis? fretum, quàm fretum? Minimè. Variorum tantum licenter genus ostendit, & modo Veres posuit *ad & donum*, modo Virtus. Ecce in Nonio: *Vires usu generis masculini tantum.* Nam, *Lucretius Andronicus: Flaces reges veritas.**

EPIST. XLIII.

Hæc.

TH. LEEWIO S. D.

TE verò laudo, non imitans meam pigritiam, & quamquam ad binas tuas iam siluitamen testis exim lacessis. Etsi, mi Leewi, nulla hic pigritia agnoscas apti misceris potius, si scias quàm per omnes has dice distabar & distingar negotiis nec scriis nec bonis. Amici & alieni adpellant, interpellant

impellunt: ad communia vocant. & hoc putant comitari, auferre mihi usum vite vite. Parco tamen, & quam diu in hoc profectio sum, sustineo personam Mallecti ad interiora illa gaudia distretre. Quia dico: & superius exercitationes: a quibus non per hanc solam acerbissima tempora, sed etiam latiora, veros peris quietis & gaudij fructus. Sed diffido sepe illa non dimittis quod tibi etiam vni venire certò scio. Plinius non ad istos iterum scripsit. & illi respondere illo Gallico scripsit ad suos iterum scripsit. & illi respondere iam Luteri se petisse: apud nos scilicet sapientia illa non habitat. De adlatu te quem super illi commendatam seis quam omnia velipria causa. Hoc tamen nolo: & si rationes omnes meas audias scio, ipse non velles me velle. Multa iam recusavi, quos omnes offendo, si vnum admittam. denique rimam aut ferre hanc & apertio, totum officio admittendi alij sunt. Quies autem mea id non patitur, & ratio vite quā per silentium ago. Peto ergo ut id excuses: & maiora aliqua a me petas, cum opus erit, non neganda. Institutum tuum de omni dōno, haec estis probos in eo personam. Et mollium constitutum est quod vite genus eligas, sollicitum an solabile, illud, cum paucis & sapientibus quos in illis Deus adspexit, commune tibi futurum, hoc, cum multis. Si verumque tamen illi rectum, qui in modo verumque, ferre nam ut omnia tollas, vanē cum vulgo speres. Si ut ducitur, super omittitur: habebis quod doleas, quod querere, nec in hac omni vita tam optabile aliquid bonum est, quod non mixtum poculo aliquo memoratū lege publica & aeterna letitui, improbus & refractarius est, quisquis repugnat. Athletis olim fors non electio adiuvantiam dabat, cum quo venarent: sic cinis nostrum vite suam conditionem fate, cum quā luctemur. Hanc vincere oportet, id est ferre. Huius enim pugna robore omne in pando est, & victoria in celandō Res publicae non in bonā spe. Praecipue aliquot Flandriae & Brabantiae urbes nauicare incipiunt, & fastidire praesentē hunc statum. siue diurnis bellis id facit, siue gubernatio non usquequaque in culpa. Consilia arcana agitate dicuntur de paciscendo cum hoste. Quidquid horum est aut erit, nos peris videri nihil nocuerit: ut pugiles, iam nunc parari ad strenuam cum omni sorte pugnam. Paupertas imminet exilium?

* Ita indiget
tavi Michaēli
Montani librū
Gallicum Gu.
stuum titulo:
probum, sapi-
entem, & val-
dē ad meum
gustum.

CARVISSE me alloquio litterarum tuarū tamdiu mi-
 Schotte, nō te solum, sed cogitatione molestū fui. Illud,
 quia priuari voluptate eā mihi durum: istud, quia traheba-
 tur animus hoc silentio in varias suspicionum partes. Quid
 censerem? mutatum esse te? non fidei tuæ videbatur, non
 amoris. Offensum? verebar, utiq; cum oculos flecterem ad
 illum, qui non mihi, non bono cuiquam bonus. Sciebam li-
 teras te crebrō commutasse cum eo & sermones: sciebam
 & hominem duplicem, cuiq; (sed non mente Ennii) *plures*
lingue & plura corda. In aliis didici, quā illi volupe disun-
 gere & soluere, qui mihi iuncti. At rursus tuæ prudentiæ vi-
 debatur, non temerē ei credere, qui aliarum rerum apud te
 sepe vanus. Et, ut video ac gaudeo, haud planē credidisti.
 Litteræ hæ tuæ mihi testes, scriptæ ex veteri more & amo-
 re. nam binas alteras, quas dedisse dicis, non vidi. Istæ me
 delectarunt, & te mihi restituerunt, me ubi. De mansione
 in Tolerantā vrbe & in illustri domo gaudeo, eō magis, quo-
 niam ipsiorem hunc cum fructu video, nec interiora illa
 tua studia interpellari aut abrumpi. quod sepe in illis aulis.
 Senecam patrem quod paras, approbo. Vnicē me sapientia
 in filio delectat, in patre comitas, lepos, & facundia quædam
 simplex. Sanē Controuersiarum illi libri mirificē non cor-
 rupti solum, sed abrupti. Atque opus in elimandis ingenio
 meliore, sed inprimis libro. quem valdē veterem & inte-
 grum si repperisti, ut ais, apud Couarruiam: vtire fodes,
 & adnitere, nos iuuabimus in parte. Nam quæ notata mi-
 hi, quidni transmittam libens? De Lanoij nostri morte, val-
 dē mihi acerbum. Amabam adolescentem altē indolis, ni-
 uei pectoris: & destinabam eum olim in corruptā hac no-
 strā nobilitate velut gemmam. De Papio etiam, ut video,
 inuadisti: qui merius Mosā flumine, dum in eo iuveniliter
 ludit & natat. Sed hæc tristitia, illud lætius, quod amicum
 mihi te interprete & tanquam parario conciliatum video
 Ant. Couarruiam, virum à stirpe, à fratre, à se verē illustrē.
 Deus donec, quæ illa ad me epistola mentior, si ab aliquot an-
 nis litteras vidi magis litteratas. Imbutum profectō arcanā
 doctrinā

doctrinâ pectus illud oportet, quod promittam docta. Quid
 ni ita iudicem? facile nobis *et vniuersis rebusque* *proferant*
 Veterani venatores ceruicem ex impresso vestigio dinouerint:
 ego ex scriptuâculâ virum. Saluta quæso à me: & quoniam
 te ferente & sub tuâ velut manu hæc amicitia surrexit, effice
 ut eodem te arigante, augeat & crescat. Libellos nostros
 misimus, & in his Electa: in quæis reperies amicam memo-
 riam tui. Iure, quia amamus te, & æstimamus: quod velim
 à te mihi fieri, alterum certe. Vale Nonis Iulii. oo. 13.
 LXXXII.

EPIST. XLVI. *Vltraiectum.*

EVERARDO POLLIONI S. D.

LITTERAS tuas & adiunctum carmen, Euerarde, legi
 lubens. Alteræ memoriæ mei; alterum diligentiam tu-
 am testabatur: quam te non remittere in ipsis remissioni-
 bus, lætor. Ex ita te dignum est, quid ætatis sis, vides. in hoc
 vere, nisi virtutis doctrinæq; feceris leuementem, frustra cum
 æstas erit, expectaueris fructum. Indoles tua ingeni-
 umque ad alta te vocant, & sæpe Homericum illud instil-
 lant. *Παρθένος ἀπὸ τοῦ μακρόν.* nec nos moni-
 tores tibi defuimus aut doctores. Nisi sequeris & adsequeris,
 præter ipsum te, quem culpes? Feriæ nostræ finem habent
 cum ipso Canticæ fine. Sub id igitur tempus te expecto:
 sed ad Valerianum scitum, *Vegeta ingenia quò plus recessu stu-
 munt, hoc vehementiores impetus edunt.* Vale. Lugduni Bata-
 norum vi. Idus Sextil. oo. 13. LXXXI.

* Omnis virtus
 sis memor esto.

EPIST. XLVII. *Antuerpian.*

GABRIELI ROELANDIO I. C.

mitto salutem.

GRATÆ mihi tuæ gratiæ: quas tamen ita ad me mi-
 tis, ut ipse eas non dimittas. Habitant enim apud te illæ
 duæ: nec aliud pectus magis amant, scio, inter meos Belgas.
 Fama ita mihi antea dixerat: nec mentitæ eam, firmant
 lepidæ istæ litteræ & literatæ. Atque vinam post hos nim-
 bos lux & sol aliquis tranquillatis; in quo apricari nobis
 libere liceat, & sermones sæpe miscere, non solum scripta.
 Voueo.

Voueo. quid sperem tamen nescio, cum oculos deflexi ad hunc rerum statum: qui indices minus stabilis, & nisi à Deo aliquo fulciatur, (non enim fortasse à Gallo illo tibicine) rueret, Iani Gulielmi litteras accepi: paullo ante etiam librum Questionum, quem ego ita probo, ut negem aliquid melius in hoc genere vidisse ab aliquot annis. Rectam viam adolefcens ille ingressus est: & ingenium in eo ac iudicium pariter magna. At tu mi Rolandi salue. quod ut mihi quoque magis magisque sit, litteris me tuis saepe appella. Doufa, nisi fallor, scripturus est: quem scire debes tui peramantem. Ad finem tuum Schuermannum saluta. Lugd. Batauo. Non. Maii, co. 15. LXXXIV.

EPIST. XLIIX. *Viennam.*
CAROLO CLVSIO. S. D.

ET salutem à te accepi, mi Clusi, & munera quæ Planinus noster reddidit; bis mihi grata, quia & à te missa, quem tacito quodam sensu dudum amo, & quia missa in optatum mihi finem. Vis enim ea sancienda amicitia esse, & offers velut arras. quas libens accipio, & respulor tibi sanctè eâ fide & officiis cultum à me iri hanc nouam amicitiam, quæ inter verè bonos. Talem enim te scio, nec minus integritate & ingenuâ quadam virtute clarum acceptumq;, quàm doctrinâ. Atque utinam tempora aut conditio nostra permittant, minus longè ut absumus: non litteris solum benivolentiâ hanc foueremus, sed alloquiis & aspectu. Sed istud quoniâ non datur, nec fortasse citò dabitur (augescunt enim hæ turbæ, & in isto mari cotidie maiores fluctus:) quod relicti est alterum amplectar, & te amicissime Clusi per charitaceum hoc æquor (ut cum poetis loquar) saepe adibo, saepe salutabo. Vale. Lugd. Bat. Non. Maii. co. 15. LXXXIV.

EPIST. XLIX. *Antuerpiam.*
IOANNI VIVIANO. S.

UTRUMQUE libellum carminum tuorum accepi, mi Viviane: gratissimum mihi & argumeto & tersâ (ita sentio) versione. Sciunt experti, quàm arduum sit in talibus & mentè scriptoris exprimere; & non abire à proprietate aut venustate præci sermonis. Quod utrumq; egregiè es adsecutus. Atque

Atque meo voto, vinam potius nostri, alijs laborent in similibus argumentis: quibus non oblectari tantum animi possint, sed instrui & iuvare pietas & mores inseri, qui nimirum exsulant ab hoc auro. Itaq; Proverbia eiusdem regis, hortor te, aecelera & virge; quibus ne in externa quidem sapientia melius aliquid apud omnes sapientes. Otium nonne adest? Mercurius certe vestes non calet. Mars vobis ante portas, & hastenus non nimis felix. Deus tamen ille noster iuvabit: quem bonum & propitium semper seimus bonis, vti cunq; externa ista cadant. Remitto muneri Constantia nostram recusam, cum Epistole noue additione ad Lectorem. Doula non libellos tuos offerre potui, non salutem, abierat enim a nobis in Angliam peregrinandi causa. De loco Iosephi nihil mihi in mente, preter adsentiri Ortelio. Sed nec in Serrato nummo iusto multum: de quo tamen quid sentiam, iam dixi in Notis meis ad Tacitum: qui tantum non absolutus. Vale mi Viuiane, & pariter me ama. Lugdu, Batau, co. 15. LXXXIV.

EPIST. I.

Lugd. Batauor.

IANE HAVTENE

ALIPSI O tuo salue. Suaves herè conuiuias habuimus (auribus enim meis inerrat ille sermo) elephantos. Multa de ingenio eorum deque mirâ indole garrivimus: omnia incunde, nisi quod in plerisque indignabar haud plenam mihi esse fidem. Quid censebatis? madidum esse me? non fui. Quin ficcus nunc & sobrius ingeram tibi eadem: & laudum hunc campum stilo paullo certius decurram, quam lingua. Nonne Hilarium isti dies sunt? lubet ludere hunc lulum. Sed fides mihi prius stabilienda veterum, quibus præcipue innisa mea fides. Nonnemo enim eam herè eleuabat: & nimios harum rerum aiebat fuisse, aut vanos. Iane? quibus igitur hæc res notior? Nobisne, qui omni hoc nostro auro vix vnum vidimus, cumque pusillum, iuuenem, bonarum artium rudem: an illis, quibus cotidie bellua ea in ore, in oculis? quibus tam crebra de ingenio & moribus eius pericula facta, in bellis, in ludis? Habebant enim & docebant magnâ curâ, Asi, Asiani, Graeci,

• Illum qui
anno Lxii.
domum Casari
misit ab Hi.
spaniarum
rege.

ei, ad prælia: Romani magis ad spectacula & Venationes.

Quamquam Europæis tardè sanè innotuit: & * *id est per* *Elephantum*

(Pausaniæ verba sunt) *vevire* *in la. vñc. Europæis adfuerunt* *primus inter* *Europæos A-* *lexander ha-*

innotuit: qui victa scilicet Indiâ, intulit siue immisit. Sed ab

eius tamen morte statim crebri: & transportavit in Italiam

ipsam Pyrrhus, bello quod cum Rom. Hinc quoq; iam Ro-

mæ nobiles. & magis per Punica bella: quibus tanta copia,

vt vno tempore centum quadraginta duces ceperit & in vrbē

miserit L. Metellus. Nam Critolaus apud * Plutarchū apertè *In Parallelis.*

mendax, qui à Paulo Emilio, bello Pyrrhi, centi sexaginta

Romam missos vult, & quidem turratos. At postea sanè Ro-

mæ semper: siue capti, siue magis pretio parati ad populi

voluptates. Vides initia, vides frequentiam. quæ magis ex-

pressa apud Plinium: quem, si voles, lege. De fide igitur ve-

terum cur ambigimus? Nōne nouerunt hoc animal? inti-

mè atq; optimè. An fallere nos voluerunt de compacto? nec

potuerunt quidem, in re cottidie omnium oculis sensibusq;

exposita: & in quâ miracula milleni aliquot homines simul

viderunt, id est theatra tota. Ista ipsa ætas fidem fidei illorum

struit, etsi in alio illo orbe. Lusitani navigationibus suis ter-

ras eas aperuerunt, in quibus animal hoc crebrum. Insula

Madagascari eos habet, & quidem Indicis maiores. habet

Zeilam, vbi vnales sunt miro modo. ad mensuram enim

admetiuntur, vt pannos, aulæa, telam: tanti palmos singu-

los, ita cum magnitudine pretium crescit. Habet prouincia

Malabar, Goâ, & tota illa ora. itemq; regnum Benamæ in-

ferioris Æthiopix, omnes (quod notes) albos. Qui adie-

run, qui viderunt eadem aut similia narrant de ingenio bru-

ti huius non bruti. Quæ vt seriò aliquando noscas ac credas:

cape à me de naturâ eorum & moribus. quæ nihil aut paul-

lùm ab homine abire, miretur aliquis imò indignetur. Sed

prius vniuerse commemorabo elogia de iis veterum: inde

facta ipsa distinet, & exempla. * Aristoteles inter alia de

elephante: *ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν ζῴων τῶν ἀνθρώπων ἡ ἐννοία τοῦ ἐλεφάντος ἐστὶν αὐ-*

τὴν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀκριβέστερον, ὅτι καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡ ἐννοία ἐστὶν ἀκριβέστερον

* Lib. 12. Hist.

cap. 11.

* De Natur.

deor. 111.

* De Diuinat.

11.

* Epist. ad

Ma. ium.

* Lib. 2.

* Philostratus:

alia de elephantis non pauca, visa sibi aut à visoribus accepta. Crebrum enim valde & cottidiani usus animal in iis locis. Isignitur refert: Genere morbi tentari elefantos quotannis, quod haud distat à furore, causam, amorem esse, & venire cum venit ad eos Venus. Tum bacchati eos, furere, lacerare, incurrere: nisi quidem vinelis coëreantur, quod fit ab incolis studiose. Sed cum morbum haud firmè aliter tolli, quam pharmaco verborum. Adfistere belluæ magistrum, increpare acrius, & ostendere fuditatem. Tandem bellum & regimam aliarum ita demerire per adfectum? Vilitatem eam esse, degeneratio- nem à naturâ & à stirpe. Rediret ad sese, & concilicaret amorem, qui torpescit ipsum. Et hic solutus, quæ etiam hominibus vilitate adhibetur, fieri medicinam. Quomodo autem possunt ista, nisi si non audit solum, sed imbibit, & capit? Nec verò, ut aliquid mirum dicam, audiunt solum sermonem, sed edunt. Opptatus disertè Elefantos colloqui inter se vult.

Fama est inter sese sermonari elefantas, Distinctasq; susurrare atque emittere voces, Acosta ille idem nihil certius in regno Malabar esse, ait, quàm quod hæc belluæ communicent inter se sermone. Denique vis in hac re aliquid mirissimum? (ignosce, tanta novitas egibat novo verbo.) edunt & loquuntur etiam humanam vocem, Botes inter prodigia Romæ locuti olim iunge & elephantem. Atque audi ipsum Acostrum, Erat, inquit, in urbe Cochin elephas, qui operas diurnas præbere solitus ad portum & rei marines. Eum fortè iam sessum urgebas nihilominus urbis eius Profectus, & Libaniticam quam commovere cæperas, deduceres porro in mare. Ille abnuere, inflare alter multum blandisq; verbis, & ad extremum in gratiam Lusitani regio ut id velles, orare. Hic (immense dictu) elephas motus, clari hac duo verba ingeminas, Hoà hoà: quod Malabarum lingua est, Volo volo, ac suam vocem navim traxit in mare. Trepidat ad hæc & nutas? Age, age, mouebo tibi in isto exemplorum mari magis maiores fluctus: & ambiguum relinquam, non dicam an hominem capiant, sed ad hominem imò supra hominem sapiant elephantes. Dixi enim de priori limite, qui discriminat obscure: alterum vide, Rationem, quæ ego omnino carere me

In Libello De Aromatibus,

Plinius & Aristoteles meminere eisdem morbo, sed Plinii locus malus, cui corrigendo non hic locus.

fatcor; si profusille. Audi igitur de Plinio; quæ sunt ipsa
Gant. Ait: *monstrum quoddam & solum in mundo*

Imperiorum obedientia. J. Glara, & quam nemo neget. Sed
mel domini, omnia ab homine, & pro homine perferuntur:
* Philostratus tanta illa moles vel à *pusione* regitur ac dirigunt trede-
tradit, lib. 11. cenni, idque sine viâ bacillo tantum (*ut dicitur in Philostrato*
* Falcem siue scriptum) aut * leti ferro. Et quid non imperentur? etiam
de pueris Aristoteles Ele- iugum subiere, & traxere currum. Oppianus id tradidit; &
phantistæ ar- Romæ primus ostendit Pompeius, ac postea sæpe Principes
tribuit. Alia- secuti. Nummi docent. Tertia in Plinio laus,
nus eadem mentē *a parv.*

Eorum quæ didicere memoria. J. Tenax sanè memoria; & ad
humanam, ut mox dicam. Sed ingenium Plini cur omittit?
Præuaricaris in hac causâ: quia si illa propria & magna iis
laus, hæc est acuminis & ingenij, de quo te silente, non ego
silens. Ingenium igitur iis docile, facile, flexile, aptum ad
omnes artes, & artes Belli dico, siue Pacis. Quod vide mihi
& discere paucis his effectis. Ac de bello, quis non inge-
nium eorum admiretur: siue cum bellis pugnam, siue in ho-
mines iussu hominum habent? Disiungunt enim velut * con-
cap. VII. filio aciem, defessos aut infirmos in medium agmen decipi-
* Alian. VI. unt, in * fugâ ipsâ suos non deserunt, sed rogati abeunt
cap. LVI. circumdant & propugnant. Iam lætis medicinam faciunt
* Alian. VII. spicula aut infixâ tela leniter manu suâ extrahunt; & ut
cap. XXXVI. * Plutarchus ait, *ab eo accipiunt; & ipsi ipsas & alia dant; sine ulla molestia*
* Libello, *et sine damno*, prorsus ut * peritissimi chirurgi. Quin & pro-
cap. I. prium medicamentum, aloës lacrimas, instillari vulneribus
* Alianus ab iis, Philostratus adseuerat. At pro homine quis hominem
libro. VI. scit acres eorum pugnas? Instituuntur velut milites ad præ-
cap. I. lia, bellatores non dorso solum ferunt, sed & ipsi bellant:
cap. II. propugnant suos, impugnant hostes: denique eo veniunt, ut
munia etiam omnia militaria usurpent. * Alianus quidem
* Lib. XIII. mihi auctor, Elephantos decorâ etiam motus bellicos edere: *ex his*
cap. XXII. *ut viginti quattuor Indorum regi adfessere, et ex cubicis agere, ut si*
distintos quosdam corporis custodes, atque ita agere, ut alternim
stationem succedant, sine somno quidem aut cominencia oculorum.
A peritissimo milite, dic sodes, quid aliud expectes? Iam
quanta fides eorum in dominos, quàm ad extremum spi-
ritum pro iis pugnent; satis tibi claruerit vel ex vno ele-
phanto illo Pori. qui decantatus: & ab eo discere omnes.

Hæc

funes, decemque in sefforem ferent. Quod genus spectaculi pri-
mum exhibuisse Galbam, qui postea Imp., Suetonius idem
monet. *Prætor, inquit, commissionis ludorum Floralium novum
spectaculi genus, elephantum funambulo dedit.* Et quæ tunc
vltæ obduret contra tot & tales testes? Atque hæc tantæ
curæ & intentione discunt (id quoque valet ad vim restan-
dam & indolem acrem animi:) ut sæpe deprehensi sint
nocturne velut dictata sua ruminantes & meditantes. Plutar-
chus cum Plinio mihi auctor, quemdam tardioris ingenij,
& verbis verberibusque malè sæpe acceptum, inuentum ad
Lunam gestus illos & motus præscriptos exercentem. Gran-
dia hæc, grandia: tamen de illis artibus quid dices; quæ
non nisi propriæ videntur humanæ mentis? Legere aut scri-
bere, quis ad homine se iungat? ego: nisi si elephas inter eos.
Nam is quoque scribit. Rides? time potius. æmulus reper-
tus muneris tui, & tuæ artis. Plinius è Muciano clare adfir-
mat, *quemdam Græcorum litteras pingere didicisse, & quæ lingua scrip-
sisset.* **IPSE EGRO HÆC SCRIPSI ET SPOLIA
CÆLTICA DECAVI.** Et Philostratus: *Scribam, inquit,
atque tripudians, & ad fistulam saluus.* Quod si hos duos re-
stes eleuas (herè ita memini) * Aliano quid facies; qui
oculis suis id spectasse pænè per oculos suos iurat? vult
inquit, ego ipse quemdam in tabulâ litteris Romanas promissas
scribentem, & rectè & non contorere. Quinoniam cum scriberet,
oculi eius cum rigore deiectioni in tabulam erant: & plane intensus
diceret, & scriptitantes. Sed iam concludam hæc de artibus,
insigni & nimis certo exemplo, cuique milleni aliquot o-
culi spectatores: munere, quod Romæ publicè dedit Ger-
manicus Cæsar. * Plinius tangit; & magis obertat nar-
rat. * Alianus: exque iis ego. *Indur dicitur illis.* * **Tiberio
Principe,** duodecim elephantum theatrum inducti sunt. *sub Cir-
cum,* inquit, *floridas & histriovine vestes.* *Ac primò ad vo-
cem. Magistri divi debuerunt in diuersas Cerci partes; inter eundem
molli & saltatorio gressu inuadentes; iterumque ad eandem vocem
corbans, & efficiens saltatorium quemdam orbem. Sed & stans
spargebant & corollas, & ad eandem strum pedibus lumen & ma-
nerosè pulsabant, & omnia præstabant quæ pericissimè ludorum
Iam iidem (quod insauum mirum) docti mensis accumbere,
citum potumque suuere, parca & modeste, ordinis, humanum in
modum.*

* Libro II.
Var. cap. XI.

* Cap. IV.
Var. cap. XI.

* Cap. IV.
Var. cap. XI.

* Libro II. quæ
cap. XI. h. e.

modum. Lecti erant humiles, (agnoscis Romanum ritum)
instrui purpura & anileis, mensa ad eos, nardo & daphni instru-
mento, disposita pocula aurea, argentea, minuta, grandia: cibi in
lancibus, panni, caro, fructus. Ecce ingressi duodecim elephantes,
sex mares, totidem feminae: illi rogati, haec stolata. Decore & re-
verendè in lectis se reclinant, mensam accumbunt. cum signo dato
(non timentè) in mensam promiscides suas manus suas exten-
dunt: summa modèstia cibos capiunt, delibant, non voracitas vlla
in eis, non aviditas visa, non maioris meliorisve partis appetitio,
preceps. denique cum bibendum, pateram pueri porrigebant: iis
promiscide eandem genialiter hauriebant, & (iucundè potioni
hoc adnexum) reliquii vini circumstantes aspergebant, velut
cotandum facientes. Hæc meis verbis texui, sententiâ ger-
manissimâ Eliani. Et effare, potuitne spectaculum ma-
gis ad gratias, ad Venerem, ad Naturam? cui utinam his
oculis arbiter paullisper ego! id mihi ante omnes thea-
trorum opes, luxum, nugas. Atque hæc nisi promp-
tissimi cuiusdam & acutissimi ingenij signa sunt, tardus
valde & cæcus ego. Quid illa, quæ non à doctrinâ insita
sunt, sed emicant & subsiliunt naturæ ipsius sponte? Cu-
iusmodi spectata in his sæpe ad prodigium usque sagacia &
acuta. Quale illud * Plutarchi: In Syria elephas quispiam
atebatur, servus curator additus, cotidie de dimensio subtraherebat,
& dimidio belluam malo furto fraudabat. Fors fuit, vi hero præ-
fente cibum ideret: & ad mensuram igitur est totum. Elephas vi in-
duriam diu sibi factam, quâ posses, desegeres, accuratè bordei pa-
trem separas: dimidium sibi servas, altero repulso, quid nisi cla-
mans, callidissimo inuento, illud diarium sibi hætenus fu-
isse? Alius (refert idem scriptor) cum rudera & terram magi-
ster ad explendam mensuram patulo idem idem misceret: fraude
fraudem hanc utrum deus in ollam eius carnium plenam, è foco cor-
reptum cinerem iniecit. Sed exemplum quod ab Acostrâ, fidem
omnem poperat, etsi ex fide. Palam enim & spectante po-
posito res gesta est. Elephanti cuidam in vrbe Cochin ad horam cibum
non oblatus. Queritur, & barbis. Magister excusat, & vas aneum
eius cibarium ostendit persuens & pertusum. causam hanc moræ
esse, quod cibi non vltra tenax, iubet igitur, si esse relii, ad fabrum
ararium ferat reconcinandum. Ille parat, promiscide aufert,

* Libello, &
TIPA TON
Zaw.

fabro offert. Faber siue per negligentiam, siue ludoi belluam faciem, infideliter reparat atque obstituat. Elephas refert. Herus mirum vides, & indignatur, inclamat illum absentem, hunc praesentem, denique redire iubet cum illo ipso vase. Facit, & facto querulus impingit. Ille homo suauis iterum imponere conatur, & ad mato melleo claudere rimam simulat, non claudis. Nec tamen imponit. Nam ille catus lebetem resumptum ad flumen deferit, immergit, & aqua implet periculi faciendi causa. Videt effluere. Plenus igitur irarum ad fabrum recurrit, inopnat magna voce. Confluunt vicini, & inser eos Vicarius regis. Faber blandis verbis demulcet (nescio an ultra audeam dicere) belluam: vas denique sumit, & resurgit probe atque ex fide. Sed ille ne sum quidem fidens, iterum ad flumen, & ad haustum, dum contineri aquam videt, vertit se ad adstantes, & ostendit, velut testes eos aduocans in hoc factum, ita demum abiit domo. Quid addam? nec verbum: quia reuera datus sum in stuporem. Er cur iam * Aliano non credam, qui iure optimo duplex cor tribuit tam cordatis? Sed satis ad ingenium ista: redeo ad Plinium meum, qui suggererat

* Lib. XIII.
cap. VI.

Memoriam.] Ea autem pars tam magna in hoc animante, ut homini non dicam nihil cedat, sed eum excedat. Vnum exemplum vetus dabo, pauca noua. Michael quidam Glycas inter Graecos, Annales scripsit haud improbe nec indecenter. Is in parte prima prodidit: Elephantum quemdam cum in Circum deduceretur, sedentem in foro ad Militarium aureum Magistrum ferarum, subita ira atque impetu interfecisse. Causam non aliam violentia fuisse, quam quod ante annos totos decem, eodem illo loco, idem Magister, eundem elephantum ferro percussisset, quam iniuriam tot annos recondens, tunc datum iis vltum. Aliud ex Acosta: Miles quispian, in vrbe Cochinchin elephantum, per lasciuiam, in fronte putamine nucis percusserrat: (grandem illam Indicam intellego, quam incolae Coccum appellant.) Elephantum putamen studiose tollit: illud, atque ita recondit, post dies plures, in via quapiam publica obambulantem militem conspicit, accedit, & elatum ex ore putamen, promiscide sua acriter in illum coniecit, tum exultabundus abiit, quasi ratione illa iniuriam probe vltus. Iterum ex eodem: Miles elephantum in eadem vrbe cum rectore obuium habuit, noluit decedere, elephas suam & rectoris consumeliam id interpretatur: necis

tamen

cumen à rectore prohibetur. Post dies aliquot, in ripa Alangara fluminis (id urbem alluit) militem fabulantem otiose reperit. Cùm rector non adesset, corripit ille e hominem, in altum tollit, nec precibus nec clamore adstantium motus, aliquotiens fluminemersus, alleuans subinde & demittens. Cumq; lussum eum satis diu lussisset, contentus hâc vindictâ, hominem vitâ suâ iam diffidentem, rectum & illa sum destituit eo ipso loco vnde sustulerat. Sed hæc in deteriorem & vindicem partem Memoria exempla: ecce etiam in beneficam & benignam. Acoſta idem mihi luggerit: Elephantum in urbe Goâ fuisse, qui anno illo & solenni furore correptus catenas abruperis & vincula. Fugientibus omnibus, seruulum quempiam qui vniu infantem dominicam gestabat in ades properè irrupisse, oblitum sarcine quam deposuerat in illâ trepidatione apte ades. Elephas adest, mortem omnes & obitum pueri expectant. Ille contra manu suâ leniter atollit; in humile sedulum, quod è regione adium, collocat; respectans curiosè, satine puer illi sine damno. Dein furibundus cursum suum exsequitur. Id datum omnes interpretabantur veteri beneficia; quia mulier earum adium domina & infantis mater, elephantum transeunti sapienter paciens eas fructus obtulerat. Et alia quædam legere tibi fas, si lubet apud eundem Hispanum. Ego in Plinio pergo, qui admonet

Amoris. J. Quod ipsum iure mirum. Nam sicut Sermo & Ratio homini peculiariora videntur, sic certi Adfectus. Inter quos audis ille & varius amor, pro leni tormento solihuit animantium datus. Sed abnuat elephas, & hac quoque parte sociat se nobis. Serio enim amat. Trita & nota * historia est illius qui Aristophani Grammatico præbuit se riualem. Vterque enim Alexandrie in Aegypto corollariam quampiam amauit, nec minus studiū aut ingenij elephantum fuit ad declarandam & mitigandam suam flammam quam illi acuto & literato. Forum, in quo ea desidebat, crebro adire: adfistere, suspirare; poma aut flores offerre: manum intra suum blandè penetrare: & ea omnia, quæ Venerens aliquis nepos. Alia similibus in * Aliano: in Antiochiâ urbe Syriæ, elephas inter cicures more suo ad passionem iens, vidit forè mulierem haud inficam, pariter corollariam. Vidit, periit. Assiduus ille apud eam; promiscue faciem, manus, lambere, cingere; & quacumque poterat, blandiri iussumare. Quin & illa redamavit,

* Narrata Plinio cap. v. & Plutarcho, in libello, ob tripa τὸν ζῶον.

* Lib. vii. cap. xliii.

* Athenzus,
libro XIII,
cap. xxx.
Alian, lib. x.
cap. xiiii.

corollas & flores diſſequuntur illecebras ſape offerunt. Cū pa-
ſeneraſſet mutui hic amor, mulier ecce ad plures abiit. elephas de-
ſiderium non tulit, nec mentis ſue ultra compoſ datuſ eſt in ſu-
rem. Sed & honeſti ſidique amoris non deſcunt me exem-
pla. Habe vnum. * Antigono regi elephas ſamina fuit. Enēit
v in obſidione opidi Megarenſi, puerum pateres vix Indi ele-
phantiſta. Is ſua lingua commendat infantem inter bellicas turbaſ
elephantū (ita nomen eiſ fuit) Nicaa. Capis illa. ſerō in ſidene
& omnia officia exhibet, qua piſſima aliqua nutritrix ſue mater.
Infans ante pedes eiſ deponi debebat. niſi fieret; cibum non capere,
iram omnibus ſignis oſtendere & dolorem. Gaudere contra, eo adia-
cente. & tū curas mouere ad oblectandum, aut ſonnum concilian-
dum, tū ventilare & pellere muſcas, quod faciebat ſanē ſciē a-
rundiniſ ramum promuſcide ſua motuſ. Atque hec officia inter-
dum etiam uſurpabat elephas maritus. Pergit Plinius, & addit

Gloria cupiditatem.] Qui ſanē ipſe affectus hominum
propriuſ; & inter eoſ, animæ cuiuſque maximē ſapientiaſ,
Exempla eiſ in hac belluā pluria tu vnum vetuſ a Plinio
cape, nouitium alterum ab Acoſtā. Plinius: Erat, inquit,
Antiocharegi elephas, cui (ita enim hominū canumq; exempla
distinguuntur) nomen Ajax. Is dux plerumque agminū, generoſuſ,
ceſuſ, & velut rex in regio illo grege. Enēit v ſtumen tranſmiſ-
ſendum eſſet, renuit infelix, & malā ſua ſorte Ajax. Pronuncia-
tum enim illic à Magiſtriſ, Principatuſ eiſ fore qui prior tranſiſ-
ſet. Intellexit, & arripuit Patrocluſ (& hoc elephanſ alteri nomen)
fluuiūmq; tranſmiſit. Premio igitur donatuſ eſt; phaleriſ argenteiſ,
quibuſ mirē gaudent, ornatuſ, & velut in poſſeſſione poſituſ principū
loci. At Ajax noſter propter ab hoc Ulyſſe circumuenuſ, ſatuſ e-
ſtiam quā poteſt, illuſ veteriſ exſequitur : & morteſ ignominiaſ
præferenſ, inedia ſe conſecit. Acoſta autem inſit : In litore
vicino urbi Goe tormētum grande aneuū commouendū erat.
conatur elephas; non poteſt. Inſigante magiſtro & duob; iuniorib; ele-
phantib; oſtente, qui id facerent ni ipſe faceret : iterum iterumq;
conatur, tanto niſu, ut mediuſ illud creparet. En ! dum gloriā
illā præceptum alteriſ iuit, miſer ſibi vitā. Sed proſequi-
tur laudationem ſuā Plinius, & adiungit magiſ alta. Eſt
enim, inquit, elephanſ, quæ etiam in homine rara

Probitaſ.] Ergone virtuteſ elephanſ? virtuteſ. vt nequid
ſcilicet ad perfectum omnibuſque numeris hominem deſit.

Et

Et de probitate planè verum est. Innoxium enim, pudens
 & pudicum hoc animal: probe mentis, probi oris. Vis ei vt
 omnibus noceat, vt nemini voluntas. Homini occurrit? vl- * Plinius, cap
 tam non adimit, ostendit viam. Ferz alteri? transit. Quin
 nisi irrites & impugnes, nec in Arenâ quidem excitabis ad
 lædendum. In magistris rectores que suos mira illis pietas.
 * quos aliquando pty calorem aut furorem, interfectos, ita * Strabo tra-
 luxerunt, vt inedia interfecerint sese ipsi. Eadem in naros: dit, lib. xv.
 quos, * vrgentibus venatoribus aded non deserunt, vt milles * Alian. lib.
 capi, cædi, maline, quam ipsos. Adde reuerentiam in gran- * vii, cap. xv.
 diores & senes, quibus de loco, de potu, de cibo iuvenes * Alian. ibid.
 concedunt, bonæ sutz Naturæ legibus non Lycurgi vllis mi-
 nis adducti. Adde pudorem & castitatem, quia non nisi oc-
 cultè & siluis testi coeunt, & sanè ratenter. Nam quod Pli-
 nius & ex eo Solinus prodiderunt, non amplius quàm semel fá-
 rere, nec plures singulis, validè refutat ratio, quia si vnus saltem
 è duobus iamdiu, mimentemimero, defecerit id genus.
 * Alianus tamen vsum Veneris semel item iis tribuere vi-
 detur. Sed ea ex Aristotele hausta, malè aut lecto aut intel-
 lecto. Nam * ille hoc tradit: *Marem quam semel ineris, non*
vltrâ tangere, interposita tamen triduo coitura repetere, sed nimi-
us in aliâ. Feminam naturam biennio gerere, parere singulos. Stra-
 bo etiam de iniuri eorum & partu, magis cautè & verè. Ad-
 textur in Plinio
 [Prudentia.] Quam non dilato, satis mihi in Acumine &
 ingenio dictam & doctam. Ostendunt tamen & hanc pro-
 prie in Acie instruendâ, in tardandis secutoribus fracto den-
 te, in flumine transmittendo, quæ apud Plinium, Philostr-
 tum & Alianum vide. Sequitur
 [Aspuit.] Quam in se, quam in aliis amant. Retegunt i-
 mô scelera, & alienas etiam iniurias vlciscuntur. Historiam
 Aliani duplicem te non celo. * Narrat Romæ euenisse Im- * Lib. x, cap.
 peratore Tito: vt *Æor* elephanti se malo iure cum altero mæcha- xv.
 retur. Vides elephas, non fert domini hanc iniuriam: irruit, & in
 ipso complexu, utrumque dentibus transfigit. Denique providè ita
 copulato: relinquit, stragulo tegit, & eum dominus advenisset, stra-
 gulo reiecto facinus ostendit, & se vltorem. Hoc pro magistro;
 sed probò. Narrat * iterum in illum, sed improbum. Fu- * Lib. viii.
 issa magistrum elephanti, qui adulterares, nec consentum furtiuâ cap. xvii.
 libidine,

libidine, uxorem suam clam suffragis, & ad praesepe elopitum su-
pelisse, alia illi mox inducta. Elopitum hoc solus taciturnus
habuisse, uxorem novam illuc traxisse, & cornibus, pedibusq; re-
disse cadaver, tantum non rebus ipsi nudiari inclamantem cui, &
quomodo, inmisisset. **Extrema laus est** quod non est

Religio.] Quam veteres omnes tribuit consensu. Lustrari aquâ, orientem solem ab ijs adorari, * Plutarchus & * Ali-
nus mihi auctores : Lunam nonam, Plinius, & * Alianus.
Sed & hoc ad religionem, quod mortuos è suo genere se-
peliunt & prætereuntes inlicitum humum. Alianus ille i-
dem hoc tradidit lib. i. cap. xlix. Homines ecce, mi Hau-
ne, elephantes feci, Sermone, Ratione, Adfectibus, Virtuti-
bus præditos: quid superest, nisi vt etiam diuinosa. Diuinant
enim. & Oppianus de hoc animante dixit: *Deus est animal*

Divinum cor habere in pectore. *Salv. ad Rom. 16. 27.*

[illegible]

EPIST. LI.

IANO LERNYTIO S. D.

Ipsum pectus mihi commouit series malorum, quæ es passus. Heu homines, quid sumus? quid speramus? Atq; ego sub idem illud calamitatis tuæ tempus, nescio quo instantu, in Saturnalibus meis adinxi exoracionem tibi de incensu

casibus vitæ. Sed benigno Deo gratia, qui concussit te, non deiecit: offendit vulnus, & non impressit. Vtile enim, mi Lennu, vtile, admoneri, nos interdum à summo illo Principe & imperij illius, & fluxu nostræ conditionis. Nempe: quid est homo? lutum, ut ille ait, scire mixtum, quid vita? hæmina vna sanguinis: quam quilibet levis casus rumpit, quælibet febricula corrumpit. Solus animus & eius actiones æterni. Vides pulcherrimum hoc mundi corpus? ruet aliquando. Vides hanc Belgicam nostram? iam ruit, ne indignemur interitum aliquot hominum, cum cadauera futura sint cæli terrarumque. Saturnalia nostra credo te accepisse. primam dico partem, quæ De Gladiatoribus. Nam reliqui sunt aliquot libri, De Venatione, & Circo: in quibus etiam tuus sermo. Iudicia vestra liberè, liberè, velim adscribi: ut mutemus, si quid tale erit, iteratâ editione. Iubebo enim, si otium aut valetudo mihi constet, simul excudi omnia quæ ad ludos Romanos. Nunc molesti mihi quidam nomine Ordinum ut Grammaticam conficiam, quæ legi possit in Belgicâ vniuersâ. Ride, si sapis: & vide quàm bene de me & nervis meis sentiant isti. Apud vos miles, ut audio, & turbæ. Si ita est, quid si expedas te ab eâ vrbe, & secedas in hæc loca sub Neptuni regnum? Nam terrestres dii, parum nobis æqui. Cautè id fiat tamen, & circumspectè. Nam & apud nos nescio quid turbellarum, ab iis qui pax deberent esse mundo, at illi fax sunt. Vale mi suavissime, & aut me expecta sub æstatem, si quies illic; aut ego te, si hic. Vxorem saluta à me ex animo, & tua pignora disuauia. Victorem nostrum silere ita miramur, ut suspicio sit ne & ille penetrauerit ad loca silentia. At tu eum saluta, & è veterno excita. Salutar te Dusa, Hautenus. x. Kal. Feb. co. lo, LXXXII.

EPIST. LII.

Romam.

FRANCISCO BENSIO S. D.

DEum ego testor, vir optime, ut in solo nomine tuo lecto ex filii: quanto magis in commemoratione amoris, quæ integrum inuiolatūq; seruari apud te cognoui! Ita enim ad me scribit P. Egmodus: quem certū mihi, amatum antea, vel nunciij huius causâ, magis amare. Non enim dissimulo, Verus & vetus

& venit mihi in te adfectus est, hæresque mihi in arcano isto penetrabili. Genus vitæ mutasse te audiui: quod salutare tibi futurum omnino confido. Et reuersâ, mi Benesi, quid hæc humana sunt, nisi fluctationes & fluctus? in quibus nihil firmum sit, nisi ad anchoram ea alliges veræ Pietatis. A me quoque abiit illa iuuentus: & vna mihi hæc cura, ut quid, quid hoc est æui, in virtute & seriis iam studiis traducam. Publicè id testari cœpi, & edidi nuper De Constantiâ libros duos, qui pietatem (nisi fallor) aliquam præferunt, etsi præ ex Philosophiæ velo, quos ad te mitto, non ut inspicias modò, sed iudices: & liberè me moneas, si quid exorbitans in iis aut minùs rectum. Nec amantis adfectu iudicabis, sed ut apud Pindarum est,

* *Semotis
rexis & rigi.
di Rhodam
ni.*

* *Belaic & ipduis Paduam dnt.*

Hoc omnino peto. M. Antonium Muretum (ex animo dico) amo æstimoque. minus promptè id ostendo, quia multa in me ab illo non amica. Ita enim moneor litteris multorum, Quo meo merito? Nam ego te iudicem non defugio, qualis cumque ea est litis. Tacitum edidi, quid ergo? an illius? Quæ hic iniuria est, si campum eundem Famæ decurri, sine fraude? Sed mihi iam ista non magna, & reuera pudeat me verba consumere in talibus rebus. Nati ad maiora & meliora quædam sumus, & ego & Muretus. Quem tu quidem à me salutabis, & animum hunc illi firmabis volentem semper eius & amicum. Ita me posteritas amet siue æstimet, ut ego illum. Constantiam nostram ut cum eo communices, volo siue iubeo: cuius exemplar etiam à me expectet, iam enim receditur. De Amphitheatro ante paucos dies edidi: & mittam. Tu quæso me ama, & interdum solare & erige in his urbis omnium rerum. 1x. Kalend. April. 60. 15. Lxxxi v. Si quid ad me voles, mites tutò ad Plantinum.

EPIST. LIII

Romam.

M. ANTONIO. S. dico.

Causa mihi scribendi nata ex tuis ad Plantinum litteris: quas cum gaudio vidi, cum motu animi legi. Vel in manu tuâ conspecta lætabar: quanto magis in hoc animo, & tui insigni testimonio amoris? quem si à quoquam mortalium, à te

at certe volo. Ita adolescens iudicavi, ita nunc, consensum
 quendam esse conspirantis iudicii nostri & naturæ. qui ad
 coniunctionem, quæso te, valeat, non ad æmulationem, aut
 quod pudet me dicere, similitatem. Et fuere tamen improbi
 homines, qui id sperarent: à quibus alia quædam ad me de-
 lata olim, non nego: sed vana, falsa, ut nunc video; & qui-
 bus caput, homines non profesti solum, sed virique nostræ
 infesti. Ea, per communes deos, deâsq; obliteremus mihi Ami-
 cæ: & beneficiis inter nos certemus, non querelis. Electorū
 librum iam nunc vulgavi: paro Saturnalium sermonum, &
 De vitæ ac scriptis Anni Senecæ. quem nec inquit ad te
 miserim, quasi vadem amicitia coeuntis & sanescentis. Etsi
 quid in eâ ægrum & nec aliud peccatum vtrîque, quàm
 cessatione, & amicitia, ut sic dicam, inusit. Quod ipsum e-
 mendemus. Viximus amicissimè unâ, vivamus porro & mo-
 riamur. En ego ille, cuius ingenium & os coram pobastinec
 amore absentis requires profectū aut fidem. Te ut eum-
 dens sperem, faciunt paucula, sed impressa & signata episto-
 lae tue verba: quæ rominor idem idem & exanimo, ut so-
 lent amantes. Vale. Lugduni in Batavis, ad magnum & sine
 terminis mare. 11 i. Kal. Decemb. 60. L. LXXI. gchui. en

EPIST. LIV.

ABRAH. ORTELIO S. præcor. 60. Janu.

PER fidem, Ortelii, ut tu vtrîq; largus es, & amando, &
 donando! Miseram ad te nescio quid munusculi nuper,
 Amphitheatrales meas augas: tu rependis illiæ & reponis,
 sed verum amplumq; donum THEATRUM tuum. Ad tu-
 telarem Prætozem remisit? Profundis enim tua, & quidam
 valde, cum pro libello, libros; pro ludis, seria;
 pro orbiculis Arenarum, diffusum istum restrarum Orbem
 admetiris. & eum ipsum in triumphali veste, purpuram au-
 tismq; Quid censes? donis magnis capi me? non magis
 quàm numina (si comparare fas) quæ ut voluntate in solam
 in oblationibus metuntur, sic ego. At ea in te magna, & idem
 minus tuum tute mihi magnū. Vtinam hic quoque ani-
 mus aliqua tibi liqueat! In quo acris flamma, sed pœ nullam
 occasione erumpendi, adhuc clausa. Quod vertor, mi Ortelii,

vt

benigni creditoris sollem; volumine meâ sustentaberis; & illam quæ accipies in solutum. At te, mi Wili, hortor (quod in extrema epistolâ tuâ prudenter scriptum) cogites, quàm in præcipiti cursu res tui sit nec facile faciendum te, me sem; si in hoc iuuenili yere hoglexeris facere sementem. Sei mentem dico, & virtutis, & doctrinæ. Ad utramque enim te voto, quod hæc sine illâ, damosa: illa sine hæc, parum decora, an ornata sit. Aures tuas sæpe insonet illa Democriti, ut opinor, laudata vox: *ἡ δὲ πρὸς τὴν αἰδομένην γῆν.* Vt in lumine vnda vndam trudit, nec vnquam reuocas elapsam: sic in tempore dies diem, nec reparas amissam. Cogita, & vale. Parens tuus à me saluabit, & noster Canterus. Lugd. Batavor. III. Idus Sextiles, co. 13. LXXXII.

* Sumpson
fina iactura
tempus.

EPIST. LV. VI CONSULIBVS ET SENATVI

Nobilissimi & Amplissimi Domini. Munus accepi, non meo munere, sed splendore vestro dignum. Pretium in eo respiciam siue artem, omnia eiusmodi, quæ animum vestrum abunde declarent, & quæ me deuinciant nouo vinclo. Cuius si non solueris, & laxandi saltem aliquo genere officiorum, vnam facultas mihi vnquam sit! Intelligeris profecto estimare me munera posse, & accipere: non tam propter ipsa, quàm eos qui adfectu tali dederunt. Ingenue dico. Aurum illud aut argentum nihil me mouet, aduersus talia satis firmum: mouet proluxa hæc vestra humanitas, quæ omnia non impetrare solum à Lipsio potest, sed impetrare. Valete Amplissimi Cons. & Senat. urbemque vestram regere inter hos fluctus, præeunte & gubernante supremo illo Nauicero. Lugd. Batavor. IV. Idus Ianuarias. co. 13. LXXXII.

EPIST. LVII.

Vltrasectum.

HADRIANO VANDERBYRCHIO V. C.

Et literas tuas nunc accepi, & nuper carmen, vtrumque gratum mihi fuisse scire debes, etiam me silente, quidni enim testimonia hæc à pectore tam amico? At tu etiâ Valerium Max. vltro mihi submitisti in quo priuatum mihi,

* Candi blan-
dium, sine adu-
lato.

vi breui quoque vestra vita sit. Quæ enim iste potum ni-
les, quas audimus? aut quid parat nouis ille Xerxes? Non
ego ^{in ipso milite} cum Aristophano: (frustra in aliis castris)
sed maior & prudentior opinione nostra ille Princeps. Hoc
ipsum opus quanti animi est? præci & Romani. Ac compel-
les profecto Poliorcetes ille iniiciet in domito vestro Scal-
li, nisi quid subueniant filij ista Neptunini. Barabos & Zela-
dos dico, qui tamen lentè accurrunt, nec se ad sociale mæ-
mam. Hæc ^{per se non} & falsa vobis vita, si auferatur hoc fa-
lum. Quid sua deo igitur? fugam? sed non ab urbe, mi Oros-
li, aut solo patrio, tantum à vulgo. Ad Constantinam nostra
sylum te voco, & ad arcana illa Sapientie templa. Cuius te-
stium si semel subis & penetras, rectius ego sacrum quæ
habeo, ab omni vi ab omni hoste. Salus missa à Diodotio,
Cratone, Monanio, mihi gratæ: quantes scellæ in una iam
urbe, valde illustrant Germanie illum tractum: tu quoque
me remitte. Viuiam nostri poema vidip: valde mihi tersum
& probum. Sed Itinerarium vestrum, quando ad nos? Ne
preme, & quod boni prouidique patres, esse tibi obfideri vi-
sum, emitte saltem hanc prole me. De I. Chirio Fortunari-
no, indagatio tua noua. adde autem mihi ille non visus, ut
nec auditus. quin ipse ultro peto, si alicunde eruis, concede
vsuram. Ad Schottam nostrum scripsisti litteras, quas mit-
tes, & amorem nostri non dimittes. Lugd. Bat. 14. Kal. Ia-
nuar. 60. 15. LXXXIV.

* Scripsit de
Imp. olim, &
exemplaria in
Italia edita, sed
per pauca.

DE OBITU & CAUSIS MORIS VIVIANI, MOB. A. DE
HENRICO WILTIQ S. D.
EPIST. LV.

Fragmentum
in manu

Vere existimas, officium mihi fuit tua scriptio, imò bene-
ficiū: quia & amoris tui in me index, & diligentia,
quam intermisi à te in hoc otio gaudere, non dimisi. Adde
amicam inuitationem tuam: cui quod hoc tempore non
parco, ab occupationibus meis est, non à voluntate. Nam
animum si consulo: reuera ambit esse isthic, & regere hu-
manitatem vestram, quam anno superiore pleno ore hausi.
Sed ita conditio mea est, ut mos mihi potius alienis cupidi-
tibus gerendus sit, quam meis Impedimenta, quæ desubi-
to mihi nata, scripsi ad Pollionem: nec hic iterò, itaq; quod
benigni

benigni creditores sollem; voluntate meâ sustentaberis, & illam nunc accipies in solutum. At te, mi Wilh, hortor (quod in extrema epistolâ tuâ prudenter scriptum) cogites, quàm in præcipiis cursu ætas tua sit: nec facile facturum te me scem, si in hoc iuuenili vix nōglexeris facere sementem. Sementem dico, & virtutis, & doctrinæ. Ad utramque enim te voco. quòd hæc sine illâ, danmofa: illa sine hâc, parum decorâ aut ornata sit. Aures tuas sæpe insonet illa Democriti, ut opinor, laudata vox: *ἡ δὲ ψυχή σου ἀνδραγαγήν ἔχει.* Vt in flumine vada vadam trudin; nec vnquam reuocas elapsam: sic in tempore dies diem, nec reparas amissam. Cogita, & vale. Parens tuus à nie salubrit, & noster Canterus. Lugd. Barauor. III. Idus Sextiles, co. 15. LXXXII.

** Sumpsoni
fina iactura,
tempus.*

EPIST. LV LVI
CONSVLIBVS ET SENATVI

Amplissimè S. D.
Nobilissimi & Amplissimi Domini. Munus accepi, non meo munere, sed splendore vestro dignum. Pretium in eo respiciam siue artem; omnia eiusmodi, quæ animum vestrum abunde declarent, & quæ me deuinciant nouo vincolo. Cuius si non soluendi, ac laxandi saltem aliquo genere officiorum, vti nam facultas mihi vnquam sit! Intelligeris profecto æstimare me munera posse, & accipere: non tam propter ipsa, quàm eos qui defectu tali dederunt. Ingenue dico. Aurum illud aut argentum nihil me mouet; aduersus talia satis firmum: mouet prolixa hæc vestra humanitas, quæ omnia non impetrare solum à Lipsio potest, sed impetrare. Valete Ampli. Consil. & Senat. urbemque vestram regere inter hos fluctus, præeunte & gubernante supremo illo Nauclero. Lugd. Barauor. IV. Idus Ianuarias. co. 15. LXXXIV.

EPIST. LVII.

Vltrasectum.

HADRIANO VANDER-BVRCHIO V. C.

Pat. literas tuas nunc accepi, & nuper carmen. vtrumque graui mihi fuisse scire debes, etiam me scire. quid enim testimonia hæc à pectore tam amico? At tu etiâ Valerium Max. vltro mihi submisisti in quo priuatum mihi,

&

& publicè non nihil lincris etiam copulasse, te (spero) potius damp. Maneat feliciter hic corpus amor inter nos, qui Ge-
mio ingenioque non disparca, & his solatis utamur in ma-
stitia publicè temporum & infelicitate. Nam ut soli a-
liquis alius tenebras & turbas istas pellat, video non dum.
Ligna & olivum ad miserum incensum hoc Belgicè sugge-
runt passim, & nos ardeamus, vicini alii vident, Constanti alii
miserantur, sed miserantur tantum. Deus scilicet ille est
qui punitur in ante veterem nostrum luxum, feramus, aut
ne feramus, emendemus. De mittere apud ad valeudinem
meam firmandam habeo gratiam, ego quid mittam, ani-
mum & verba, cetera immittis. *Val. Lugduni Bat. v.*
Kal. Febr.

EPIST. LVIII. *Amstelrodamum.*

IMART. LYDPOBIS

NEC epistolà tuà quidquam mihi potuit accidere gra-
tius, nec admonitione sua censurà. In utraque amor
vult elucet: in hac magis, quam nisi liberè in amicitia ad-
mittimus, tollimus pulcherrimum eius fructum. Ego de
meo sensu noni & adestor, libentissime me sicubi deflexi,
non corrigi solui, sed corripui, certe cum de animo mihi co-
stet corrigentis, quem totum candidum purumque in te scio,
mi Lydi, & fame ac salutis meæ amantem. Itaque nec ex-
cusatione nec tergiversatione ista opus: quā (verè dicam)
gratiam admonitionis corrupisti in parte. Ego enim me ab
amicis non blandè amari velim, sed fortiter, id est, ut viris ac
sapientibus est dignum. Sed de notā ad verba illa paginæ 66.
Constantiæ meæ: sententiam meam breviter sic habet.
Cum ea scripsi ad peccatum & ad malum respexi: quod
Deo sanciente & prae scribente evenire durum mihi videba-
tur dicere. Fateor eam vim esse Providentiae diuinæ, ut ni-
hil in minimis maximisque quæniat quod a filo illo non pen-
deat: tamen cautionem cautissimā in verbis & essetis adhi-
bendam censeo, vulgi inprimis causā. Itaque Damasceni verba
hoc sine adiunxi. Nam *actum, actum, actum*, ratione
quādam distinguitur ab hominibus, & causā hominū, nō igno-
ras. Nec temerè dixerim, Peccata evenire Dei prævisione.
Nec tamen certamen hic mihi ullam tecum, sed rem aham,
intricam,

* Lib. 1. cap.
xx. Vidit, non
cogit: sciuit,
non sanxit, &c.

intricatum, & vereor vt homini semper obsecram, sic expli-
co. Definitum a Deo omne agnosco, quidquid euenit: trepi-
do tamen dicere, peccata ipsa quorum formem a solâ malâ
voluntate nostrâ esse censam, in primâ illa voluntate pen-
mitente. Exempli causa, in Iarquinii adulterio, in cædibus
ab Herode innocentum, de aspectu factum ipsam, & crimen.
Factum a Deo definitum fateor, & comprehendendo sub fatali
illâ lege: crimen, quod soli voluntati inhæret, non videor
fateri posse, sine iniuriâ Dei. Causam quoniam rerum diui-
nam voluntatem statuo, omniumq; euentuum et iam si mali
sint: at non causam causæ mediæ, quoniam ea mala. Aliâq;
quomodo effugimus, ut non auctor ille sit malæ, ut non ad-
probandor? Itaq; ea quæ ex * Actis apostolicis adducis, huc ac-
commodo. Mortem Christi destinatam ab æterno, proditio-
nem Iudæ ab æterno, mediamq; omnia quæ ad salutare illud
opus ferrent: sed non crimina adnexa ipsis factis, quibus
fundamentum in impiâ tantum voluntate. Quod si tamen
satis habemus generaliter & vniuersâ dicere, omnia non
præcisa solùm a Deo, sed præscripta, hoc respicit, quod illa
ipsa facta sine potestate diuine non potuerunt: ego non pu-
gnaciter pugnaui, & faterior fortasse (cum omnia exami-
naui) vim hanc necessariâ inesse, cathonæ illi & nexui
Providentiæ immortæ & æternæ: sed differi tamen ea in vul-
gus, periculi inuidiæq; plenam existimem. Nilgo autem scri-
ptus meus liber habet strictionem mentis mei scripti. Tu si quid
aliud obseruas, aut si quid etiam est in quo ambigis, valde à
te peto ne me celen. Non delectabunt me solùm eiusmodi
iudicia & indicia, sed docebunt, in istis ipsis quæ nunc scri-
psi, si quid ab æterno, dirige. Reipsâ videbis, me non admoneri
solùm posse, sed emendari. De misso ad me Hierodas habeo
gratiam, remittam eum fide, ubi legero. Quamquã de Ger-
manâ Taciti, nescio ap hac editione emoliar accuratâ,
Occupationes, & valendo, & Typographi festinatio*, sæpe
nobis impedimento. Quod pag. eiusdem Constantiæ meæ
331. in margine posuisti, est, * *Davidus aduersus*: facile ob-
seruasti peregrinationem esse meæ monitis. Itaq; velim pro
eâ nota hanc in libro meo substituas, * *Quæ populum ambiciat*
remittat, quod alios etiam monui. Vale. Lugdun. Batavor.
XIII. Kal. Decemb. co. 16. LXIII. XI.

* Act. Apost.
cap. II. vide.

LIBROS hos de Constantiâ eûm ad Senatum vestrum,
 Vir clarissime, mitterem: valdè peccassem, si non ad te
 vnâ. Nec enim Senatus solùm ipſius magna pars es: sed &
 mei, qui amo te, qui abſte amor: nec cùm Antuerpiam ve-
 ni, facile peſtus reperio magis promptum in me, magis pro-
 num. Addo & cauſam tertiam, quia prudens tu & doctus,
 cuiuſmodi leſtore, imò iudice, opus mihi in nouitio hoc ſcri-
 pro. Parùm enim adhuc trinum iſtud ad Sapientiam iter: nec
 ſcio an ipſe id peragrauerim vſquequaque pede recto, aut ſi
 an aliis videbor. Sæculi enim & mores non ignoras, quamq;
 in re quæ Pietatem tangit varij hodiè ſenſus & diſſenſus. Nô
 ſententia, ſed verbum aliquod à calente calamo anceps ſu-
 giat: ecce calumniarum ſubitus & magnus ignis. Quæ cauſa
 ſa abſtinet me, fateor, ab altiori initu in ſacratum illud re-
 rum mare, quò materica alioqui & ingenij ventus vocabant:
 ſed reſpreſſit hæc metus, & ad nauigare iuſſit litus. Elephan-
 tes aunt, eſſi amnibus impenſè delecteator, haud temerè
 tamen eos ingredi, cùm inſcij ſint natandi: idem in Theo-
 logiâ mihi, quam amo, quam æſtimo, & tingo ſalubribus e-
 ius aquis libens animum, non tamen mergo. Quæſtionum
 enim vortices illos horreo: iisq; ne involuar, adſideo & ob-
 ambulo ſaltem eiùs ripas. Et hinc tamen hæſurio & ex tuto
 ſumio, quæ ad vſum. Nam acumina aut diſſertatiſculæ quid
 iuuent? Quod ille de Virtute cenſet, tem eam eſſe non ver-
 ba: iuſtius ego de Theologiâ. cuius verum ſeriumq; ſinem
 ſcio, Vitam. Vt melior, non vt doctior ſiam, ſacra illa volu-
 mina tangò: vt peſtus inſtruam, non vt acum mentem.
 Procul à me iſti, qui alti & ſubnixi ambulant, * *maior enim
 aut ædignior opibus opes:* quique, quod Socrati obiectum o-
 lim, * *et cupit deorum ſcrutari, et res diuinas, et inuagari.* Et cùm
 omnia tamen ſubtilis ingenij alâ peruolarint, miſelli, præ-
 teruolant ipſi ſeſe. Reliqua ſciunt: illud vnum quod ſci-
 neceſſarium eſt neſciunt, vt ſe ſciant. Sed hos mitto. te Vir
 amiciffime quæſo, vt grarum hoc munus animumq; noſtrum
 habeas: & iſtum ames, illud examines. quò ſine præcipuè
 ſcito à me miſſum. Siquid alibi aliter dictum: hoc magis
 mihi

* Maiorem,
 quàm pro ho-
 mine, ſapientia
 ſapientem.
 * Sæpius
 inquirentes, &
 qua terram
 infra & qua
 eadum ſupra,

mihi amicus, quò liberius monueris, quia inter eos ego qui labi & errare possunt, sed & inter eos qui resurgere & emendari. De Amplissimi Torrentij valetudine & statu, gratum mihi si per te cognouero. Iure nobis carus, rarus ille vir. Vale. Lugd. Bat. xvi. i. Kal. Nouemb. 66. 16. LXXXIII.

EPIST. LX. *Leodium.*

DOMINICO LAMPSONIO,

*Leodiensi Episcopo & Principi
à Secretis, S. D.*

DIV est cùm scripturio ad te Vir clarissime, sustinui me, dum scriptum illud promissum expecto, materiem scilicet vberiore respondendi. Nam lata & læta illa epistola, quid ferè aliud habet, quàm adhortationem & laudes? Quæ atque atque vtraque, quia in iis amorem tuum agnosco, sine labe, sine fuco. Non merui, quid refert? hoc ipsum delectat, talibus viris & iudicibus meruisse videri. Non enim fallacia tua verba, sed prompta è pectore, & vt ille ait * *ἐν ᾧ ὁ ἀνὴρ ἠγάπησεν*. * *è precordiis* *vnus penetrabilis*. Itaq; calcar mihi addis ad decurrendam reliquam hanc viam: quod detrahunt mihi sæpè iudicia quorundam, qui *ἀλλοτρίως*, vt volunt, *παύσιν*. Misceri enim hæc nolunt: & satis esse puram illam à Christo doctrinam, sine mixtione vllâ Sapientiæ humanæ. Nec acriter iis sanè pugnem: nisi quòd nescio quomodo apud homines vim aliquam habeant & iuuet etiam ista externa. Quis veterum Theologorum Philosophiam spreuit? vsurparunt imò & Græci & Latini, sed suo quodam fine. Ego ex vsu non iuuentutis solùm nostræ, sed generis humani putem, trahi & conduci omnia ad metam hanc pietatis: modus teneatur tantùm, & vt hæc diuinis literis seruiant, non vt contrà. De Amphitheatro philologum aliquid nuper edidimus: & exëplaria mitti iussimus ad Clariss. Torrentium vnà tecum. Nunc feriamur: nisi quòd Taciti Commentarium recensemus, & in quibusdam refingimus, sed leui manu. Ximenio tuo, imò nostro, velim à me multam salutem dici. quem virum olim pænè puer Coloniz vidi & audiui, sed nūquam pernoui. Doleo, & excitor non in amorè solùm eius sed amplexum: ita multa à multis audio de sincerà illà & doctrinà & pietate. Tu si mihi interpres &

conciliator amicitiae illius es, magno me beneficio deini-
xeris. Ocho Venius à nobis abit, sed inuitis: insignis moribus
& arte adolescens, & cuius manus vsui mihi esse poterat ad
multa Antiquitatis illustranda. Eum commendatum tibi, ta-
men commendo. etiam me: quem scire certò debes tui ex
animo amantem. Salutat te I. Doufa. Lugd. Bat. Prid. Kal.
Iun. 60. 15. LXXIV.

EPIST. LXI.

TH. LEEWIO *Consiliario*. S. D.

HAVTENVS noster ad te venit: cui utinam ego co-
mes! Sed valetudo validè vetat: quæ semper anceps, nunc
acerba, tenet ligatq; me domi. Alioqui in votis mihi prorsus,
te videre, te solari, & officiũ exhibere quod eiusmodi tẽpora
exigunt ab amico. Litteris id feci antea: sed nescio quomodo
momentum hĩc magnum habet frons ipsa & ipse vultus. Eu-
ripides non vanè mihi visus scribere, Non serenitatem nau-
tis gratiorem in tempestate aduenire; quàm lugenti amico
amicum. Sed & hoc breui, ut spero, fiet. interea mi Leewi,
firmare quæso paullũ, & frigus illud tenebrasq; dolorum
calface & illustra ad Rationis solem. Ante omnia nouitatis
opinionem hanc exue, quæ luctui tuo mala fautrix. Misera-
bili, inquis, genere mortis perit, & quod luctu municipium
omne nostrum compleuit. Scio, & adfectu aspectuq; primo
ipse misereor. sed hĩc quoque paullũ te attolle, & secerne
à vulgo. Quid illud miserabile? cùm omnia circumspexeris,
Mori. Varia ad illam metam via fert, cliuosa, plana, breuis,
longa: eadem tamen omnibus quies, cùm peruenĩre. Tua
per difficilem partum, & velut per nimbos fluctusque dela-
ta est in Beatum illum portum: delata tamen. & præteritus
labor adeò non grauis illi nunc, etiam gratus. Tu tantũ
ne misereare, imò nec mirare. Scilicet id genus Fati non
cadit in hunc sexum? non communis ille omnium præ-
nantium timor? Imò non crebriores alios sermones audias,
si in confessum aut conuentum venias muliebrem. Attamen
hic nostrũ omnium error: cùm triste aliquid accidit, eti-
amsi non nouum, habere id ut nouum. Per circumstantias
quasdam augemus, polimus, & velut fucum ac lenocinium
circum-

circumponimus dolori. Scilicet ut pulchrior in oculis appareat iustiorq;. Peruersi mortales! contra oportuit: & in omni casu oculos flectere ad communem dispersamq; legem. Non Hagam solum aut Barauiz hunc angulum intueri, aut quid pauculis ibi anpis gestum sit: sed diffundere cogitationem per sola hæc terrarum. Conditionem tibi pono. lute nō lugebis solum, sed indignabere ut in nouo fato: nisi alibi terrarum hac ipsâ horâ idem ille aut acerbior casus. Et tamen cur peregrinêre? reperiēs exempla eadem, si quæres, in finitimis istis locis. Quamobrem exsurge, & contra leuia ac luforia hæc Doloris arma, arripe vera. Quid vita, quid mors, quid farum sit, seriò cogita: scio placari posse implacabilem etiam dolorem. Quid enim hæc vita, quam eripi lugemus? ludibriorum scæna, miseriarum mare. per quod ut maximè ex voro sibi feratur nauis, tamen in multos scopulos impingas, multis vadis obhærescas necessum est. Quid ipsa mors, quam timemus? requies, gaudium, & vera vita, aut siquid in eâ mali, malis tantum. Quid miseraris traductam ad hanc, optimam matronam, & per Fidem salutis suæ uelut cetam? Iam Fatum quid? æterna, ab æterno, in æternum, Dei lex: quam aded non abrogare fas, ut nec obrogari ei liceat aut derogari. Si ab æterno & immobilis: stulte, quid cum Necessitate pugnas? hoc vnum vinces, ut pluribus plagis confusus vincas. Si à Deo impie, quid quæreris? Culpas non potes aliquid malum aut acerbum in eo & ab eo, qui Bonitas & Benignitas totus. Naturam eius si exprimere voles, non melius aut magis propriis expresseris, quàm per eas voces. Mortua igitur tua est? debuit. illo tempore, illo fati genere? debuit. Lex ita lata: quam frustra sollicitant & exagitant acumina hodie ingeniorum. Non enim mouebunt. Quin nos, qui sapimus, pareamus potius, & quod necessariò patiendum est, etiam libenter patiamur. Leuamentum aliquod miseriarum est, non reniti. Cur autem renitamur? Non Deus solum est, qui ita de nobis statuit: sed & pater. Salutare igitur, bonum, prosperum: quidquid sensibus oculisq; nostris aliter videatur. An illi curæ aut amoris nos esse non putas? magis quàm nos nobis. Sed & pueris parentes multa præter votum imponunt, idq; tutelæ aut salutis causâ: item ille nobis. Hæc mi Leewi seriò disente & bonâ fide, leuaberis, si ossium pectoris semel

Rationi aperies, remoto repagulo isto vulgarium opinionum.
Plura me Hauteni discessus vetat addere: iubebat tamen amor, qui magnus mihi in te semper & sanctus. Vale. Kal. Martii oo. Id. Lxxxv.

EPIST. LXII.

AMICO *cuidam* S. D.

IRASCI debebam mi * *, si possem. Tu ne ut iter vllum susceperis, nō dicam sine comite me, sed sine conscio? Hoc verum fuit? Pectus tuum roga: non dicet id esse pro veteri illo & fido inter nos amore. Caput meum hoc tango & testor, nullum mihi caput carius fuisse tuo. Quid autē suspicer? arcanam aliquam causam huius consilij fuisse? non inquirō. & si ea aperienda mihi non fuit totā fronte, saltem vestigiis & sub personā ostendenda. Ego te in meis rebus tale aliquid nunquam celassem. An subito hoc tibi natum, & per mortem vnius illius viri? Hoc potius credo, quia reuera causæ tibi temporanei alicuius secessus hīc non iniustæ. Noui collegas tuos, scio quibuscum res & consilia miscenda fuerint: homines & actiones, parum ad tuum stomachum aut ad nostrum. Interea tamen (quæso hoc volens audi à yotentissimo tibi amico) nec nos omnino eam rem celandi eramus, nec certè vxor: quæ misera se adfligit. Quamquam nos solamur & erigimus: certi, non aliud latere sub hoc instituto tuo, quā secessum aliquem ab his turbis. Tamen mulieres nosti, (etsi tua sanè prudens, & mariti ex animo amans,) & linguas siue malas, siue vanas. Quibus, oro te, in tempore medere: & ad nos redi, qui manere tecum parati, abire, perire. omnia, ut ferent res & tempus. Quæ enim tibi causa eximij alicuius consilij aut singularis? Confusio hīc & discrimen? Scimus. sed & animum tuum nouimus nihil horum metuentem. Deniq; inter homines istos dum viuimus, obsecro vitam etiam instituamus humanā hac & communi viā. Pax aut bellum erit? communiter consilium aliquod capiemus, quod paci huic attemperemus siue bello. At ego tanquam feridō scribo, & quasi monendus mihi sis: quem liquet vsurpassse hanc profectionem animi causā, etsi cum angore aliquo tuorum. Quibus etiam, mi * *, consule. & ad suauitatē conuictus illius nostri redi, sine quo tenebræ nobis in mediā

mediâ luce. Verè dicam eſſi vulgariter, Vita ſine te nobis non
vitalis. Res adhuc hîc quietæ: ſed Brabantia tamen & Flan-
dria raptantur, vt audire te credo etiam iſtic. E Galliis li-
teras iam his accepi, & quedam in iis noua. vt De Re acci-
pitariâ carmen, ſubtilis & nouitiz inuentionis. Veni & vide,
& (quod Conſtantiam tuam meamq; decet) ride, cur enim
non ſpernamus hæc circumfuſa & externa, iure iis altiores?
Nobiliff. V. Philippum Sidnæum, & Dierum, ſi vides, ſaluta-
à me quaſo: & iis indica, per te ſtetiffe quòd eos non vide-
rim tecum. Certè enim inuitis meis omnibus iuiſſem. Tui va-
lent. Vale & m., & fac vt breui te videamus expectarum. Sa-
lutat te Hautenus noſter, qui hilariter herè apud me in præ-
dio fuit ad funus Melonis. Inuideas illis exſequialibus epulis,
ſi in tam albo pectore liuor. Lugd. Bara. x. Kal. Septemb. co.
D. LXXXIV.

EPIST. LXIII. *Lutetiam,*

AVGERIO BVSBEQVIO

Cæſaris Legato, S. D.

PERIISSE litteras meas nuperas ad te, minùs doleo,
quòd de officio meo ſaltem tibi conſtat. Nihil enim in
iis magnum aut ſerium, hoc tantùm, adfectus mei & cultus
ſignificationem continebant: quem à iudicio ſuſceptũ, con-
ſtanter ſeruo. At tuæ iſtæ litteræ, quàm mihi gratæ, & in me-
diis his moleſtiis iucundæ! Præter enim amorem (qui largi-
ter appâret) etiam grauiffimi testimoniij tui pondus conti-
nèt & iudicij de meis ſcriptis. Quod amo magis, quàm pro-
bo: quia mihi viriũ mearum conſcius & modicæ laudis. Fui-
mus hîs ſeptimanis aliquot in Taciti cõmentariis reſingédis,
& nouis quibuſdâ attexendis, vt videbis. exéplar enim Ant-
uerpiâ iuſſi mitti: ſi tamen cõmodè id poterit per has turbas.
Nam caput illud Belgij à corpore noſtro ſemi-auulſum. Ri-
pas obſident, & tormentis aditum nauibus arcet: eſſi nauitæ
adhuc perrumpunt. Nobis mutatio non impendet iam, ſed
adeſt: ſaxit ille Deus vt in bonum. Quamquam hæc ſunt illa,
aduerſus quæ Conſtantia noſtra nos armauit: quæ hoc ſaltè
mihi proſuit, quòd ab eâ ſcriptione impreſſum animo meo
aliquod robur. Plures hîc imperant, nec vidi eam rem benè

ynquam, et in illis bellis. Discidium erat animorum pra-
sagio, & motus fortissimis in ipsa plebe. Nobis tamen decto-
rum partium non mutare, si mediocriter aliquis in ea staret: si
nullus, & si confuso tantum & raptus: quicquam, terra dede-
rat nobis aliquam sedem. Nec enim liberi praegravari, & so-
la mihi vxor, tantum Curie huius commendauctam tui su-
perioribus meis litteris, adolescentem, in quo video, proli in-
geni, amant, iudicij. Ei si quid benigne facere potes aut di-
cere, quæso ne prætere. Ex ista iuventute non est alius, de
quo melius sperem. Itineraria tua Plantius si accipiet, edet,
nos quærescimus, augmentum atque expectamus. De Thra-
scæ meo potestudo cognabam, vereor ut tempora permittant.
Quidquid tamen ea permittent, mihi eorum conferre ad
hanc molestiam curam: & quod in me est, fugitius virtutes
retrahere in nostrum ævum. Valdè me huc incitat etiam
tua admonitio, & votum, quo honorificè nimis epistolam
tuam claudis. Vale Ampliss. Domine. Lugd. Bat. x. Kal. Sep-
temb. co. 12. LXXXIV.

EPIST. LXIV.

Leodium.

LAVINO TORRENTIO

V. amplissimo S. D.

ITA Salus aliquando serio me respiciat (nam hæcenus
quidem adit, abit, & vacillat) ut mihi insigni gaudio imo
robore sint tue litteræ tam amanter ad Plantium de me scri-
pser. Te novi, me novi: & hoc scio, hunc tam prolixum ad-
fectum non meruisse a tali viro. Quid dicam? me meaq; of-
ferrem & addicerem, nisi iam pridem addicta tibi, nexu qui-
dem & vinculo, quod non nisi atra mors rumpet. Commenta-
tiunculas nostras semestris hic morbus valdè tardavit. mor-
bus, qui per intervalla duxit me ad Fati limen, & reduxit. Nec
hunc optime: etsi in optimâ spe, ut medici volunt, & iam in
abscessu atq; inclinatione sit morbus. Absque eo, iam & Sue-
ronium meum haberes (meum: imò verè tuum, cum tuo in-
tegro Commentario, meis tantum ad oram Notis præterea
votum tibi & dicatu.) & Dialogos nostros De Rectâ insti-
tutione iuvenutis, quibus sermonis partes do Philippo Lario
& Papio nostro. Amo enim & amavi rectissimum ingenium a-
dolescentis, dignum hac vitâ, nisi meliorem ei Deus destinasset.

Plura

Plura iuber amor meus, imò ardor: vetat languor, & ferum
hospitii, quo litteræ tuæ conspici nobis. Excusi & apud
Dominicum Lampsonium item nostrum, cui eis paulo citius
vberim scribam. Officij enim aliqua cessatio apud me per
hōs menses, non amoris: qui mihi æternus in tales viros.
Vale, & salueat à me Læuineus tuus. Lugduni, vt volunt,
Bataurorum. Postrid. Kal. Ian. co. 15. Lxxv.

EPIST. LXV.

Lugd. Bat.

BONAVENTURA VULCANI,

Vir & collega amice,

CALLIMACHVM, Bionem, Moschum, iam nunc à
te accepi: vno partu trigeminos, rarum & felicem inge-
nij tui factum. Publicâ causâ (verè dicam) tibi debeo: pri-
uatâ magis, quia duos ex his mihi inscribis, hoc est, immor-
talem me facis, quo quid homini ab homine maius dari po-
rest? Viuent enim amœmissimi poëta illi, quamdiu Musæ: &
cum sis tuus labor: & cum labore tuo meum nomen, quod
Musæo illi peplo intextulit amicâ & doctâ nimis acu. Gra-
tias agam aut habeam: referre malim. & tamen verbis quo-
que nunc dicam, sed paucis & fidis. Emptum me tibi hoc
munere, mancipio tuum. & addo improbi hominis pricas
illas votes, sed probè & sinceriter: *Quid concupiscas, tu videris;*
quod concupueris, certè habebis. Libros nouitios, quos è diuite
bibliothecâ tuâ promiseram, per hunc puerum recipe. De
** Collectaneis iudicium quæris? illud Iuliani scitum pro-
fero * *in non, ab, non, non, non.* Magis ad gustum meum Conui-
uialia Stuckij, ex eadem gente, non ab eadem mente. Fir-
miora hic omnia & lætiora. De Sigma, quod obiter quære-
bas & videras, ille nihil noui: fortasse nunc ego. Nam quæ
in Antiquis scripsi, vacillantia aut falsa. Non enim Sigma
antiquis Biellinum proptiè, vt sensi ego: non diæta aut cæ-
natio tota, vt Cælius: non mensa ipsa, vt Brodæus: sed nisi
fallor, certa in cænatione pars seorsum erecta & exstructa
ad recipiendum lectum. Idque hemicycli aut lunatâ formâ,
quâ littera illa Græca passim hodie in lapidibus & priscis
libris. Suggestum, inquam, quoddam ligneum (sive quâ
meliore materia, non impediò) semicircundum: in quo per-
petuus vnus lectus, ad sex septem conuiuas recipiendus.

Quod

* Vidi, legi,
damnari.

Quod velut dimidiatum triclinium repertum inferiore ævo, ad facilem & magis aptum vsum. Ab Apuleio hîc mihi prima lux, & à me illi. De Psyche, libro v. *Visq; statim proximus semirotundo suggesto propter instrumentum cœnatorium vasa refectus suo commodum, libens accumbis.* Non nominat Sigma, fateor: sed auribus oculisque ingerit quasi nominasset, ita clarè. Semirotundum suggestum ponit, & Instrumentum cœnatorium appellat. quid capere aliud est, quàm hoc Sigma? Triclinij enim certè non illa forma. Radium mihi etiam aliquem, etsi à tenebroso ævo scriptor, allucet Ditmarus Episcopus libro i i i. Chronicor. De Othone Imperatore: *Imperator, inquit, antiquam Romanorum cupiens consuetudinem reuocare, magnâ ex parte iam suis delectam temporibus, multa faciebat quæ diuersi diuersè accipiebant. Solus ad mensam quasi semicirculum factam, loco ceteris eminentiore sedebat.* Quod libens item rettulerim ad Sigma: sicut illud ad Principalem morem, quod solus, quod loco eminentiore. Sed mensam ipsam ad Sigma, lunatâ item formâ fuisse hinc discis. parte dico eâ, quâ conuiuas tangebatur: nam illâ, quâ alios, fuerit lineâ sanè rectâ, ad ministerium & adstitutionem puerorum scilicet aptiore. Et quanquam de mensâ hîc Ditmarus: non tamen eam solam venisse in id nomen (eruditissimo Brodæo scriptum:) peruincit Sidonius, qui in his verbis discriminat clarè:

Non tibi gemmasu ponentur prandia mensis,

Affrims murex nec tibi sigma dabit.

Ita omnino lego, non *Sigma*, vt vulgò. Idem alibi nominat, & ostendit duplex fuisse, *Æstium* & *Hibernum*.

Cominus aspicitur vel prima vel extrema turris:

Mos erat hîc dominis hibernum sigma locare.

Vbi Locandi verbum refutat item Cælium, Dixtam capientem ipsam. At ea non transfertur, non locatur in turre. Cetera quæ huc faciunt, aut ego aut Struckius iam diximus. De Antecænâ etiam ambigo, quod ad vocem. Macrobius sanè ita: sed in Apuleio & Isidoro tuo Antecænium, siue multitudinis casu Antecænia reperio, quidni rectè, quo flexu à Scænâ Proscænium? Ille libro i i. sic: *Proxus gladiatoria Venetis Antecænia.* Alter lib. xx. *Merenda est cibus qui declinante die sumitur: quasi post meridiem edendus & proxima cene.* unde & *Antecænia* à quibusdam dicitur. nisi si hîc vtrobique Antecænia reponenda:

reponenda: quod haud temerè putem. Salue iterum mi Vulcani: iterumque tibi à me gratiæ. quas promam semper & recondam, habebo æternum & debebo.

EPIST. LXVI. *Lutetiam.*

IANO GVILIELMIO S. D.

SERIO ægrotabam, mi Guilielmi, tamen expressit amor ut scriberem: non miraberis, si paucis. Hepatis enim acer nec sine discrimine morbus est, qui me septimanas iam aliquot adfligit: quam partem ad vitam eiusque munia principem esse non ignoras. Litteræ tuæ nuperrimæ suaves, ce- lasti in iis me de Epistolâ in Sigonium, quam missam ta- men è Britannia vidi. Gaudeo conspirare te mecum cuius iudicium super eâ Consolatione credo te iam vidisse. Sed tu, fodes, cur non acrius paullo egisti hanc causam? Debebas, & sine adpectu illius, quem nimis attollis, falsæ huius pro- lis patrem. Agnosco stilum, disinctum, otiosum, lentum: & illam (audeo apud te dicere) Sigoneitatem. Quid sibi volunt Itali? Transalpinos omnes esse fungos? Scilicet ne- mo nostrum inter olectum illud diiudicet & Tullianam myr- rham. De Re Accipitratiâ nouitiæ & acutæ inuentionis carmen accepi. legi mihi iussi per hunc ipsum morbum, pla- cuit. Gratias quæso à me auctori & datori nuntia, cuius mihi laudes gratæ, eò inprimis quod iunxit me laudatissimis illis viris. De P. Fabro: gaudeo mihi impositum. Tamen scripseram etiam aliquid ad Cuiacium, tu purga. Tacitus noster prodit, & nouæ ad Historias reliquosque libellos No- tæ. sed Notæ tantum, plura valetudo vetuit, & hæ turbæ, quæ rerum & mansionis nos faciunt incertos. Saluta Bris- sonium, Memmium, Scaligerum, & tu salue quidquid me erit. Constantia nostra iterum prodit cum Præscriptione ad- uersus quosdam qui in *uolula arboris*. Critica omnia nostra imprimuntur vno volumine iunctim, quibus noua quædam addemus si valeo & uiuo. Lugd. Bat. XIII. Kalend. Octob. co. Is. Lxxxiv.

EPIST.

EPIST. LXVII.

IACOBO CVIACIO I C. S. *dicta.*

SÆPE mihi de te sermo, Cuiaci clarissime virorum: apud te adhuc nullus. Hoc pudor venit: illud iussit amor & admiratio tui, quæ non apud me solum, sed apud omnes in quos scintilla aliqua diffusa lucis melioris. Et evaluerunt tandem hæc duo, ut abrumperem ingenitum mihi modestiæ vinculum: & iter ad amicitiam tuam struerem sine ullis cuniculis, aperte. *Perit enim procari, si latet,* aiebat ille: & sæpe iam litteris nec vnus nec vnus, spes imò fiducia mihi facta mutui tui adfectus. Quæ non me falleret: si noui humanitatis veræ genium, qui spirat in tuis scriptis. De rebus meis si in hoc aditu amicitie aliquid quæris: cetera commodè agimus, nisi quod inter eos quibus rerum bonarum non magnus sensus. Bella etiam & tumultus quibus inuoluimur, fieri non potest quin interdum & tangerent nos & angant. Si de studiis: Commentarium Cornelianum vulgamus iterum, sed pleniorē, addimus enim in Historias & adiunctos libellos. Vtinam autem fas polire mihi cum præsentis tui limæ! Quia non licet, velim tibi animus otiumque sit vel per litteras dirigendi me, corrigendi. Labimur enim, Cuiaci, in hoc genere ego aliique: & illa tua velut propria laus, exacta certa que esse quæ semel ex adyto tui pectoris profusa. Paramus etiam De Amphitheatro seu Venatione libros tres, ut fiant legitimi Saturnales quinque. Nescio quid præterea in Liuiio nuper exorsus: quod pergam detexere, si auxilium mihi paullo firmitus librorum. Duo tresque apud me sunt: sed quasi de compacto consentientes. Tu, Vir maxime nostri æui, si dignum me habes quem redames, quem rebus item tuis cõsiliisque (de litteris loquor) participes, in celo me collocabis nouâ apotheci. Ios. Scaligerum quem scio me tantum amare quantum tu, & quantum te, (liberè enim addo.) ex animo salutes velim: cuius libros De emendatione temporum auidè auidè expectamus. Nisi ambitiosum sit, includam in eandem salutem magnum Brissonium, Puteanum, Fabrum, Pythæosque, viros clariss. & idèd mihi quoque famâ notissimos. *Amare autem liceat, si potiri non licet.* Vale Vir Clariss. Lugduni, ut volunt, Batavorum. III. Non. Octobreis.

EPIST.

EPIST. LXVIII.

TH. LEEVVIO *Consiliario S. D.*

DISTVLI ad te scribere, Vir clarissime, non libens. Morbus meus hoc fecit, qui non sine discrimine etiam nunc me vexat. Ego fero: & æquissimo animo exspecto illum diem, quo Imperator hoc corpore, imò carcere, me soluet. Obstructiones sunt quæ me tenent, internæ inflammationes, nescio quæ arcana alia symptomata, ad quæ medici ipsi trepidant & caligant. At non ego. scio hanc legem vniuerso humano generi datam: nec magis mirum aut nouum mori hominem, quàm nasci. Denique quid est quod in seculo hoc me teneat aut delectet? Publica vide: pessimè habent. Priuata: etiam in iis suæ cruces. Melonem nostrum tibi gratum fuisse, mihi gratum. Sanè bonos & eximios aliquot habui hoc anno. sed quid? ego, velut Tantalus sitit inter suas vndas, esurio inter medios melones. Nec gustare quidem mihi fas ob hunc morbum. Constantiam nostram recudit Plantinus: pauca mutata aut addita præter Epistolam, quam videbis. Exemplar Latinum Seb. Gryphio nostro dabis, cui ex voto debeo. Belgicū vxori tuæ seruiet: si tamen hæc ad sapientiam illius sexus. Sed tu, si tanti est, interpretando iuuabis. Ego te illamque saluere ex animo iubeo. nam longior scriptio mihi non facit. Valete vterque. Leidæ, 1x. Septemb. ∞. 15. Lxxxv. hodiè paullo rectius valere visus sum.

EPIST. LXIX.

MART. LYDIO S. *dico.*

VALDE me, Lydi, de scriptiunculis meis vrges: vtrique de Thraseâ. Quod nollem. Cur enim ex tanti? & si essent, non certè differrem si otium aut vires mihi tempora darent & hæc valetudo. Quæ nunc quidem (deo magno gratia) præter spem melior: sed infirma tamen ancepsque: & quam fouere ac vegetare per quietem debeo, quàm meditatione aut descriptione infringere. Paratus sanè magnâ ex parte Thraseas, fateor: sed limam tamen expectat & extrêmam illam manum, quæ mihi quidem maximè in labore. Cetera enim impetu & calore quodam scribimus: iudicij hic

res est, & acrimoniz, & intentionis. Materiem ipsam vide, grauem, seriam: an præcipitanda tibi ea videretur, & in pugnam aut aciem vocanda mea fama? Futurum id enim certe in rebus illis sublimibus, nisi omnia non benè solum dicta, sed etiam caurè. Sæculum hoc noui, contentiones & variantes sententias quæ ybique vigent, & vt veram liberè maximè exprimam. (non enim vnquam deterrebor) videndum tamen vt verbis & tempore id faciam opportunè. Festinare in alio quouis scripto possim fortasse & debeam: hîc non nisi maturare. At de Agellio, ecce magis me tibi facilem. Etsi enim H. Stephanus iam nunc eum dedit: tamen non spicæ mihi solum multæ, sed fascès reliqui, quos carpam ex Attico eo agro. Itaque Plantino vltro iam locutus sum, nec differemus si cursum typographiæ eius non sistent aduersi isti venti. Nam Antuerpia si amittitur, optimi viri res in arcto: nec facile de sumptibus expediat aut papyro. Quamquam id quoque curabimus. Sed tu mi Lydi, quando in Frisiam? Gratulor enim tibi hoc otium, non otium: honestum tibi, vtile futurum iuuenturi. Meo voto & electione iam pridem tibi is locus apud nos fuisset, & Doufam habeo crebri iudicii huius mei testem. Sed Deo aliter visum: qui te meque ad salutem foueat & firmet. Vale Vir amicissime, Lugd. Bat. IIII. Kal. Iul. co. Io. LXXXV.

EPIST. LXX.

Brugas.

VICTORI GISELINO S. D.

ITANE litteræ à Victore tandem, tandem. Quod in gaudio improviso, vix credidi ipse meis oculis cum legerem, manibus cum tenerem. Itaque verè scribis, pro bono tibi cessit peruiçax cessatio: quia in morem abisse videbatur, & destisti flagitari. Imò præscriptio tibi iam pæne proderat (si Iurisconsultus esse vis) nisi hæc interrupisset scriptio. Sed vide vt non specimen solum emendandi nobis præbeas, sed re emendes: nec gustum modò, sed rectam plenamque cœnam. Aliàs, quò arenti mihi & sitienti pauculæ istæ guttæ, si venam tu iterum interclusurus es huius suauitatis? Sed non facies: quia non vltà ego facilis in ignoscendo, vel te auctore. Quod si iram etiam meam contemnes: quid? quid? Veniam videlicet ipse, & iterum te mihi adseram subtrahum
non

non bonâ fraude. Trellæo illi dij omnes beneficiant: qui adiutor tibi, vt opinor, & interpres honestissimi muneris. Sed ad carmen eius suadésne rescribam? Nec enim hominem satis noui aut mores. De schidis reciperatis, noua & mira. Sed siue illum pœnitentia (non enim pudor) furti subiit: siue eum apud quem deposita: tibi quidem ex animo gratulor de receptis. Vide vt te vnâ cum illis. Nam certè, mi Victor, indignantur iam pridem nostræ deæ desertas se à te, illo militiæ suæ princepe olim & antesignano. Purga: & ostende emanationem hanc fuisse tantum, alendis ingenij viribus, & velut quiete irrigandis. De Plinio, ego quidem valdè sum auctor. Nec excusa. velis modò, fides mea interueniet de successu. Plantinus ædes hic emir, Typographiam instituit, & videmur effecturi vt stipendium ab Ordinibus accipiat honestû. Fortassis ea res eriget excitabitque me ad studia aliâs sæpe languentem. Laco noster, vt audio, planissimè perit: nec deseruit illû præeuntem Nemesis, etsi pede claudò. A Cuiacio benigna multa ad me & honora. Gifanii Agellium excudi audimus, quem ego scriptorem ante quatuor menses ad Plantinum miseram, seuerè & anxie correctum: curque omiserit aut dimiserit, ne nunc quidem scio. Nec quæro sanè aut curo. Nam si mens aut otium mihi, satis multa in aliis scriptoribus quæ agamus: ne eripiam hanc patri prolem, iam certè nubilem & plus quàm quindecennem. Scis, quid ille semi-Italus questus de filiолâ suâ nuper: non sine risu meo credo etiam vestro. Quem mihi commendasti, cupio omnia, sed nihil dum ego aut Dusa extricamus. Nam de Plantino quam ei spem ostenderam, profertur in eius aduentu, id est ad initia veris. Antè nihil statuere de domo suâ vult aut potest. Dusa noster Commentarios ad Petronium scripserat, nunc totus in Historiâ concinnandâ suæ gentis.

EPIST. LXXI. *Londonium.*IANO DOVSÆ. V. N. *Salutem opta.*

AN potius linguam ista enim deest, qui tam diu files. Vindicam talionis merebare: sed noster amor si non maior, certè acrior: procat, & lacescit te vltro. Valemus ego, tui liberi, tua vxor. non meæ Musæ, quæ frigent absente suo Sole. Exorere. & aut vultu tuo coram calface, aut illinc saltem radios & stricturas aliquot per Epistolam mitte.

EPIST.

EPIST. LXXII.

IOH. MOERENTORFIO.

VXOREM ad te redeuntem, Mi Moerentorfi, qui dimittam sine litteris? Agere eas scribo, fateor: sum enim in aliena vrbe & domo: scribo tamen, siue quia debeo, siue quia valdè volo. De filioli tui apud nos obitu soer, credo, iam scripsit. Ego te soler? animo facio: verbis nunc non licet, nec opus est, si firmitudinem animi tui probè noui. Sæpe eam in litteris ad focerum adposui, sed in alienis rebus: te illa deseret in tuis? Non opinor, præsertim cum ita placita tibi ea virtus, vt per eam Constantia etiam nostra: quam non legis solum auidè, sed vennis. Vidi enim specimen, & probò. illud vellem, plus aliquid tibi permitteres, nec vestigia vsquequaque sermonis Latini premeres pede tam certo. Artà per hanc curam versio, stricta, tenuis, sæpe obscura. Est suus videlicet cuique lingæ Genius, quem non auellas, nec temerè migrare iusseris in corpus alienum. Quam multa Latine breuiter scripserim, quam si todidem verbis transferas, sententia nec plana satis, nec plena sit! Quam multa rectè & altè: quæ in aliâ lingâ iaceant aut vacillent! Quod iis præsertim euenit, quorum stilus paullo magis ab eruditione & a curâ. Iam allusiones illas, an nominationes, flexus, & in vno sæpe verbo imagines, quæ tam dextra mens veritat, vt eadem vis iis aut Venus? Exorbita igitur: & hoc erit rectam in vertendo viam tenere, viam non tenere. De pecuniola Facuensi, grata tuæ cura, expediemusne aliquid à nummario hoc tricone? quidquid erit, tibi debebo. De cistâ scriptoriâ, ô gratum & opportunum tuum munus! planè eâ egebam, gratiam tibi meæ Musæ. Tu tam benignus in nos salue, & vide vt validum te reperiât valentula iam tua vxor. Delfis, III. Idus Sept. 66. 15. LXXXIII.

EPIST. LXXIII.

GEORGIO BENEDICTI.

ET carmen tuum valdè mihi gratum, mi Georgi, & beniuola memoria mei, sed illud longè gratissimum, quod valens & incolumis appuleris ea loca, ad quæ missus es velle ad mer-

ad mercatum artium sciarum. Philosophia dico, & imprimis Theologia, ad quam postremam non actiones solum omnes tuas, sed cogitationes necessum est collineare. Quæ tamen ipsa, quoniam sine pietate & puritate nulla est, caue, te quæso, ne quid labis aut macula trahas ex coetu iuuentutis maculose. Fuge illos, fuge, qui liberioris vitæ obtentu ad licentiam trahunt: quæ vna ianua & aditus ad omne scelus. Magna non frustra nobis de isto ingenio tuo pellicemur: tu vide solitè, ne id deprauent prauī. In flexu ipso ætatis es: in quo si non laberis, speramus te inoffenso deinde cursu pertingere posse ad metam. Vale. Lugd. Bataurorum. 10. Id. LXXXIV. Deus te seruet, in quo & à quo omnis salus.

EPIST. LXXIV.

IANO GVILIELMIO ^{meo} S. D.

EGO verò Quæstiones tuas iam antè videram, & legeram cum curâ. An gemmæ hæc non luceant? augnos celerant? Itaque non itero apud te iudicium meum, quod apud alios nusquam celo. Si tamen de altera editione cogitas, sunt minora quædam quæ te monebo. Quid ni moneam? amici hoc est: & vnam id mihi iuueni factum in meis scriptis! Quamquam reuera tua iuuenile nihil spirant, matura, adstricta, graua: nisi quod à iudicio tuo ab eo in pauculis locis. Itaque abi, nec festinationem mihi excusa, quâ nihil peccas. Noster, ille noster, etiamnum Lureti? & quando tandem videbimus in luce illas Noctes? sanè longa & difficilis satio in hoc Agello. & metuo vt acerbi etiam fructus, incusante & incurante Oberto. Doleo. sed videor tamen de his studiis nostris posse dicere

Impudentiâ id sit, & scænitare quorundam, qui perfudere animum scientiâ, non imbuere. Gulielmi Furnerij, ad De verborum significatione, vidimus: probum, & sine ambitione doctum planè opus. Faueo, admiror, amo. P. Fabri Ad Regulas auidè expecto: nec inducor vt lædi me credam posse ab eo viro, non certè si me nouit. Quid tamen eius sit (nam è Coluio nostro inaudiui aliquid) liberè, vt oportet, scribe. Ego æquiter punctuiculas aliquot stili eius feram,

G

qui

* *Litem parit
lis, noxa item
noxam ferit.*

qui sepe me iuuit. Errico Memmio viro summo, (ita dudum sentio) meo nomine indica: scriptum ad me ab Egmondo de oblatiis Notis aliquot in Tacitum. sed litteras eas tarde, imò serò redditas: itaque non postulasse eas me, habere tamen ei gratiam proinde ac si impetrassem. Dicare me ipsi hunc animum, & sine fuco amorem. Clarissimo viro Claudio Puteano, iam diu etiam laboro, ut animus meus innotescat. Scio illum esse inter lumina illa Galliarum: & velim valde eum a me saluere. Sed tu, mi Guilielmi, quid agis? quid cedis? ut enim vegetum ingenium tuum est, non cellas. Perge quæso te gnauiter in hac viâ, quam ad æternitatem tibi strauisti. De Scaligero, doleo siue indignor esse nebulones, qui conuiciuntur & obstrepant viro, quem non lædant (* ἀρετῶν δὲ οὐκ αἰσθάνεσθαι, ait Pindarus:) sed nos per eum, & cursum illum impediunt bene monendi & scribendi. Et quis, obsecro, ille Insularius, qui iactat etiam reges? Me pariter morantur interdum & turbant hæ pestes. De Iosæ Merceri Nonio, gratum, vrge ut promat. Ad Augerium Busbequium credo me nunc aut certè breui scripturum, cum testimonio quod tibi debeo. Nicolao Fábro, Pythæis, Passeratio, multam à me salutem dicito. Vale & salue à Dousâ nostro. Lugd. Bat. xv. Kalend. Iunias, co. 15. LXXXIV.

* Inuoluerabi-
les doctum li-
beri.

EPIST. LXXV.

Noribergam.

IOACHIMO CAMERARIO

Doctori Medico S. M. precor.

EXhilararunt me litteræ tuæ solo nomine, & aspectu. Grati mihi semper Camerarij, ob vnum illum virum quem Germania vestra habuit sine pari. & tu meritò inter eos, cuius beniuolentiæ in me olim signa non obscura. Libellum à te missum falsi Ciceronis, cum iis quæ adiuncta, accepi & legi lubens. O duram frontem Sigonij, qui hoc pertendit! Sed sentire cum ita seriò, vix fides. Quid autem ais de altero illo Riccoboni responso, si vidisti? satin' ut acriter & veris armis in Sigonium itur? Ait non obscurè, illum ipsum auctorè esse laudatæ Consolationis. Vide & ride hoc bellum Italicum, cui me non misceo. Ut quid enim? Mihi tam clarum

clarum est quàm Solem illum lucere, scriptum hoc notitium esse & improbæ nimis spei. Nec dissentient, scio, docti. Sigonio ignoscere possumus, si agit suam causam. etsi metuo ne labecula aliqua ab hac re offusa priscæ illi gloriæ. Ita sit, si quis eam non habet cum modo. Nos Tacitum recudimus, & Constantiam. in quâ Notas aliquot adiunximus, ad reprimendas calumnias quorundam: quarum hoc sanè sæculum ferax. & eâ re tardari nos ad nouum aliquid pangendum non negamus. Andreæ Dudichij per te litteras accepi: viri magni, alti, & de quo illud possum * — *non ad* *Effectus en*
peior en d'ios l'pote. Salueat à me, & tu vnâ amicissime Camerari. Lugd. Batauor. xvi. Kal. lun. 00. 10. LXXXIV. *Ione rartus.*

EPIST. LXXVI. *Biturigas.*

IACOBO CUIACIO I C.

NON ipse contentus in amicitiam tuam penetrasse, aliis ecce fores aperio, quasi in eâ vetus. Iuuenem hunc tibi commendo, familiarem nuper meum, oris & ingenij probi. Commendo autem ita, non vt ad interiorem illam amicitiam tuam admittas (aliis seruetur aditus ad illa adyta) sed ad externam hanc notitiam, quæ in adfatu posita & adspectu. Hæc enim illi sufficit. & adolescentibus id ætatis satis gloriæ, Vidisse, Conuenisse. Quamquam hic etiam Audisse referet: quæ vnica illi causa Biturigas, imò Galliam, petendi. Iu, mi Cuiaci illum, vel meâ causâ complectere, & me omnino, qui æternum tuus. Lugd. Bat. Nonis April. 00. 10. LXXXV.

EPIST. LXXVII. *Lutetiam.*FRANCISCO RAPHELENGIO
FRANCISCI F. S. D.

IAM vires, laudo. Binas à te litteras accepi, tu à me nullas: non culpâ tamen nostrâ (scripsimus enim vbertim nuper) sed Legatorum, qui diem ex die ducunt, & more suo morantur. In eorum enim comitatu I. Efychius noster est, cui fasciculum dedimus. Valetudo nostra infirma,

incerta, non etiam animus, cui fixum parere & sequi magnum illum Deum. At rumor ille falsus, qui vos terruit de meâ morte, qui tamen idem Brugi & Leodij sparsus, ne mirer apud longinquiores Gallos. Homines de meo capite possunt ludere, statuere tantum superius ille Princeps. Ego mortem non timere dudum didici: quin ut hæc tempora & languores mei sunt, propior sum appetenti.

* Melius est
semel mori,
quam contra-
menter in diem
affligi malè.

* Κρείων βίοντα καὶ θνήσκον

H τὰς ἀνθρώπων ἡλικίας παραίτη κακός,

ait Æschylus. In studiis quod pergis & perseueras, gaudeo, quid sequendum tibi, reperies in litteris meis primis. Passeratio sedulam operam da: qui vna columna labenti Scholæ. Nam vetus sanè Parisiensium doctorum gloria valdè fluctuit & imminuit. Sapientiæ studia & virtutis ne omitte. Pietas tibi in mente, modestia ante oculos, & demissio animi: ad quam nunquam satis te horter. Illa fundus bonorum omnium & fundamentum: nec pestis alia plura ingenia abripuit, quàm Confidentia & æstimatio sui. Tu abstine. Reuera enim quid sumus? quid scimus? Quò longius progredi in scientiæ veræ viâ, tenebras & circumfusam caliginem magis cognoscas ingenio humano. De me ne labora, si quidam inuideant aut carpant. An ego eximius sim inter homines qui sunt, qui fuere? Omnes qui excellere aliquâ in re conantur (non enim dicam qui excellent) statim adflavit & adussit malevolentia ista aura. Cita veteres, reperies. Circumspice hodie nostros: idem. Quid miraris si Marcus aliquis hoc in me faciat aut Lacon? Mihi sententia de me, non nisi apud me fertur: nec quis sim, alium rogo. Inter no isto iudice si probus audiam: quid addent aut dement mihi hi sermones? Nec famam tamen sperno, aut negligo: sed hoc te monco, non esse eam nostræ potestatis. idcò inter externa habendam, & in momentum nullum ad beatam tranquillamque vitam. Quis sim, in me situm est: qualis audiam, in vano isto vulgo. Sed ad te redeo. Iuxta Sapientiæ studium, stilum cole & exerce: qui Diuæ illius fidus & necessarius administer. Quid enim recondita illa aliis proderit, nisi spargere & emittere ad plures eam poteris felici quadam pennâ? Stilum autem, meo iudicio, Plautus & Cicero tibi perficient: aptâ quadam, & quam ex me sæpe audisti,

audisti, mixturâ. Auum tuum vides? propera. non aliud magis idoneum disciplinæ. Auum tuum vides? item propera. infirmus enim ille tibi cen qui te sustentat. Morbi & languores cottidiani illum vrgent, facturi aliquando quod minantur. Quis autem studiis tuis gubernator, amisso illo? Nam & ego sanè infirmus, quo tamen viuo haud spero quidquam tibi decrit. Vale. & veram virtutem nosque ama. Lugduni Batauor. xvi. Kal. Ianuar. oo. l. Lxxxiv.

EPIST. LXXVIII. *Aurelianus.*

EVER. POLLIONI S. D.

ERGone in Galliâ tam diu es, & siles? Siue adfectum meum in te respicis, siue consuetudinem quâ domi meæ usus: peccas. Nam me certè vel morbus excusat, qui quattuor iam menses perpetim me vexat. Est tamen cum mihi arbitro tibi res est. scribe, & excusasti. Loca illa quæ placent? quæ homines? Probi illic, scio, improbiq;: sed hos, mi Pollio, vita: & in primis si qui nequiores aut leuiore. quæ vetus gentis illius nota, & nunc per bella, per tumultus, auxit valde. At illos (probos inquam doctosque) elige & excerpe: his adhære: linguam ab iis discis & mores. Vt aromata odorem semper aliquem adfricant tangenti: sic boni & modesti, auram aliquam suæ virtutis. Inter hos Aureliani (illic enim agere te censeo) Furnerium antecessorem habeo: quem virum probum esse audio, penitus doctum è scriptis scio. Si potes, illi innotescere: & si gratum esse putas, à me saluta. Pestem in iis locis sæuire accipio, nisi si iam desequit hoc frigore & hac hieme. Fuge contagem illam, quantum humaniter potes: sed ante omnia pestes illas animorum, sodales malos, qui fraude & arte inrepunt & inrumpunt. Plura, cum rescripseris. Nos enim adhuc in morbo: nec sine discrimine, nisi clemens ille Deus auertat. Qui virtutem modestiamque tibi seruet, & nostrum amorem. Lugd. Bat. xvi. Kal. Ianuar. oo. l. Lxxxiv.

G.3

EPIST

SOLICITUDO tua de valetudine meâ, non magis mihi noua, quàm amor tuus, quem iamdiu ostendis. Vtraque grata. consilium etiam, quod amicè adiungis contra vim melancholici morbi. Sed mihi, mi Lydi, non planè capitis ille morbus, non inquam vera Melancholia; sed tantum suboles eius, flatuosa illa hypochondriaca adfectio, longa & saeva nihilominus, nisi quòd cerebro & menti adhuc parcat. Quæ constant mihi, nisi error. Nam in hoc ipso morbo illud mirum, quòd cum maximè desipiunt, sapere maximè sibi videntur: & ita aberrat à se mens, ut se non quærat. Libellum quem dicis Aloysij Lusini vidi nunquam. argumento certè iam nunc placet, nescio an tractationi. De Thrace à meo aliisque scriptis, quæso minus vige. In morbo hoc nisi morbidum quid possim? & ego me ne sanum quidem ad scribendum scio accedere, nisi cum vegeta mihi mens & acris. Cum calore quodam nostra illa pangimus, non minus quàm poëta. At nunc frigeo & rigeo, anni tempore & morbo. Ego mortuus in Galliâ & alibi dictus sum, ut ex litteris non vnus intellego falsò. Vtinam tam falsò I. Guilhelmus noster, quem emigrasse scies Iulio mense Auarici Biturigum, correptum ardidâ febre. Item C. Sigonius in Italiâ abut, reliquum in eâ gente lumen. Herè mihi dictus Cuiacius idem fecisse, nec tamen certò. Quid ais? nonne funestus & fatalis ingeniis hic annus? videtur. De me, Deus ille & seruator meus videbit: qui nec præter mentem meam hac in re aliquid statuet, nec præter votum. Obsecro enim quid nos teneat aut liget in hac sæce? Nihil me: qui magis magisque in dies video & rideo furorem Principis & vulgi. Etiam prauata si introspicis: miseræ, & angor, & languor: & cum Homero

• *Maror suis
ex m. rore.*

Nonnulli maxime ex huius aetate.
Quæ tamen Christiani meritò ferimus, quamdiu Deo illi visum, qui explorat & expurgat nos per hunc ignem. Ei te, mi amice Lydi, commendo: & me precibus apud eum tuis. Vale. Lugd. Bat. xvi. Kal. Ianuar. oo. b. Lxxxiv.

EPIST.

EPIST. LXXX. *Romam.*ROLANDO WINCELIO S. *mitto.*

ME quoque certè accendit ad redamandum amor hic tuus, cuius scintillæ exsiliunt & emicant in omni epistola meæ parte. Quem quod meritum meum siue aluit, siue accendit? Nam quod magni æstimas hoc nescio quid litterarum, quod in nobis est; vide mi Winceli, ne abducas & seducas te adfectus. Voluimus sanè quædam in publicum, sed adolescentes, nec annis aut iudicio satis adhuc firmi. Quibus, benignè mecum agitur, si venia à Lectore tribuitur, nedum ut cumulus iste laudum. At tu tamen ea extollis, & cum aliis quibusdam errorem erras, quem negare mihi non possum esse gratum. Posteritas saltem (ut ille inquit) ita de me meisq; aut erret aut iudicet. Nam viuis certè iudicia multorum expensior valdè in me prona. Quorundam etiam aduersa, fateor. & cur offendar? scio quod sæpe merito. Lapsi enim non semel sumus, præsertim in iuuenilibus illis scriptis: quæ tamen nunc reprehendo & retracto, & à postremâ hâc incide firmiora erunt, nisi fallor, contra malum dentem. Sed cur tamen in me iniqui? Dent mihi aliquem ex omnibus tuo nostro Criticis, qui non peccant; & flageller ego solus. Sed hos omitto, illud tantum instillo: si temerè arroserint,

* *ad p. 100. dicitur ad p. 100. 101.** *Etiā mus
monor deris vi-
rum improbiū.*

Sed libentius ad beniuolas & amicas animas deuenio, in quibus te auctore dehinc censeo Illustræ Gondosalum Pontium, Neapolitani Proregis nepotem: cui quid nisi gratias agam pro adfectu? addo etiam redamare me iure, etsi ignotum. quomodo enim non, qui tam benignè prouocat? De Murero summa mea opinio est, & erit. & felices vos sanè illo doctore. Patria nostra porro turbat: nec scio quando nobis adfulgebit tranquillitatis ille sol. Itaque nos etiam sæpe frangimur nisi quod conatus solari me meosq; Belgas sum nupero De Constantiâ scripto. quod scire equidem velim, qui faciat ad Italorum teneram saluam. Vale mi Winceli, iam enim interpellor, imò auocor. Non. April. 66. Is. LXXXIV.

EPIST. LXXXI. *ad Rhotomagum.*VICTORI *meo* S. *dico.*

QVOD deficientibus aspersa frigida, hoc mihi vestre gl-
 tera. Releuant recreantq; labentem me, & virium ad-
 spirant novam anam. Hem, amor quid potes? tu honeste, ut
 vere, & qui semel in puro amicitia solo egisti radices. Intem-
 peries mea adhuc me tenet, ita enim verius appellitare vi-
 deor posse, quam morbum. Cetera valeor calor tantum mo-
 lestus in hepate, mesenterio, & pene dixerim venenatis in eo
 venis. Eæ sunt, eæ venulæ, quæ pugnam mihi cum stoma-
 cho mouent, quæ calorem eius succumq; ad se trahunt ma-
 lā vi aut fraude. Caputne alterum de Melancholiâ Ronde-
 letij tui legisti? Is purus putus meus morbus. Myrchialem A-
 rabes, nisi fallor, appellant. Pugno sanè cum eo strenuè; &
 abiicisse sæpe videor, sed ut Antæus quispiam, virescit &
 resurgit. Frigidis iuuari imprimè videor sed crebra & con-
 tinens eorum vsu. Scis quam non ventriculi ex vsu. Hic
 nodus habes ei cuneum? an tu quoque cum veteris Scholæ
 medicis adhaeres? Dico, veteria. nam isti noui à Paracelsi,
 auxilium pollicentur ab Vitrioli aceto. Frigerare id aiunt,
 penetrare, aperire, & simul robur addere visceribus, & mem-
 bris. Et sanè (iram & vocem comprime) iam vsor, suc-
 cessu non infelici. De exitu videbo: si iuuare ita porro per-
 git, ego inuentorem hunc deum. Phlebotomiā nuper eti-
 am vsus eram, & iuuat valdè. sed quid dicam? Ut ille in
 Aetnā ignis intervalla sua habet, & cum defcuisse credi-
 tur, redit: ira meus iste. Quem nisi breui tollo, me tollet.
 Quid refert? generosa & Herculeæ hæc adicelum via est,
 per æstum pèrque ignem. Ego, mi Victor, iamdiu paratus
 ad hoc iter: nec cum alio adfectu minor mihi pugna, quam
 cum metu mortis. Vitam habeo velut hospitem. si manet,
 non eiicio: si abit, non teneo, nec penulam scindo. De Mo-
 dio, grata mihi narratio. Faueo & faui iamdudum illi inge-
 nio: nec (cum à paucis vobis abij) in Belgio habeo, cui fa-
 ctum velim magis. Placent mores & indoles, & (constet
 sibi tantum, nec transversum eum abripiat aliquis Lacon)
 fructus, scio, dabit studiorum. Sed cur ad me non scripsit?

cur

cur ne salutem quidem adscripsit? Peccatum largum; siue illius qui dicere omisit, siue tuum qui scribere. De Lacone quid trepidas in aduentum eius & palles? Sta tantum: spondeo tibi, fugit. Nihil eo homine ^{agere} ^{et} ^{id} ^{est} ^{magis}. Sclera hoc faciunt, & occultum illud in pectore flagellum: quod commouet, quisquis eum constantius aspexit. De Apuleio deque Pintiano, curæ habebam, imò iam habui: & indicia siquis alius tibi à viuo mortuoque me vsus. Doula in Angliam abiit legatus. Mihi, si vires paullo magis sumas, (nam atrophia quædam coniuncta cum hoc languore) decretum Vbios excurrere priuatæ meæ rei causâ: & illinc Eburationes, ad acidos fontes. Mira iis vis dicitur, & propria in hunc morbum. Videbo, & pro valetudine omnia faciam, pro vitâ haud multum. Mori enim mihi non graue, graue tabere istud & languere. Tu salue, cum tuâ. Fratri tuo, si iam adest, amicissimam salutem: quem tuâ & magis morum eius causâ ferio amo. Rubicatum nostrum valere audio, sed calere totum in rebus. Dea Lua cum adiuvet, & nexibus illis malarum litium exsoluat quibus implicatur. Valdè cum saluta, & iube (ita loquor) amantem me amet. In Baranis, xi. Kal. Sextil. eo. Is. LXXXV.

EPIST. LXXXII.

Lutetiam.

FRANCISCO RAPHELENGIO

FILIO S. dico.

GRATAS expectatasque nobis fuisse tuas litteras, nihil opus est scribam. scio te id scire, etiam adfectum tuum amauimus, qui & in epistolâ se ostendit, & in carmine quod adiunxisti. Tu verò & in amore nostri perge, & in virtute ac modestiâ multò magis: sine quibus caue censeas, non dicam famam vllam tibi esse posse, sed vitam. Litterulæ enim & aliæ elegantix siue cultus ingeniorum vacue ab istis, sordes sunt & deliramenta mera. Modestia est, quæ ad cognitionem nostri nos ducit: hæc ad virtutem & ad Deum, in quo omnis felicitas. De professoribus quod distinctè scripsisti, gratum. Ego audiendi tibi Genebrardi auctor sum in Hebræis, in Græcis Helix aut Gullonij, (nam magnus ille Auratus lectionem, vt audio, iam desit:) vt res sua debet aut scriptor aliquis quem legent. Philosophiam
ante

ante omnia non deseres: cuius fructus demum gustabis in progressu. Ac nunc obdura. Sed de literaria tuâ sarcinâ, quid? peristne? insignem *personam* tuam: quam vide serio emendes, etiâ in eâdem sorte meâ literâ? Nam memini dare me tibi ad Memmium, & Pinæum, & Faucium. cur non scribis, ut saltem iterum scribam? Nam silentium meum trahi aliqui possit in culpam. Agellium (quâduncunque difficilis ille partus lucem videbit) fac habeamus: & si quid aliud prodibit, quo scias nos capi. Scribe de P. Fabri ad Regulas iuris, an prodierit; aut potius mitte. quod facile tibi per Sonnum. Contagionem pestiferam valere istic audio: tu quantum in te est vira, & segrega à turbâ. Abstine à multiplici omni cursu, discursu: donec hiems & gelu telum infregerint malâ diuâ. Valetudo mea nondum ex voto, melior tamen: sed ita, ut nec corpus nec mens mihi satis firma. non certè ad labores. Itaque studia nostra cessant. non tua spero: quæ nisi auidè, imò calidè prosequaris in hoc flore æui, frustra postea quæres fructum. Hæc monita nostra tuâ sponte seruabis, confido: nequid tamen ea laxent alij, nonnullus mihi metus. Quos vita, per Deum immortalem: & mala illa, soluta, & petulca ingenia, fuge supra ipsam pestem. Non enim hæc magis corrumpendo corpori est, quàm illi animo: cui per subdolas blanditiâs instillant & adfigunt venena. Euripidæum illud cogita,

* *Labor gloria
genitor.*

— * *πόνος ἐν αὐλείᾳ παύει.*

Auus tuus & auia valent. tibi volunt semperque volent, si voles ipse. Salue & vale. Vxor mea te resalutat. Lugd. Bat. Prid. Kal. Decemb. 60. 15. LXXXIV.

Ecce tibi ad Busbequium librum & Epistolam. si ita Porrete visum fuerit, tu illi meo nomine dabis. Sed vide ut tales viros convenias honestè & modestè. Hoc ætatem tuam, hoc institutionem decet. Inter loquendum (moneo enim nunc, quia forrasse non alius tibi monitor) caue tua verba præcipites, ne sint cum Homero * *ἴμασι κλέβοντα*. vitij tuum nosti: quod nunc aut nunquam corrige, & effer sermones tuos, clarè, articulatè, distinctè. Sed heus tu, de sumptibus itinerariis tuis quid audio? valdè vos quidem largi. Non conveniebat.

* *Verba alata.*

An

An tempora hæc nescitis angusta, arcta? Sed ignoscimus tirocinio primi itineris tui, qui dignus aliàs eras acerbiori monitione. Non aliud magis decorum in iuvene, quàm vt per viam gerat se demissè & submissè. Quod in posterum facturum te confido. Vale. III. Kalend. Decemb. 60. 13. LXXXIV.

EPIST. LXXXIII. *Lutetiam.*

PAVLO MELISSO S. D.

EPISTOLAM tuam, mi Melisse, qui non amem? indicem constantiæ tuæ in amore. & magis carmen, quod de morbo meo scriptum cum ingenio & adfectu. Gratiam habeo, & debeo. Sed te quis Deus, quæ Dea è Germaniâ tuâ mediâ traduxit subitò in Gallos? Amor nisi fallor, non ille à Cypride, sed hic à Phœbo, discendi, videndi, & doctos cognoscendi. Quorum omnium fores & pectora, non dubito quin pateſcent tibi. Nos etiam in morbo: contra quem animo magis, quàm corpore pugno.

* Νόσος δ' αἰσχρὰ τὰς διηλάτους φέρει,

* Morbus ne-
cessum ferre
calidius datos.

ait Sophocles. In I. Guililmij morte valdè indolui. De vultu aut facie non eum noueram: optimè de animo. nec cenſeo melius aut rectius ingenium fuisse hoc æuo. Sed Deo ita viſum, optimos quosque traducere ad optimam illam vitam. Ad quàm in tot turbis & molestiis nos quoque adſpiramus, & te ſaluere iubemus, optime poetarum, Lugd. Batauorum, Cal. Decemb. 60. 13. LXXXIV.

EPIST. LXXXIII. *Vltraieclum.*

THEOD. CANTERO. V. N.

DI V & sæpe ad te scripturio, mi Cantere: tardauit morbus, qui aliquoties minatus discedere, non discedit. Redit enim per interualla, & cùm serid surrexisse me cenſeo, proſternit. Tamen nunc iterum meliusculè est, & omnino aut mensis huius genialis aura me reficiet, aut nulla. Ad vos cogitavi sæpius. (iniutabat, præter amorem vestrum, aër,) sed absterret via longior, imbecillitas, finitimi

timī etiam nunc terrores. addere audeo & conuinia restitue-
 quā: lenta nimis apud vos & laeta. *Librum 11. Electorū nu-*
 per demum tibi per Vulcanium misi credo accepisti. Cetera
 cessamus: & satis abundē habeo, si omni curā corpusculum
 hoc sustento. Labores certē nec ingenij quidem fero aut
 subeo, sine manifestā noxā. Ferenda ista: donec aliter vi-
 sum magno illi & benigno Deo, qui te mi Cantere seruet,
 & me (si ita expedit) aliquando firmet. Vale. *Lugd. Bat.*
 Non. April. co. Id. Lxxxv.

EPIST. LXXXV.

*Lutetiam.*R. PINCAEO *Senatori regio S. D.*

QVAE hæc tam obuia humanitas tua est, Vir clarissimē
 quod vltro appetendum mihi fuit, ipse defers vltro, ami-
 citiam & coniunctionem tuam: quibus moriar, si quidquam
 mihi gratius accidere potest à talibus viris. Splendor, fama,
 opes haud altè me tangunt: iuuant & penetrant hæc iudi-
 cia, quæ proficisci scio à veris mystis Virtutis & Doctrinæ.
 Quarum candidatum me non nego: sed hoc tantum, & ve-
 reor vt purpuram seriò vnquam induam tanti honoris. At
 vos ita benigni, vt non rem tantū ametis, sed vmbra etiam
 & speciem, omnesque in quorum animis effulget aliqua
 res vix imago. Itaque mi Pincæ (amicè & familiariter
 iam nunc te compello) amorem meum vicissim seriò tibi
 offero: spondeoque futurum, prius vt à me excidam, quàm
 vt ex animo meo illi qui tam procliuēs ad me amandum.
 Amplissimo quidem Briffonio, & Regij concilij & cœtus
 nostri Præsidi, publicè deuinctum diu me scio; priuatim nunc,
 hâc amicâ salutatione, quam meo nomine illi reddes, cu-
 mulatam adfectus tui aurâ. Vale Vir Clarissime; & littera-
 rum hoc iter si crebrò teris, gratum mihi: qui nunquam vin-
 car in officij aut fidi amoris cursu. *Lugd. Bat. ix. Kal. Octob.*

EPIST. LXXXVI.

Brugas.

SALVTEM AMICISSIMAM D.

IANO LERNUTIO.

TV certē, mi Lernuti, in amore iuxta & in litteris pro-
 lixus. Nam Victor noster quàm breuiculus! In hac rari-
 tate

tate nuntiorum, difficultate temporum, tribusne verbis ad
Lipsum? Ita fecit: pro more suo, imò naturâ: quam quia
nosco, ignosco. At effusionem tuam amo & amplector: cum
quâ iure pariabo. Valetudo nostra ne nunc quidem ex voto.
Mensis Maius iunisse aliquid & vegetasse visus, sed vt in floribus quoque, vigore fluído & haud diuturno. Anceps enim hæc sanitas, mi Lernuti, anceps. Hodie stare me putem? cras relabor. vires recepiſſe? amitto: & quod medici mſecum mirerentur, cæcis nec liquentibus cauſis. Calores ſaltem viſcerum ſentio, & neſcio quos edaces æſtus. Quid me alioſque fallam? tabes ea eſt, niſi erro, & certâ ſed lentâ viâ eo ad mortem. Nec ingemiſce. Deo ita viſum: cui nos tam liberter, tam fortiter paremus, vt manum non verterim hoc fiat an illud. Ennianum iſtud verè proclamo:

Vitam an moriar, nulla in me eſt metus.

Cur aliter adſiciar? Equiſſima hæc naturæ lex eſt, quæ pariter ligat omnes. Carnifex illud Fatum te meq; exſpſcat: & alium alio tempore duci iubet magnus ille Imperator. Ecce tibi plebeium aliquem tam conſtantiem, vt liſtorem ſuum ſequatur, & manum vltro expoſcat percuſſoris: aliena ab eruditis vis ea ſit? Non à me: nec præibo ad molliem hanc exemplo. Vt fera auis, apertâ caueâ, non eiicitur, ſed euolat: ſic ego libens in apertum illum purumque campum. At enim iuuenis. Fateor. ſed vitæ huius tam ſatur, quàm Priamus aliquis aut Neſtor. Quouſque enim eadem? edere, bibere, legere, ſcribere. & adde miſerias, quas largiter ſuppeditat hoc æuum. Sed mitto hæc ſopha: ad matrya venio tuarum litterarum. Electa noſtra ſecunda probari tibi ais vnicè. Gaudeo. eoque magis, quodd ſerid verebar ne parum ad Genium priorum ſcriptorum meorum iſ ſætuſ. In morbo quippe conceptuſ & edituſ, quid mirum ſi referat aliquid triſte & morbidum, & taceat iſpe à ſpiritu hoc tabente? Quod ſi aliter, præter ſpem meam eſt, non præter votum. Epigrammata tua in impurum illum valdè pura. Cur plura eiſ generiſ non mittiſ, reſcien-di ſaltem mei? Paſcor enim libens hâc ambroſiâ: quam per alium iſtud otium vbertim neceſſum tibi eſt gigni. Sed illa aſpiſ etiamne Audomari? Æternum velim, necubi propinquior halitu ſuo voſ afflet. Agelliuſ autem eiſ tam ambi-
tioſè

tiosè promissus ubi est? Stephanicum enim vidimus, & in eo scommata ac tela non obscurè in istum. O improbum pariter & infelicem! Ubique vapulat, & corpus eius toxicatricibus infamiae iam occalluit, ut plaga novae non sit locus. Et tu tamen hoc cadaver petis, me inuito: qui micro-nem hunc acutissimi ingenij servari & dirigi velim in digniorem hostem. Hic quidem calcandus est, non feriendus, & demittat atque abiiciat se necessum est, quisquis eum tangat. De Modio, gratissima. vos monete, firmate, & comitate vestra retinete, quæso, in hac meliore vita & via. Fax aliqua Belgis aliquando ab ingenio illo. Rubicatum nostrum amo & in pectore gero. Litigane etiam & tricanur? an Grudios nostros potius abiit, sedem illam Musarum olim & Gratiarum? Quæ breui assurget nisi fallor, & virorem ac colorem iterum ducet ab hoc Zephyro pacis. Ibi enim certe iam luceſcit: si verum quidem est de Machliniâ, quam desquam nos audiebamus. Critica nostra en tibi, quibus versiculos de meliore venâ, Deo duce, audacter inseruimus, numero CCC. utinam comite Fortunâ! Spero. Vxori etiam Cilicis illius aliquid concedemus: nec de fide ambigimus, tantum de successu. Di viales adeste, di præstites, di tutelares. En Epistolam, an querelam? meri enim in eâ morbi & mortes, quæ non ingrata tamen tibi, siquid in Lipsio gratum habuisti præter corticem hunc externum. Ille enim abiicitur. at Lipsius vester nullus moritur: eumque præire scitote, non perire. Longum mihi saluete, tu, vxor, liberi. Lugd. in Bat. Kalend. Sextilib.

EPIST. LXXXVII. *Lutetiam.*

ERRICO MEMMIO V. A. S. D.

ANIMVM sæpè corpori imperare, vir Amplissime, non vanè dictum. Ego testis. Ecce enim cum Iani Guilielmij Epistola ad me venisset amoris & iudicij tui de me index, etsi languebam ex acri & difficili morbo (nam hepar mihi laborat ex inflammatione & infarctu) tamen animum secuta hæc manus est, & per adfectum potui quod vix per vires. Scribo igitur; & gratias serio tibi ago pro amico isto in me animo, in eoque ut perseveres, si necessum est, rogo.

rogo. Etsi cur necessum è quem vltro amandum dilexisti, non spernes, vt opinor, cupientem iam, imò ambientem. Vtar enim isto verbo. & ambio reuera amicitiam talium virorum & gratiam, quos velut sidera quædam huius æui habeo, & à quibus lucem conciliare me posse scio pallenti meæ famæ. Quam vulgarem, & à vulgo, nihil moror: bonam, & à bonis, nunquam contemnā. Vale Ampliss. Domine, & à valente me litteras pleniores expecta, & vt sic dicam, magis robustas. Lugd. Bat. iv. Kal. Octobr. 60. 15. LXXXIV.

EPIST. LXXXVIII. *In Holsatiam.*HENRICO RANZOVIO, *Viro illustri,**Vicario Regis Dania, Salutem mitto.*

LE V E M significationem animi & iudicii tui, Vir illustris, pro beneficio habuerim: quid censes hoc testimonium & litteras, tam amicè ad me, tam honestè de me scriptas?

Omnes mortales sese laudari expetunt.

ait poeta vetus: non valdè tamen ego, nisi à laudatis. Inter eos autem, quis ante Ranzovium mihi sit? Genus tuum intueor? nobilissimus es. Famam? clarissimus. Virtutem & doctrinam? vtrâque maximus. nec faciè quem his iunctim rebus prætulerim tibi, reperiā in Europâ. Itaque beasti me hoc tuo iudicio, beasti. & iam demum Constantia nostra mihi placet, cùm illa vobis. Incitor ad scribenda talia: quæ apud rectas istas mentes recta. Tribuni illi, quos indicas, me absterreant? nihil. iactent se apud suam plebem: mihi adfatim satisfacitur, si eques hic plaudet & Senatus. Vt eadem purpura homines delectat & ad gaudium prouocat, tauros offendit & irritat ad pugnam: sic eadem veritas aut virtus intellegentes capit, lædit improbos & imperitos. Itaque scribere hæc talia (quidquid incurrant) nihil tardor. & vt Luna, quod luminis à Sole accepit, infero huic mundo refundit: sic libens ego dona, quæ à magno illo deo. Qui te, Vir illustris, reip. & bonis seruet: & mihi hunc animum tuum, quem tam amanter defers. Vale. Lugduni Bat. Idib. Februar. 60. 15. LXXXV.

EPIST.

EPIST. LXXXIX.

Delft.

PAVLO BVSIO.

V.

Ampliss.

S. D.

CURATOREM te (ita iam nunc intellego) tunc Scholæ datum; Vir amplissime, iure tibi, & magis nobis gratulamur. Tibi honorem aliquem nobis grande beneficium, quod ab hac electione merito speramus. Speramus imò iam tenemus. ea voluntas tua est in iuandis optimis studiis, ea facultas. Illa clara; quæ omnia pro nobis egeris, laboraueris, re priusquam titulo Cûrator. ista etiam non obscura; qui magnus apud magnos. Sedes in hac publicâ, ut sic dicam, naui, non inter remiges aut nauales socios, sed inter eos qui ad gubernacula & ad elatum. Vis igitur; & potes: & idem affirmatio mihi non iniusta de adfectu optimo & effectu. Sed sub initia tuæ Curæ, ingeram tibi maximè curas duas; de Collegio & Philosophiâ. Diu nimis dilata vtraque res, cum nostro, imò cum patriæ damno. Collegium inquam ante omnia instituendum est, in quo ali iuuentus aliqua possit; certo numero, disciplinâ, lege. Domus iis vna sit, vna mensa, vnum caput: lectiones variz, pro capto cuiusque, & pro iudicio Præfecti, cui hic & alibi districte parebunt. Numerum esse quàm maximum velim: certè non infra tricenos aut quadragenos. Sumptus in eam rem aliqui, fateor, sed exigui pro fructu. Hoc seminarium lectissimorum hominum erit: hæc seges eorum, qui ad Ecclesiâ, ad remp. ad mouendi. Nec alios legi quàm ex ipsâ patriâ velim, qui in eâ, pro eâ, & ab eâ alentur. Cûr enim lac maternum hoc germanæ soboli præreptum, indulgeatur & immulgeatur externis? ne facire: & sumtus à vobis, ad vos iterum redundant. Cetera quæ ad legem & disciplinam, tunc distinctè superædificabo & addam, cum positum hoc fundamentum. Quod si Ordinibus de Collegio ægrè aut tardè persuademus, (tempora video & impensas:) age, inite saltem hanc viam alteram quæ impendij minus habeat, compendij non minus: me iudice, magis. Pro Collegio, substitute Mensam communem. Ita suadeo ad Germanorum aliquot Principum exemplum, qui in Academiis (vtamur voce trita) subsidium hoc subtiliter & vtiliter inueniére paupertinæ iuuentuti. Domum aliquam à se præbent,

praebent, instruunt: nec eas nimis laxam. In hac Oeconomia cū familiā collocatocū cura nulla praeter eorū quae ad victū. Conueniant cum eo ceteris legibus, & fere illis. Domū hanc tibi de familie habeto, frumenti annū tantū numerū, ad panem: tabulū, and zythū siue ad potum. Iuuenis cotidie ad mensam recipies quadrages, quinquagenos, pro obsequio viritū quid pendunt? Ex fere in septimanis conuenit de pretio aliquo minuto: idque vnum onus (excipio quod cubitulum sibi quisque parat) inueniunt inueniunt. Singuli inquit pro obsequio obligantur, cetera liberi & immunes. Sed id quodque leges suas recipi, quantum & quid ab Oeconomia deorsum Rectoris & Professorum illa cura est, qui ad hanc Mensam admittantur, qui idem relinquantur: & quater anno recensūs habetur & examen eorum, qui beneficio Principali digni siue indigni. Subiunguntur, retinentur, subrogantur, ut collegio illi vnum. Consulū illdem tunc, pro labore. Mihi crede: non alia res sumptū minus grandem habet, fructū magis certum. Nam in ordinatis illis collegiis, scimus quā multa ambigua peccentur, admittendo, relinendo: scimus quā verba fere sint, praeclara ille de disciplina leges. Itaque minus compositū plerūque egrediuntur, & compositissimū ali domo. Nescio enim quomodo, assidua conuersio illa & cotidiana, non ex vīu inuentū siquid, utcumque arcta, nec separe, sermōnes communicant, consilia, vna, sordes, de lineā laesa, utunt, degenerant. Non id peccati in mea Domo, in quā praeter mensam nil commune. Nec aliud ea est, quā velut publicum Diuersorium: sed partum, sed honestum. Cogitabis: & cū voles, colloquimur. Tam de Philosophiā, quā in rursus. Ceteras hīc minores & velut ancillas artes coli & colere: neglegi illam dominū & reginam. Locum ei non esse in proprio suo loco. Quid enim aliter haec omnia Academiae institutio, quā ad Prudentiam, Sapientiamque propriis spectat? An quā ad eam Philosophia ducit: quā tu, Vir sapientissimē induces. Barbaries te tenet, & spinosa illa viatua: peste illam, has plagas, quas pueri nostri in his tribus, malis scriptis, implendere, per prauam uiam. Iam illam legemam Diuini tenocari a te volo: non hanc equalitatem & personarū, sed in vero suo, scilicet, sententiarum hanc

ante, quare, rectior aut quadringentos vsus, sine abusu
cur, tenas? Sperne, & reduce omnia ad veterem, veramque
formam: cui, præter fructum, par dignitas & venustas. Quis
enim antenor adolefcens ad illa sat in antenorā venit? su-
giunt imò cum aduenire, & imbibere non iniuri à spernunt
abfinitium illud doctrinarum. Non Aristotelem reducemus
sed ipsum, & si me audis, non solum. Ipsum dico, quia ob-
scuri illi & aculeati Commentarii cui rei à Detorque re-
ctissima ingenia, & in acuminum flexuosos labyrinthos ab-
ducunt à vero Philosophiæ finē. Ipsum legisse & intellexisse
satis sit: & maxime in iis libris, quos hi minime legunt. Lo-
gica illa ætatem eos occupant: concepta ab Aristotele for-
tasse, numquam ita scripta. Politica quis tangit? quis De ci-
uilibus, aliisque diuinis, ob quæ mirati illum nos & præci-
Nam Ethica ipsa, leuiter libant, & velut in transcurso. Sci-
licet hoc iamdiu moribus huius obtinuit, vt nulla pars impia
ad Philosophiam facere censeatur, quàm quæ ad mores.
Atque ea præcipua erat, vel verius sola. Iam, nec solum,
addidi: & bono iure. Cur enim (vni Aristoteli locus in hoc
procinctu? Ille signifer esto: & consilient, tamē alij, & in
vnâ legione non vnus saltem Centurio, aut Tribunus. Plato
aliquid agmen mihi ducat, aliquid Epictetus, Plutarchus,
Seneca: & in opinionum nonnullâ varietate, omnes tamen
pro Sapientiâ & sub eâ pugnent. In Ciuili & Morali eius
parte, an ille à Lyrao indigneur Platonem sibi apponit
imò fortasse nec præponi. Ita diuinitas libri illi De rep. &
Legibus magnâ ex parte concepti sunt & conscripti. An
Senecam sæpe & Plutarchum gaudeat potius in acris &
arduâ militiâ hoc sibi iungi velut optiones. Idemque de Phy-
sicis censem: ad quæ & Seneca. Quæstiones Naturales,
& Lucretij etiam liber sextus, aliquod, me arbitro, adfe-
rant momentum. Nec enim, vel poetas expunxerim ex hoc
manipulo: & cum fructu hæc talia publicitus legi censem
in Scholis. Sed plura item & distincte magis huius rei, co-
ram. Illud mihi non monendus es, sed rogandus, ne te
horum trahant iudicia quorundam. Nouam viam noui
homines inueniunt, & explosâ illâ sectâ veteri, Sapientiæ su-
gem querunt in agellis Rami aut Philippi. Quid dicam?
neutrum culpo, utique doctus, sedulus, industrius: sed
valde

valde erro, si ex tota hunc errateno: voluerint ipsi. Compendia perueniendi contempserunt: an reuerant adire loca ipsa? Atqui ista ea eos complectuntur, ut non viam illos, sed metam censeant inde per eos ad veteres transiunt faciant, sed in his subsistant. De Philippo, ut in suis, illam mentem fuisse plane scio de Ramo, spero. Quod si alteriter hoc adfectauit: si ipse solum illud Sapientia in se habere, praeceptis cunctis: ne ille apud sapientes omnes valde insipiens, & quem isti ipsi tyrunculi Principatu mox deiecerint, qui per seditionem elegerat. Puerorum erunt ista (dicam libere) illudia, & Saturnalia dierum aliquot regna. Nec enim eas speculo, aut refecto procius (scio & facere multi in his breuitate & ordine bona) manere tamen intra fortunatae huius iubeo, contentos parietibus & auditionibus priuatis. Puluerem scholasticum & aërem adfectant, non ferunt obruantur sculis & pugionibus istorum, qui & Veteribus illis castris. Iuuentus nostra à me hoc audiat. Nuncquam ille magnus erit, cui Ramus est magnus. Pergebam in hac scriptione (vides quam benigna materia) reuocant me non meae occupationes, sed tuae. Eas aspicio: & in ambulatione uiam nostram unam aut caenulam potius hac conferam, quam ut manum tibi & mentem impleam epistola tam longa. Quod initio dixi, repetito: gratulari me, & optare ut curae has curas habere possis, non rogare. Cur enim rogem? scio te iuxta ac me velle: nec penes te unquam culpam finitram non impetrati, non effecti. Deus illis in quorum manu res est, tuam mentem det, tibi seruet. Vale Amplissime & amicissime vir. Lugduni Barauor. iv. Idus Iulias. 66. 157

VXXXI

EPIST. XC. I. *Vltraiectum.*

FLORENTIO THINNIO

Syndico reipub. aine.

Silui, aliquandiu Vir Amicissime, sed (dicam veram cau-
sam) silui, si sola amicitia. Oblupo cui sunt? adhiberes
militari & humanitas tua in modum. Neglegentia mea meo
illa quia alibi sotores, nunquam in hac parte quae ad amicos
Amor, inquam, fuit, siquid inter nos amor, & ab eo silui, &
quia

quia tamen certus etiam non inisci se posse. Lapsus, quatinus
antare. Et tamen siquid hic quoque culpa, morbus excusset
sub cuius umbone sepe nunc in his talibus latito. & me de-
fendo. Nam etiam nunc apud me ille hospes, lenius, desca,
certus non abire. Virioli autem a me super accepi, siquid
acria cum fortasse fugarent. & non. Nam nec Haurnius no-
ster improbat, medicus mihi in omni hoc morbo fidus, peri-
tus, & (que laus ei propria) cautus. Refrigerat sane aperiri-
que insigniter, sed noceat exsiccando. Itaque nondum plane
iquat. A Pollio ne nostro ante biduum ad me littere. Omnia;
que volumus. Aureliani sanus agit: Furnerio innotuit: pe-
cuniam accepit. Consulit super abitur, aut mansionem. Illum
ego suadeam, ut rem video & natus in regione ea desubito
turbas. Et Basilicam (antea mihi scriptum) cur non enigret
placet locus, incolae mores. Atque adeo si nulla vis alia aut
merus expellas, suadeam Germaniae tamen ad spectum.
Vtile enim & de peregrinantium, qui Galliam insederint,
in illam transilire: ut siquid ex gente ista adhæret exultans,
diliant siue temperent Germanam gravitate. Quærit & de
Tiulo, Vbi ego, dum rem adferat, Aureliani an Biturigis,
non discernam. Et illam adferet, aut valde me fallent semi-
na que hic iecerat firmioris doctrinae. De rep. non illa mea
cura. Tamen excusso Palinuro nostro valde fluctuatur hæc
navis, nec. Necam aliquem promptum video qui succedat
ad clauum. Varij inter Ordines sensus bene, si non dissensus.
Deus videbit: ad quem confugio, quia, ut scit Plinius, *non
veterum præcipuus locus est, cum spei nullus est.* Quæ ipsa vo-
ta mihi interposita pro tua meaque (si ita expediat) salute.
Vale. Lugduni Batavor. a. d. xii. Kalend. Iulias. i. eo. l. x.
LXXXV.

EPIST. XCI.

CAROLO CLEVSIO V. G.

MI Clusi, & litteras tuas accepi, & cum his thesaurum (ex
animo sic apello) horrentem. Eandem mihi Bulbælli
Tuliparum seletum quis ad me misit, quam si globulos
virescentes vel argenteos. Vulgus non credit: ego de
meo animo, & ex animo loquar. Grandes tibi gratias habeo
& cum habeo, debui ac debeo semper. Infamant quod
in

in pede tibi cūctis, mihi dolo, sed quide Te hanc sortem
ego aliam & iniquam, & de aliquā interna sine externa
afficit Homericā illa Ato. Dea trinis, amara, perambulat
hunc orbem, nescio quomodo magis celeri pede, quam can-
dida Liza. At tu quiescis, & id luges. Vtinam nobis domi illa
desidia! Sed (en tempore, mi Chusi, imminet) iactamur &
pellimur ad nescio quas terrarum. Nam hūc palam discidia.
Tamen sermo etiam aliquis de lronis: sed vereor, ut sermo.
Te vocavi nuper: nunc cupio, cum video instabilem sta-
tum. Nos in studiis agimus, & promouemus hanc multum
inter toturbas: tamen his diebus feriatis nescio quid in Se-
necam adnotauimus Tragicum: quæ mihi, si te forte dele-
ctat ille poeta. Patamus Politicā, & grandiorā quædam, sed
quid mihi tibi spondeam, per hæc tempora & valetudi-
nem hanc incertam. Hic vnum. amare me virtutem, do-
ctrinam, & amaturam semper: eosque qui eā præditi, te, mi
Chusi, inter primos. Vale. Lugd. Bat. vii Kal. Novemb.

EPIST. XCII. *Preslaniam.*

ANDREÆ DNDITHIO V. N.

IN ruborem me das hūc humanitate tua. Vir Illustris. Scri-
bis vitro, compellas vitro: & promissis atque offers ea, quæ
improbe penè mentis sit a tali vero sperasse. Ego enim te
nouī, Dndithi. Et quamquam inter nos multe terræ, multi
montes: tamen etiam hūc penetravit se dudum fama no-
minis tui & virtutis. Boni omnes ita me probent amentque,
vel iam pridem ego te, etsi tacito duntaxat quodam sensu.
Quæ enim mihi occasio aperienti ad quam præiisse nunc
te & velut transisse hoc iter beniuolentiæ & amoris, sanè
gaudeo. In quo sedulo & cum fide decurrendo, numquam
erit ut vincas. Libellos nostros & Constantiam laudas, men-
tas, vix id mihi gratum: non quia laudes me capiant nimis
aut tissent, sed quia testimonium calum virosum. Itaque ad-
dis ad reliqua calcar. quo egere nos interdum fateor, ob iu-
dicta siue calumnias quorundam. Nam valetudo mea nunc
(propitio Deo dixerim) nihil impedit: & querela illa, quam
Constantia subtexui, scripta in morbo meo ante aliquot an-
nos. De Amphitheatro librum edidimus: quem mitto ad te

non ut munus, sed nouis amicis velut arram. Superfluum
 Saturnalium aliquot libri, qui digesti, imò perfecti, nulli quod
 aliquam expectant iudicii lineam. Quam hauc facile adhi-
 beo, partim negotis distractus, partim his bellis contrarius
 etiam stamus erecti, tamen auocant (sepe hunc animam à tab-
 lulis cogitationibus, & in se intendant Remedium triuicium
 offerat (scio enim quod domicilium & apud quem designat)
 & exsultat adfectum. Sed multa mihi nunc impedimenta.
 Familia, vxor (nulli tamen liberi) parui è sorore nepotes, qui-
 bus tuon ego illa nuper mortua, imò velut pater. Sed nec
 corpus mihi nimis firmum ad longum iter: etiam integer ad-
 huc & viridis aetas. Itaque non decet me mibi commoueri
 ex hac patria, nisi fluctu aliquo maiorem expellat: quod non
 semel nobis dicendum videtur in hac tam diuina tempe-
 state. Alioqui benivolè me habent Barani, & stipendio sane
 honesto. Nicasium Elebodium ab adpectu numquam noui,
 optime à nomine, in tunc cum Romæ apud Cardin. Gran-
 uellianum agerem, paucis mensibus post eius discessum. Nam
 ipse tunc Parauij: & scio me aliquando ad eum scripsisse Car-
 dinalis nomine & iussu. Scire velim viuatne, & quid agat.
 Idem de Michaelè Bruto, quem ex epistolis editis video tibi
 amicum, itemque ex Prefatione eâ que in iudicio tuae
 Cometis, quem libellum iam olim auide legi & cum fructu.
 De * * Mathematico scripseram olim ad Otzelium, sed ne-
 scio reuera sitne, futurus ad saluam tuam & ad gustum Ma-
 thematicus enim merus est, sine aliâ arte, imò paucè lingua-
 denique ex genere, qui in rebus potius quam in uerbis.
 Adde quod ægrè nunc auellatur ab his locis, in quibus arti-
 eius honos & usus. Siquid de altero etiam, non grauior
 indicare. Donellus iurisc. amice te resalutat, quem Norici
 abstrahere conati à nobis ad Alsfordianam Academiam
 frustra. Manet enim mansurusque est, quamdiu hac scho-
 la. Valdè & tibi se insinuat noster Doula: itemque Plan-
 nus, qui apud nos nunc agit, & casu cum his scriberem in-
 teruenit. Vale Amplissime & nobiliss. Dom. Lugdun. Ba-
 rauorum. co. 15. 1xxxix. Saluto ex animo D. Monas-
 uium, si est illic.

EPIST.

IMPEDITVM in Galliam iter tuum molestè fero. & hoc tamen malo, quam utcum peruenies, periculum tibi aut fuga. Quamquam rumores illi magis grandes fortasse, quam graues. Sane qui modestiores illinc veniunt, omnia magis placida nuntiant; nec de bello etiam line aperto. Suspectam tamen pacem esse fatcor: sed quando non in illa gente? utique hoc litu? quod de religione illud dilectum malè factum male cōte. Consilium tamen à me si queris: ego censam per Galliam transire te posse ad Germaniæ fines. Basileam vel Argentoratū theo: atque illuc velut è specula prospicere quis in Gallia ventus. Si Zephyri pacati: redire, si Austri aut Notæ: haurere apud crastorem, sed & quietorem gentem. Omnino consilium non est, dare te frustra & cupide in turbas, quarum si tibi amor: mane apud infelices Belgas. De Electis meis: si is, ver ad Brissonium vna: si manes aut aliud iter capis, remitte. Nam ut per nuntium, non sunt rari: atque ego tantum munus illud velut conciliando tibi vix magno dederam, & aditu muniendo. Vale, & saluta me nonnumquam. Lugd. Bat. xiv. Kal. Maias. co. 15. lxxv.

QVOD rarius te appello. Vir amplissime, ab occupationibus tuis est, non à meis. Illis hoc largior: quas cum in res pub. curâ & patriæ nostræ salute desigas, non incitis solitis sed impius sum, stremere interpellem. Et verò quid magnopere ad te scribam, præter colere me & amare? neutrum ambiguum, qui deberi hoc tibi à bonis omnibus scis & iam reddi. Effecit enim dudum (rarum in videri) integritas tuâ & mira probitas, ut inuidiam odiumque non minos in aliis vicis, quam avaritiam in te & ambitionem. Ad patriæ salutem consilia tua omnia diriguntur, ad tuam, civium vota. Sed hæc apud alios malo. Studia nostra per has

turbas non vigent, sed nec planè cessant. Aliquid De Pro-
 nuntiatione illiusque Latine meo debamur, ut tu de Græcæ
 sed exemplo magis eodem, quàm curâ fortasse aut successu.
 Tenuis enim hæc materia: & quam vix impleam, nisi su-
 spicionibus & coniecturis. Nam auctoritatum nos hic serè
 inopes. Plantinus etiam ad Grammaticam concinnandam
 impellebat, quæ communis Belgia vniuerso. Sperabat id
 enim Ordines decreturos. Vix ego, nec si faciant tamen,
 valde ingenio aut Genio meo scriptio talis. Quamquam fa-
 reor vniuersum institui rem fore: nec magis peccari in iu-
 uenire infirmenda, quam hæc Grammaticarum varietate.
 Inter magnificos factionum recessus: & quosque hanc aut il-
 lam præterit, quis possit habuit eam alter, iam illius qui con-
 dunt, quid: hoc vno reges. Mihi quæro triplex olim Gram-
 matica prælecta, in triplici migratione. Ad annum decem-
 muneris quæ nunc ille remerunt, & adfirmo tibi ab anno
 octavo eadem me tenuisse, est non eodem modo. Quinque
 illi anni in silo & grauiora rerum scientiæ potui inuenire,
 quis mihi fructus? Et hæc peccantur cotidie, non tam im-
 pentia, quam ambim docentium & prauitate. Cui vos quo-
 que, velut publico malo, mederi par sit: si tamen a grauior-
 ribus illis respiratis paulum & ad mortem morbis. Quos
 deus aliquando a miserâ hæc Belgicâ auertat, & te Vir Am-
 plissime nobis illique seruet. Vale. Lugd. Bat. 11. Idus No-
 uemb. 60. L. LXXXII. EPIST.

EPIST. M. XCV. Lutetiam.

M. VALERIO COLLINO S.

NON largiter solam, mi Colline, sed, quæ maior laus fir-
 miter amat. Louanij copisti: comitatus te in Galliam
 adfuit etiam nunc non desinit, est in temporum & loco-
 rum grandi intervallo. Adde inter nos silentium, quod fri-
 gus inducere potuerit vel incitatissimo amore. At tuus nec
 inepuit quidem: & scintillas acres sparsas video & colligo
 in epistola tua omniporro. Redamo, redamo: & iam pectus
 tam fidum, tam amicum. Locum sic satis honestam tibi illic
 esse gratulor: nec, si me audis, muta. Ad partem enim tuis
 aspiras?

aspiras? Zephyri interdum aliqui mellôcis spes, fateor: sed
 tunc subinde ex transverso Noti. Cur autem iuuenis hanc,
 vi sic dicam, nauim in seruidum illud fretum immittas, cum
 stans tibi aliqua saltem, si non portus? Obdura, credo ali-
 quando, post tam diuturnas tenebras, miseris Belgis sol ali-
 quia illucebit firmioris pacis. Nos quoque non mutamus: nisi
 exteri ianuâ aperiant & imitent. De pugnis quas in impro-
 bos quosdam pro me pugnas, (ita scribis) gratum, nec gra-
 tum. Ab adfectu, gratum: re displicet & effectu. Quid enim
 lingio isto vincis? Non illos meliores facis non me honestio-
 rem, quem nihil maculans linguarum illæ sordes. Ita ferid
 sentio laudari me, cum culpâ tam illaudati. Non virus illud
 homuncionis ego noui inter cuius minimas culpas est liuor.
 Alia peccata sunt, quæ ipsum eosque perdiderunt & perdunt,
 qui adherere sunt: imò qui sanguine. Tu fuga igitur, non pugna.
 Cessisse hic præstat, quam incessisse quia nec vincis quidem
 ac repellis sine maculâ tam maculosos. De Hospitalij Epi-
 stolis edis, valde gratum. hauc inspiceret magis quam il-
 los ad Ciceronem Commentarios, sicut grandioris quam
 rei. Quid refert? emptores suos, imò & amatores reperient
 vana illa doctrinam. Nos solida nihilominus amabimus;
 contra iudicium hoc vulgus te vna, mi Colline, quam diu tu
 in & virtutem. Vale. Lugd. Bat. Prid. Kal. Sep. 60. 16. XXXV.

EPIST. XCVI.

IANO DOVSE

meo

S. Dic.

LEGI ad uxorem literas tuas, quæ de me erant. Bellum
 hominem & facetum qui tam argute & schemate scribis ad
 me, & non scribis. Quid censes? excusatum a te? Non debe-
 bas præsertim cum non alieni solum multi huc cotidie, sed
 ipse a totius homo. Et tamen excuso, non tam arte istâ cap-
 tus, quâ inductus à naturâ tuâ quam ceteris efficientissimâ,
 cessare plerumque scio & fastidire in scribendo. Culpa ea in a-
 micitiâ, fateor, sed cui non sua labe? Nec est rursus illa The-
 tys tam in te eluerit suis iudis: nedum ut ego me postule mi-
 nis. Taceo igitur, & patior. Emanatio vestra præter vulgi vota
 & nostrâ spem est. Examine in illâ aulâ tunc & remore? nec
 tamen miror in re tam intricatâ: cui, in vrbe vrbium iam a-
 missâ,

EPIST. XVII.

L. C. L.

L. C. L. TORRENTIO

S. D.

ITERUM tuæ quam grata mihi acciderint, haud facile effabor. Mitentem intueor? scio ab eo viro, a quo nosse pernoncesum, non dicam compellari. Ipsas plenæ sunt advennissam benivolentiæ & salutarium præceptorum. Et sane de Constantia mea iure ita sentis. Aptare enim veterem philosophiam ad Christianam veritatem volui: & in cogitatione eâ totus dum sum, illapsa & elapsa mihi quædam fortasse, quæ illam magis sapiant quam istam. Non purgo correctionem ino polliceor: & effecturum me ut ad culmen illud veniam, a primo isto velut gradu. Ego enim serio scio & sentio, in vno Deo & filio eius Christo, qui nos benignè redemit, liberauit, spem omnem positam humanæ salutis. Vias ad eam perueniendi, expressas in Sacris litteris, nec hæc externa omnia, & Philologa siue Philosophia, aliud esse quam accessiones quasdam & ornamenta: folia inquam, non fructus. Quod iudicium meum in isto ipso de Constantia libro in fronte apparebit qui iam iterum sub Placidiano prælo. At Senecæ & Stoicos admiratus sum. Certè, sed nō ut qui verū, me iudice, viderint: sed qui paulo magis tamē in iis tenebris oculos aperuerint, quam ceterū vulgus. De immortalitate nostrā aut malè aut timidè senserunt & scripserunt: esto, seipsum disputari eā de re potest) deum tamen aspice: quæ secta aut illum magis aperuit & homini inseruit, aut ea quæ ad ipsum? maiestatem dico eius, providentiam, gubernationem & curam nostri. Quem primum limitem esse ad cognitionem & amorem veri Dei, nemo negat. Hæc mihi secta illam non probam prorsus fecerunt (absit:) sed probabilem tamen supra ceteras, quæ magis hūmī & circa hominem reperiunt. Iam de moribus & animorum lustratione, quis Senecæ, Epicteti, Arriano (quanquā ille, Epictetus alter est, & loquitur ferè eius verbis) hæc parte præponendus? Multa & præclara Plato, confiteor, multa Aristoteles: sed non robore eodem aut nervis. Spirat nescio quis calor in Senecæ aut Epicteti scriptis, qui ad lectorem quoque pervenit nec differere

illi

illi magis de virtute videntur, quàm inferere & inculcare. Quod si ista eam & factis non expressere quid miramur? Verz fidei & veræ lucis fulcrum illud defuit: cui qui non ini- xus, necessum est in partem aliquam ruat. Et tamen hic quo- que facile peccari sentio, si quis eos nimis apud lubricam in- venturam hanc miretur & laudet. Abstrahat enim veris & legitimis illis animorum medicis, alligen ad agyras istos, quod eam aliis, tum mihi quoq; deinceps censeo cavendum. Non enim satis, ne ipse errem, sed ne alteri sum erroris causa. Itaq; ut illuc redeam, iure quædã in scripto illo meo deside- ras: & præsertim magis expressam pietatem. Quam ego, te hortatore & duce, non animo meo deinceps per te inclusam, sed proferam & præferam elate in scriptis. Factum autem a me parcius, si veram causam vis in hoc ancipiti istam rerum & varietate iudiciorum, menti offensionum. At ego te sequor: nec iniurus in placidum illud mare raptor ab hoc Torrente. Quod superest, & te (vir maxime) ex animo amari & coli à me scito, & canam illam veritatem. De Doua hoc quoque confirmo, virum modestissimum optimumq; esse, & cui a- mantem Plautius ad nos redierat: è quo speramus aliquid audiamus de tuis scriptis: quæ æstuari magis à nobis scito, quàm apud te promio. Vale Lugd. Bat. Prid. Nonas Maij. cõ. 15. LXXXIV. Dominic. Lamplonium valde velim à me salutes, cuius litteras accepi, at non illud quod in iis promi- sum, item Læmneum, fororistuz filium.

EPIST. XCII.

Lutetiam.

HENR. WILTIO, S. D.

Q UOD salvi adueneritis, idq; ex litteris tuis intellexi- rim, valde gratum contra molestissimū audire, de mor- te Sigonij & Guilhelmij. Sed ille præter orationem nihil passus est, (canecebat enim:) & fructus yberes cepit & reliquit studiorum suorum. Iste noster, extinctus in ipso æui & inge- nij flore. Peramus, & vereor ut hic annus fatalis sit ingenio non vni. Me quoq; carpit lentè morbus, cessi mihi paul- lō molliorq; Lutetiz, sive in plerāq; Galliā totā, perstiteram lucem vigere audio: cane & fuge, quantum humaniter liceat. Abstine à discursu, ab intemperie, leui, & inprimis ab inso-
lenti

lecti illo Batcho. Nisi caueas, satum tibi per illam vitam. Mel-
lissum istud esse, gaudere & magis si vis tibi tunc illud. Velim
te in hac peregrinatione innolescere viris, qui claritatis ali-
quid habent ab ingenio & scriptis. Hæc enim res ad tuam
lucem. De Cuiacio quid est? Avaritiam agit an Luctetia est
in consilio Regis? Ita nescio quis rumor ad me adfert. Tu hæc
& talia scribes: quæ grata nobis scis intelledu. Eidem viro
epistolam meam ostendere poteris ad Ianum Guilielmium
(si tamen occasio erit) quia, si memini, quædam in eâ quæ
ad illum. Aperi prius, & vide: & quod videbitur face. Sed ô
illius alumni nostri ignaviam ignaviam! itan' eum perdidisse
aut proiecisse commissas litteras? At ego de superbia aut co-
temptu periclitari apud Meminium, Pincam, Faucium,
quem Leidæ olim nosti. Plura vetat languor nec manus aut
mens mihi satis prompta ad scribendum. Deum rogo te ser-
uet, & augeat cum annis modestiam & virtutem. Scribe ad
me quidquid ibi novit. Lugdun. Batav. Kal. Decemb. 66. 15.
LXXV.

EPIST. XCIX.

Amnerplam.

IOH. ROTARIO S. D.

ET ipsæ litteræ tuæ, Vir prudentissime, mihi gratæ: & gra-
tior causa, quæ te impulit ad scribendum. Amor enim
& humanitas est: quem mihi mutuum amem manifestam à tam
puro fonte, durus sum & inhumanus. Atque ego te, mi Ro-
tarij (verè & sine blâditis dicam) iam antè inter sanctos ha-
bebam & inter caros. Ita multa de virtute tuâ audiebam, &
studio sapientiæ & doctrinæ, quod rarum inter tui ordinis
homines, quibus penitus ille deus carior est quàm lau-
reatus. Nunc autem & te litteris tam amantibus provocatus,
sequar in hunc amicitie campum, nec vinci me patiar offi-
diu, quæ ab animo quidem sum & affectu. Constantiam no-
stram à te probari gaudeo, & magis illud, quod significas te
iam olim in studio his Sapientiæ dodicam: quæ sperni scio à
quibusdam ut superæcui, & in quibus parum ad virtutem
momenti. Sed errant, quoniam illi cæci à diuinis Interioris vortem
omnes robur, & puri luce non perfundi sicut perierat: sunt
audius

* Mercurius.

* Phœbus.

tamen

illi magis de virtute videntur, quàm inferere & inculcare. Quod à vna eam & factis non expressere quid miramur? Verè fidei & verè lucis fulcrum illud defuit: cui qui non innixus, necessum est in partem aliquam ruat. Et tamen hic quoque facillè peccari sentio, si quis eos nimis apud lubricam iuventutem hanc miretur & laudet. Abstrahat animà veris & legitimis illis animorum medicis, alliget ad agyras istos, quod cùm aliis, tum mihi quoq; deinceps censeo cavendum. Non enim satis, ne ipse errem, sed ne alteri sum erroris causa. Itaq; ut illuc redeam, iure quædà in scripto illo meo desideras: & præsertim magis expressam pietatem. Quam ego, te hortatore & duce, non animo meo deinceps gerà inelulam, sed proferam & præferam clare in scriptis. Factum autè à me parcius, (si veram causam vis) in hoc ancipiti statu rerum & varietate iudiciorum, metu offensionum. At ego te sequor: nec inuitus in placidum illud mare raptor ab hoc Torrente. Quod superest, & te (vir maxime) ex animo amari & coli à me scito, & canam illam veritatem. De Doua hoc quoque confirmo, virum modestissimum optimumq; esse, & cui amantem Plantinus ad nos redierat: è quo speramus aliquid auditoros de tuis scriptis: quæ æstimari magis à nobis scito, quàm apud te promo. Vale Lugd. Bat. Prid. Nonas Maij. co. 15. 1555. Dominic. Lampsonium valdè velim à me salutes, cuius litteras accepi, at non illud quod in iis promissum, item Læmneum, sororis tuæ filium.

EPIST. XCIIX.

Lutetiam

HENR. WILTIO, S. D.

QVOD salui adueneritis, idq; ex litteris tuis intellexim, valdè gratum contra molestissimū audire, de morte Sigonij & Guilielmij. Sed ille præter ætatem nihil passus est, (canscebat enim:) & fructus yberes cepit & reliquit studiorum suorum. Ille noster, extinctus in ipso aui & ingenij flore. Peramus, & vereor ut hic annus fatalis sit ingenio non vni. Me quoq; carpit lentè morbus, etsi minor nunc paulò molliorq;. Lutetia, sive in plerūq; Galliā tota, pestiferam luem vigere audio: caue & fuge, quantum humaniter liceat. Abstine à discursu, ab intemperie, luxu, & imprimis ab inso-

lenti

Ienti illo Barcho. Nisi caues, fatum tibi per illam viam. Meliusum istuc esse, gaudeo: & magis si vsus tibi cum illo. Velim te in hac peregrinatione innorescere viris, qui claritatis aliquid habent ab ingenio & scriptis. Hæc enim res ad tuam lucem. De Cuiacio quid est? Auaricius agit an Luteriæ est in cõsilio Regis? Ita nescio quis rumor ad me adfert. Tu hæc & talia scribes: quæ grata nobis scis intelledu. Eisdem viro epistolam meam ostendere poteris ad Ianum Guilielmium (si tamen occasio erit) quia, si memini, quædam in eâ quæ ad illum, Aperi prius, & vide: & quod videbitur face. Sed ô illius alumni nostri ignauam ignauiam! itan' eum perdidisse aut proiecisse commissas litteras? At ego de superbiâ aut cõtemptu periclitèr apud Memmium, Pincæum, Faucerium, quem Leidæ olim nosti. Plura vetar languor: nec manus aut mens mihi satis promptâ ad scribendum. Deum rogo te seruet, & augeat cum annis modestiam & virtutem. Scribe ad me quidquid ibi noui. Lugdun. Batav. Kal. Decemb. co. 15.

LXXXIV. I. Auratō viro & poëtæ summō, item Passeratō à me salutem.

EPIST. XCIX. *Amnerpiam.*

IOH. ROTARIO S. D.

ET ipsæ litteræ tuæ, Vir prudētissimè, mihi grata: & gratior causa, quæ te impulsit ad scribendum. Amor enim & humanitas est: quem nisi mutuum amem manantem à tam puro fonte, durus sum & inhumanus. Atque ego te, mi Rotari (verè & sine blâdiis dicam) iam antè inter iunctos habebam & inter caros. Ita multa de virtute tuâ audiebam, & studio sapientiæ & doctrinæ: quod rarum inter tui ordinis hominès, quibus *pennatus ille deus carior est quàm *Iau-reatus. Nunc autem à te litteris iam amantibus prouocatus, sequar in hunc amicitie campum, nec vinci me patiar offe-
audius
 is, quæ ab animo quidem sum & adfectu. Constantiam no-
 stram à te probari gaudeo, & magis illud, quod significas te iam olim in studiis his Sapientiæ dodicim: quæ sperni scio à quibusdam ut superuacua, & in quibus parum ad virtutem momenti. Sed errant, quoniam celi à diuinis litteris verum omne robur, & purâ luce nos perfundi faciat pietatis: sunt

* Mercurius.

* Phœbus.

tamen

tamen hæc iuxta diuinum verbum adminicula quædam,
 quibus duci & firmari possint vacillantes isti gressus. Nam
 quin castè & cautè Philosophiâ vrendum sit, non abnegor: ex
 aq; ad normam & velut lapidem exploranda cælestis legi-
 cum quâ tamen consentire plerâque eam (dico quæ de
 Moribus est) quis item neget? In Platone, Tismegisto, Epi-
 cteto, Arriano, altas præclarasque multas voces reperio,
 quid refert à quo eæ profusæ, si ab vno illo spiritu Veritatis?
 Quem inspirasse, vbi libuit, prisca illa etiam pectora, & ora-
 cula edidisse per homines varios & profanos, nihil ambigo.
 Inter vetustissimos lobum vide, quem è gente electâ fuisse
 non censent, & tamen scripsisse omnia electa. Mercurium
 illum ter maximum, quem dixi, mysteria in eo multa & ar-
 cana nostræ legis; et si Egyptium fuisse traditum sit, nec im-
 butum yeris sacris. Idem in Philosophis est, & omni illa
 scholâ quæ à Socrate, quorum scripta notas non obscuras &
 scintillas præferunt clari illius ignis. Itaque vt in prælio,
 non gladiis solum & grauioribus telis res geritur, sed etiam
 funditorum quædam opéra & leuis armaturæ est: sic in hac
 nostrâ contra vitia & adfectus militiâ, non solum illo pene-
 trante Verbi mucrone, sed etiam philosophorum hastis &
 sagittis aptè interdum & vtiliter pugnabimus. Sed digredi-
 or. & tu fortasse aliquid de republica item nostrâ expectas,
 vt remunerer te hæc quoque parte. Sed quid scribam? lenta
 hic omnia, non læta: & videntur res nostræ velut in vado
 quodam adhærescere. idque ex tempore, cum velis & re-
 mis festinandum sit. Nam qui nos pugnant, quos pro-
 gressus cotidie faciant, vides. Remedium hic mutatâ re-
 publicæ formâ & ab vno capite queritur. vtinam vtiliter!
 Sed vix spero, ita multipalim, plures dissident occultè. A
 labe eâ quæ Flandriam corripit, immunis nostra Baratiua
 non est: & hic quoque varia iudicia & discidia animorum.
 Ita vereor ne rebus nostris fractis & labentibus *extremum*
malorum (vt Tacitus noster ait) *discordia quoque accedas*. Quod
 si sit, conclamatum est: & exsequia Belgicæ, quibus com-
 modum est, ite. Sed hæc sunt illa, aduersa quæ Con-
 stantia nos munit: & in cuius præsidio ego quidem acqui-
 esco. De falso Cicerone illo, gaudeo tibi probari iudici-
 um nostrum. Illud miror, Italos fuisse tam obese nariâ
 quibus,

quibus, si deo placet, aureus ille partus. De Boulenio & Panhuissio, faciam sedulo: & si quid aliud erit, in quo gratum facere tibi tuisque similibus possim. Salue, & per te Iohannes Viuianus vir planè bonus & poëta. Lugduni Batavorum x i v. Kalendas Ianuar. co. 15. LXXXVIII.

EPIST. C.

Antuerpiam.

PETRO EGMONDO S. D.

GRATVLATIONEM expectas? increpabo. Tunc Româ recens redieris, & tribus verbis ad Liphum? idque post biennium, & illo ipso biennio per silentium elapso? Certè tuum. non enim ego etiam silens, qui ad te crebro, ad Bensium etiam, & ad Wincellum dedi. At nunc, tanquam in oculis mihi & ore assiduus, ita languide scribis & quasi inops rerum. Quin si de te nihil & itinerum euentu: saltem de manu illâ nostrâ aliquid litterarum? quid Fuluius, quid Muretus, quid meus Bensus actitent, & illi velut patres litterarum ac Senatores? quid iunior alia soboles, qui succrescunt? Non enim effretam nunc ingeniorum Italiam censeo, illam nutricem eorum olim & parentem. Hæc peccasti, & vt spem imò viam veniæ ostendam, purga. Quod fiet vnâ re, si priores illas litterulas delebis & obtrues grati aliquâ epistolâ longâ, latâ; & quò magis latâ, magis latâ. Talibus enim alloquius egeo nunc, ô Egmonde, in torpido hoc morbo, qui me, annum & tres ipsos menses, iam tenet; nec notus quidem adhuc planè medicis, adeo non remotus. Ardores viscerum sunt & interni æstus, haud procul ab Hypochondriacâ melancholiâ: nisi quod mens & caput mihi sana, quæ tentari tamen & lædi per eum morbum non se, credo, fugit. Similis aliquis languor fuit, qui magnam Laurentium illū Medicem tenuit & cito abstulit, sed per imperitiam medicorum. Nam aliâs, ad mortem non ita præceps. Ego omnibus armis, in eū pugno, & præcipuè auxilio Nympharū (frigida enim in potu & esu mirè iuuant) & aliquid sanè proficio: nisi quòd ad extremum, vereor vt suppeditet me tam pertinax hic luctator. Victus enim aliquoties non vincitur, deiectus non cadit, fugies non cedit. Anteq̃ aliquis est:

Et profecto Terras illa progenies, ducet me ad terram. De
me habes, nam de studiis, scilicet in languore hoc languent.
Tu autem quid? Gravidusne cogitas, & illic honorem? Fa-
ueo, & voveo, illud miror, in eadem togâ candidâ tecum
conspici tam nigros. Etiamne ille, ab Lutenâ huc adspirat?
O frontem, frontem! Nec tamen illum nimis culpo (perse-
uerat enim esse quod fuit) magis illos, qui flectunt & incli-
nant se ad tales. O vrbs mihi olim amara & culta, misereor,
tenebræ & infamia tibi, per tam obscuros, tam infames. Tu
autem, si me audis, obdura & fortiter age: peruinces, si in-
ter suffragatores aut arbitros, vlli erunt mediocriter boni.
De migratione nostrâ: amice tu, nescio an ex famâ meâ,
aut ex visu. Inter hirundines istas ego? æstates aliquot otij
& pacis hic egimus: vis mutem ad ingruentem primam
nimborum hiemem? non decore, fortasse nec prudenter.
Perpetuum enim serenum in illâ parte quis mihi spondet?
Obscura, mi Egmonde, hæc talia: in quibus vetus illud Ti-
berianum iure nobis placeat, ut consilia, quibus impares sumus,
fate permittamus. Homo hic quid videat? desipit maxime,
qui sapit maxime, & solus ille æternus æthereusque oculus
est, qui hos euentus cernit, & dirigit sæpe præter omnium
mentem. Illi ego hæc & me permitto, & clamo ex animo
hoc vetus:

* Tu Jupiter
me ducis, &
Fasces.

* *Αὐτὸς γὰρ ὁ Θεὸς, ὁ δὲ ἡμεῖς ἐκείνους.*
Tu mi Egmonde vale, & Clarissimum Iuriconsultum &
Antecessorem Iohannem Wamesium, si occasio tibi, à me
saluta. virum prudentem, doctum, & (quod expertus sum)
in virtutem & litteras valde promum. Idem capio & censeo
de Antecessore Philippo Suerio.

FINIS.

IUSTI LIPSI
EPISTOLARVM
CENTVRIA
SECVND A:

Nunc primùm edita.

LONDINI,
Impensis Georg. Bishop.
c15. 15. xc.

EPISTOLARVM

CENTVRIA

SECUNDA

1. Iohannis Chrysostomi

LONDON

Apud Georgium

WELLS

Ad Illustrē virū
THOMAM BVRG
BARONEM,
ET
BRIELANVM PRÆFECTVM.

 LITERAM Centuriam epistolaram nunc emitimus, Vir illustris, & nomini tuo meritissimo eam dedicamus. Si amor aut beneficia huc me vocant: ille in me magnus, & hæc crebra. si dignitas aut virtus: utrâque ornatus es inter gentis tuæ primos. Genus tibi nobilissimum, & antiquâ stirpe decorum: magnitudo animi & prudentia eximia, & cuius vtriusque specimen dedisti in his Belgicis quoque turbis. Ad arma quoties te hostis aut occasio duxit, tu manu strenuus, consilio providus: & quies cum fuit, Præfectura tua te habuit cum civium militumque veneratione pariter & amore. Quinetiam in illâ nocte temporum, cum homines quidam maioris animi quàm consilij hæc nostra turbarent, & vno velut filo appenderent publicam salutem: ea moderatio & prudentia tua fuit, vt in mediis flammis flamma te non tangeret, & penè vnus firmus quietusque stares in communi illo motu. Magna ista sunt: & maiora futura, si maior aliquis aut latior virtuti tuæ campus.

AD LECTOREM.

ABE etiam hanc CENTURIAM
Lector, sed puram, simplicem, & sine
mixtione. In priore illa alienas aliquot
inseruimus: nunc displicet, & deiraxi.

Non ergo digna ille edi? digna, sed non à me: &
mali exempli, arbitrium hoc sibi sumere in scripta a-
liena. Mihi fieri nolim: & tamen faciunt, atque ec-
ce edunt alibi hanc aut illam epistolam, me non ignaro
solum sed inuito. Quæ hæc temeritas, siue improbitas,
est? Clamo & testor apud homines qui sunt, qui e-
runt, Inimicus mihi quisquis hoc facit.

QVICVMQVE QVODCVMQVE
MEVM, PRÆTER ME, DI-
VVLGAT AVT DIVVLGABIT,
PRÆSES LITTERARVM ET
FAMÆ DEVS VINDICATO.

Homo imperite & quædam verba aliquot apud te fa-
miliaria, aut libera, aut blanda effudi: sed apud te: &
in lucem tu hæc calide effers? Quid hoc est aliud
(ut ar disertissimi viri verbis) quam tollere è vitâ
vitæ societatem? tollere amicorum colloquia
absentium? Quam multa ioca solent esse in
Epistolis, quæ prolata si sint, inepta esse vide-
antur! quam multa seria, neq; tamen villo mo-
do diuulganda! Abi igitur inhumane, inepte: nec
se me producere, imò tradere. En, cum cante omnia &
circumspectè scripsimus (ut hoc auum est) non effugi-
mus morsum: tu subitanea mea prodis, id est, laus
pectusque meum undum obycis ad omnem vitium?
Abistine. & in Lector mea ama, sed mea.

INDEX EPISTOLARVM CENTVRIÆ II.

A		Iano Lernutio	ix, xxij, lvij, lxxj.
Abrahamo Mylio epist.	xxxj.	Ioh. Arcerio	xxx, lxxxvj.
Abrahamo Ortelio	xlj, lxxij.	Iohanni Heurnio	xv.
Aemilio Rosendalis	xxij.	Iosepho Cónsalues	lxvij.
C		Iosepho Scaligero	xxv.
Carolo Clusio	xxvij.	* Ioseph. Scaliger Iul. Casati. F.	
Caspari Vosbergio	xcj.	Francisco Vertuniano	xliz.
Christoph. Plantino	xxxij, lxxvij.	Iosiz Mereero	xxxv.
D		Isaaco Casaubono	lxxxvij.
Dionys. Gothofredo	xxxvij.	* Iul. Scaliger Perierio	l.
Dominico Budio	xxvij, lxxxij.	L	
Dominico Lampsonio	xiz, liv, xc.	Leuino Caluardo	lxxxij.
E		Lamberto Culenio	ij.
Elberto Leonino	xij.	Lambeito vander-Burch	vj.
Euerardo Pollioni	xvij, xliij.	Lanceloto Brunio	c.
Euerardo Reidano	xciz.	M	
F		Mariz Gomaccasi virgini nobili	
Federico Morello	lxxij.	lx.	
Francisco Bencio	lxxiz.	Martino Lydio	xxx, xcilij.
Franc. Hildeheimio	lxxvj.	Matthæo Dressera	xliij.
Francisco Iunio	xvij.	Michaëli Forcacz, libero Baroni	
Francisco Nanfio	xl.	de Gimies	lxxxv.
Francisco Raphaelengio Filio	vij.	Michaëli Huralko Hospitali	lxxvij.
xxxvij, lvj, lxxiz, lxxv, lxxvij, xcj.		Michaëli Montano	xlz, lix, xcvi.
G		N	
Gerardo Tuningo	lxxx.	Nathani Chytro	xxij.
Guiliel. Cripio Pisto	lxxxvj.	Nicodem. Frischlino	xxxiz.
H		Nicolao Oudaerto	xcvij.
Hadriano Sarauiz	xxij, lxxij.	P	
Hadriano Turnebo Hadriani Fi-		Paullo Melisso	xxxij.
lio	j.	Petro Alofano	xlviij.
Henrico Borbonio Principi Da-		Petro Brachio	lxx.
banum	lxij.	Petro Colutio	xvj.
Henrico Wiltio	vij, lvij.	Petro Pauvin	liij.
Hier. Grofflotio Lislæo	xj.	Petro Regemortero	xxvj, liij.
Hieronymo Mercuriali	lj.	P. Villerio	x.
Hugoni Blozio	xcvij.	Petro Villerio Filio	liij.
I		Philippo Marnixio	lxxxiz.
Iacobo Augusto Thuano Americo		R	
Iacobo Corbincello v.	(lij, lav.	Regnero Grutero	xcv.
Iac. Cuicacio	xxj.	T	
Iacobo Monauio	lxxxij.	Theodoro Bernardi	xlvi.
Iano Douze V.N.	xij, lxxj.	Theodoro Cantero	lxxvj, lxxxj.
Iano Douze Filio	xlviij.	Theodoro Leuuiio	xx, xlvij, lxxij.
Iano Duyftio	xxxvj.	Theodoro Marcilio	xxxij.
Iano Grutero	lv.	V	
Iano Haueno	xlviij.	Vittoni Gisclino	ij.

IVSTI LIPSI
EPISTOLARVM
CENTVRIA II.

EPIST. I.

HADRIANO TURNEBO

HADRIANI F.

ERVM mel, non epistolam, à
te, Clarissime Turnebe, accepi.
Tu mihi gratias? ego tibi, qui
tam grate & benigne interpre-
taris officium, quod sine scelere
non omissem. Qui vir diuinus
ille parens tuus fuerit, nōrunt
& fatentur omnes, quos stupor
non præpedit, aut liuor. Ego à
puero, velut astro quopiam in-
clinante, iui in amorem illius &
laudem: nec vir mutauit affectum, sed auxi. Non nemo inui-
der? esto, ille viuet in summâ æternâque gloriâ, quamdiu
res Græcæ aut Romanæ. Nec plura hîc de illo: de te, ger-
manissime Turnebe, sic habe. non ambire me amicitias,
naturâ & iudicio propensum ad tenebras & quietem: sed
triumphare in tuâ, quem iure amo purum aurum ab illo
auro. Plura libet, non licet. testis mihi iste Hier. Groslo-
rius vestrâs, insignis iuuenis, qui iam nunc mihi adest, &
abit. At nobis haut sæpe opportunitas mittendi, scriben-
di tamen semper voluntas. quod crebrò & magis serîo fa-
ciam, ita amor hic inter nos perennet, quem coimus auspi-
ce & teste immortalis tuo patre. Postrid. Id. Marc.

EPIST. II.

VICTORI GISELINO,

INUITA vobis abiimus, inniti. Quid vis amplius?
I apud amicum hoc satis est: ceterum, calceum hunc vi-

de, nemo vestrum scit ubi me premat. A puleium tuum scriptum conferre cœpi: quædam in eo valde bona. Venationes etiam nostras attigimus, sed frigide imò contemptim. A peregrinatione enim hæc supinus & aliarum cogitationum, vagæ adhuc in studiis etro. nec facile in istam lineam, nisi recreatus aduentu vestro: qui, per omnes deos, ne me fallat. Hoc communiter rogamus, Doufa, Hauteus, ego. Varias Lectiones ..... legi, editas in Galliâ nuper. placet ingenium adolescentis, placet aliquot locis nostri imitatio, si non furtum. Idem in libello ..... Quid dicam? discipulos habeo, & breui faciam sectam. Sed ut ait Pindarus,

* Optimum
omne quod à
maturâ est.

Sanè siquid in oratione nostrâ aut stilo probandum: totum à naturâ est, vix à curâ. Rationem meam scribendi scire vis? fundo, non scribo. nec id nisi in calore & interno quodam impetu, haud aliter quàm poëta. Siquid operosius paramus; rem meditamur, disponimus. verba facile succedunt ac pæne præcedunt meam mentem. Istos rideo, qui etiam epistolas, si dis placet, lentè & velut ad numerum, componunt. Verba examinant, circumspiciunt, transciunt: & miselli cum omnia fecerint, umbras putes non homines loqui. Ita tenuis tota scriptio, sine sanguine, colore, carne. Sed diffundor. peccatum meum solemne, cum ad te scribo. nunc emendo, & silco; & te valere iubeo, ac venire. Ni facis, Amor Gisellini res tuas tibi habeto. Lugduni Batavor. xv. Kal. Iunij. 66. 15. LXXXI.

EPIST. III.

Lutetiam.

IAC. AVGVSTO THVANO AMERIO.

DISTVLI ad te scribere, V. C. dudum: præter morem meum & præter votum. Amantes redamare non ego negligens: & tu merueras, non amore solum quem benignè ultro attulisti, sed ingenio, sed doctrinâ, sed probitate: quæ tria in vno Carmine tuo clarè vidi. Sed amabo te, ita perpetuum Fama te amet & Virtus, ignosce: & morbum hunc nosce, qui non finit me esse mei iuris aut moris. Verba non dedi, non misi: dedi animum, misi affect-

tus

mus mei sæpe auras, qui apud te & duos illos quos in extremo Carmine tuo mecum iungis. O celestem pæne dixeram Trigam! nisi de terrâ & luto meo aliquid afferrem ego, funalis ille tertius equus. Nam iugales duo, reuerâ supra homines; & tu item auriga, qui iunxisti. Nos Epistolas dedimus nuper: & valdè hauchbam exemplar tibi illisque mittere, nisi qui has feret, recusasset. Nosti per hoc bellum, nec tuta nec trita nunc viarum. Valetudo mea meliuscula: sic tamen, vt extra morbum potius videar, quàm languorem. Damus nunc & edimus *De Pronuntiatione Latina lingue Dialogum*, tenue in re tenui opus, nec dignum meliori vestrà aure. Tu ex animo à me salue: qui æternum tuus sum, ita sim saluus. Clarissimis Cuiacio & Scaligero salutem. Lugduni Batavorum. I. I. Id. Februar. 66. 15. LXXXVI.

EPIST. IV.

PETRO VILLERIO Filio.

VERE scribis, semper tu mihi curæ, & nunc es, ita ingenium tuum & mores, & pater etiam, merentur. Vtinam aliquâ curâ meâ te curem, & à morbo isto releuem, qui pertinaciter, vrget! Quid facias? ferēs, certus ad salutem tuam hæc dirigi, etsi non ad voluntatem. Si vulgi more loquerer; querelas miscerem, & dolorem meum ostenderem in casu, quo hæc ætas tua & tu indigni. Non faciam. fortiorem esse te & me volo: nec te cupere solatia ex alienâ sympathiâ, nec me promere dolorem, etsi doleam. Nam hoc non nego, si deo visum esset; alium te malim, cum non visum; quod ipse vult, nolens, (vt sic dicam) volo. Hoc de te scribo, in me nonne idem? languor hic biennalis me tenet, & abijcit in validissimâ hac æui partē. Annum enim trigesimum nonum vix attingi, quid tamen angar, aut opponam? facit ille, qui me fecit. Nonne in figuli manu est, effingere leui rotâ vasculum, & idem frangere? Et hoc melius, quod figulus noster nos non frangit, sed reingit; & è miseris beatos, ex inferis superos reddit. Sed hæc talia aut tu tibi sæpe, aut omnium optime pater dicet. De iuris studio, quid nunc cogites? profectò solitudinem id non amat, cui forum semper propositum & turba. Ad Philosophiam
magis

magis te nunc ducam, quæ non delectet solum in hoc tædio, sed firmet. Eloquentia etiam & stilus rus tuum non spreuerint; in quibus si tempus hoc ponis (donec melior tibi valetudo) id non perdis. Scripsimus De Pronunciatione, leui manu, ut in re leui. en habes, vide, & à me salve, qui ex animo tibi cupio. Lugduni Batauorum Kalen. April. 66. 15.
LXXXVI.

EPIST. V.

IACOBO CORBINELLO.

LITTERAS ad me mittis non adfectus solum plenas, (leue id verbum sit) sed amoris. Benignè ad amicitiam prouocas, laudes adiungis: è quibus has vix agnosco, illam appeto pari tecum voto. Gentem vestram amaui semper: & ex eâ illos maximè, qui vetere illâ Italiâ digni. Qualem te esse, mi Corbinelle, non solum ex igniculis litterarum tuarum, quos sparsos colligo, video: sed etiam ex testimonio viri magni P. Victorij, qui de indole tuâ ad virtutem magna prædicat, nec vana. Atque utinam pessima hæc tempora concedant nobis liberum eundi redeundi iter! profectò viderem vos, (lumiqa illâ Galliæ etiam includo:) & nectar illud sermonum vestrorum haurirem auidâ aure. Sed nos iactamur: nec Æolo etiam vos, ut video, listatis. Venti vbiq; & tempestates: quæ, mirum, nisi hoc anno euertant, certè conuertant, hanc Europam. Fratris tui *μυχαλολόγου* historiam & tristem exitum legi. quid miremur? hodie illæ viæ, & nil nisi *ενοχός* videmus à plerisque his dynastis. O Italia, Italia illa prisca, vbi es? At tu, vir nobilissime, solare te cum alijs rationib; quas litteræ & sapientia tibi suppeditant, tum maximè communi eo Faro quod iniquum hic semper in bonos. Exempla tibi prompra scio, tu scito & hunc animum: quem iam nunc seriò deuo-ueo in tui amorem. Lugd. Bat. 66. 15. LXXXVI.

EPIST. VI. Vltraiectum.

LAMBERTO VANDER-BURCH,

Decano.

Amo iure tuas litteras, amoris & prudentiæ simul plenas. Amorem enim interpretor, meas laudes: quas adfectus

fecus tibi magis certe, quàm iudicium distat. Quid enim
 sumus? conari me magis scio quàm efficere, velle quàm
 posse in publicum prodesse. Quidquid tamen id est (& esse
 aliquid vobis tam fidis amicis credo) gratum mihi, quod
 gratiæ saltem locum parit apud tales viros. At prudentia
 tua, in ijs mihi clara, quæ de publicâ istâ re scribis, quæ sa-
 nè confusa, turbida, & vnam non vicina ad occasum.
 Quis bonus non queritur de eâ tecum? sed hoc vnum relic-
 tum est, quoniam sederi non in nostrâ manu. Imò for-
 tasse nec humanâ. Deus ille est, qui publicas has clâdes
 immittit, qui alit, fouet; & tum finiet, cum nos earum
 causas. Eæ autem peccata sunt, quæ adeo apud nos non
 desinunt aut minuant, vt augeri mihi & accumulari videâ-
 tur vnâ cum pœnis. Irascimur cotidie magnum illud numé,
 & quasi puniendi iustæ causæ non sint, damus nouas.
 Quando luxus, fastus, libido maior, impunitior? & religio
 passim nunc in orê, improbitas in corde. Verba pietatem
 sonant, facta ambitionem, auaritiâ: nec in vno alterôve,
 sed apud plerumque ordinem, ætatem, sexum. Itaque de
 pace aut tranquillitate, nihil ego spero. — *bella horri-
 da, bella exspecto*: aut certè tyrannidem non optabiliorem
 quouis bello. Illi ad quos Victoria inclinare se videtur, irati
 veniunt: & si qui moderari volent, nescio an audientur. In
 omni bello cruda post victoriam principia: magis in ciuili,
 vbi odia & acerrimæ factiones. Sed Deus videbit, cui,
 quod ad me, curas has ex animo relinquo. Sicut & illam
 de valetudine meâ: quam non ego quidem, Vir amicissime,
 neglego, nec mortem vltro appeto: sed eum feci quæ hu-
 manitus possum, securus exspecto euentum. Hoc curo, vt
 vitam meam corrigam, vt deo meo placeam, vt sedem ab
 his nimbis quietam in superâ illâ arce possideam: vnde ad-
 spiciam humana hæc omnia, & contemnam. Interea ta-
 men nec studia prorsus omitto, nec ea omnia per quæ pub-
 licè aut priuatim humano generi videor posse prodesse.
 Ostendunt id breui quædam etiam scripta nostra, quæ ite-
 rum paramus. De Floro tuo manuss. quem offers, valdè
 gratum, multa sanè reperio, non animaduersa Vineto aut
 Scadio ante me censoribus: & reperiam plura, scio, si auxil-
 ium mihi tui libri. Itaq; si eum quamprimum ad me miseris,
 beneficio

IVSTI LIPSI EPIST.

beneficio adicies me & posteros. nec id celabo. Vale, & fratrem tuum Graphiarium amanter à me saluta, cum gratiarum actione pro munusculo nuper ad me misso. Lugd. Bat. xvii. Kal. Febr. æ. 15. xxvii.

EPIST. VII. Antuerpiani.
FRANCISCO RAPHELEN-

GIO Filio.

TVAS reuersus vidi libens: non etiam ea, quæ in ipsis. Languorem præferunt, & nauseam in febus omnibus scitis & honestis. Vidi, mi Francisce, iam olim insitum tibi hoc vitium: quod ratione & curâ, quæso te, vince. Iaces, nisi facis. Quid hominis tam proprium, quàm erigi & spectare alta? Alta dico, id est, quæ ad ætheream illam partem pertinent, cælitus immissam nobis mentem. Hæc colenda: nec potest sine meditatione, sine actione: neque ista, sine labore. Hunc igitur vsurpa: quicquid reclamet fastidens illud triduum, haud longè à vœterno. Tu deo, tu auro, tu mihi, auræ & cordi es: nec te deseremus, si non te ipse. Doctoris illius non diem quodd obieris, bene factum: quodd eum versu celebraueris, nec malè. Sapientiæ pars est leuiter desipere, & paullum extra viam rectam ire, ad vitandum violentum aliquem occursum. Vidēsne vt nautæ vela sinuent & obliquent: & teneant nihilominus suum portum? imitare. Pietas tibi interna & vera sit propozita, Modestia & Virtus: in externis, personam interdum sume aut pone, pro te aut pro tuo. Studia tua calere velim (ætas ista hoc postulat) & videbimus quid in rem tuam maxime sit vnâ cum auro. Surge tantum, & confide. Ineptias God..... vidimus, & risimus. quis comprimet Criticorum hunc luxum? Satyra mea frenos non dedit: opus lege aliâ aut rege. Vale. Ex vrbe, in quâ tu olim, xvi. Kal. Decemb. æ. 15. lxxxvi.

EPIST. IIX.
HENRICO WILTIO IC.

CANTERVS apud me erat, cum tuas accepi. dicam gratas & gratissimas, ita me Deus amet, vel hoc nomine

mine quod à sex mensibus primas & solas. Et tu de me queris? bellè. at ego pluries scripsisse me scio (vide an deceat) quàm te respondisse. Excusabis non redditas. credo: feramus igitur inter nos & exculemus, non tam culpam communem, quàm temporum sortem. Valetudo tua & studia prospera, mihi gaudio. perseuera. Nónne apud illum yirum es, qui sæculi decus? vide ne frustra frequenta, audi, discè. Pollio meus honore ab illo auctus: quod ab illo; iure ante honorem ipsum censeat. Scripsi ad eum, & quàm grata mihi Dedicatio illa, ostendi. Vos, quæso, inter vos concorditer & amicè viuere: quia Belgæ, quia ex meâ domo, quia sacrorum eorundem & studiorum. Senectus mea, si ad eam pertingo, solatium sibi spondet in vobis. Sed quando videbo? quando reditis? mihi placet non porro vos currere, in Germaniam flectere, illine lates. Iuno Iugæ vos expectat, & Quies. Etsi patria hæc etiam nunc turbulenta. Sed si non ante peregrinandi vobis: finis, quàm hic quies, quis finis? Tua ad Nonium grata, probat. Sed litteras urge, & sapientiæ studium ne omitte: ad quam metam dirigi velim omnia tua. Infelix semper erro, si ab illâ aberras. Venâus quæ inter fluctus sine clauo iactatur, sic mens quæ in hac vitâ sine sapientiæ gubernaculo. Mores illi plebei, stolidi, vani, ne te inficiant caue. Alphæus mare Siculum subterlabi dicitur, sine mixtione vndarum, ad suâ Arethusam: tu per leuitates, per vanitates, ad amatam illam Diuam. Vidisse ea vtile, non se inferuisse: transisse, non miscuisse. Edidimus nuper Centuriam Epistolarum. magni illius viri mihi illic mentio, & sapius fuisset nisi impedisset ille vir quem hic nosti. Scenæ seruendum est, quamdiu ego in hoc Theatro. Sed verum meum sensum breui aperiam magis & diffundam. Nec vos quidem omisi, te & meum Pollionem, vt videbitis, aut potius iam vidistis. Nam libri, credo, allati. Etiam nunc edidi de pronuntiatione Latine Lingvæ Dialogum, mihi probum. Tusalue, & redi si parenti tuo ita visum. De Italiâ, non tibi, non Pollioni nostro nunc ego auctor. ponite vana cogitationum, XVI. Kalend. Maias. ∞. 10. LXXXVI.

EPIST. IX.

IANO LERNUTIO S. dico.

ITA perpetuus inter nos amor sit, mi Lernauti, ut cum Iaculo discessi à vobis. Cursim, inquires. Quid facerem? aliud animus, aliud res huadebat. Vitam meam nosti, & scenam cui seruimus. Si ynquam aliquid verè scripsi, hoc est, quasi anima à corpore, auulsus sum à vobis. Fuge aliud suspicari in me: quem, culpa tua est, si nondum nosti. Nam apud amicos nihil me vno simplici: apud alios sanè sim, quod Vlyses. Nonne & aulam, & Etruriam ego vidi? sed iis non vtor apud simplices & candidas istas mentes. De colligendis & digerendis poëtarum nostrorum versibus, ego verò tibi iterum auctor, Famam tuam cum alienà auctum ibis (quanti enim est, putas, illa recti iudicii gloria? apud me super ingenij aut doctrine,) decus item Germaniæ & nostræ Galliæ, quarum interest, non omnia ingenia intra Alpes clausa videri. Non exemplum nuperum illius vidisti, qui Italos poëtas digessit? sed valem eius, imò ipsorum caussa, magis cum dilecti. Inter nostros Lotichium amo: Ianum Pannonium æstimo: Scaligerum patrem admiror, qui si felix illud ingenium & inuentionum inuidentum acumen curâ temperasset & limâ, coronari contra omnes poëtas posset ab illo ipso æuo præco. Hac, nisi fallor, deficitur, nec in edendis quidem eius adhibitum, quod debuit, discrimen. Eò suaserim, illius & aliorum optima quæque ab optimo iudice seligi, & tu is eris. Reliqua in sermonem reicio, qui inter nos proximo mense. Ita enim scribo, ita impero. Venies ynquam ad hunc lunium? & iamnunc aures claudio ad omnem excusationem. Extra iocum, Lernauti, in hac breui fugacique vitâ fruamur hunc fructum. Ferrum nostrum in ignem. Vale, x.v. Kal. Iunij. 60. Id.

LXXX.

EPIST. X.

P. VILERO.

SOLATIO mihi antea amicorum litteræ, nunc remedio: Nec vlla medicina magis leuat hunc languorem, quam alloquia

alloquia hæc à vobis. A te inter primos : qui me seriò amas, quem seriò ego amo. Vultum tuum videre nuper cum Hagæ esses, optabam. Fecellisti, contentus manu sum, quia scio quæ negotia te circumstant & implicent, atque abripiant sæpè inuitum. Ego hoc vno felix, quòd meus. Sed nimirum, vt qui semel nauim & mare ingressi, in arbitrio ventorum sunt, nec redeunt ad terram, cum volunt : sic vos, qui in remp. Tenet illa inuitos ; & cum terram maximè spectatis, retrahit aliquis æstus. Atque vram tui similes teneat semper ! Remiges & sentinatores plerique sunt, qui nunc ad clauum. Hinc iactatio, & ad extremum, naufragia : nisi ab alto dirigat ille Deus. Inuitatio tuà in Zelandiam, grata : & puto, parebo. non illi alteri consilio, de Galliâ. Nec vera nego quæ de opportunitate, salubritate, & suauitate locorum hominûmque narras : sed peregrinandi mihi nunc vnâ causa, Valetudo. Eam meliorem posse fieri per acidas illas aquas medici suadent, & (vt in spem nostram proni sumus) persuadent. Tentasse quid nocuerit? eo certè animo, vt nihilò abiectior illinc redeam, quàm eam, etiam si omnia sint contra. Vitam hanc magnificere Christiani non puto, quem manet vita illa melior : sed nec abijcere, & remedia spernere, quæ data huic fini. Gallia vestra, si deo ita visum, sanum me videat ; & exosculetur magnas illas animas, quas ignotas amo : imò etiam, queis ignotus amor. Nam si vsquam in Europâ, amicos mihi in eâ gente esse, hoc scio. Busbequius meus iamdiu inuitauit, differro. In grandi illâ Epistolâ tuâ, de stylo & imitatione quod monuisti, verum est. Quàm multi in iuuentute nos æmulantur ! & rideo, quia aut à me procul illi, aut procul certè ego à recto. Nihil magis breuitate amo, sed si simplex : nihil magis breuitate odi, sed si adfectata. Quid etiam, si ficata ? nam verba emendicant, & abstrusiores aliquot phrases : ad quæ, non dicam risum non teneo, vix iram. Comprimam publico aliquo scripto, & de Imitatione totâ quid mihi videatur, monebo. Nam ego vt mutem, serum est. arbuscula hæc, siue recta, siue aliter, creuit & induruit in hanc formam. Ciceronem amo, olim etiam imitatus sum : alius mihi sensus nunc viro. Asianæ dapes non ad meum gustum, Arcticæ magis. De Lemouicensi : an frustrâ monueris, vide.

Misi

Mihi enim exemplar ad filium tuum, non ad te: quia parum dignum te argumentum. Sed tamen cum ad filium, nonne & ad te? qui imago vera tui, imò tu ipse: Sanitas tantum ei addit, quam Deus ille dabit, si salutare: & in eadem te Vir amicissime servabit. Lugd. Bat. Kal. April. 60. 15. LXXXVI.

EPIST. XI.

HYER. GROSLOTIO LISLÆO.

TANTUM non in procinctu iam eram iturus Ultraiectionem, & inde Germaniam, cum mox litteræ tuæ inuenerunt. Dicam grātas eas? non gratior. Gratiarum ipsa diua: perse, & nonnihil à clausulā illā, quæ de Mercero. Illene illic? hic mallem: & iam nunc vos inuitem, nisi abeam. In reditu fiet, si viri estis, & tam vicini videbitis & libabitis saltem oram Baraviæ nostræ. Mihi valetudinis vniuersā causā susceptum hoc iter, imus etiam ad acidos, qui iuxta Confluentiam, fontes: Valebo per eos fortasse, aut valere iubebo hæc omnia humana. Ad alia illa ibo, nec ibi quoque me amor vestrum deseret, qui alio in pectore isto hæret.

Sui d' impudenter scribo. Lugd. Batavor. v. 1. Kal. Maias. 60. 15. LXXXVI.

EPIST. XII.

ELBERTO LEONINO

Geldriæ Cancellario.

PEC CARE mihi videret, si expertem te habeam consilij, quod firmandæ valetudini meæ cepi. Iter in Germaniam institui ad acidos fontes: in quo iam sum, sed forte non nimis fausta. Diserimen quidem adhuc nullum, sed in hoc oppidulo, circumcludor à turmis equitum, quæ in Belgium parantur. Ita differtur mihi via, imò penè aufertur: quia perit opportunissima pars anni, & hyemi sustinendæ haud planè firmum hoc corpus. Ambigo an pergam, an sub rectum me dem, & resistam in aliqua maritimā vrbe. ad vos quidem bonā fide redibo, nisi impediatur me, vt vos Iurisconsulti loquimini, vis maior. Ego vir amplissime,

amorem

amorem & officium omne tibi offero, ab animo non fisor:
& iure debeo, quia te comperi me amantem. Vale. Olden-
burgi, Non. Octob. .oo. 15. LXXXVI.

EPIST. XIII.

IANO DOUSA. V. N.

OLDENBURGI, mi Dousa, sum. Vbi, malum, istud? in-
quies. Opidulum est in Westphaliâ; tertio lapide à
Bremâ. Illic me tenent Equites nostri, qui loca hæc omnia
perfruant. Certe animi pendeo. Properem? cum periculo
est, nec audeo id quisquam mercatorum. Hæream? tempus
mihi labitur itineri opportunum. Quod si diutius in his lo-
cis illæ turmæ; delibero Embdam redeam, an mari Ham-
burgum pergam; atque istinc Francofurtum. O omnia
molesta in hoc tempore! sed dii porro iuuent, adhuc fero
& resisto. Apud vos quo loco res sint, scire velim. Nam hæc
inquiram? In Scytharum eremiâ mihi videor, nec inter
homines satis certo. Omnes hæc Suilsi, Scrofi, Porci, &
vno verbo, tui Hermannii. O Batavia! ô amiculi! vos mihi
in mente, & ad vos adspiro. Fontes tamen meos prægustas-
se vellem, quod subuereri incipio vt fiat hac hyeme. Vide-
bo, & sub manu consilium aliquod capiam, quod te non
celabo. Vale, mi Dousa, & lectissimæ vxori tuæ salutem &
osculum (ita iubeo) à me ferto. In Barbariâ apud pulciphag-
os, 11. Non. Octob. .oo. 15. LXXXVI.

EPIST. XIV.

IANO HAVTENO S. D.

EMDAM cum dies aliquot quieuissem, partim recrean-
di mei causâ, partim quia deerant currus: iter arripui
Bremam versus, sed pede parum fausto. Oldenburgum ec-
ce veni (distat tertio milliari ab eâ urbe) & vndique cin-
gunt nos equites peditesque, qui in Belgium parantur. Ma-
nendum in nidulo illo fuit, aut incidendum in Harpates il-
los, quibus nihil est sancti. Et mercurius de totâ viâ meâ
hæreo, ita multa à multis pericula audio, ita multa ipse vi-
deo. Omitto molestias, & tædia hospitiorum præferim,
B quæ

Misi enim exemplar ad filium tuum, non ad te: quia parum dignum te argumentum. Sed tamen cum ad filium, nonne & ad te? qui imago vera tui, imò tu ipse: Sanitas tantum ei adsit, quam Deus ille dabit, si salutare: & in eadem te Vir amicissime servabit. Lugd. Bat. Kal. April. 60. 15. LXXXVI.

EPIST. XI.

HYER. GROSLOTIO LISLÆO.

TANTVM non in procinctu iam eram iturus Ultraiectum, & inde Germaniam, cum thesauri literarum inuenerunt. Dūcam grātas eas? non gravior. Gratiarum ipsa diuā: perse, & nonnihil à clausulā illā, quæ de Mercero. Illēne illic? hic mallem: & iam nunc vos inuitem, nisi abeam. In reditu fiet, si viri estis: & tam vicini videbitis & libabitis saltem oram Bataviæ nostræ. Mihi valetudinis vnius causā susceptum hoc iter, imus enim ad acidos, qui iuxta Confluentiam, fontes: Valebo per eos fortasse, aut valere iubebo hæc omnia humana. Ad alia illa ibo, nec ibi quoque me amor vestrum deseret, qui alit̃ in pectore isto hæret.

Sui d' impudenter scire. Lugd. Batavor. v. 1. Kal. Maias, 60. 15. LXXXVI.

EPIST. XII.

ELBERTO LEONINO.

Geldriæ Cancellario.

PEC CARE mihi viderer, si expertem te habeam consilij, quod firmandæ valetudini meæ cepi. Iter in Germaniam institui ad acidos fontes: in quo iam sum, sed forte non nimis faustū. Diserimen quidem adhuc nullum, sed in hoc oppidulo, circumcludor à turmis equitum, quæ in Belgium parantur. Ita differtur mihi via, imò penē aufertur: quia perit opportunissima pars anni, & hyemi sustinendæ haud planē firmum hoc corpus. Ambigo an pergā, an sub rectum me dem, & resistam in aliquā maritimā vrbe. ad vos quidem bonā fide redibo, nisi impediāt me, vt vos Iurisconsulti loquimini, vis maior. Ego vir amplissime,

amore

amorem & officium omne tibi offero, ab animo non fictor:
& iure debeo, quia te comperi me amantem. Vale. Olden-
burgi, Non. Octob. .^{oo}. l. c. lxxv. i.

EPIST. XIII.

IANO DOUSA. V. N.

OLDENBURGI, mi Doufa, sum. Vbi, malum, istud ? in-
quies. Opidulum est in Westphalia, tertio lapide a
Bremâ. Illic me tenent Equites nostri, qui loca hæc omnia
persuſant. Certe animi pendeo. Properem ? cum periculo
est, nec audeo id quisquam mercatorum. Hæream ? tempus
mihi labitur itineri opportunum. Quod si diutius in his lo-
cis illæ torturæ, delibero Embdam redeam, an mari Ham-
burgum pergam, atque istinc Francofurtum. O omnia
molesta in hoc tempore ! sed dii porro iuuent, adhuc sero
& resisto. Apud vos quo loco res sint, scire velim. Nam hic
qui inquiram ? In Scytharum eremiâ mihi videor, nec inter
homines satis certo. Omnes hic Suilſij, Scroſæ, Porcij, &
vno verbo, tui Hermannij. O Barſuiæ ! ô amici ! vos mihi
in mente, & ad vos adspiro. Fontes tamen meos præguſtaſ-
ſe vellem, quod subuereri incipio vt fiat hac hyeme. Vide-
bo, & sub manu consilium aliquod capiam, quod te non
celabo. Vale, mi Doufa, & lectissimæ vxori tuæ salutem &
osculum (ita iubeo) à me ferto. In Barbariâ apud pultripa-
gos, x. l. Non. Octob. .^{oo}. l. c. lxxv. i.

EPIST. XIV.

IANO HAVTENO S. D.

EMDAM cum dies aliquot quieuiſſem, partim recrean-
di mei cauſâ, partim quia deerant currus : iter arripui
Bremam versus, sed pede parum fausto. Oldenburgum ce-
ce veni (distat tertio milliari ab eâ urbe) & vndique cin-
gunt nos equites peditesque, qui in Belgium parantur. Ma-
nendum in nidulo illo fuit, aut incidendum in Harpaces il-
los, quibus nihil est sancti. Et mercurius de totâ viâ meâ
hæreo, ita multa à multis pericula audio, ita multa ipſe vi-
deo. Omitto molestias, & tædia hospitiorum præſertim,
B quæ

quæ hîc plusquam Germanicâ: Credemihî, amice, barbaria nulla barbaria est, præ hac Westphaliâ. Cetera Germaniæ ferè vidi quid dicam: delicia illæ locorum & hominum sunt, si cum istis comparentur. Et tamen auide anhelos ad illos fontes. Sed hiems me occupat; & si diutius morantur hîc equites (pecuniam autem expectant, nec, nisi eâ plenè numeratâ, pedem moruri dicuntur) fractum meum iter. Quod si fiet, iterum Embdam constitui, & illîc hiemare: nec enim planè displicet is locus, & inter ignotos, libellis meis & chartis me involuam, sine metu interpellationum. Sed vos interea quid? quo loco res publicæ, res priuatæ scribe ad me quæso, & litteras Embdam destina; quia in omnem casum, illinc ad me vel in mediam Germaniam faciliè perferentur. ita mandavi, & vxor te docebit. Vale mi amice, cum vxore tuâ & familiâ omni, quam saluto. Oldenburgi, ex harâ, quam hospitium appellant. I. L. 16. 10. 1633.

EPIST. XV.

IOHANNI HEURNIO S. D.

EGO, mi Heurni, quod vos medici miremini, viuo. Passus enim ea in hoc Westphalo itinere sum, quæ nemo olim Cynicus aut patientiam professus. Omnia humana mala me exagitârunt, ab aëre, ab aquis, à cibis. Venti & pluuiz perpetuæ: cibi, non dicam barbari, sed vix humani. Valetudinem meam nosti, & quàm ea præcipuè mihi firmanda dilectu dapum. Ecce autem in hospitij (sic appellabo: etsi reuerâ stabula illa aut haræ potius) primo iniqui poculum aliquod obtrusum cereuisiæ olentis aut tenuis, & sæpe à recenti coctione calentis, nec recusare fas, nisi elegisses ex pielli. Hic gustulus erat, & ad ignem cum aurigis aliquot aut scrophipascis eadem illa potio sapiens iteranda, cum solenni elegantia ad singulos potus porrectæ manus. Interea mensa sternebatur, (nec dicam de mappâ, nosti.) & iam calor meus inhiabat in cibum: sed, heu, primum ferculum è larido spisso, pingui; & addo, crudo. Orem mei stomachi! quid facerem? poscere aliud nefas. Specto igitur & taceo, & buccellas aliquot panis frango, atque utinam panis!

nis! sed reuerſa, mi Heurni, ſi colorem, ſi pondus, ſi totam faciem vidiffes: iuro tibi peieraffes de pane. Ater ille, grauis, acidus, & formatus in maſſam quaternos aut quinos pæne pedes longam, quam ego nec eleuaſſem. Plinius mihi ibi in mente, qui de hac aut finitimâ gente ſcribit, *Miferam eam quæ terram ſuam vreres*. ego veriùs, *Miferam quæ terram ederes*. Sed vide alios miſſus. Diu expectato, ecce tibi caput iam cænæ patina grandis, plena braſſicæ conſectæ. Ea iurulenta eſt (virulentam mihi calamus ſcribebat) adipe porcino ad digitum eminente ac ſuperſtante. Hanc ambroſiam non comedunt mei Weſtphali, ſed vorant. ego quid? nauſeo, & fameo. atque ad extremum paſſulas aliquot è ſacciperio meo haurio, quas cum pane lenrè guſto. Inuidiam ea res habuit & ſermonem: ſed ego cum hoſpite conuiuias iratos habere malui, quàm Hygeiam, denique & famulus meus inſuſurrabat ijs de morbo. Extremum ſerculum caſeus fuit: ſed ita putridus, vt diffuſeretur. hoc ipſum tamen illi habent, vt cerebrum Iouis. In pagis iſta: in opidis haut multò meliora. niſi quòd illiſc tamen piſces nobis plerumque appoſiti, ex his qui Norwegiâ adferuntur ſale indurati & vento. at panis è ſiligine eâdem. Hos tamen cibos edere iam didici, imò concoquere: & ſi ad vos vnquam redeo, virum videbis ſiue paſſerem marinum potiùs, quàm vocare didicerim ferrum. Hæc in menſâ. viſ etiam lectum? planè electum. Lecticæ pleræque in ordinem ad vtrumque latus, iuxta eas vaccæ, equi, vituli: ſuprà, pulli & gallinæ: ſubter (teſtor Fidem) porci. De puluino aut linteis, oro te, noli quærere. mendicorum noſtrorum tegetes longè meliores ac puriores, aut centones. Itaque per dies totos octo veſtem non poſui. Iam illud corollarium pulchrum: quòd duas noctes dormiui in aperta naui ſiue cymbâ, in Hontâ flumine, ſub puro Ioue: idque cælo pluuiæ & ventoſo. Poſt hæc tamen omnia, viuo. locofa habes: quid aliud mihi libeat Natali die? Nam de morbo abſit vt te conſulam. male perierit ille in malâ viâ. Tu ſalue. & voueo idem Holmanno, Beima, Bontio, collegis meis. Embdæ xvi r. Kalend. Nouembr. 66. 17. LXXXVI.

Carmen pro Methodo tuâ habes, ſed quod non dubiè olebit hanc gentem.

EPIST. XVI.

PETRO COLVIO.

APPELLO te, mi Colui, vltro. Liber, & vacat: illud ob
 Amorem, hoc ob otium, quo præter votum nunc fruor.
 Nam hic (in quo nidulo) teneor Oldenburgi, inter ho-
 mines semi homines. Idque vi suæ metui nostrorum equi-
 tum, qui circumfusi. Nosti genus, & quàm nec Musis nec
 Mercurio parcant; utique si ijs bulga. Ita iter nostrum
 protollitur, & benè si non tollitur superuentu nigre hie-
 mis, quæ & ipsa adequirit. videbo, & quod deus ille da-
 bit, feram. Salue mi Colui. Vbi dixi, Nonis Octobr. ∞. 13.
 LXXXVI.

EPIST. XVII. Francofurtum.

EV. POLLIONI.

QUID ais? siluisse me? erras. Nullas ego à te vidi, ad
 quas non sedulo responderim, & habui te, mi Euerar-
 de, semper inter primas curas. In languore tuo doleo: &
 miror quid illud mali morbi, quod vires tam validè afflixit.
 Sed ætas tua est, quæ facilè resurget: & siquid spirituum
 aut sanguinis perierit, reponet. Tu modò te cura, sed sine
 curâ: & quidquid Deus ille noster dabit, excipe libenti,
 imò & hilarâ fronte. Viuere te vult? velis. Mori? non
 nolis. Finis & initium nostri ab illo sunt: felices, si in il-
 lo. *Exulera* quædam sumus à magno illo Figulo: quid que-
 rimur, si fingit nos & refingit? Hæc tibi, & per te mihi dico:
 qui & ipse valdè inter imbecilles. Febris quidem nupera
 vix vitam mihi reliquit: & eam ipsam, præter spem om-
 nem medicorum. Basileam meam placuisse tibi, gaudeo:
 urbem eo nomine planè dignam. In Gallijs nondum *saluus*
 & sanè doleo Wiltzium nostrum inuolui, nonnullâ suâ
 culpâ. Vt quid enim desidet & cunctatur, præter nostram
 & parentis mentem? Nam de abscessu in Germaniam, sua-
 si pridem. At quod ad te nunc, mi Euerarde: ego de reditu
 serio tibi auctor: siue quia pater ita poscit (scis quid illi de-
 beas) siue quia tua valetudo. Amicus hîc & familiaris ær,
 facilè

facile tibi dederit nouas vires. Et quid ibi hæreas? inter bonos & doctos, scio: sed sine magno tuo usu. Meta itineris quæ tibi fuit, eam iam attigisti: nec tu mihi Vlysses aliquis esto aut Philoctetes. Terrent te hæc ambigua? qui magis, quàm nos? Sanè infirmus hic patriæ status, fateor, & qui sine manu Dei palàm ruit: sed valdè erras, si his per-euntibus, speras illic firmitatem. Europæ libertas corrui, si semel hoc vallum. Ego hoc non suadeo solùm, sed hortor: & fac, vt in viciniore te aliquando conquiescamus. ^{Atticus} esse me scis: tu, & qui alij probè disciplinâ nostrâ, mihi ^{triana}. De genere vitæ quod capias; hoc vnum dico, vt nullum. Late nunc & quiesce, donec desæuiat ciuilis hæc tempestas. Plura coram, nam me spero ex primis videbis. Prid. Kal. Mart.

EPIST. XVIII.
FRANCISCO IUNIO S. D.

NON amore me præuenisti, sed significatione saltem Namoris. Quis paullo humanior, te non nouit? & qui nouit, quis non amet? At tu tamen affectum in me largiter sanè declarasti, cùm epistolâ suauissimè scriptâ, tum munere adiuncto, quod merito mihi carum. Monumentum enim ingenij tui est, parùm illud ad gustum vulgi, fateor: sed ambrosia & nectar nobis, quibus pauldò acrior iudicij ille sensus. Sanè in implicatissimo scripto vtilem subtilèmq; operam nauasti: & lumen prætulisti locis, in quæ æternùm fortasse calligassemus. Multiplex notitia linguarum hoc tibi dedit, vt talia ista interpretari nostro æuo possis vnice, & dixeram præne, vnus. Iam de affectu tuo in Georgium nostrum quàm mihi suauel! Viuit enim in animo meo ille adolescens, magni ingenij, magni acuminis, & qui ad summa omnia venisset, nisi Deus ad verè summa illum euexisset. Felix, qui ereptus tot instantibus malis, & tot futuris. Nam fauillæ huius nostri incendij spargi mihi videntur, & iam ad vos ire, comprehensuræ (utinam fallar!) Germaniam totam acri igne. Sed publica omitto. De ijs quæ Epistolis ad Atticum obseruisse te scribis, & offers mittere: valdè velim. Nunc tamen in alijs curis sum, vt

videbis. Nam, cum absoluero, mittam. In tuis ad Europalatem de Aspro Turcarum lēgi: addas opportunē notulam ē priscis Glossis, *Δυσκείνη λυκία, Asprum.* & iterum: *Ασπέρης, candor.* Vberius aliās. nunc salue, vir magne: & tui amantem ama. Lugd. Bat.

EPIST. XIX. Leodium.
DOMINICO LAMPSONIO.

SPERABAM & aspirabam ad vos, mi Lampsoni: sed, *ἤνθ' ἔσπερον* sperabam. Consilia illa omnia euertit is, qui melius nobis, nobis it consultum. Redij, & acquiesco. nisi quodd lepidissima tua epistola saluā mihi sepius mouet, & *ἡντιμότερον* iterum ad vos facit, Amoris & Venerum ita plenos. O sermones nectarci, quos promittis! ô fabulæ! ô opulæ! ô lunonem tuam mihi non timendam, quam placem non verbulo vno sed oculo! Nullo Ioue opus ad iram eius leniendam in hunc Æneam: qui paratus est satisfacere, & altera tanta scribere aut dicere in viros. Viles mihi, & domi nascuntur tales sermones. Dic illi, saluta, dissuauia. Quid ais? satin? familiariter? non excuso, talis apud te volo esse. Noſter *ἡντιμότερον* éstne Antuerpiæ? vbicunque, ille meus. Imaginem nostram mittam breui. quam sculpi iussimus à Goltzio, qui te amat & multum sapere in isto quoque genere ait non falsò. Amici quidam in Germaniam, & vltra, me vocant: ego delibero, & caueo nequid temerè. * *Ζῆλος δὲ μέγιστος ἐλπίδος ἐπιζωοποιῖται.* Quid ni circumspiciam? vbique sunt quæ arceant, quæ alliciant: nec ad gustum humana omnia, quamdiu erimus in humanis. Contentus ergò ego meo Carone. Tamen Austelli nonnulli nos hīc turbant: sed adhuc occultè, si pergunt, & magis se aperiunt, mihi quoque ad alia consilia viam. Politica dogmata pango, selecta ex antiquis. Minus gloriæ ea scriptio habebit, scio: sed & minus inuidiæ, & fidei plusculum apud eos, quibus homines magni (vt poëta ait) *Propter mille annos.* Valetudo vacillat. sustentamus eam quantum potest, remissionibus, peregrinationibus, & præsertim hortuli deliciis. in quo Leges ecce meas vide. Nam inserui, vt rideas. Vale. x i i. Kal. Jul. 69. 15. LXXXVII.

* Durat magis felicitas circumspiciendorum.

LIPSIANI HORTI

LEX

IN IP SO ADITV, SVB PERSONA
BIFRONTIS IANI.

B. F.

Quisquis es, STA, LEGE, PARE.
IANVS ad hoc limen sic EDICO.K. I. HORTO & HERO fruendi sibi ius esto:
Sed illo ad ASPECTVM, isto ad SERMONEM.Nisi OCVLIS, quidquid heic satum aut natum,
ne LIBATO.

TIRO esto, MANYM apud se habeto.

Si effers ad TACTVM aut ad RAPTVM:

Verbo dicam, te EFFERTO.

K. II. Sed nec HEROVSquequaque FRVITOR.

Ante SEXTAM vespertinam ne ADITO:

Post SEPTIMAM ne MANETO.

Hoc alia, ad alias illi curas.

Heic cogitas, heic pangis:

STILVS heic est, Abi MYSCA.

Quid si & CÆNA? Abi MYSCA.

K. III. SERMONES etiam ne exlôges.

Iocari licet:

NARRARE licet:

ROGARE licet:

Sed nihil SERIVM.

GRATIARVM hic locus est.

K. IV. Siquid AMOENIVS tamen in STUDIIS;

Immo AMBVLANDVM

Differe, doce, discas.

Es MYSCARVM hic locus est.

K. V. Tu qui SERIOSVS,

Tu qui RIXOSVS,

IUSTI LIPSII EPISTOLÆ

EXISTE.

CLAVSUS ego sum vobis.

K.

VI. CANIS, *præter vnam*, EMANETO.HÆCVBA, *præter vnam*, EMANETO.*Habes? hoc etiam.*

QVQVQD TE AGIS, TE VIDEO.

EPIST. XX. Hagam.

THEODORO LEYVIO.

Ergo tamdiu te expectamus frustra? non hoc pollicitum, cum nuperrime istic effemus. Præsta æge fidem, imò & amorem: & veni non quia promisti: sed quia cupis. Certè debes, quid iucundius quàm cum amicis versari, diu non visis, aut vix visis? Nam aspicere & non alloqui, nec videre quidem est: si non fallit ille Sapiens, *Loquere ut te videam*. Verborum satis habes, si vir bonus es qui solles: sin degenerasti, nec preces quidem te adducunt. Quibus abstineo, quia amicis summum precandi genus est, Velle. Ego te die Dominicâ expecto vespere in cenâ, cum Doufâ & Hauteno. Hæc, ut iuris præci verbis utar, summa dies esto. Vale & ambula, aut vehere potius, postrid. Kal. nouas. eo. Id. LXXXVII.

EPIST. XXI. Biturigas.

I. CUIACIO IC.

Div filii, sed inuitus. Bella hoc faciunt, quæ viam nobis omnem intercludunt, penè & vitam. Ego Germaniam meditabar nuper, & tentavi, sed non volente Euentu, Nunc huic epistolæ spem fecit ad transitum Hier, Grosfortius, egregius adolescens, & quod inter laudes eius pono, cui amans. idèd amatus & mihi. Vnam ipsi mihi ps illud inrueri coram aliquando fas: quod vnum miror hodie (Scaligerum tamen adiungo) in Europâ. Vidi nuper Iuonis in misellum Titium. Perit infelicissimus hominum, hoc vñq tamen felix quòd ab illâ manu tuâ ne an Scaligeri, an viri-
usque?

usque? Nam præter vos, fallor, aut nemo sic scribat. Excitatis sane quosdam, imò non excitatis: quia, certum habeo, immorietur ambizioso illi veterno. *Admonere possum*, aiebat ille olim ad Galbam, *corrige non possum*: hoc hic valet. Elogium tuum quo me consecrasti, legi, & ab amore amplexor, à iudicio & admiratione (nam & eà voce veteris) qui ausum? Debeo tibi, Cuiaci, debeo: & falsa in me dictio, *Beneficia tantum graua esse donec videantur posse exsolui*. Ego non possum, & quia non possum, ut insani illi amantes, hoc magis volo. Thuanum amo. ubi is est? Scaligerum depereo. quid agit? quid non agit? vtrumvis enim potest & debet: illud ex voto nostro, hoc pro tuo. Politica nescio quæ ego molior, non à me, sed à priscis. illorum gnomas filo quodam verborum meorum necto, & irriso olim verbo, ferrumingo. Vellem quædam de Iunonis filio, qui apud nos: sed differo, ne differat. Ventura enim hæc ad te quis spondet? Vale vir maxime. Lugd. Bat. postrid. id. Mart. co. 10. LXXXVII.

EPIST. XXII.

IANO LERNUTIO.

IMBVISTI me liquore litterarum tuarum suauiter, aridum & iamdiu earum sitientem. Reuixi. Te tuosque vivere & valere gaudeo: ego quoque vtrumque. etsi istud mediocriter. Animus me sustentat, & concepta opinio non fore perpetuum discidium hoc nostrum. Nonne ab Albione spem faciunt albæ deæ? hic narrant. Politica etiam nunc me tenent, nescio an cœptum opus bonâ aui, certè lentâ. Pennas suas non habet. quin vellico & carpo eas vndique ex alieno scriptorum corpore: cœque res tardior. Quale futurum opus sit, nec ipse adhuc scio: & tamen auguror, melius quàm laudarius: id est, maioris rei, quàm famæ. sed vos iudicabitis. In Senecam poetam haud pauca notavi: quem legi his diebus, & nimis me cepit. vtrique Medea & Thebais: quas supra omnes alias esse, nec eiusdem vatis, mihi certum. Tu quid censes? quid iuas? nam aut ipsum dare molior, aut ad eum Notas. Idem de Liuiio. in quo nimia nobis bona. Senecam propriè meum, id est Philosophum,

phum, præripuit mihi is, cui ego olim Tacitum, vt aiebat. Quamquam non tam ille me absterret, quàm hic Luterianus Faber, qui politè post illum dedit, & ne quid spei relinquat, pollicetur etiam Prætermissa. De rebus amici apud Amicum, securus esto: excipio Farum aut Vin. Victoriolo nostro iamne melius? spero, causâ duplici quia & sedes ei pinguior, & in Autumno iam messis. Reuirtescite, me amate, planè planè tuum, & tuum. Propriid. Kal. Septem. 60. 12. LXXXVII.

EPIST. XXIII.

EMILIO ROSENDALIO.

Vix legi tuas, & respondi. Quid ais, aut quid censes? iluluisse me? Non is sum, nec quis amo verba, vt ille ait, blandicella. Strictim laudaui te, sed ex animi mei sensu, nec hic vela te aut excusa. Diis gratia, ego is sum & ed veni, vt saltim iudicare possim de meliore & elegantiore ingenij venâ. Nec tamen feci aut facio, vt te attollam: quin contrâ, promouisse te cense, non peruenisse. Modestia est, mi Rosendali, & pudor iste ipse quem in te amo, quæ sistere te debent in candidâ illâ Virtutis & Sapientiæ calce. Si ista deserunt, non velis vllis peruenies aut ventis. Pestem hanc video in plerâque iuuentute nostrâ hodie, quæ simul sapere cœpit, iam sapit: & vix limen libauit arcanæ huius domus, putat penetrasse. Tu caue, quod facis: & sponso rem me cape felicissimæ tuæ vix, quem antea in parte ductorem. Serix quidem beneuolentiæ meæ hoc symbolum habet. quod tardè ad plerasque litteras & vix respondeo; libenter & auidè ad vestrum talium, qui à nobis semel inducti in Viam hanc rectam, calcatis eam constanter pede recto. Pergite, crescite, viuite, in vestrum & patriæ bonum. Fratri vota eadem reddo, quæ mihi. Leidæ, in hortulo meo, quem cum voles, vide; propriid. Kalend. Iul. 60. 12. LXXXVII.

EPIST. XXIV.

HADRIANO SARAVIÆ.

Certe mihi iucundum fuit litteras tuas, & in ijs te, regustare ex intervallo. Tardè cur fluisti? Scire debes me

me tibi & fuisse & esse, ex quo semel te noui, peramantem, Collegæ fuimus, iuncti sermonibus sæpe & consilijs: & vt illa nunc non sint (Deo visum aliter) manebimus tamen iuncti animo, optimâ illâ parte nostri. Dissident quidâ à te, qui mihi assident? nihil ad rem. Amare, & iudicare, ego possum: nec probo sanè omnia, quæ fero. Naturâ mitis & lenis sum, vt nosti: nec facillè me oppono, præsertim sine spe vllâ profectus. Me & mea, quantum possum, compono & curo: publica fateor me numquam tangere, nisi inuitum. Perpetuum hoc mihi iudicium est, nec facillè vlla Suada aut Sophia eripient mihi hung errorem. Stoïcos illos, quos sæpe miror, scio hac in parte esse alios: qui in rem eunt, & vt poëta ait, ciuilibus vndis se mergant. sed mihi ingenium meum dictat aliud, & inprimis valetudo: quorum neutrum suadet mihi trahere hoc iugum. Itaque priuatim amicus esse didici, & fidus amicus: iuuare patriam aut rem publicam, animo & voto possum, vix consilio aut facto. Quodd me in ea loca inuitas: vellem, sed valetudo nunc quidem arcet. Videbo quid hæc æstas feret: animus quidem iamdiu auet videre pulcherrimam & maximam insularum. Vale. x. Kal. April. ∞. Id. LXXXVIII.

EPIST. XXV.

IOSEPHO SCALIGERO.

ADOLESCENS hic cùm ad te iret, mi Scaliger, nefas putauit vt sine meis litteris. Vtinam ego cum illo! sed *inquit* hoc votum: ita Gallia vestra, & nostra item, turbat. Quis prudens pedem nunc domo? & tamen ardet mihi animus amplecti te ante fatalem illum diem. Si vlla quietis aura adspirat, certus esto, nos ad te rectâ. Iamdiu ne publicè quidem nos alloqueris. quid tibi factum? Perdeum nosce te, & sperne hoc æuum maior hoc æuo. Pungunt aut allatrant? qui? nempe ij. qui palum non digni figere præ te in parietem. At nos amamus, miramur, & quicunque sumus *quæstiones mndæ*. facturi hoc æternum, ita amet me ille Æternus. Ad Senecam Tragicum aliquid meditatus sum. habes. *mi* ferre grauabitur hic ipse, qui olim ait fuisse tuus: & vt nunc per me sit, rogo. Vale Lugd. Bat. x. Kal. Maij. ∞. Id. LXXXIX.

EPIST.

phum, præripuit mihi is, cui ego olim Tacitum, vt aiebat. Quamquam non tam ille me absterret, quàm hic Luterianus Faber, qui politè post illum dedit, & ne quid spei relinquat, pollicetur etiam Prætermissa. De rebus amici apud Amicum, securus esto: excipio Farum aut Vin. Victoriolo nostro iamne melius? spero. causâ duplici quia & sedes ei pinguior, & in Autumno iam messis. Reuitefcite, me amate, planè planè tuum, & tuum. Propriid. Kal. Septem. .oo. Id. LXXXVII.

EPIST. XXIII.

EMILIO ROSENDALIO.

Vix legi tuas, & respondi. Quid ais, aut quid censes? illuisse me? Non is sum, nec qui amo verba, vt ille ait, blandicella. Strictim laudavi te, sed ex animi mei sensu, nec hic vela te aut excusa. Diis gratia, ego is sum & ed veni, vt saltem iudicare possim de meliore & elegantiore ingenij venâ. Nec tamen feci aut facio, vt te attollam: quin contrâ, promouisse te cense, non peruenisse. Modestia est, mi Rosendali, & pudor iste ipse quem in te amo, quæ sistere te debent in candidâ illâ Virtutis & Sapientia calce. Si ista deserunt, non velis peruenies aut ventis. Pestem hanc video in plerâque iuuentute nostrâ hodie, quæ simul sapere cœpit, iam sapit: & vix limen libauit arcanæ huius domus, putat penetrasse. Tu caue, quod facis: & sponsorem me cape felicissimæ tuæ viæ, quem antea in parte ductorem. Seria quidem beneuolentiæ meæ hoc symbolum habet. quod tardè ad plerasque litteras & vix respondeo; libenter & auidè ad vestrum talium, qui à nobis semel inducti in Viam hanc rectam, calcatis eam constanter pede recto. Pergite, crescite, viuite, in vestrum & patriæ bonum. Fratri vota eadem reddo, quæ mihi. Leidæ, in hortulo meo, quem cum voles, vide; propriid. Kalend. Iul. .oo. Id. LXXXVII.

EPIST. XXIV.

HADRIANO SARAVIA.

Certe mihi iucundum fuit litteras tuas, & in ijs te, regutare ex intervallo. Tam diu cur siluisti? Scire debes me

me tui & fuisse & esse, ex quo semel te noui, peramantem, Collegæ fuimus, iuncti sermonibus sæpe & consilijs: & vt illa nunc non sint (Deo visum aliter) manebimus tamen iuncti animo, optimâ illâ parte nostri. Dissident quidâ à te, qui mihi assident: nihil ad rem. Amare, & iudicare, ego possum: nec probo sanè omnia, quæ fero. Naturâ mitis & lenis sum, vt nosti: nec faciliè me oppono, præsertim sine spe vllâ profectus. Me & mea, quantum possum, compono & curo: publica fateor me numquam tangere, nisi inuitum. Perpetuum hoc mihi iudicium est, nec faciliè vlla Suada aut Sophia eripient mihi hunc errorem. Stoicos illos, quos sæpe miror, scio hac in parte esse alios: qui in rem eunt, & vt poeta ait, ciuilibus vndis se mersant. sed mihi ingenium meum dictat aliud, & in primis valetudo: quorum neutrum suadet mihi trahere hoc iugum. Itaque priuatim amicus esse didici, & fidus amicus: iuuare patriam aut rem publicam, animo & voto possum, vix consilio aut facto. Quodd me in ea loca inuitas: vellem, sed valetudo nunc quidem arcet. Videbo quid hæc æstas feret: animus quidem iamdiu auet videre pulcherrimam & maximam insularum. Vale. x. Kal. April. 60. I. 6. LXXXVIII.

EPIST. XXV.

IOSEPHO SCALIGERO.

ADOLESCENS hic cùm ad te irer, mi Scaliger, nefas putavi vt sine meis litteris. Vtinam ego cum illo! sed *anquam non* hoc votum: ita Gallia vestra, & nostra item, turbat. Quis prudens pedem nunc domo? & tamen ardet mihi animus amplecti te ante fatalem illum diem. Si vlla quietis aura adspirat, certus esto, nos ad te rectâ. Iamdiu ne publice quidem nos alloqueris. quid tibi factum? Per deum nosce te, & sperne hoc æuum maior hoc æuo. Pungunt aut allatrant? qui? nempe ij: qui palum non digni figere præ te in parietem. At nos amamus, miramur, & quicunque sumus *tu quæstione malè* facturi hoc æternum, ita amet me ille Æternus. Ad Senecam Tragicum aliquid meditatus sum. habes. mi ferre grauabitur hic ipse, qui olim ait fuisse tuus: & vt nunc per me sit, rogo. Vale Lugd. Bat. xi. Kal. Maij. 60. I. 6. LXXXIX.

EPIST.

EPIST. XXVI.

P. REGEMORTERO S. D.

EPISTOLAE ego tux ~~respondere~~ respondebo, & quæstiunculam libabo quam proponis, sed breuiter & cum Homero ~~ut ait~~. Quid enim hic vela pandam? hoc ipsum timide, quod pedem omnino pono in hanc cymbam. Quæris, an sapienti fas aut ius confiscare sibi mortem? Olim id disputatum: nunc decusum. & scis quid hac in re statuunt religionis nostræ leges, quas improbè solicitemus. Tamen vis aliquid pro veterum mente? distinctè & breuiter. Stoicis adhæream; quibus ~~autem~~ placuit, sed non ~~autem~~ aut semper. Cum necessitas luprema ingruit, puta à tyranno aut aliâ vi violentâ, nec mori tibi fas decore aut honestè: putant arbitrij nostri esse vitam nostram. Pauculos dies aut horas quidni præueniam, non metu aut ignauâ, sed honesto illo fine? non, inquam, ut euadam, sed ut aliâ viâ vadam. Quid si morbus etiam vrgeat difficilis, pertinax, & sine spe medicorum? videatur haud improbum, non diu iactari in hoc mari, & transire compendio ad portum. Idem in acerbitate temporum, & cum omnia miseriarum plena, sine spe allevationis. Atqui durare melius est, inquit alij: & hoc viri fortis. Non negamus, ubi-eumque breue aliquod malum est, & quod habere possit medicinam: ubi aliter, ò ignauiam mori toties & non mori! *Rebus secundis seruare* nos poëta iubet: sed non per aduersa aduersis. Ut in domo conducticiâ si habitem, nihil peccem si paullùm exeam ante diem pensionis: ita hic videtur. sed videtur: & nihil definitio (absit, absit) præter definita piis sapientibusque viris. In Thrascâ nostro locum hunc magnificè tractauimus, & ut viro illo dignum. quem tamen premimus, quia nimis nos premant iudicia aut voces calumnioli xui. An iam nunc non pecco, quod hæc ~~amplius de Gallia~~ sed apud te vnum, & ex lege dicta. Scribis amplius de Galliæ rebus: quæ hercules incerta, & nescio an id quoque regnum venerit ad farsalem metam. Nos quieti per illas turbas: nec præter votum etiam morâ illius Albionij,

nij, quem putant parum in nos fuisse æquum. Adolescens quem mihi commendas, ita erit: & ex vultu ac moribus iudico mereri. Vale. Lugd. Bat. 1x. Kal. Febr.

EPIST. XXVII.

DOMINICO BAUDIO.

DOLOREM tuum quod apud me effundis, gratum: certe apud amicum, & de amico. Collegæ illi meo non ego volo, & semper volui? ex animo. nec moror quid maligni suspiciuntur aut effutiant pro suo more. Deus, ego, res mihi testes: & tempus quædam aperiet quæ nunc latent. Eo dico, quia hæc res ita gesta est, ut me celata omnia sint, & nunc adeo celentur ab iis qui nihil aliarum rerum me celarunt. Non credunt? esto. hulum non ego deterior, sed nec tristior: qui sto apud Iudicem, cui nemo mentitur. Curæ illæ mentes sunt, quæ de me tam curuæ. At tu Baudi esto quod semper: id est, bonus & volens & æquus in eam, qui talis in bonos. Sed de fermunculis parum est, quos nemo par mihi vitauit, nemo maior: res magis ipsa me angit, cui utinam à me medicina. Nec de causâ inquiri, quam tu tangis: vulnus ipsum qui coibit tam grande, tam patens? Auctoritas alterius partis agitur, alterius honor. & scis alioqui quàm lenti cedere isti nostri. Heu multa in hoc ævo quæ publicè, quæ priuatim molesta! illud in primis, quod rebus miscetur, suspicione aut voluntate vulgi, illi ipsi qui extra res omnes se proiciunt animi quodam decreto. Talis ego, nec mentior. sed parum tamen aliquid in hac vrbe, non solum Scholâ, cui Lipsij nomen non insertum, verò siue falsò. Doufam nostrum ama, excusa, & inter plures scito esse vnum: aut certe ne damna (quod in hac missione maxime damnatur) inaudita causâ. Ego cum à diebus aliquot non vidi: & me subtraho, & manum cum Milone haud temerè infero inter hiantes hæc rimas, quæ (Deus ita faciat) colunt. nisi quoddam ea quæ munus Recturæ & officium amici mihi imponunt, non desero, non deseram, nec cum offensa. Salue mi Baudi. 111. Non. Maij. æo. 15. LXXXVII.

EPIST.

EPIST. XXVIII. Viennam.

CAR. CLVSIO.

SCRIBERE me ad te, mi Clusi, mirum est: & non ego, non alius quisquam id censuisset, ante mensem. Ipso enim natali meo x i v. Kal. Nouembr. acris & feruida febris me inuasit; quæ corpus per se haud validum ita duos menses pænè afflixit, vt omnium iudicio iam in ipso Fati limine starem. Viuo tamen, elementis dei beneficio palam
Delatoris ej auctoris delictis. Meas accepisse te gaudeo, & quæ in Senecam adiunxi. Ea nata mihi subito, nec orium habuisse aut animum plura exemplaria conferendi, tute facile vides. Gratum mihi quod Excerpta tui codicis miseris, quæ inspiciam opportunè. Lapidem Ancyranum accepi. & iam antè habebam descriptum à Busbequio: sed tamen gaudeo firmari eius fidem & industriam alterius etiam descriptione. Nam tua hæc, parum aut nihil mutat ab illius. Vt ut ea nobis in volumine Antiquitatum Smetij (vbi crebra tui quoque mentio) quod hîc edimus elegantibus typis, nec sine publico, vt speramus, bono. Vnde vos illud nacti? inquit. Dicam quod rideas, Prædones à prædonibus. Milites, inquam, nostri in tumultu hoc Belgico res Marci Laurini diripuerunt, inter eas, hunc Thesaurum. Centurio qui habuit, in Angliam vanalem detulit: emerunt illuc Academia nostræ (cùm casu pro Legatis adessent) Curatores. Ego auctor diuulgandi, & adiutor. Auctarium enim addidi Inscriptionum aliquot, quas Smerius aut non vidit aut omisit. Vtinam tu propior nobis fuisses! nec enim dubito, quin iuuare largiter potuisses, & bonam symbolam cõferre ex ære quod peregrè collegisti. At nunc seruum, nam liber lucem iam spectat. Quod desides, me cruciat: & vtinam agere ac peragere tibi fas. vtilissimè cepta! Dacia non miror si te trahit. me quoque, si deus meus pateretur, in primis delectaret ea loca lustrare, quæ tria scio vestigijs Romanis. Quot illuc lapides & monumenta prisca! Lælius me docuit, qui multa adfert, nec adfert: ita exscripsit parum fidè aut curiosè. Nos etiam nunc in spe de Irene. Illa quæ Albioni præsidet, legatos missura, imò iam misisse

mississe dicitur ad Principem scuti equestris. Tu quid ais?
diffidis. Ego illud cogito, *Opus licet, si potui non licet.* Illi Vi-
ro vincentino Pinello cum scribes, quæso te, salutem ei à
me dicito, ignoro de facie, non de famâ. Amo virum, mag-
num merito apud omnes magnos. Idem te rogo de Hiesi
Mercuriali, quem Felicitas mihi dedit ut coram etiam Ro-
mæ noscens. Vale. Postrid. Id. Ian. 60. 12. LXXXVIII.

EPIST. XXIX.

IOHANNI AR CERIO.

LITTERARUM honestissimi amoris indices, mi Arce-
ri, an græci mihi fuerint ne quæres. Gratissimæ & in
ijs, *apud deos* illa ræ & candor, quem haud minus quam do-
ctrinam amo. Pauci hodie tales & pleræque, quod doleo,
exales aut futuræ mentes. De morbo meo et eius gravitate
nihil vanum audisti. Penissimè factum (cum Plauto mea
loquor) ut irem ad beatos. Sed tamen vivo, imò et Dei bē-
nignitate meliusculè etiam habeo quam ante morbum.
Quòd autem rogas ut te quoque in cohortem meam ad-
scribam amicorum, frustra rogas: quia reuera iam adscrip-
si. Notitia mihi aliqua tecum dudum fuit, et nuper instituta
etiam amicitia, idq; in sacrâ mensâ: nec violabo, quamdiu
me violenta illa dea non violabit. Spondeo, et arram velut
pacti huius mitto syntagma nostrum ad Senecam, haud
magnæ rei aut melis, in quo tamen (nisi mea me fallunt)
non vulgariz aliquot Notæ. Vale mi Arceri, et vxorem
tuam à me meaque saluta. Leidæ. Kalipsis Ianuarij: quas
salutares tibi precor et faustas. 60. Id. LXXXIX.

EPIST. XXX.

MARTINO LYDIO.

AVIDVI, mi Lydi, ex viro amantissimo vtriusque no-
astrum Eilardo, de tristi casu qui te oppressit. Vxorem
amissisti: id est confortem vitæ et sociam tristium lerrorum.
quo. Scis, quamvis firmus es et in rupè diuini verbi inni-
xus, tamen quati subinde animum et vacillare in tam
magno icur. Cui ut resistas, non aliud quam ad te, te voco
mi

mi Lydi : ut cogites quam personam sustineas, et quod munus in hac militiâ imponerit tibi noster Imperator. Nempe diuini verbi doctores. cui cum proprium firmare alios, & ab hac vitâ cogitationes sciungere & auocare ad illam æternam: quicquid conuenit viti iaceas ob casum, quem fatiare necessum est ex tuâ & sacrâ doctrinâ: aded non spernendum, etiam optandum? Mortua tua est, hoc interpretor, desit peccare, desit iactari, desit misera esse. Mortua est: sed addo, in fide. hoc interpretor, abiit ex vmbra hac vitæ, vt ad veram veniret: tenebras reliquit, vt ad ipsam lucem: homines, vt ad Deum. En mi amice, quàm beatè il-lisfactum, & quàm meritò casum hunc non lugeas, sed ames, si amasti illam. Tamen homines sumus, fateor, & vitit illud Auelli. Soletur te, quod non in longum. Paucorum dierum, mensium, annorum via & vita nostra est, & fruamur beatis illis animis haud ex longo intervallo. Ista breuiter, mi Lydi, ad te volui, & pro amore nostro mutuo, debui. Nam alia de litterulis, nunc non adiungo (ne Musicam in lectu:) hoc tantum, ita me vel valetudine vel occupationibus distineri, vt vix par sum emolendis iis quæ ceppi, necdum vt ordiar noua. I. Drusum collegam & amicum meum veterem quæso amanter saluta. Qui enim scribam? auocat lator. xv. Kal. Septembr.

EPIST. XXXI.

ABRAHAMO MYLIO.

LIBI TERAE TUR quomodo mihi non gratæ? Adfectus in Lijs undique elucet: sed vereor, vt adfectus. Pro scriptis meis et pro famâ pugnas: sed rem audi, amanter magis quàm prudeter. Quid enim acti hoc amore tibi vis? probare me aut mea ijs qui non probant? frustra. Et hoc est quasi cibum aliquem conciliare illis, qui abhorrent. Vt palati inclinationes quædam sunt, quas haud mutas: sic iudicii: nec in probando minus differimus, quàm in agendo. Vt hæc in hac stili lineâ: age, quis inter veteres et inter novos, eadem ratione scripsit, aut scribit? Similes fortasse aliquos reperies, & id ægrè: nullos pares. Natura in corporibus raro hoc commenta est, vt vel ab eadem pareate factus affi-milens:

milent: vis tu à diuersissimis ingenijs stilum? Quod si ille
 variat: necessum est et iudicia. quia quisque optima asse-
 qui, aut certè sequi se, censet. A fonte ingenij interno, Myli,
 ista sunt: et diffusa oratio, stricta; laxa, seuera; quemque
 delectat aut indelectat, vt quisque est talis. Hinc nationes
 olim totæ discederunt de optimo genere dicendi: et nostri
 oratores Atticos, Asiaticos, Rhodios: quid miraris homi-
 nes singulos? quid hoc æuo? cùm imperitissimus quisque,
 audacissimus, et iudicij hunc calculum sibi sumit quilibet è
 litterariâ plebe. De eloquentiâ iudicant, qui non dicam cu-
 ius coloris illa sit nesciunt, sed vix Latina lingua. Itaque
 Myli non tu, non ego, his sermonibus moveamur: et de A-
 pelleis istis lineis Protogenes aliquis iudicet, non qui auer-
 si ab hac arte aut Musâ. At Critica nostra non effugiunt
 etiam *ῥήτορι*. Gaudeo, et ideo scripsi. Præter naturam cui-
 quam hoc videatur, at non meam: qui tam libenter iudi-
 cor, quàm iudico ipse. Cur in tam libero scribendi genere
 non liber cuique sensus, dissensus, imò & lingua sit? Lior
 modò absit & malignitas, quam odisse me, cum Homero,
 fateor ————— * *ἴμῳ αἰδῶ πολῶν*. Sed in eo suaues, quòd
 Orationes me negant scribere. Vellem dixissent, edere, ag-
 noscerem, & causam darem cur laudem non quæram in
 hac arenâ. De scriptione quis abnuet, qui vel puerum me
 nouit? Iactantiam omittamus, sed audi simpliciter. hæc pa-
 læstra mea vetus est, hoc studium quòd vsus me duxit & na-
 tura. Vix duodecennis orationes scripsi, habui: pueriles
 scilicet: sed quas grauior etiam ætas laudaret in illâ æta-
 te. Nec destiti postea: & credo me specimen etiam dedisse
 in Barauo hoc solo. Improbulum aliquid addam, si studium
 istud eloquentiæ aperuisset mihi mos mei quæ, decurrere id
 ausus essem cum nonnemine prisce æui. Nec verbum vltra
 addo, erubui, Tu vale. Lugd. nostræ, Kal. Iuniis.

* *æquè atque
 Orci portæ.*

EPIST. XXXII. Coloniam Vbiorum.
 CHRISTOPHORO PLANTINO S.P.

IN curâ de te fuimus, mi Plantine, ob tempestatem quæ
 præter anni tempus sub discessum tuum exorta. Venti
 quidem prosperi, sed violenti, grandes. deus faxit, vt breui

audiamus fuisse, sine tuâ noxâ. Imbecillitas etiam corporis tui nos torquebat, timentes vt parum esse ferendæ agitationi inter vndas. Solatur me vnicè tuus animus; magnus ille semper, & se maior, vbi discrimen. Apud te, vt volumus: apud me, vt possumus. Nam morbus meus non deferit etiam hanc materiem, & ignis ille interior in eâ lentè ardet. Sustainemus tamen, & corpore atque animo repugnamus. Typographia bono loco, operæ modestæ. nos Tranquillû daturi videmur cis paucos dies. Nam de Thraseâ (etsi bona pars iam parata) tardamus, offensus cularum quarundam metu, etsi non negamus multa ijs inesse, quæ non ad famam meam magis, quàm ad publicum bonum. Videbimus porro, & statuemus. Franciscus tuus meus redijt ante biduum, mihi quidem valde gratus. Litteræ quas ad me tēque adfert, testimonium de ingenio & moribus habent valdè honestum. Qui hæc dedit, seruet quæso augeatque. Sed eo quid fieri vis? hîc habes, an euocas ad te? Si hîc: dabimus operam ne otio abutatur, & vt id locet in studijs benè cceptis. Si illuc traducis: (nec id fortasse, vt tempora sunt, abste) tua hæc cura, vt collocetur apud eos qui iuuentutem benè & peritè formant. Scis quid in sermone suaserim. Plura hîc non innouata à tuo discessu, qui nunc me sanè mordet. Ludouico Peresio amico nostro & M. Varroni, item Ximeno, Metello Sequano à me officiosam salutem nunciato. De rebus tuis & consilijs expecto auidè. Vale ego alter. Lugd. Bat. iv. Kal. Septemb.

EPIST. XXXIII. Lutetiam.

THEODORO MARCILIO.

CLARVM insigne beniuolentiæ in me edis, Marcili, literis vltro & tam amanter ad me scriptis. Quæ ita grata mihi sunt, vt velim omnia quæ publice scribo. Nam quod tu me ames, æstimes, quî non amem? Ingenij tui factus vidi, noui eos qui te nôrunt: in illis omnia erudita, bona legi, & ab istis audiui. Hæc de te nunc mihi dixit p̄ba m̄s. — Nam in me, vereor vt tu & tua Gallia parum veri. Ab amore vel ab humanitate effusæ illæ laudes sunt: quorum ille

in

in re nuper natus, hæc à veteri ævo insita præter omnes gentes huic genti. Error iste est, error: sed amicus, & nescio quo modo sapientissimo cuique etiam gratus. De tuâ meâque patriâ quæ auguraris, vtinam ne tam certa lætamur, imò mergimur, nisi quid adiuuat supera illa manus. Arcturus tuus turbar, & rex quispiam etiam ab Arcto: qui clauso freto, minatus nobis nuper miserriam omnium mortem, Famem. Quid censeas? nisi in totâ Europâ, sed non sine sonitu, inuerti orbem hunc rerum. Id ego video & fero: non solum præceptis ab arcanioribus libris firmatus, sed malorum vsu ipso, qui in animo isto genuit callum. Valetudo nostra anceps, propior tamen bonæ. qualem tibi longum, longum, mi amice, Marcili, (is mihi deinceps eris) opto. Lugd. Bat. I. v. Kal. Iun. LXXXVI.

EPIST. XXXIIII.

PAVLO MELISSO S. D.

CERTE postremæ tuæ mihi traditæ, vnâ cum Exsequi-
Calibus quæ fecistis piè & legitimè Principi Anhaltino. Tot alijs tuis quid factum? illud, quod non insolens hoc ævo, abiectæ credo aut interceptæ. At carmina illa vestra me recrearunt, tua imprimis, sanè docta: sed & F. Iunij, quem ego nesciebam harum etiam esse Musarum. Ille autem est in primo choro. Stenius etiam vester adprobus. Quid dicam? Aonij illæ montes, & nisi Doufa vnus veter, nobis luridæ, imò Stygiæ paludes. Quidni sic appellem, per funesta hæc bella? Nos tamen obduramus, colimus, & vi quâdam retinemus abiturientes illas Diuas. Iustitia minatur: cuius (hoc quidem loco) præses, abit & deserit Donellus. non sponte: missus enim est à Scholarchis, caussis quas non dicam. Sed de Pronunciatione etiâne vidisti? gaudeo, magis, si apertè mentem explicares, & aut consensum in eâ re mecum aut dissensum. Nam nunc quæ loqueris, meræ mihi ambages. Hortensius non sum, nec Sphingem accepi, quæ adiuter. De poëmatis Bargæi monui Plantinianos. aiunt se misisse, & in vasis inclusa, quæ sunt nunc (esse certè debent) Francofurti. Baronem Serotinum vidi, stellam, verbo dicam, Germaniæ vestræ. Iani Guilhelmij poë-

mata, premis, an edis? Neutrum suadeo, quia incertum mihi an pro ceterâ eius famâ. Tu dispice, & tui amantes nos ama. Lugd. Bat. Kal. Iuniis. ∞. I. O. LXXXVII. v. Nob. Othonem Grynadium salutes à me velim.

EPIST. XXXV.

IOSIÆ MERCERO.

L I S L A E V S apud nos fuit: cur non vnâ tu? Bella occasio Lerat: quam vereor vt nunc amissam, frustrâ postea requiras. Atqui, cùm illic sis, Batauiam te nostram & in eâ Lipsium non videre, dedecus sit nostrum mi Mercere. me coniungo. Non enim tanti ego tibi? Nec crede hanc esse

* Longam vi-
am difficilem-
que.

* cecum cor
habet plera-
que hominum
turba.

* eximîd.

* veneratio
me habet.

* stupor.

* διὰ χρόνον ὁδὸν ἀργαλίην τῇ: diei vnus res est, cùm leuiter fauet ventus. Sed, spero, emendabis. Nostra ad Senecam Tragicum iam mitto. quid censes? & an non mecum facis in iudicio illo quod de scriptoribus feci? Nam * τυφλὸν ἔχει ἑτορ ὁ μῦθος ἀνδρῶν ὁ πλείστοις, ait Pindarus: non etiam tu. Profectò si consideras, Thebaïs illa, Thebaïs, * ἱεραιπύτος pulchra est: & quoties lego, * σέβας μὲν ἔχῃ, vel potius * ἀγν. Nemo varum visus mihi tam altè, & tam feliciter, volasse. Iuonis Villiomari in Titium ante paucos dies vidi-mus. Nescio an recens lectio me ita ceperit; sed non vide-or scriptum bellius legisse à multis annis. Non decima illa Musa Plautus possit aliquid magis Musæum. Sed dic sodes, quis scriptor? Non enim ille falsus Iuo.

* Mentiar, an
verum dicam:
iubet me ani-
mus.

* Ψύσσωμεν, ἢ ἵτυμον ἱρώων κλέϊ δὲ με θυμός. Scaliger noster est, lumen illud & columen litterarum. Nô diuinaui? Quæ tamen ibi correctio inter basilicas videtur,

Discis ab hirsuto iaculum torquere Capellâ,

nondum mihi proba. Nos aliò longè ducimus Iuuenalis è-os versus. Sed hæc talia (deus factar) aliquando corâm. De patriâ, valdè πῶσι μοι, mi Mercere, noster hic status. Mihi parum certum est hîc manere, imò certum non manere si hæc manent. Turbones nimis multi: vtinam vnus aliquis, qui sub Hadriano! Sed tu vale, & nps ama. Lugdun. x. Kal. Octobr. LXXXVII.

EPIST.

EPIST. XXXVI. Basileam.
IANO DVYSTIO.

SI vlla res me delectat, mi Duysti; ea est cùm vos tales video, qui me audistis. Amantes mei, æstimantes: suprâ quàm meritum fortasse est: at non suprâ quàm vos decet. Tu inter eos insigniter gratus: cuius beniuolentiæ in me, iudicij apud omnes de me, clara in litteris tuis video signa. Perge verò, amare inquam non tam me quàm ea quæ censet in me, Virtutem & Doctrinam: quæ te clarum aliquando efficient, & mihi certè effecerunt iamdiu carum. Studium tuum cognoscendi & compellendi illustres viros, laudo: & pudorem in omni re ama, non in istâ. Hic fructus inter alios peregrinationis tuæ sit, vidisse illa lumina, quæ cogitatione ipsâ te illustrent, excitent ad sui imitationem. Ruinæ & monumenta veterum heroium nos commouent aspectu: quidni istæ viuæ imagines virtutum? Itaque quod Italiam etiam ex Germaniâ cogitas, approbo: cum cautione tamen illâ quam olim Lanoyo meo (nam Epistolas meas video te vidisse) prouidè præiui. Non repeto. Hoc tantum Varronis inclamo, CAVE CAVE CANEM. Multi in animo, nonnulli in corpore admorsî, æternum dolorem retulerunt è pulcherrimâ illâ terrarum. Tu me capis: audi tantùm, imò ausculta. Patauij si Hier. Merourialem Clarissimum Medicum, imò æui nostri primarium, si inquam vides: à me saluta, & dic ad suauissimam eius epistolam respondisse. O vtinam anni & vires mihi quæ olim! profectò lustrarem amata mihi loca, & amplecterer viros quorum nomen me recreat & diffundit. Sed coëreco exsili-entem animum: te rogo, vti in me sis quem ostendis, certus à Lipsio eadem tibi fore. Lugd. Batauorum Kal. Iun. 60.
15. LXXXVII.

EPIST. XXXVII.
DIONYSIO GOTHOFREDO.

BREDERODIVS noster, dum ad vos iter affectat, desiderium & memoriâ mihi excitauit tui. Meritò te amo,
C 3 qui

qui iam dudum me: & id ostendisti non vno signo. Scripta tua, quæ in publicum elaborasti; nobis grata, tibi honesta, & in similibus edendis vt perseueres, te hortor. Vides languescere Galliam tuam, & ponere paulatim ardorem illum discendi, docendi, scribendi. Vos pauci è subsidio adeste. Malum illum deum & *Βερεδροδιον* abisse à vobis, gaudeo: vtinam & *Διμύς*! quod, vt hæc tempestas anni est, spero. Nos pessum imus: aut valdè fallor: nec sustentat scarpea illa, quam induximus, ratis. Fraudes, inscitia, calor, quid non corrumpunt? Fuit apud nos nuper Paulus Stephanus Hen. F. mitis animi adolescens. quod velim patri nūcies, & à me salutes. inprimis autem Casaubonum, eiusdem, vt audio, generum, cuius ingenio & crescenti famæ valdè faueo. Placent nimis scripta eius qua vidi. Cetera à Brederodio nostro audies: quem vt commendem tibi, à se commendatum, non laboro. Tamen vno verbo id facio, sed serio prorsus. Vale V. C. & me ama. Lugd. Bat. Idib. Sextilib. ∞. I. 2, LXXXVI I.

EPIST. XXXIIX. Antuerpiani.

FR. RAPHELENGIO Filio.

SI paulò tardius, mi Raphelengi, ad litteras tuas respondeo, non miraberis si me & te videbis. Me: qui ita cotidie interpellor & occupor, vt omne tempus sermonibus aut colloquijs pæne dandum sit, exiguum aliquod meditationi aut stilo supersit. Te: qui ipse in hoc largo otio, in flore ingenij, aut spissò ad nos scribis aut files. Et tamen scito affici nos tuis litteris, & hæere in istis medullis semel conceptum tui amorem. Postremæ tuæ mæ recrearunt, in quibus omnia beniuola in nos (de quo numquam dubitavi: nec aliter tibi facere fas est) & de te ipso plena bona spei. Vitia vides mollioris illius præsertim & residis animi: quem vtinam, vtinam, semel excites & erigas, mi adolescens, non tam citò relapsurum. Contemni à te humana, gaudeo. quæ me quidem auctore pedibus etiam trahe: sed ita vt contentus iste ab alto quodam animo sit, non qui ipse se con-

contemnat. Pars illa ætherea in te uiuat & vigeat : cetera illi seruiant, sed non vt cum illis ipsa. Hoc modestiam aut sapientiam censes, iacere ? nihil agere ? ad nullum visse genus collineare ? Ignauia est, magnorum etiam sæpe ingeniorum pestis. *Subit enim, vt ille inquit, inertia ipse quædam dulcedo, & inuisa primò desidia postremo amatur.* Vt lignum occulta teredo consumit : sic animum delimat paulatim & exedit ignauus hic affectus. Homo es, è duplici materie, cælesti & terrenâ. ad duo etiam natus, cælum & terram. Illud inprimis : sed nec hæc negligenda est, quamdiu es in istâ. Id est, famam, opes, amicos, doctrinam, hæc omnia modicè parare debes, quæ magna esse vides apud homines magnos. Ad vanam & validam ambitionem non te voco : ad media tantum illa : quæ vsum sui varium præbere nata sunt, bonum bonis, malum malis. Per hunc omnium rerum immodicum contentum, vide ne in contentum veniat vita ipsa. Tempora me dant in languorem, inquires. quid tempora ? tu semel statue quis esse debeas, illuc cogitationes actionesque dirige : cetera eo loco habe, quo tempestates aut ventos. Munies te contra illa, vt poteris : neminem cõtumaciâ aut loquentiâ irritabis : cetera permittes illi, qui tempora & temporum dominos regit. Rarè allisa nauis est, quæ modico velo legit litus. Eminentia ferunt procellæ. Hæc cogita : & illud inprimis, vt attemperes te ad consilia aui tui siue iussa. Quis illo tui amantior ? quis vsu rerum peritior ? nec puta prudentiam omnem à litterulis manare aut nescio quâ hac doctrinâ. Telum ea & adiuumentum acre, fateor : sed non sola.

Tua in Senecam mihi proba sunt. quid si aliud tale in alium oratorem, siue poetam ? Elige. Quæ conferre cepisti cum Ortelij nostri libro in altero Senecâ, video non mala esse : cupio vt perscueres, & vt quemque librum absolueris, ad me mittas. Ego his diebus Controuersias conuli, & reperi haud pauca Censoribus non visa nec Romanis nec Gallicanis. Res nostræ fluctuant, & turbat vicinum mare : nos illi (Deo hoc debemus) qui solemus, inconcussi. Vale mi Ra-
phelengi, & si me amas, te ama. Lugd. Bat. propriid. Ka. Sep-
temb. 60. Id. LXXXIIX.

EPIST. XXXIX. Marpurgum.
NICODEMO FRISCHLINO.

SEROTINA ET TUZ ad me litteræ, tamen gratæ: vel quia
 Stam amanter ad amandum prouocas, vel quia continu-
 nicas ijs rebus quæ in Germaniâ geruntur. Quam terram
 velut alteram parentem (origine enim nos Belgæ inde) iu-
 re diligo, atque eo magis quod benigna ea nutrix mihi per
 aliquot annos. Statueram reguſtare liquores eius, et in iti-
 nere medio fui: repulit me aduerſantis Fortunæ velut ven-
 tus. Ergo nunc iterum in aquosâ Batauiâ meâ, mihi tamen
 carâ, quia carus ego illi. Cum Cruſio tua liticula nonnihil
 me cruciat, nollem in hac paucitate eruditorum eos inter
 ſe —————* ἀντιſτοι μαχησάδ' ἑπαισι. Sed tamen, liberè
 dicam, etſi ætate ille grandior; tu mihi in hoc certamine
 Achilles, ille Troilus videtur. Plus virium in tuâ haſtâ, imò
 et cauſſâ: ſi tamen eam per calorem et immodetiâ (quod
 ſpero longè à te eſſe) non corrumpis. Ego miror homines
 eſſe qui plus Grammaticorum præceptis tribuant, quàm
 illis per quos Grammatici viuunt. Mihi probum et rectum
 eſt, quicquid proba et priſca illa ætas ſcripſit, etſi Gram-
 maticorum omni cohorti aut non lectum aut neglectum.
 Tamen Cruſiana illa nondum vidi, et idè iure amplio, ne
 audiam illud, *μὴδ' ὄνουν*. Te amo, et ſaluere iubeo, et cre-
 brò tereſe hoc litterarum iter. Agere te Marpurgi gaudeo,
 apud Principem, qui ſapientiâ Germaniæ princeps. Vale.
 Ludg. Batauorum, VI I. Non. Ianuar. 66. I. 6. LXXXVI I.
 ſtilo noſtrate.

* aduerſis
 ſermonibus
 depugnare.

EPIST. XL.

FRANC. NAVSIO S. D.

EN habes Nonnum tuum, quem remitto lectum à me
 cum voluptate. Ipſe poëta mirificus (vt res quidem il-
 la & verſio patitur) & tu Cenſor, in eo emendando. At de-
 ſectus quos in eo ſuppleſ, iam non deſectus: cum tam felici
 & pari venâ carmina addideris tua, nec tua. Nonnū enim
 totum ſpirant, quem concexiſti. Perge & ede, ego ſuadeo:
 quem ſcire debes tui amantem eſſe. Prid. Kal. Iunij 66. I. 6.
 LXXXVII

EPIST.

EPIST. XLI.

ABRAHAMO ORTELIO.

THESAURVM abs te, mi Orteli, vidi & in parte legi: verè Thesaurum. Condita in eo habes, quicquid Græcia aut Latium habuit, in eâ quidem argumenti parte. Placet materies, ordo, industria: illa vtilissima, iste facillimus, hæc summa. Iam præloquia illa & velut lumen operis, quid? bona. Boëthij vestri & Vackheri versus laudabiles: quos ex vngue illo viros puto, & gratulor vestræ vrbi. Quæ iamne respirat? Diu fauces vobis premit atra & famelica illa Diua: quam pellet, nisi fallor, nata mox Copia pleno cornu. Deus faxit! ciues enim certè amamus, & quicquid Belgarum est, longè ab odio quod factio gignit. Byzantina Imperatrix (Irenen dico) quando ad nos? heu, tardè. nec viam video: nisi quia Deo, cum voler, ** ἀπὸν ἀπορρῶν, πόσιμον.* ** omne inuictum petuimus.* Cratonem medicum abiisse audio, & doleo, amavit me vir, ego illum. At nos manemus, in extremâ velut Vitæ lineâ stantes, & animo duntaxat, non corpore, fortes. Politica nostra pergunt, sed, vt familiaris poëta meus loquitur, tudentium gradum. Ita sepe interpellamur, ab amicis, à munere quod sustineo, à morbis. Fero omnia, & te in pectore æternum. Vale. Prid. Non. Iulias. ∞. I. C. LXXXVII.

EPIST. XLII. Erfordiam.

MATTHÆO DRESSERO.

ETIAMNE ex diffitis illis locis aura ad me beniuolentia? etiam. & spirat ea suauiter in tuis litteris, quas ante paucos dies accepi amoris & honesti iudicij plenas. Vtroque gaudeo, etsi illo magis quàm isto: quia riuus hic ab eo fonte. multum me æstimas, quia multum amas. Et verò iam pridem inter nos cognouimus; cum in Germaniâ vestrâ aliquandiu lenæ agerem, & ad meliores artes præirem iuuentuti. Tunc (memoriâ teneo) coitum inter nos fœdus amicitia, non nisi nobiscum morituræ. Perseuera: ego de me hunc affectum tibi spondeo *eis αἰώνας.* Quem vtinam tempora & res nostræ ferrent, vt aut præsentis, aut certè vicini

vicini magis ostenderemus! fruerer te non solum cogitatione, sed etiam possessione, & manum iniicerem in ceruices tam amicas. Fata negant, nec aliud relinquitur, quam arcta & arcana illa animorum coniunctio: quam magis magis intelligemus per epistolarum hæc vincula. Verba ista sunt, fateor: sed & re comprobanda cum res se dabit. Salve Vir eruditissime. Lugduni Batavorum.

* a profunda
mente.

EPIST. XLIII. PATAULUM.

EVER. POLLIONI.

ITALIANE tetener? præter opinionem meam, fateor: & tamen gaudeo. Qui non amem illum locum, in quo iucundissimè viximus ipsi olim? qui ante nos, sedes torilustrum animarum? Sanè amo, & si adire aut peregrinari in eo disuadeam, repugnem interiori meæ menti. Tamen tardè nec libenter concessi hoc tibi, quid mirare, si timidus amor est? si iusta etiam mihi causa timoris? eò magis quia gentem & loca illa penitus paulò introspecti. Ad Lanioum quæ scripserim, legisti: crede non scripta ea animi causa. Mare, mare, nauigas, & id scopulosum: caue ne obhzreat alibi ista ratio. Cautè inter capratores homines ambula, te ceta, linguam preme, omnia proba etsi non probas. Certamen aut dissensus omnino tibi cauenda, & ut feliciter hospitem agas, age seruum, lactantia aut libertas nobis seruiuntur, nobis etiam omnis tuus amor, castus, purus, & nequid delibent ex eo obstare illi aures. Quantumuis formâ aut plumis blandiantur, ah fuge; aut potius pugna, quod dicitur, *ut æquus*. Reuera de illis agitur. Præsidium tu in motu ponas, & quod nusquam, ut ait, figes pedem. male ut nusquam, oculum, imprimis ne animum: & ut ille semper munitus sit in cuiusmodi potest cursus aut aspectus. Hoc tamen suadeo; ut vidisse Italiam satis habeas, hoc quidem tempore: non placeat tibi pernouisse eam aut infedisse. Viros magnos regio fert, scio: sed sepositos aut subductos: & ut prompti sint, vix per illa discrimina aduendos. Minus mihi sape, & diutius uiue. Quibus nunc velim te innotescere, paucos nosse. Anni octodecim sunt, cum Italiam ego reliqui: & qui tunc vigeabant, plerisque ex his reliquit viri. Ad

Hier.

Hier. Mercurialem litteras tamen dedi : virum probum, candidum, illustri doctrinâ & famâ. Bononiæ, opinor, nunc reperies. Romæ est Fulvius Ursinus, cui salus à me fortasse tibi dederit Admissionem. Est ibidem Latinus Latinus, si tamen vivit, probissimus senum quos ego novi, & omni litteraturâ instructus. Eum quoque à me saluta. Reliqui è grandibus sunt, ad quos te non mitto : qui rem, ut opinor, quæris, non splendorem. Quod superest, Deum, ut Comici verbo vtar, animitus rogo, cautam circumspectamque mentem tibi det, & auidam ad tuos reddendi. Wiltzium meum, si illic est, à me saluta. à quo iam pridem nihil audire me. sed cohibeo. Tu vale. Postrid. Kalend. Septembris.
 15. LXXXVII.

EPIST. XLIIII.

PETRO ALOSTANO.

DOVSA meus ad vos venit, & est in quo operâ tuâ ei opus : quam ut benignè, & ut ingenium tuum est, committeri illi exhibeas, ego rogo. Resp. nostra quo loco sit, vides : & quod perduxerint nos, acerba quorundam consilia, nec percocta satis ad Prudentiæ solem. Hinc immites isti fructus, quos ciues illi vestri numquam gustarunt, te regente. Utinam & nunc (tibi hoc, nec tuâ causâ dicam) eiusmodi aliquot ingenia nobis ad clauum, facillè sedarent hi fluctus. Nisi sit, mergimur, mi Alostane, mergimur. Deus iuuet, & te Vir Clariss. seruet. Postrid. Kal. April. 17.
 LXXXVII.

EPIST. XLV.

Burdigalam.

MICHAELI MONTANO.

SCRIPSI ad te ante menses. & ut tempora hæc sunt, suspicor non vanè, parum rectè eas litteras, certè parum feliciter, datas. Nam nec ab eo cui tuas Luteriam curaueram, responsi quidquam accepi. Itaque iterò scriptiorem. non quia tuâ magni inter sit, sed quia meâ, scire te & accepisse me humanissimas tuas litteras, & eo quidem animo quo à tali viro merebantur. Non blandiamur inter nos.

nos. ego te talem censeo, qualem publicè descripfi vno verbo. Inter septem illos te referam, aut si quid sapientius illis septem. Nam externa & polita ista doctrinarum, sermonis & linguarum ad fastum & fastidium vsque scientiam, (audi intimum meum sensum) sperno ego valdè, nisi cum prudentiâ quadam & recti iudicij normâ coniuncta dirigantur ad vsum vitæ. Ea duo postrema in te esse vidi, & illa non deesse. Nos in Politicis aliquid meditabamur, desumptum ex veterum agro: & iam pars non scripta solum, sed tradita typis, tamen differo, & sustineo me temporum horum adpectu. Ego enim, vt pericula quæ obveniunt, non timeo aut vitò; ita non temerè ea prouoco aut arcesso. Scio autem quàm facillè vel in optimis consiliis peccetur, quo quod impetu non consilio fertur. Intereâ in Senecam Tragicum aliquid Criticum dedi: quem scriptorem, vel ob nomen, scio & te amare. Nunc edo *curas meas secundas* (ita appello) in Tacitum. Quid faciam? aliquâ fallendum hoc otium est, si non salubri, certè non inutili occupatione. Tu vir magne ecquid agas, & in primis ecquid valeas in Regni vestri morbo, fac me tui amantem scitiorem. Lugd. Bat. xvii. Kal. Maias, æ. d. lxxxviii.

EPIST. XLVI.

THEODORO BERNARDI S. D.

BENE habet, mi Theodore. de Amico illo nostro extra metum sumus, imò extra suspicionem. Ille viuit (ex literis eius mihi constât) & viuet, vt spero, in multos annos. Heu dolorem meum, si aliter! Variis virtutibus amorem nostrum meretur, & certè amore. Quodd quæris à me de Apellæ is illis lineis, verâne eas censeam, & quales? ad prius respondeo, veras. nec fas ambigere, nisi si fidem spernimus historiæ omnis prisæ. Ad alterum nunc sileo: & censeo vt prius ab Amico illo nostro quæras, cuius ingenium grande & capax, diffusum per has quoque artes. Mirificus ille vir est, & quem Homeri verbis iure appelles — *Αἰσχύνην, ἡρώδην, ἰσχυρὸν*. Ego coràm aliquid tecum. quem decretum mihi viscere incunæ hoc Vere, atque vnâ cum Henrico Spiegelio

*prudentem,
variâ mente
prudensum.*

Spiegelio meo amplecti. Amo vtrumque : vterque me amate. Lugd. Bat. Prid. Kal. Mart.

EPIST. XLVII.

THEODORO LEEWIO.

GAUDEO & gratulor (hinc enim primum ordiar) quòd iterum te dedisti in iucunda hæc nuptiarum vincla. Deum quæso, vti felix tibi ea res & salutaris sit : id est, matrimonium concors. Nam in eo voto, includi censeam reliqua vota. De quo mihi magna spes est, quòd eam non ex dote legisti, sed ex naturâ, & ex ipsâ. Sic decuit (quidquid vulgus hic dicet :) & equam emere, non sellam aut strata. De rep. nostrâ nec ex tuis litteris mihi magna spes est, nec ex rumoribus vulgi. Si vtrumque pertendunt, quis exitus ? Cedere altera pars debeat, aut potius vtraque, & sic coire in arcum & amicum fœdus. Amentia ! hostis in latere, & tantum non ad portas Annibal : & nos litigamus ? Atque hæc per eos eueniunt, qui sententiæ suæ tenaces, iudicia omnia & consilia spernunt aliorum. qui quam viam semel ingressi sunt, nec omittunt etiam in errore manifesto. Pestis iam olim huius & plurium rerum publicarum : nec facile excutienda, si aut ipsa potens, aut obsedit potentes. Felices illi principes, quibus electio & iudicium est hominum, quibus fidant & credant. Interea quocumque loco nostræ res : nos, mi Leewi, nostro maneamus, id est, inconcusso illo & firmo. A deo & à fato eius pendeamus, certi subire sortem omnem quam ille dabit patienti ceruice. Calcitrantes isti & refractarii equi, hoc consequuntur, vt verbera etiam aliquot excipiant, nec excutiant tamen iugum. Omnino lenius omne malum sit, leniter ferendo. Qui interpretando auget, qui velut scalpit suum vlcus : facit, quod qui onus ad onus sibi addunt. Ego tecum sentio. standum in hac acie, & sine fugæ vllâ cogitatione, vincendum aut cadendum. sic tamen, quamdiu palam aliter non suadebit ille Imperator. Lugd. Bat. xi. Kal. Octob. æ. Id. LXXXVII.

EPIST.

EPIST. XLVIII.

IANO DOVSA Filio.

SCALIGERVM patrem, quem sæpe tibi laudo, mi Dou-
sa, ipsum hinc vide. Quis depinxit? quo nemo melius aut
verius potuit, se ipse. Quando? cum fallere ei minime libi-
tum, paucis diebus ante summum diem. Heu, heu, quis ille
vir? pænè ausim dicere,

*sapientia
similis dii
immortali-
bus.*

Tres sunt quos admirari vnice soleo; & qui in hominibus
excessisse mihi humanum fastigium videntur, Homerus,
Hippocrates, Aristoteles: sed addo hunc quartum, qui na-
tus in miraculum et gloriam nostri æui. Scripta docent
(etsi bona, imò optima, eorum pars perit:) tum hæc Epi-
stola, quam tu mi Dousa, quantum potest, lege, describe,
remitte. Nam Pici non ita aurum suum custodiunt, ut ego
hunc thesaurum.

EPIST. XLIX.

IOS. SCALIGER IVLI CÆSARIS

F. Francisco Vertuniano S.

INCIDI in Epistolam Patris mei, quam ultimam prudentissi-
mus Senex dictauit. Agnosces, puero, manū meam. Eam ille dicta-
uit inuitissimus hoc est, rogatus Paschali illius qui se historici Re-
gij non tam munere quam nomine venditabit. Quod nisi se ex Epi-
stolā ipsā cognoscere mallet, pluribus tibi explicassem. Hoc veritas
ingenuus pudor; sed officium scribendi expressis importuna hominis
loquacitas. Quare, quum te videam studiosum Scaligeri nominis,
non dubitavi te hanc Epistolam non solum in delicijs, sed etiam in
miraculi parte habiturum. Adde quod etiam in parte officij te habere
volo, quod ad me pertinere putem te nihil ignorare eorum, quæ ad a-
micitiam nostram aut augendam aut conservandam spectare vide-
buntur. Quum Epistolam eam descripseris, remittito. Nam non tan-
tum mea, sed etiam omnium bonorum interest eam non perire. Va-
le, ac me ama. Vlinium nostram saluta. Abenni, propriid. Kalend.
Iun.

EPIST.

EPIST. L.

IUL. SCALIGER FERRERIO S.

QUOD tuis elegantissimis litteris non responderim, multas
 afferre causas possum, sed omnes quidem præter meas occupa-
 tiones. Nam quemadmodum iucundissima mihi fuit fabulatio tua;
 ita nihil mihi prius esse oportet, quam ut omnibus omis-
 sis diligenter & mihi fuisse honori, & dandam esse operam ut mutua
 officij eliciam frequentiores. Ceterum ad hanc usque diem nervo se
 obtulit nobis, qui isthuc iter faceret, nisi Quæstorum magistri, quo-
 rum tanta est superbia, ut præ se consentiis cæteris omnibus pen-
 regens. Podius verò noster panis prius abijci quam accessisset. Atque
 nunc etiam ita scribo, non qui habeam quidem, sed ut ne mihi de-
 sim, si foris quoquam meliore fato nactus fuero nummum aliquem
 opportunum. Scriptionis verò mea summa in eo possimum versa-
 tur, ut quammaximas possim gratias agam viro de nostro seculo
 bene merito Paschallo, qui ita censueris, me augere posse numerum
 virorum illustrium, præfersim in Regiâ historiâ. Ac quamquam
 diuturna ambitione meus animus aeger sibi studueris aliquid com-
 parare, quo se humo, ut ais ille, tolleres; sæpe tamen sese respiciens
 ac sui compos factus, faciundum putavit, ut iam paria gloriæ acqui-
 esceret: non quod vel recusam, vel parvi faciam me vis beneficio
 tanti viri; sed satis habiturum me debere arbitror, si quantus illi
 modo notus sim, tantum me ostendat posteritati. Nam quod tam
 gratiosè atque humane petis, de me ut historiâ conscribam, quin
 ad id adducar faciendum, rer omnino causis prohibere. Ac pri-
 mum quidem pudor ingenuus, & dignus vel familiâ nostrâ vel
 meâ institutione, deinde quod quammaximis atque illustrissimis de
 rebus meis ubi narravero, tum maxime dixerim me mentiri, qui-
 cunque tantum litterarum cum tanta belli gloria in seipsis contu-
 ctum non esse indignantur. Tertium verò illud est, quoniam elogio sim-
 plicissimo transigendum illi video, quæ ne maiori quidem libro com-
 prehendi possent. Pugnavi pedes, eques, adolescens, iuvenis; miles,
 præfectus; ceræmine singulari, in obsidionibus, in campo castris, ad
 ludas equitum ordinarios, in excursionibus, in exercitiis: sæpius
 victus, aliquando victus sum, corpore, non animo; non virtute, sed fato.
 sed ita ut etiam adversi casus ipsi maiori mihi fuerint honori prop-
 ter egregia facinora, quam ipsi hostibus victoria, loca infirma non
 desig-

designabo. Familia nostra merita à Taxili usque temporibus erga
regnum Gallicum ad meam usque operam notissima sunt. Quod si
exempla non sunt odiosa, poteris illius erga me amor eius animum
ad impellere, ut simul et Massinissam et Xenophontem componat,
quorum utriusque idea vix me unum exprimat. Vides quàm ridi-
culus mihi ipsi factus sim, quùm vix censestiam quamque partem
deliberim. De his omnibus ita ut volet. Nam familiam meam quo-
tusquisque doctiorum neget, si nobilitas in veritate sita est, esse
omnium nobilissimam et cuius lux in Alani splendore ac virtute ad-
versus Attilam primum refulsit. Si ad capita principum spectes, li-
beralium, magnanimorum, fortissimorum; perpaucæ gentes cum ea sine
cōparandæ. Si quis malis insueri cognationes, deductos nos scias mul-
tis ex Imperatoribus. Quinsus enim ego sum ab Imperatoris Ludo-
vici Bauari filia. Si quid verò cōserunt etiã adfiniæ, quis ignorat
Mastini Scaligeri filiam Beatricem, Barnabæ Ducis Mediolani ux-
orem, decem filias peperisse, quæ omnes maximis Europæ principibus
nuptæ fuerint; una etiam Edouardo Regis Angliæ filio, quo defuncto
duxeris eam uxore Dux Andegavensium; altera verò Sicilia Regi-
na fuerit. Sed ut parcam historiæ; hic est ille Barnabus, cuius fratri
nuptis Valensina, et quam honoris causâ nomino, et quâ nominatâ
finem statuo gloriæ nostræ. Nihil enim mihi honorificentius con-
tingere potuit, quàm ut essem sub luce Regum Francorum, non so-
lùm tanquam civis adscitus ab Opt. Max. Francisco Rege diuino;
verùm etiam particeps benignitatis atque pietatis Regis incompa-
rabilis Henrici secundi. De meis verò vel studiis vel scripturis nihil
ad Paschaliū missam. De iis moribus, qui ad vegetum robur ani-
mi pertinent, etiam in hac extrema senectute, qui penè octogenari-
us sum, perpaucæ poteris, nisi graue est. Omisso frigoris, astus, ine-
die patientissimam, dies integros laboribus fregisse, noctes etiam
continuasse. Hoc multis fortasse commune: illud non fortasse multis;
vespere possè expedita diuturna negotia ad sexaginta versus com-
mentum esse; deinde carnasse; post carnem dictasse quæ ad agros
postriduanas præscriptiones pervinerent; postea somnum cepis-
se; summo mane expectectum fremitu nuntiorum qui opem meam
petunt cotiduanam, interrogasse, respondisse, dictasse sub grandinam
usque; meridie prorsum illos ipsos versus quos vespere concepis-
sem, ad verbum sine ulla hastitatione scribi inuisse. Qui hoc non mi-
rabitur, fortasse ne illud quidem, decem et septem AEschylî ver-
sus semel modò lectos summâ fide memoriter illico reddidisse. Habes
qua

* Sed ex
fuisse, eosque
Ionicos ma-
res Ios, filius
dixit; nam
et ipse descri-
bebat dictante
Patre.

quod 2 Paschalis benedictio. Item rogatus a me ipso castus offensus non
quid illi qui iustitiam sapit veri iudicium habuit. ac non admiratione
posse satis. Sed ut videtur habere sollicitudinem benedictionis offi-
um contemisse. Val. Agrippa. Prid. Non. Iulij.

Tuas Sciliger alieni manu. sed enim
perpetua hoc tantum subscripsi.

EPIST. LI. Patavinum.

HIERONYMO MERCYRIALI.

Ad litteras, quas a te vix accepi, iamdiu Vir C^l re-
spondi. Vixnam sepius scriptiois hoc mutua iter te-
ramus: quid mihi iucundius? Sed, ut illa ait, multae inter nos
terra sunt & multi montes, qui tamen separant me a te,
nec separant, ad quem sepe transuolo cogitationum & de-
siderij leui ala. O scalla, quam vidi olim, non perouili quan-
do te registabo? Ita me deus amet, ut hoc aucto vereor ut
frustra, cum tempora video, & valetudinem quoque istam,
quae ambigua & infirma. Sed ut hoc non sit, fas mihi tamen
vos interdum litterarum hac via adire & alloqui, quod fa-
cio nunc ex occasu cula, quam mihi praeiuit egregius &
ingenue doctrina iuuenis Euerardus Pollio: cui apud te
commendando hoc satis erit, quod vix olim sit domo mea
& mensa. Si te vider, ama iuuenem, & benigniore vultu ex-
cipe, nec enim aliud pretium meret, aut certe non maius,
peregrinationis suae, quam cuiusmodi viros & haec lumina
vidisse, & que innotuisse. Adolefens est vixit. Idem a
te peto pro Henrico Wiltzio, si is quoque templum tuum
adibit, excipias propitius & volens. Hypochondriaci me-
us morbus remisit, sic tamen ut intemperies & imbecillitas
in hepate remaneat: cui ut possumus, non tam equanimes
quam dixit medemur. Abisse te honestissima vocatione
Bononiam iudimus, si id esset, valde rogarem in Viri mag-
ni Vinc. Pinelli amicitiam me insinuare: quem ego iure
extimo inter Italorum primos. Vale, & serid amantem tu
ama possid. Kal. Sep. 1554. DIXIT.

EPIST. LII.

Zollara.

LAMBERTO CYLONIO.

SI vquam, habens litteras tuas & te in ijs regissim ex
 Sincera. Molestus mihi esse videris? nunquam potes
 caput tam amicum. Atque hoc deo Bronchorstio, qui vt
 beneficium à me impetraret, prior mihi obulit, litteras su-
 as, cui adfuturum me in omni re noli ambigere. Ipse id vi-
 debit & sepe scribet. Vtinam potius tibi in re simili gratifi-
 candi occasio esset sed patria te & publicum munus tenet,
 & (vt venas fatcat) ita hoc rerum statu omnia hic & alibi
 ambigua, vt nesciam an amicus sit alium temerè commen-
 dare. Dissidij semina palam video: Deus ille faciat, vt op-
 primantur in herba. Animos magnos illa gens auxillaris
 gerit & nostris certum non cedere de prisca libertate. V-
 trique tamen vt spero aliquid remittent, nec funem huic
 contentioni trahent, quod non potest sine casu & perni-
 cie alternà. Nobis enim, quod Deus auertat, oppressus, que
 illis perenoandi spes. Huc rei symbola aliquot conscripsi,
 quæ hic vides, in vsum & gratiam præfecti vestri monent.
 Atque omnem sensum non explicui: nec opus, perit e-
 nim horum talium Venis, nisi aliquid sit, quod Lector & in-
 spector querat, & inuento eo gaudeat. Comitum Dordra-
 ci fuisse, sed statim in Zelandiam rediisse, credo te scire. De
 summa rerum non aliud habeo quod nunciem. Suspecta e-
 nim adhuc omnia, & mutua quadam diffidentia suspensa.
 O Belgica, hucne redacta es, vt timere eos ipsos debeat,
 quos eudcasti ne timeas? Imperator, ignosce, nam animus
 mihi ceterè diutius tecum fabulandi, quod aut coram ali-
 quando fier, aut per litteras ocio meliore. Vale Vir Clarissi-
 me & prorsus mihi caro. x. Kal. Sextil.

EPIST. LIII.

Brielam.

PETRO REGEMORTERO.

ERGONE meas nondum accepistis? dedi illis prius qui tu-
 as adtulit, atque aded etiam ad Bapdium Socordis hec
 homi.

EPIST. LIV.

DOMINICO LAMSONO

Habes tu, quid nuntij habes non intempestui solus sed
 Huius illi me in horro subitū opprimat, linterat mas
 porrigit (illas quidem optatissimas) poscit illit d' e' Bon-
 sum. Intra horulac, inquam negat. Intra semibonulac, nega-
 gat. Quid ergo faciam? inquit. Miste fodes, inquit. Hic gae b
 totum diem ego erat illic, & in tali domo. Ego mihi alio pte-
 ni, restor Genium Amicitia, nisi: sed litera ad me et mis-
 se, cum ille nullamquam comparuisset. Hoc praefati volui, & si-
 lentium excusare nunc ad tuas. Viri valde vt concianem
 De insipiente elucentia fieri: sed non ante potest, quam
 hoc pertexuio in Politicis quod sum exorsus. Valde id
 opus me tener: magis quidem illum meum, cisi nec inuim.
 Colligo enim & confarcino ex scriptis alienis. Quae faci-
 am? vereor vt error iudicij mei fuerit in ordiendo: nunc
 constantia laus est in absolueno. Quaedam etiam inter-
 ueniunt, de tempe in Religionis rebus, & talia, quae hoc
 quo cum omnium gratia aut venia non dicas. Tamen faci-
 am, & breui vt spero habebis. Nunc istud breue ad tezum
 siue e' d'ys habe ad Cornelium: non gustandum, nisi illo
 lecto. Opus eo edito fuit, quia nerum Commentarij nostri
 eduntur cum hoc augmento: quos qui non habebunt con-
 tenti sint illo. Satus publicus apud nos valde. *flustuat.*
 Pace multus sermo & multa spes fuit: nunc ita languet-
 cir. P. Oranium quod amicum mihi conciliafi (cum hoc
 esse scio) gaudeo. Virum magnum, & quod caput est, bo-
 num esse, quidni credam, qui tibi sic placeat? Itaque
 responde illi audacter de mutuo meo animo: quem facis
 ris verbisue ostendam, vbi res cumque feret. Sed nonne
 ego Oranium noui aliquem Coloniabolim? opinor, & qui
 erat ex Leodientium gente apud Patres illos meos, quos
 nosti. Nec tamen opinor hunc esse. Tu quae promittis, aut
 vt verius dicam, offers, de institutione a Ximeno scrip-
 ta, si hic amas, fac videam. Valde me is aut adatum
 irisco, aut firmatum. Lugd. Bat. x y. Kalend. Jul. .a. l. x.
 LXXXIIX.

EPIST.

EPIST. LV. Dantiscum.

IANO GRUTERO.

BARVES & tristes tuas nuper accepi, de parentis optimi
 Bato: & nunc vberiores paullo non latiores. Nimir, mi
 Grutere, iaces. Quid te moneam? scio te hanc in rem omnia
 quae me scire: hoc deest, quod non usurpas. Remedia
 habes, sed recondita velut in theca tuae mentis non expromis.
 At nunc est vltus eorum, qui nunquam erit. Vides publice,
 vides priuatum omnia aduersa, tristitia: nec spem cuiquam
 nisi in se, se est in robore & contentum quodam omnium
 rerum. Quid alios, quid me censes? agere scilicet di-
 ces scios. In morbo iam biennium non cubo, sed, quod de-
 terius ego censeo, ambulo. Eger enim omnia munia fungi
 cogor sanonim. Alius me scribere, legere vult, alius conu-
 nari, alius exercere, & omnia agere ut solebam. Et tamen, mi
 Grutere, agra me hunc scien, & hilari vultu personam su-
 stineo quam impotuit magnus ille Aelius. Tu idem fac.
 Non es qui ille, & ille? at multi etiam intra te sunt, & qui in
 celo sibi videantur, situo loco. Alia solacia omitto: hoc
 quod sapere & scire supra vulgum aliquid tibi datum est,
 quantae estimas? Si vero petio, supra omnes debes huma-
 nas opes. Descende in te, iube te ab circumfusi & exter-
 nis & oblectare cum intus illo deo qui in te vult. Ille, ille
 melior ignis, nisi opprimis, extinguere vna flammula po-
 test humida haec omnia & lenta curatum. Multa res eni
 nouum subactum libros. Minus enim quos petisti. At tu
 Priscus tua cur nobis inuides? irascor. Ego me velut famili-
 arem aliquem Larem vel primum placandum censebam
 huic libamenus. Culpam vides, tu emenda. In Plaurum
 iam nuper accepi, & sane placuerunt. Non scripsi, quia
 tuon nullus videram, & haeruno ex Norz apud Emili-
 um nostrum Rosendulum me non inuito. Amo enim & il-
 lum adolescentem ingenii plane boni & recti, id est tui. De
 Constantia nostra quod etiam nunc quidam carpunt: se-
 curus esto, mi Grutere. Morbus hic quidam animi est, &
 nocere magis volunt quam nocebunt.

Illam ages pennā metuerne solui

Fama superflua

Adit inquam, etsi non ~~ad~~ hoc scriptum. Semel hoc dicendum fuit ob Lentulos istos, quorum abundans ea ora. At tu vale. Lugd. Bat. Prid. Kal. Septembr.

EPIST. LVI.

FR. RAPHELENGIO Filio.

PRAEFATIONEM tuam duplicem vidi, mi Raphelen-
gi, titulo ipso alteram mihi gratam. Ad me enim est, in
quo non tam memoria mei delecta, quam gratitudo,
quam merito declaras in eum qui voluit tibi semper, vult,
& volet. Vtraque proba latis: vellem paulo longior. Nam
etsi breuitas mihi amica, in quo haud infelicer me sequeris:
tamen in adolescentia isto a te maior quædam vber-
tas mihi haud displiceat, quæ ipsa etiam esse potest, sine
fraude vllā breuatis. Plura cur non scribis, etiam non
pluribus: id est, cur non extendis siue Epistolas siue Præ-
fationes tuas, & materię plusculum addis? Nam verba non
desiderio: & in eo mihi places. Vide ne rem tibi dicam, nec
tu iudicio istud facias, sed fugā quadam laboris aut inten-
tionis. Ingenium tuum, mi adolescens, in omnia validum.
utinam tu exerceas, & solum illud fertile magis assiduo, ut
sic dicam, vomere inuertas. Diligentiam a te volo, diligen-
tiam: nec eam cum impetu, sed stabili quodam animo tenore.
Quid influere eruditionem aut virtutem ipsam censes,
famam aut opes affluere, sine contentione & labore, erras.

* *Ὁμοίη τ' ἀγαθὰ πόνος πωλεῖται*, vetus & vera gnome est: quam,
si quid me aut te amas, ama. Manutium & Stephanum
quoties tibi ingessi? tu supra eos esse potes (verè tibi varicinos)
magna conciliatrice Aui tui Famā: quam illi non
habuerunt. At tu hæc contemnis, utinam omnia externa!
sed contemnas tamen cum modo, qui nisi adest, insipiens
omnis Sapientia est. Homini ego nihil humanarum rerum
magnum esse fateor, si animum & celestem illam particu-
lam spectes: si corpus, & si vitam, cur neglegas ea, quæ ad
modicas opes faciant aut honores? Abiecte sapit, quisquis
ea abiicit. Erige igitur te, & aptum præbe sis ad quæ Avus,

Pater,

* *Dij bona
laboribus
vendunt.*

Pater, Ego te destinamus: adiutur omnes in hoc honesto cursu non clamore solum & fauore, sed & rebus. Ego quidem non opem solum meam, sed & opes ad hanc rem polliceor: ut te præbeas dignum iis, qui genuerunt, iis qui docuerunt. Omnino autem (hæc summa admonitionis mea est) magis assiduam & crebram te velim in scribendo, in legendo: magis etiam tui amantem, & æstimantem. non quod ad superbiam te vocem (absit, absit, illa pestis) sed ut ad tui pretium: id est, ne dona quæ magnus ille Deus in te contulit, ut aquam immortalem, sordescere patiaris & obsolescere. Senecam tuum exspecto cum iis ipsis Præfationibus, in quibus nihil muto, nec in meis quidem laudibus: quas decore tu mihi das, etsi nunquam recepturo. Ad te redeunt. Mittere quamprimum exemplar. In Thebaide versum repperi (nescio an ita in alijs libris) *Mæosque manes manibus infestis potis Fædusque vulgi*, ineptè. cum legendum sit, *Mæosque inanes*. De Senecâ Ortelij nostri gratiam illi habeo, & tibi facio gratiam conferendi. Nimis nouitium exemplar est, ut video ex iis quæ adnotasti de æuo. Nos in Tacitum damus. CVRAS SECUNDAS: in Politicis paulum reficientes, in temporum hoc flexu. Vale. Lugd. Bat. v. r. Kalen. Maias. 60. 13. LXXXIIX.

EPIST. LVII.

IANO LERNVTIO.

AVDES, non dicam scribere, sed cogitare, quæ scribis? Ego tui obliuiscar? ego te deseram in hoc casu? Ah, mi Lernuti, pectus mihi scindunt hæc tua verba. Sol citius suum cursum, quam ego relinquam tam diu sanctè habitum amorem. Negas scripsisse me. qui potes? Ternas dedisse me scio. vnas famulo tuo ipsi in manus; binas misisse ad uxorem. Quid possum, si ex perierunt? Iam in re tuâ, & ad leuandum miserum hunc casum, quid omisi? Scripsi ad ..... scribi iussi ad ..... nec ut pro amico, sed ut pro me ipso. Nihil factum, inquires. Doleo. nec nimis miror, qui scio (ut nunc se verterunt vices) gratiam meam leuam esse apud hos è stirpe Bruti. Utinam qui hic potiuntur rerum, ius habeant in colore! Lipsius non essem, aut tu

non illic. Tamen scripsi in Britanniam ipsam: & in primis
ad Thomam Henneagium, virum illustrem & mihi ami-
cum, Daniel etiam Rogerius redux è legatione Danicâ
hic fuit, serò cum ego egi, nec solum vt ipse adniteretur
sed vt apud quos ipse aliquid posset. Quid tamen dicam
quod res est: rem volunt isti. Castorum fabulam legisse
cum omnia fecerimus, vsurpanda erit, & non eripies te nisi
abiectâ tui parte. Mihi si valetudo paulummodo firmior
(caput hoc iuro) iam in Britannis essem, aut in tuis vin-
clis. Sed quàm vacilem & quàm ægrè ~~meum~~ hoc sustine-
am, credo te audisse. Ceterum spero aliquid à promissis
Rogerij, quem ipsum audio futurum inter Legatos. Tu in-
terea, mi amice, esto quem esse te expedit; id est, vir, & for-
tis. En palæstra & arena, in quâ Deus spectandum te præ-
buit: exere insitum tibi robur. Clama in Fortunam, Nihil
agis: non si libertatem mihi eripias, sed si ipsam vitam. Ig-
naui animi ad primum ictum concidunt: tu ostende ali-
quid in te esse altioris auz. Ego, imò nos omnes quotquot
hic, planè tui sumus, si quid possumus, viam præsigna: ini-
bimus, parè dixerim, vel illam quæ fert ad Orcum. Tu in-
terea vale, & ~~ad primum~~ ~~ictum~~ ~~concidunt~~ ~~tu ostende~~ ~~aliquid~~ ~~in te~~ ~~esse~~ ~~altioris~~ ~~auz~~. VI.
Idus Martij, .oo. Id. LXXXIX.

EPIST. LVIII.

HENRICO WILTZIO S. D.

GRANDIVSCVLVM interuallum fuit à te litterarum, mi Wiltzi. Accepi nunc demum, quæ te Neapoli fuisse nunciarent. Gaudeo, & gratulor vniuersam hanc peregrinationem adhuc cessisse ex voto. Deus reliqua sic secundet, quanquam quid reliqua? Deus te ad nos reducat, quod & suadeo & opto. Satis vsui datum, satis etiam voluptati, longior emanatio discrimen fortasse habeat, non fructum. Si patriâ decretum carere vobis, donec omnia hîc tranquilla: quando fiet? In omni Europâ turbas subseri vides turbis. Tu nobis te redde, & componere ad hoc ætium: in quo ipso minus recto, viuere semper tibi sit rectè. Externa ista vis si nos cogat, malè agatur cum diuinissimâ illâ parte. At hæc talia coram. Nam ego non consilio, non auxilio vniquam decro:

deero: & amo vos qui apud me olim, vt si ex me essetis. Meus Pollio, vbi est? audio cogitare Viennam & illum tractum. Nolim. & si propior sim, (quoniam verba nostra negligit) manum inlicitam huic erroni. Redire in patriâ, apud parentes viuere, atque ita mihi valete. Ad Franc. Bencium scripsi ante menses pauculos. O virum, quem ego olim & nunc amo! Frater mihi fuit, nec solum vniquam possit artus ille amor. Iam dotes in eo sunt, dignissime vel admiratione vel amore: quas tu coram vides & gustas. Da te viro, paucos meliores aut maiores dabit tibi ille tractus. Vale. Lugd. nostræ, 11. Kal. Maias. co. 10. LXXIX.

EPIST. LIX.

Burdigalam.

MICH. MONTANO.

IAM semel ad te scripsi, Vir nobilissime: nec satis certum habeo, an litteræ ad te perlatae. Interuallum locorum grande est: & addo, quod nihil hodie tam receptum, quam fallere fidem. Iteravi igitur. & scire te hoc volui, cum gaudio me litteras tuas accepisse, & legisse tum voluptate. Dixi est cum te noui, nec noui: à mente & scriptis, non à corpore. & admiratus sum (nihil hic vanum) rectitudinem iudicij tui, eò magis fortasse quod in plerisque simillimum id meo. Nam fateor: in Europâ non inueni, qui in his talibus sensu mecum magis consentiente. Vainam plura tibi scribere mens, aut otium! quamquam istud fortasse, non illa: quia auersum te ab omni gloriâ video, etiam verâ. Non debebas. & habere in oculis si non æternitatem temporum, at miseriam hominum: qui talibus monitorum auxiliis omnino ducendi, fulciendi. Me valetudo prohibet ab iis, quæ vellem. tamen, vt languidi, conor & serpo: & nescio quid in Politicis breui dabo, meo textu, non tamen filo. Videbis inter primos: vtinam & probes! De Galliâ tuâ & te videndo, quod inuitas & offers: gratum est. sed quâ possum? valetudo me ligata. & si non illa, etiam turbæ. quas non effugiam, vt video, nisi in plenâ illâ libertate. Salue, vir nobilissime ab eo, cui tu semper carus & magnus. Lugduni Bat. 11. Kal. Septembr.

EPIST.

EPIST. LX.

MARIA GORNACENSI.

Virgini nobili.

QUAE tu es, quae sic ad me scribis? Virgo? vix facis si-
dem. Hæcne, non dicam lectio & ingenium, sed pru-
dentia & iudicium cadant in illum sexum, in istud ævum?
Commouisti me virgo: & nescio an gausus sis sæculi, an
doluerim sexus nostri causâ. Accedere tu ad nos vis? imò
supra nos ascendere. atque ita facito, deo hominibusque
fauentibus: certè me, qui te ignotam amo; & quem affec-
tum paucis præbeo, miror. O mihi lucem, quâ te propius
nòrim? non enim dicam probius, adeò satis te nosse videor
è pauculis scriptis, atque adeò vel sine scriptis. Ex vno iu-
dicio tuo, quod de viro illo magno fecisti, non ego de te iu-
dicem? Non cadit hoc nisi in illum; illamvè (tu ad cautio-
nem hanc nos ducis) qui ipse valde magnus. Ut animam
nisi anima non capit; sic sapientem nisi sapiens. Macta tu,
& perita in hoc ad Virtutem & Sapientiam gradu; tum
etiam in illo iudicio, quod frustra vereris vt mutem. Da-
rem, nisi dedissem, & vellem vberius: imò non vellem, adeò
tu benignè id explicas & peritè. Intellegi sæpe mihi deur
à tali mente, loqui per talem linguam. Itaque ne me roga
quid hic castigem: hoc vnum, quod rogas: siue etiam hoc
alterum, quod à me illustrari censes Græcas litteras Lati-
nâsque. Cetera in parte amplector: hoc de Græcis, omitte.
Candidè ego apud te candidam, videmus aliquid in Græ-
cis, sed haud multum supra vulgum: & satis mihi, si haurio
ex eâ linguâ quæ ad animi aut scriptiois meæ vsum. At tu
iam corrigenda serid, audi. Peccasti, quid ita non plura ad
me libri tui misisti? Si pigrit, cur non argumentum & ma-
teriæ saltem perscripsisti? Curiosus enim sum, vt sciam
(nouum monstrum) quid paritura sit virgo. Ad nostrum il-
lum amicum & tuum, vt appellas, patrem Mich. Monra-
num, scripsi ante mensem, nisi Antuerpiensi viâ, spero ac-
cepisse. Tu vtinam istas, & in iis spirantem nostrum affec-
tum! Vale, vale, æui nostri (vine tandem) vera Theano.
Lugd. Bat.

EPIST.

EPIST. LXI.

IANO DOVSE.

QUOD in Bembi historia reprehendam, singillatim & distincte vis tibi scribam. Estne, mi Doula, tanti & aut in ego natura *carpendi cupidus.*

Stilus est quem reprehendo, supinus, languidus, & affectus, & imitatio nuncula fractus. Vt pueri pedes per delicias male ponunt, & imitari varias discunt: sic iste, cum recte scribere posset, maluit prauo elegantie studio flectere orationem & enervare. Magnos viros ea aras sub magnanimo Leone tulit, sed quosdam qui in puerili illa heresi, ut religio is esset scribere aut dicere aliud, quam à Cicerone scriptum aut dictum. Inter eos Bembus. Itaque vniuersa scriptio composita & formata ad eum priscum: & omnia sic de re Veneta, quasi de potenti illa re Romanâ. Hoc, feror, etiamne verba omnia ex illorum moribus tracta ad hos nostros? & ubi ea non sunt, nescio quid plurium ambitu dictum, quod assequi debeamus diuinando? Hoc ut mea quidem mens est, damno: & fallor, aut tu & viri omnes mecum. Ecce. *Ego tibi hoc valde veraciter dicam.* Patres conscripti semper, Venetorum Senatus: ipsi Venetie *Ego tibi hoc valde veraciter dicam.* anni numerati non à Christo nato, sed ab urbe condita: qui militie eorum Præfectus, *Ego tibi hoc valde veraciter dicam.* ubique Imperator: etiam tunc cum alienis auspiciis ductusq; militat, ut in bello Neapolitano Contarenius. Atq; hæc inter minores noxias. Illa iam *Ego tibi hoc valde veraciter dicam.* Rex Virbini, Rex Manne, Rex Populonia, Rex Camerini. Quid confes eum dicere? Duces. Atq; item Ducatus ipsos, Regna. Quin disere etiam scribit, Gallorū Regem ab Imp. Maximiliano impetrasse, *Ego tibi hoc valde veraciter dicam.* visse Regem Mediolani dicere. Hec vanitas! quidane Cicero nouit hunc titulum non nouit, confundendi minuti isti dynastie fuerūt cum vero aliquo magnoque rege? Saltem Regulos dixisset, & ferrem. Ab eadem mente & causa sunt hæc: *Ego tibi hoc valde veraciter dicam.* Sophi rex Armenie, qui nobis Persarum: rex Thracum, qui nobis Turcarum. Tuam fidem, siue frontem potius, Bembe, ille tibi Thracum modò rex, cui bina

* carpendi
cupidus.

* Ego tibi hoc
valde veraciter
dicam.

* ridicula &
non toleranda.

bina Imperia subjacent, & triginta amplius regna? Nec in titulis solum isti lusus, sed in nominibus ipsis. Quale illud de Ludouico Gallorum rege, quem *Aloysium* (magis *ioannis* scilicet) ubiq; appellat: & alibi cū facitā additiunculā, quā *istū* (qui isti barbari non & inepti) *Ludouicum* appellant. Quid, quod etiam in diuinis rebus hæc sibi permittit? Fides nostra non nisi *Persuasiuili* est; Excommunicatio, *Aquæ & igni interdictio*: Peccata morituro remittere, *Deus superos manesque illi placare*. Ipse Deus, raro in stilo aut animo: sed præfeco ritu, *Dij immortales*; idque in seriis maxime sententiis aut rebus. Atque adeo, quod omnem stulticiam superet, prudens ille senatus Venetus ad Iulium Pontificem, publicè scribit, *vis fides diu immortalibus, quorum vicem geris in terris*. Felicem te gentis & patriæ, *Bembel* quia si nostrum aliquis trans Alpes sic scripsisset, profectò non tulisset impune, tam quæ periphrales in eo & circuitus verborum? Senatus Venetus dono misit Aloysio regi Gallorum *Aquilas sexaginta, ex earum genere quibus in aucupio viresces consueverunt*. Quid Aquilas? Ita Falcones tibi dicere religio est: quā tamen voce * Iulius Firmicus vsus. Accipitres igitur dixisses, verò magis etsi minus augusto verbo. Sed addis etiam *Reges vi consueffe*. Reges tantum? rideo, & pergo. Scribis ibidem, *donatus regi pelles pretiosiores, canis ab summo inter nigrum colorem conspersas, ducenas*. Quæ istæ sunt? *Gebettas* dicis, an potius *Zebollinas*? Quin, malum, exprimis: & res nouas nouo aliquo nomine dicis? Si puritati sermonis tui metuis, adde, *vi vulgo dicimus*: nihil infuscas. At illud ambiguum etiam nunc me habet, quod Iulius Pontifex *Comparans*, eum *classen Hostiam adduxisset, vini Corsi carnis sexdecim, boues sexdecim, hircos genas libus defectis bis satidam domo misit*. Qui enim isti Hirci maritine caprarum per delicias in Italiâ exsecantur? an vis dicere *Veruoces*? O Crasse, o Hestælice, rideo. Quod si ad Verba & Phrasas etiam venio, benigna hercule materia cauillorum. Ecco scribit, *Velle se hominem summi Byzantium misere*. Iterum: *Reip. hominem ad se missum*, quod nos diceremus, Actorem aut Legatum. *Turrim corream* appellat, Propugnaculum siue Aggerem: è terrâ, quo exemplo? *Sumpti, Tumulus*; Senas, inflectit ad Plautinum æuum, cū reliqua omnia minime antiquarij sermonis. *Nemine*

* Imò & inter cognomina præfeca Ro. Falcones.

nam pariter inueniunt pro, Nullam: quia Cicero alibi No-
mo defendit dictum. Proppidum saepe, quod nos Subur-
blum: Prodominus, qui Vicedominus Venetis: itémque
Primperitor, & Proordiner. putidè, vt sentio, aut nouè. Rebus
suis vultu, crebro & ad nauseam, pro Timens aut Diffidens.
quia idem ille Cicero semel fortasse, Vereor mihi. Senatus
decreuit, vt eorum qui fuerint atque amantur ad flumen Tiberis
contra Gallos remp. gesserant, ratio haberetur. Iterum: Praefectos,
qui se omnes nec strenuè nec amantur eo bello gesserant, missos fecit.
Sapiusque. & illud Amanter inuita sanè Venere amat. Lan-
redanus natus: oheratius quatuor secum afferens. Hém! pro mon-
stro est. Attulit? imò adduxit. Tamen iterat alibi: Legatus
Baiaensis equum Patribus attulit. & in epist. huc macta
venerit, huc tertia. Pensionem annum, quam posteros eius se-
querentur, Senatus instituit. Imò, quia posteros eius sequere-
tur. Perant, & quod vellet fieri potest, via se dant. Solacium est,
nec a Patre sed a filio Italicum. Plura sunt. cur ea
colligam? Iste vide. & fateberis pleraque talia affectatè at-
que improbe scribi, certè indecorè. In pueris ista vix feri-
mus: te virum, & in tam serio scripto, Bembe, deceant?

Ad macta exequi inuicem in macta exequi.

Neque re-
oportet Pue-
ritia scitari.
non enim vi-
trè talis es.

At tu Doufa vale, & si quid temerè culpaui, mone. In Mu-
seo meo. H. III.

EPIST. LXII.

HENRICO BORBONIO, PRIN-

CEPS DUMBARVM.

LEVIUS PRINCEPS, noua & prædicanda hæc
I humanitas, quæ vtrò ad me scribis. Quis ego sum? vnus
aliquis è vulgo litteratorum. Tu quis es? inter Gallie pri-
mos, regia sumpe, & quod magis est, indole ac virtute. At-
qui etiam amas me, & amicitiam meam (ita scribis) pos-
cis. Illustres iuuenis, commutas nomina rerum, officium
& cultum honoris debemas: amicitia est inter pares. Ta-
mén & hanc, aut certè amorem, tibi spondeo: qui ita me
cepisti, vt nihil magis in votis sit, quam palam ostendere
hunc

hunc in te affectum. Nates tui ad magna te vocant, ingenium ad summa: ecce me non solum approbatorem fauoremque tuae laudis, sed voco & stilo præconem. Deum ergo quælo, ut mentem hanc tibi, quæ ad optima optumisque accensus sapienter, seruet; & te afflicto regno, quod nili per eisdemodi columnas stat, tuit. Illustrissime Princeps vale. Kal. Augustis.

EPIST. LXIII.

ABRAM. ORTELIO.

COGNATVM tuum, mi Ortelii, modestissimæ frontis & animi iuuenem, eo libentius vidi, quia, litteras à te attulit: nec eas tantum, sed & munus. Adiuuisti enim Tabulam Hispaniæ veteris, iucundam mihi & valde opportunam hoc tempore, quo Liuium & bella Punica auditoribus meis publice explano. Scis tu, quam multa illic mentio passim & bellorum in Hispaniâ & locorum, itaque & gratias tibi habeo, & te plane hortor ut eandem operam in Galliâ etiam nobis præstes. nam de Germaniâ iam effecisti. Tum si Illyriæum voles, aut Græciam, aut Afriam, iudicij tui esto. Cessaturum enim te non esse, omnino mihi persuasi, præsertim cum & grati labores tui sint, & otio (rebus illic tam quietis) iam abundes. Monauij amorem in me pridem noui, & nunc ex litteris eius recognoui. Oro, saluta aمانter à me virum probum, doctum, & gratum mihi inter paucos. De Thraseâ meo, tu & ipse vgetis. quid pollicear? aliqd mihi nunc sub manu: & eo absolute, videbo quod me impetus, aut potius iudiciorum hæc aura feret. Nam, quid quid ego cõstans, tamen mi Ortelii ægrè obduramus: contra minutorum istos & cotidianos morsus: præsertim ubi aliquid, quod tangere fines Pietatis videatur. Doctus scio, quid sit irritare hos Camtharos: qui omnia peruolant, & olim etiam ad caelum. Nosti apologum. Nos hic in otio, an in longum? nam minas iterum audimus & apparatus. Deo rem committo, qui publica ista ex sui numinis & nominis gloria dirigat, & te mi Ortelii seruet. Lugd. Bat. xv. id. Decembr. 60. 10. LXXXII.

EPIST.

EPIST. LXIV. Amstelrodamum.

PETRO PAWLO.

QUID QUID damnaturi me Stoici nostri sint, miseratus sum & dolui duplicem tuum casum. Illum de amissio parentis hunc nouum, de libris & scriptis. Ego scio quantum vtrumque vulnus sit, vtrumque experius: & hoc postremum in nostro animo valet, quod in multorum omnes Fortune. Nonne hæ diuitiæ nostræ sunt? suauia mellificia, è tor scriptorum flosculis confecta. Et multa, vt breuitas huius xui est, haud faciliè refinguntur. Addo, quod nescio quomodo delectant nos iuueniles illi & primi nostri labores, quos velut prinitias libauimus & intulimus in aram hanc Musarum. Me vndecimum iam annum carentem patriâ vides, itémque agris & opibus, quas mihi Dens modicas, sed ad meum vsum vberes dederat: tamen mihi crede, nulla iactura propius mihi cor tetigit illâ librorum, quam feci in Louanienti vrbe. Subitò enim abeundum fuit, & nisi sic abissem, numquam abissem. Tuas miseras narras, inquis: sic me solaris? Ego verò, mi Pauwi, vel sit. Parentem alterum amisisti: ego vtrumque. Libros naufragio: ego, quod magis mordeat, furto. Quid tibi igitur eximium euenit, quod eximiè doleas? Fero meum casum, quæ non mutò: tu quoque fac, hoc exemplo. Vis communia illa me dicere? Hominem te esse: Euenire hæc in virâ: Deum voluisse: Dolendo nihil te profecturum? Hæc omnia verissimè possem: sed subijci ea tibi à te scio, aut certe ab ijs qui apud te. Ego simpliciter & pro amico ago, & hortor te ad incommoda pari mecum mente ferenda. De munere tuo apud nos moneri nolo. semel dicam, quid quid mearum virium erit, faciam: etsi nihil, in re quæ alieni arbitrij est, polliceri possum de effectu. Iudicium meum & commendationem largiter habebis. Vtrumque auunculum tuum amicè à me saluta: & Henrico hoc amplius huiusmodi, bene redditor mihi nummos quos Hamburgo acceperat: etsi puto eum id scire. Vale. Postrid. Idus Nouembr.

EPIST.

EPIST. LXV. Lutetiam.

IACOBO AVGVSTO THYANO.

Di v, mi Thuane, siliuisti; nec eò minùs tamen, vt spectro, amasti. Specto? imò video, cum ex epistola tuâ amicissimè scriptâ, tum ex munere quod beniuolè adiungis. Amo illam, & hoc laudo: argumento, eximium, tractatu arduum, & in quo verè alti arque acris ingenij tui signum. Perplexa illa & breuia, tam aliena non solùm à sermonibus nostris, sed à moribus, vertere magna laus sit: quid carmine & versu illigare? & id dilucidè arque eleganter. Non blandiar, sed mihi crede, rem magnam confecisti, inuidendam celerius quàm imitandam. Nobis humilior per hos dies labor, in additiunculis ad Commentarium Cornelianum. *Cura Secunda* appellauit, ab ipsâ re. Velim non videas solùm, sed censeas: quoniam illud cuiusuis est, hoc verè amici. Cuiacius ille magnus, estne apud vos? ego ita accepi. Si est, eius causâ nihil doleo: sed perit illa, cui ipse anima, Schola Bituricensis. O virum, quem miror, quem amo, què vtinam complecti mihi fas ante excessum! Scaliger quid? valere intelligo, sed cessare. Non sic oportuit ingenium natum ad tam magna. Si piget huius sæculi (nec immeritò) at cogitet natorum natos. Res apud vos, vt audio, mirificè calent. Si vera adferuntur, nihil inuidebimus vestræ quieti. Nos Velleium, Florum, Liuium ordine cogitamus. deus mihi vires, & ò vtinam copiam iudiciorum vestrorum! Nam hic ego in solitudine: vna vrbs vestra abundat supra reliquam Europam. Librum tuum, quod volueras, misi ad I. Drusum, responsum ecce habes. Eequid tu, eequid alij vestri parent, velim scire: si quid tamen per has turbas. Vale Lugd. Bat. III. Non. Jun.

EPIST. LXVI.

THEODORO CANTERO.

Quo silentium excuses apud me, mi Cantere, nihil est. Siluerunt tuæ litteræ: at non amor: quem viuere in te scio & spirare. Quòd tamen occupationibus meis id ascribis:

ascribis: nolo. Cantero meo non ego semper vaco. & verè dicam. Tua probitas & modestia, in litteris studium, in litteratos amor, admissionem tibi tuo iure apud me dederunt inter primos amicos. eaque utere: numquam non Lipsius tibi patet, leuato, ut sic dicam, velo. Iuvenalem quoddò doceri totum à me velles, & probas quæ in eo lêgi, gaudeo: sed vereor ut id ex omnium gustu sit, qui volunt Historias & alia (ut censent) magis ardua, à me legi. Ego tamen scriptorem cum inter apprimè utiles numero, & dignum serio interprete & accurato. Itaque occasione captâ Saryram vnam publicè prælêgi, sed extra ordinem *à me legi*. Siquid ultra tentabo, utar libro quem mihi offers: etsi ipse bina exemplaria habeam satis proba. Sed tu quid agis? nouum aliquid cogitas? an Arnobium refingis? Colligo enim ex epistolâ tuâ nec hanc quidem curam te posuisse. Cupis ut ad Cuiacium scribam pro Excerptis exemplaris Regij: quod facturum me polliceor primâ occasione. Ceterum in republicâ an apud vos quies? ita videtur. Utinam & concordia cum finitimis ptouinciis, sine quibus firmum nihil esse vobis potest contra hostem. Benè, quod ille alibi distringitur, eoque similitates exercere vacuum nobis fuit, Classis illa magna ab Occidente, nunc apud Orcadas stare dicitur, expectare ventum quò redeat ad incepta. Videbimus quò recident magni isti & planè regij conatus. Latrocinia adhuc fuerunt, nunc bella. Heus tu, audistin' captiuum Hagæ Hispanum Doctorem Medicum esse, virum litteratum (mirare in Hispano) Latine disertum, carminis etiam pangendi non ignarum? Is ad nos scripsit, & subleuari miseriam suam cupiit ut consecrarei eorundem studiorum. Fecimus in parte. Vale mi Canterè. Lugd. Bat. Postrid. Kal. Septemb. 66. I. J. LXXII.

EPIST. LXVII.
IOSEPHO CONSALVES.

ALTERA scriptio me occupas, priusquam priori responderim. Et cur filii? non tui contemptu, aut negligentia: absit, sed quia ipse venire Hagam parabam, & in sermone vberius liberiùsque tecum agere, quàm litteris
E possem.

possem. Id consilium meum cunctio vestra subita impediit
& prius audiui Medemblickæ vos esse, quam ituros cogno-
vissem. Excusa ergo silentium à causâ iustâ. At nunc scri-
bo, & te, mi Iosephe, per deum & per salutem tuam rogo,
vti animum attollas contra Fortunæ vehementem hunc
ictum. In carcere es, à tuis & à patriâ remotus: quæ graua
esse fateor his, qui parum exploratos habent casus & res
humanas. Te quid hîc fugiat? si vîsu non didicisti, quàm
fluxa & caduca hæc omnia nostra, imò & nos simus: hausi-
sti certè è litteris, & illæ tibi millena exempla suppedita-
runt casuum similium aut grauiorū. Tricæ & spinæ, hæc
omnis vitæ: & falleris, si quærîs in eâ gaudiorum flores.
Nos ipsi, quid?

Vt herba solstitialis, paulisper sumus.

* peregrinati-
onem quan-
dam esse hanc
vitam.

Abeunt hæc vana, & nos abimus: nec quicquam firmi, nisi
in firmo illo loco. A Platone tuo didicisti, ** τραπεζοῦς ἐστὶν
ἐνταῦθα τοῦ βίου.* Hæc cogita, & propriè ad tuum casum, assigna-
tum & pænè sollennem hunc esse fortunæ ludum. Quid cre-
brius in omni memoriâ, quàm carcer? quæ conditio aut
ordo ab eo liber? Nobiles, ignobiles; seruos & reges acce-
pit, & capiet. Perseus ille Macedoniæ rex, sceptro simul &
libertate spoliatus, spiritum non traxit solum in carcere,
sed effudit. Idem Gentio, Iugurthæ, Ptolemæis aliquot e-
uenit. & ne ad vetera te mittam, tua gens, illi ipsi Hispani,
regem Galliæ Franciscum in custodiâ habuistis; & reges
Mexicanum & Peruanum etiam in vinclis. Heu sortem hu-
manam! nasci, dolere, mori. Et tamen felices inter omnes
miserias, hoc vno Christiani: quòd via nobis per hæc ad a-
liam vitam, in quâ gaudiorum nec modum vllum esse sci-
mus, nec finem. Huc aspiremus, hæc spernamus: & vocem
illam ex pectore efferamus, *Dissolui velle, & esse cum Christo.*
Mitto ad te libellos nostros De Constantiâ, quos petiisti.
magis tamen ad Sacros liberos te hortèr, è quibus vera
solatia petas omnium malorum. Mittam ad te Biblia mi-
nuscula, vti cupis, quumprimùm nancisci potero. Nam
Antuerpiâ petenda sunt: quoniam hîc inopia eiusmodi
exemplarium. Vale Clarissime Doctor, & confide. Vixit
Deus. Lugduni Batauorum VI. Eid. Nouembr. ∞. I. 7.
XXCIIX.

EPIST.

EPIST. LXVIII. Hagam.

MICH. HYRALTO HOSPITALI.

TVNE ad me vltro non scribis tantum, sed & venis? tu ille maximi viri magnus nepos? O mihi iucundum lectu Hospitalis nomen, quod nisi iure quodam sanguinis feres, posses similitudinis & exempli. Scripta illius per te edita, dudum vidi; & habeo (certum me scito dicere) vt Homeri libros rex ille Magnus. Litteratius aliquid edi forasse poruit & poterit; nego quidquam litteratius & prudentius simul. Pulchra hæc coniunctio; & quæ nisi sit, abite qui in studijs queritis solidam & veram laudem: me iudice non feretis. Quodd amanter Hagam vocas, imò liq̃oribus missis panẽ ducis: ignosce si non pareo, parebo. Nam dies Mercurij, qui seriatus nobis est, nisi quid interuenit, tibi me fister. Ita dico, non vt occupationes excipiam aut talia impedimenta: sed vt vnicum morbum, qui etiam à vadimonio, vt scis, excusat. Ego autem iam annos aliquot nescio quomodo non tenui solum, sed incertâ valetudine: nec quicquam promittere de me non dicam in diem possum, sed in horam. Tamen fauebit & faciet Genius meus, spero. eo magis quodd non ad seria vocor (cum Teridate quid mihi?) sed ad risus & Plauti mei sales. O te virum argutum! qui vidisti, quo vno possim capi. Veniam, veniam, & hic necum. Vale. I I I. Non. Septemb.

EPIST. LXIX.

FR. RAPHELENGIO filio S. D.

CARMINA tua de me legi: proba & arguta. & in quibus hoc vnum moneo, vt videas sic me deinceps laudes nequid offendas eos apud quos viuus. Temporum non ignari sumus: cum quibus pugnare te nolo, etsi haud seruiliter seruire. Apud te & interiorem tuum animum liber esto, recti iudicij & sensus: in sermone interdum tempera, nec offende qui possunt offendere. Sapientia vera firma est, nõ tamen elara: non timet pericula, sed nec prouocat aut lacerat. Ascanij illius apud poetam iuuenilis nimis ardor est, qui *Optat aprum, ans fuluum descendere monte leonem.* Non ita nos, qui abunde fortes sumus si excipimus, non eti-

am incurrimus in discrimen. Plura vellem, non vult hoc ævum. Senecæ Excerpta tua, accepi: & erunt vsui, si deus volet. Nam ego amo & adiutum serid volo scriptorem illum, præceptis optimum si non vitâ. Quamquam in ipsâ vitâ, si consideras, præponderant vilibus aut scvilibus, recta eius facta. Certè extremus ille Actus si in fabulis poscit palmam: laudabilis valdè in isto, lute doles & culpas, quæ ad Polybium scripsit, vt opinor, exsul. Quid facias? verè tunc iacuit: nec credam animo eius plenè adhuc impressum à Sapientiâ robur. Ego non tam miror scripsisse ea hominem, quàm indignor edidisse. Quidam temporibus sæpe damus, sed furtim & apud vnum alterumue: quod non nisi propudium aliquod hominis diuulget. Sed de isto aliâ, & fortasse Ad ipsum. Esse qui opinionem tuam fefellerint in amore & honore litterarum: non miror. Per bella ciuilia non spirant Musarum venti. Tamen, mihi crede, illæ viuent, & in portum venient inter medias turbas & naufragia multorum. Tu eis adhære, & Pietati ac Virtuti imprimis: sine quibus nec verè honestus vniquam eris, nec Meus. In nummo Orteliano (frater tuus me consuluit) nihil video, nisi ipsum sciam & quæ adiuncta: id est, quo tempore, quid symboli, &c. Lugduni nostræ, IIII. Kal. Nouembr. 60. 15. LXXXVIIII.

EPIST. LXX. Burdigalam.

PETRO BRACHIO.

LITTERAS à te accepi, nri Brachi, bene amicas. Etiâ m-
ne amor ad me penetrat è locis tam longinquis? nec
tamen de te miror, qui totus es ipse Amor, sed fidus ille
honestusque. Ita me Fama & tui similes ametis, vt cor mi-
hi tetigit tam pius ille tuus in tuam affectus. O exemplum
in omni æuorarum! & magis in isto, quo non solum desu-
mus laudanda facere, sed etiam laudare. Liuor & obrecta-
tio passim, bonorum operum impedimenta aut venena.
Quid tamen te moventur? qui vitæ delinimenta proijcere
& conculcare potuisti, nõne facili ista? Mihi constantia
tua admirabilis est, amicitia grata, scripta nuper visa &
probari. Nam tulit ea ad me noster Doufa, quem nihil e-
iusmodi florum, quos Musarum vsipiam hortus alit, potest
fallere.

fallere. Tu verò salve poëta, non poëta: ingenio talis, moribus iuxta Socrates omnes aut Catones. Ab eius filio habes carmen quale petisti. Cur non à me? iuro salutem meam, ab aliquot annis nihil tale iam scripsisse, & vix posse. Morbi quid habeam, tenes: & quàm non per eum lacris animus & poëtafter. Ignosce: volui, sed hoc tantùm. Tamen astra videbo, & si quis etiam halitus me adspirabit ex illo vestro & veteri meo fonte; seruiet celesti tuæ AMATÆ. Nunc festinabar Fauius Hospitalij magni nepos, cui litteras has dabam. Vale, & qui constantis amoris exemplum es, constanter etiam me ama.

EPIST. LXXI.

IANO LERNUTIO.

LITTERAS tuas ad Coluium vidi, non ad me: nec indignor. Illud indignor, quòd tamdiu in tristissimo illo squalore sedes, & nonnullâ tuâ culpâ. Quid expectas? liberari quis? nunquam fiet. Scribamus omnes, & ad omnes: nunquam nisi minis extis placabimus tuum illum Ditem. Fuge, fuge, ab Acheronte: præsertim cùm de Irenes accessu nulla vltra spes. Decedet aliquid rebus tuis. Vbi sapientia? hoc scilicet mauis, vt tibi? Pereant illa omnia, dum saluus nobis hoster Lernutius. Quanquam nonnemini, quem non nomino, exigua sit è magno metallo illa rasura. Sed qualisqualis, ferenda, subeunda. Aliâ viâ qui effugium tibi esse suadent, non suadent vt amici. Torqueor cùm hæc scribo. Tunc illis aliquid credis, quibus ne quid ego crederem, tu mihi primus auctor? Sperne, & sape. Litterulas cogitas, & nostras deas. valde scilicet gratiosas apud illos *ægyptios* & militares. In pretio pretium est, mi Lernuti & cetera in fronte grata sunt & verbis. Verba ego tibi non dabo. Siquid possum, non pete, sed iube: siquid non possum, abstine tormentum mihi dare, cui hoc satis tormēti, quòd tu tamdiu in tormento. In Rogersio specula aliqua erat ille nunc in Daniâ. Ad Tho. Heneagium bis scripsi, sine responso. Præfectus Briclanus & per eum rogatus Vlisiganus scripserunt; sed non alio effectu, quàm vt tenebunculè habereris. Ipse mihi Briclanus coram dixit (probe autem nouit hominem.) precibus aut intercessione solâ

nunquam te liberandum. Habes meam sententiam. utinam ad eam tua inclinet, & omittas aliquid siue de constantia illâ tuâ, siue de rigore! Quod mihi, hoc amicis & notis omnibus tuis videbatur. Cistas & quæ in iis, confecto rerum Indice, traditas scito Sayonio cognato tuo. ille porro misit, quod debuit, & credo, iam appulisse. Nos cum certum aliquid in rebus nostris statuerimus, te non celabimus. Vale, & illino quæde, si nos valere vis. x. v. Idus Septembr. .13. LXXXIX.

EPIST. LXXII.

THEOD. LEEWIO.

De silentio ne excusa, aut me accusas. Nonne & ego filii? Sed profecto, quod aliàs scripsi, serius & fortis iste amor delectatur quidem fomentis litterarum, sed & sine iis vivit. Noster, ut spero, æternum. Cogitatio eum pascit, cum non sermo. De pede tuo molestum mihi audire; sed que ex meo sensu. Nam ego eam partem tam caram quam ipsum caput habeo: cui vita sedentaria, non sit. vita. Scis quam ambulatione delecter & motu. Cura eam igitur, sed lentè & molliter, quia nervi reduci ad officium volunt, non cogi. Filium tibi agnatum ex animo gratulor. deum precor ut is tibi hæres sit non opum magis, quam animi & virtutum. Crescat, crescat. Ego illum, & te videbo, cum primum se aperuerit & diffuderit stricta hæc aura. Nonne in mediâ huius, etiam nunc videmur? Quod castellum illum diu mihi visum & simul amatum offers: agnosco amorem. Accipio; & habeo pro munere magis mihi caro, quam si gemmas à te vel aurum. Non rideo. amaui à puero totum hoc genus, & video idem fecisse præstantes aliquot animas ab ævo prisco. Telemachus ille Homeri in concionem etiam venit canibus duobus affectis; & Patrolo fuisse novem ^{* nias} regum. Quas idem vates tradit. Non enim ad venationem solum aut Dianæ studium; sed ad voluptatem & tutelam habebant.

Hæc lenis omnia canum fido cum pectore corda.

Ad summam, mitte, sed per fidum aliquem: ego eum paullo amplius amabo etiam tuâ mittentis causâ. Sed bonâ fide, vxorcula non ringitur? carere eo potest, aut vult? absit ut iratam habeam tuam lunonem: quamquam ea tam mitis,

VI

* canes mentisarios.

ut nesciam, an habeat bilem. Sed eâ lege tamen mittito, si
volet illa. De rep. nostrâ non vanè asseris pendere eam
ab alienâ. Ita est, in Galliâ certamen nostrum, cernitur: &
qui ibi exitus, expectandus & nobis. Ut cymba magnæ ali-
cui naui annexa, ita nos Galliæ sumus, imò pleraque adeo
Europa, Expectemus euentum fortes, erecti, & si volumus
numquam serui. Poëta Ennius olim egregiè:

Ha libertas est, qui pectus purum ex sacrum gessitat.

Alia res obnoxia nocte in obscura latens.

Tale pectus induamus, non concutient nos omnia huma-
na. Vale, & vxori tuæ salutem dicito, pusionem etiam tuum
à me suauiare. Lugd. Bat. v. 14. Kal. April.

EPIST. LXXIII. Lutetiam.

FEDERICO MORELLO V. C.

Tu nille es, mi Morelle, qui amicitia meæ fores suauiter
pulsas? ades, ades, nemo hoc anno gratior mihi
hospes. Præsertim qui Florente illo comitatus ad me venis:
quem quis excludat, nisi quem Gratia & omnes Musæ?
Nam profecto illud Siculivatis in eum conuenit

Deus bone, quàm me delectârunt illa Tragica eius siue Co-
mica? Altera res tentata magno nostro Scaligero, altera
nec illi. Gratulare viro: cuius ego labori faueo, & maximè
argumento. O quando nos & vos inuisset candidi illa Diua?
Si quando; certè ego recto pede ad vos, mihi populariter
tam amicos. Libellos epistolæ tuæ adiunctos percucurri:
sed hoc tantum. nam herè demum accepi, cum in viâ diu-
tulè hæssissent. Amaui & exosculatus sum tuum iudicium in
Thebaide, quam voluisti etiam producere in illud Europæ
theatrum. Age, age, sic oportet: inferere inquam iuuentuti
non ea quæ probantur maximè, sed quæ probanda. Certè
illa fabula sublimis & ætherij spiritus est, & soni in versibus
supra omnes tubas, Tu, qui legisti, agnoscis. Notas ad eam
Florentis vidi, & amaui. Cui à me dicito, scriptum illum vnâ
tecum non in externo & ambizioso isto amicorum albo, sed
cum paucis et tuis amicis. Qui quod elogia aliquot
tam amica mihi tribuit: quædam non agnosco, in quibus-
dam nec ignosco. Irascor in illo ad Thebaidem, quod me

Prætoris magni loco habet, se nec lixæ. Apagæ immodestam hanc modestiam: & ita me nôrit atque æstimet, ut etiam se. Eiusmodi viri (non sinuoso pectore hoc dico) magnus honos mihi, si non affectu mei, sed collegæ. Illa iudicia eius de Scaligero patre castigatiora, & planè ex meo sensu. Laudabilior ipse apud me, ob eas laudes. Nam quod de Tullio dixit vetus magister, *Profecisse multum cui in placeret*: ego verius, Magnum esse cui Iulius iste magnus. Cuius ego vitam iamdiu habeo mittere in scripta, si aliquod mihi auxilium ab his qui interiora & minuta illa vitæ nôrant. Nam maxima nobis patent, miræ & ingeniosæ de se alibi atque alibi scriptione. Tu mi Morelle, ut claudam & coerceram animum nimis se diffundentem, me amare perges, vel constantiæ tuæ causâ: rogo quid è te seriò, per vestigia Turnebi nostri & munera euntem ad illud ipsum veræ gloriæ culmen. Lugd. Bat. v. Id. Decemb. m. d. c. lxxviii.

EPIST. LXXIIII.

HADRIANO SARAVIÆ.

QVOD si huius me scribis, miror & doleo: cum plenè & seriò responderim ad priores omnes literas tuas. Quas ab aliquo iam intervallo nullas vidi, præter has querulas & breves: sed idèd mihi gratas, quia tales. Nisi & me & mea amares, non quereseris de officij huius intermissione. Illud gravior, quod de morte filij tui (heu vnicij) scribis: in quo, numquàm ex animo gaudeam, nisi ex animo sum triflatus. Amabam modestissimum ingenium, nec ultrà laudandum, ne desiderium & causas dolendi tibi augeamus. Scis communem legem, dei ab æterno decretum, & alia quæ alij hauriunt à tuo fonte. Hæc ipse tibi nunc instilla. Imus huc omnes, mi Saravia: nec seiungimur, sed leviter alter alterum anteimus. O beati, qui in beatâ illâ morâ! nam hîc etiam in optimo statu, quid nisi miseriæ? quanto magis in his publicis Europæ ruinis! Nam mutari eam totam & inuerti nemo prudens non videt. Censebam Politica nostra posse me mittere sub hoc tempus, trina aut quaterna folia etiam nunc restant. Firmioris attentique iudicij Lectoribus probaturum me id Opus spero, numquàm iis qui percolant, & instar apum scripta saltèd delibant. Thomam

nam Heneagium à me salutes velim, virum Musis & mihi
valde carum. III. Kal. Sextil.

EPIST. LXXV.

FR. RAPHELENGIO Filio.

SENECAM tuum sub vesperam accepi, & cum ipsum ad
lucernam libavi. Placet serio. Perge, perge. è male coepisti
si hic desinis. Salus tantum, quod dicunt, nobis mouisti;
exple desiderium vberiore aliqua mensa. Quid tam propositi
huic studio quod animum tuum immortalem reddidit, quam
Critice? quam si adiungis iudicio, ut coepisti, et opportune:
non rem solum magnam feceris, sed famam. Neutram ha-
rum contemne, etsi aliquid ante eas pone. In poetis aliis ve-
lim te simile aliquid aggredi. an in Iuvenale? iuuabo: aut
in quocunque alio, quem leges. Nam hoc Poëtices studiu-
m, et in ea emaculanda labor, non dedecet hanc ætatem.
Postea ad grauiora te ducam. Hortamina quæ nuper ad te
scripta misi, credo legisti et imbibisti. O vtinam! vtinam
erigas, inquam, te, et vno certoque tenore eas, alacer sem-
per et vegetus, quid non effecit? Velim ad me serio et li-
berè scribas: siquid est quod te mordeat aut absterreat, de-
pones in fidem ex amicis planè suum: nec id tantum, sed
etiam auxiliatorem. Nam ego te, mi Raphelengi, quam-
diu ero, non deseram: et iuuabo consiliis et quâ aliâ re po-
tero. Confide. cum leni non medico solum, sed amico tibi
res erit: indica si quid est morbi. Spero sanè nihil esse, et scio
causam tibi non præberi ab Auo, qui te amat ut ex se na-
tum, non ut nepotem: tamen cum interdum iacere te ex
litteris tuis intéllego, suspicor nescio quid non esse ad tuum
sensum. Æuum et mores illos noui. torquent? indica. si
concoquere non potes, subueniet *impudica*. Ego scio non
omni ingenio conuenire, quod Homerus Marti suo ascri-
bit, *αὐτομόλον*. Reperiemus quod ex usu tuo fiat, et cum
gratiâ tuorum. Deum rogo ut te firmet, iuueniles leuésque
animi motus tollat: quibus subiici te non ignoras, et vin-
cere eosdem debere ac paullatim atterere, hoc quoq; non
ignoras. Vale. Ex vrbē nostrā veteri. v. Id. Nouemb.

Optimo Ortelio salutem. Nos è Nundinis nec litte-
ras, nec Catalogum. fatin' serio vestri nos curant aut co-
gitant?

EP.

EP. LXXVI. Francofurtum ad Oderam.

FRANCISCO HILDESHEIMIO.

TAM benigna tua salutatio meritis litteras meas elicit, et si breues. Multa mihi tribuis, Vir clarissime, sed verior ut amore inductus, qui in hanc laudis partem non bonus iudex. Ego te amo ob amorem, et serio deinceps censeo inter meos. Quod si in Germaniam aut loca propinquiora unquam venero (ita autem statui:) crebrioribus istis litterarum alloquiis fouebitur amicitia: hæc verba. Sin hic mansero; profecto id arduum in tanto intervallo. Rari a nobis homines illuc, nisi ad mercato Francofurtenses: nec ij semper certi. De Plinij loco eruditè differis, nec quidquam addidero aut mutauero in tuis dictis. Maeste! virum te esse video, quales in illo orbe pauci. Sed, nisi fallor, breui eas quoque oras illustrabit melior hic Phœbus. Vale. Lugd. Bat. postrid. Kal. Sextil.

EPIST. LXXVII. Antuerpiam.

CHRIST. PLANTINO.

MY amice, nulla unquam epistola tua aut gratior mihi aut tristior fuit hæc postrema. Languida manu scripti-
onem tuam nimis exosculatus sum, & seruabo pignus fidissimè inter nos amoris. at dolui in tuâ afflictissimâ * valitudine, quam tamen mens mihi dicat & præsit iam esse meliorem. O deus, & tu, facite me compotem huius voti! Aliud nihil scribo nisi hoc, quicquid a me factum voles etiam cum me præcedes & in vili hac terrâ non eris, impera. non viuam magis amaui, quam postea verè viuam amabo. Salue, Salue, Salue.

EPIST. LXXVIII.

FR. RAPHELENGIO filio.

CERTE, mi Raphelengi, tristi nuncio percussi sumus, tristi: nec cuiquam vestrum qui sanguine iuncti estis, aut in amando cessi, aut nunc in dolendo. Amisisti tu auum optimum, alij patrem, ego amicum, sanctum nomen & rarum hodie in terris. Heu mi Plantine, quis mihi post te alter a nemo: non magis quam ante te talis quisquam fuit.

Beatum

* Que illi
postrema.

Beatum quidem te qui extra præsens & imminens omne discrimen, extra molestias quæ senile etiam caput tuum circumstabant : at nos volumur & reuoluimur in mediocræstu. Tu mi fili multum amisisti, in omni fortunâ tuâ cõsiliũ, solatium, opes. Amabat te, hoc scio. Sed feramus, et illius maximè exemplo (in quo enim hæc virtus clarior?) prompti volentisque sequamur, magnum illum Deum, Scripsissem ad Moretum et heredes, sed ita me salus amet, vt ego minimè aptus sum ad solandum. Non quia iaceam (hoc dedecus Constantiæ nostræ non inoptimam) sed quia haud ita firmiter stẽm, vt erigere alios possim. Vacillo ipse, et rationum idẽtĩdem fulcro me sustento. Ad te nuper breuiter scripsi de Italiâ. nunc hoc addo, omnino ad nos venias, priusquam in alterutram partẽ aliquid decidas. E re tuâ erit. nec quicquam suadebimus, non dicam præter vtilitatem, sed fortasse nec tuam voluntatem. Ades. Postit. Idus Iul. ∞. Id. LXXXIX.

EPIST. LXXIX. Romam.

FRANCISCO BENCIO.

TANDEM, tandem, vnas à te litteras. Nam et ego ordiar à querelâ. Tu ne misisse quidem fateris: ego scripsisse serid me testor, sed tamen frustra. Quæ autem mea culpa est, si homines parum fidi hodie aut diligentes? Ego te, mi frater, diligo: et numquam suauissimam illam consuetudinem nostram ruminor, sine interioris animi motu. Tug litteræ me excitant, et velut adspirant in hoc languorẽ nostro vitalem aliquam auram. O terra, ô viri! vtinam per vires aut tempora vos registẽm! Sed ego, mi Benci, inclino, non tam æuo fractus (eâ parte adhuc vireo) quàm lento et nescio quo intestino morbo. qui tamen vitæ officia atque ipsa studia leuiter interpellat. Vos iacturam ante biennium in Mureto fecistis: cuius Senecam, extremum opus, omnino probamus. Orationem tuam in eius funere, et quicquid tuum, vidisse velim. Rarò ad nos veniunt melioris celi illæ deliciae: et possunt tamen per Plantinum. Ad eum virum mitte, quidquid ad me voles: et in primis (per sacrum illum Amorem te rogo) si quid editum à te, aut edendum. Censuram vis? libera erit. Laudes? effusæ. nec ali-

lius

lius hodie id fecerit magis ex affectu. Amo, amo, primos illos meos ignes, et in iis puriter liqueſco. Illuſtriſſimum Sirletum ſuperſeſſe apud vos gaudeo, columnen perfectiſſimum virtutis et doctrine. Fulvio Urſino quid ſit, quid Latino Latiniſio optimo ſeni, gratum ſi per te ſciero: et ſi à me eoſ ſalutabis. Edidi quædam nuper, ſed leuia, nec nunc mittenda. Vale, et me ama tui et probitatis amantem. In Bat. prid. Kal. Sept. .o. Iſ. LXXXIIX.

EPIST. LXXX.

GERARDO TUNINGIO.

Ad litteras tuas, mi Tuningi, breuiter reſpondeo: et hoc ipſum amoris eſt, quod reſpondeo. Nam etſi vis illa morbi me reliquit, tamen languor et debilitas manet: nec mens aut manus ſatis apta ad ſuum munus. At ego te ex animo amo, et creſcenti virtuti tuæ faueo: eoque expreſſa mihi hæc ſcriptio, eius iudicij mei index. In foro verſari te iam credo: et quanquam res nondum valent (tempus iſta adfert) tamen carceris tibi aperti ad curſum. Stadium hoc ſub initia moleſtum et arduum fortasſe videbitur: dies molliet, et ſcopus qui tibi in oculis eſſe debet, cum Lucro Honor. Dignitas enim et ſplendor plerumque ab iſto campo. Ego ad amicos meos cum ſcribam, non deſero te commendare de eâ norâ quâ te noui. Tu confide. Sponſor ego tibi, ſi perges hac Virtutis et Modestię viâ, quâ cœpiſti, de optimo ſucceſſu. Vale, et duo illa, ac me vnâ, ama. Lugd. noſtræ Bat. v. Kal. Decemb.

EPIST. LXXXI.

THEODORO CANTERO.

Cum mutationem rerum audiui, quæ apud vos facta, lætatus ſanè ſum, quia omnia in melius verſa et modestius: nec tamen valde miratus, quoriam veterem illum ſtatum violentum et turbidum, ſciebam non poſſe eſſe diuturnum. Illud neſcio an lætari debeam, te poſſiſſimum electum qui clauum teneas in hac tempeſtate. honori tuo quidem gratulor, ſedque amiciffimo animo: ſed moleſtias video, atque adeo diſcrimen etiam quod adiunctum, niſi elementer te dirigat et ſeruet ille qui te huc deſtinauit. Id quod

quod spero, et eum ex affectu rogo. Illud ego valdè velim et suadeam, ita clementer et leniter omnia nunc administrari, ut vix appareat conuersum esse orbem rerum: appareat, inquam, dolore cuiusquam aut pœna. Vltio et affectus seponantur, et satis sit (meo quidem iudicio) inutiles homines remoueri ab reip. administratione. nisi si quis est vnus aut alter, qui palàm in eâ se gesserit malâ fraude. Sed nec omnia subito mutanda, etiam quæ mutari melior ratio suadet: lentè, lentè, et minimo sono. Pro nostro Arcerio sollicitor. manebit illi sua conditio? velim, quod in te sit iuues. Non enim puto virû è calidis illis esse, qui omnia et omnes turbant. Thinnius noster an redierit, nondum audiuius. omnino ego opinor: et ad mouendum iterum rebus virum peritissimum rerum. quod cùm sciero, ad eum scribam. De Prætoris reditu, audiui: et velim meo nomine illi gratuleris. Nisi aura hæc turbida impediret, ego sanè ad vos euolare, et facerem linguâ quod nunc stilo. De filiis tuis, ij mihi curæ erunt. Sæpe me adeant, semper mihi grati. Vale. I. v. Idus Octobr.

EPIST. LXXXII. *Preslauiam.*
IACOBO MONAVIO.

LITTERÆ tuæ à se gratæ, mi Monau, hoc asperum habuerunt & triste, quod nunciârunt de morte Andree Dudithij, magni & sapientis viri. Qui etsi præter ætatem nihil passus videri potest, aut præter communem illam legem: tamen profectò dolori est, & amicum nos amisisse, & Germaniam in hoc statu rerum spoliataz notæ modestiæ & prudentiæ viro. Nam in aulis Principum, quàm multi passim, ut sic dicam, incendiarij turbarum, & qui ^{nûp vti nûp} addunt? à quorum ingenio alienissimus hic noster, natus ^{ignem ad ignem.} sedare ciuiles istas tempestates, non excitare. Sed deo pacis visum vocare ad se istum Pacatorem: ideoque feramus, in Constantiæ nostræ monitis fixi. De amore tuo in me, gratiam non habeo solùm, sed refero. quomodo? amando, atque ego te vnum hoc pretium expectare scio tui affectus. Mihi quidem iucundum & quasi pabulum quoddam studiorum est, amari non tam à magnis, quàm ab eruditis & virâ quoque probis viris: quâ in classe te scio esse, optime Monau,

Monui. Nos valde nunc distringebamur editione Polij.
eorum quod opus Regibus Principibusque scriptum, vi-
nam vsui quoque iis sit? quod non despero, si capere tamen
poterunt eius generis scripta. Sed deus videbit, ego arduo
labore defunctum me scio, & soluto pede ad miriora & pla-
niora iturum. Thrases noster omnino differendus est, & te
aliisque rogo, ne quis me roget. Vale Clarissime Monui,
reliquum in us locis affectus mei fulcrum. Nonis Iunius: 40

EPIST. LXXXIII.

LEVINO CALVARDO.

SCRIPTO tua mihi grata, & scribendi causa. Amor in
me, & humanitas in adfectos te impulit: quorum vi-
tramque amo, & hanc etiam laudo. At illud mihi iuxta ac
tibi nouum, fuisse in eo grege Hispano hominem Latinas
quoque litteras doctum, & doctorum amantem: cui auxili-
um, aut certe solacium, merito debemus. Id, quod in me est,
non faciam solum sedulo, tam amica praesertim tua roga-
tione inuitatus, sed iam feci. Conueni quosdam qui cum
Praetore huius urbis agant, qui naphim eam cepit, & in cuius
hic est manu. Videbo an in urbem nostram adduci possit,
eamque habere pro custodia. Sanè Musarum illum alumi-
num a quo iure censeo cum Barbaris, ignominia nostra sit
mi Calvarde. quem ex animo saluere iubeo, & me aman-
tem tu quoque amate. xvi. Kal. Septembr.

EPIST. LXXXIV.

DOMINICO BAUDIO.

PLUSEVLAS à te litteras accepi, fateor: ad quas filii,
non voluntate aut subira ignavia, sed quia deinceps sic
cogit valetudo. Tibi narro Baudis frangor paulatim, fran-
gor: & per assiduum hunc languorem de serie ponique ca-
lor et vigor ille in nobis, velut ventus. Vello ferri solebamus,
nunc vix remis. Politica etiam mea, serium opus, valde me
tenuerunt. Nunc ipsa absolui, nondum quae ad ipsa: id est
Notas. Inuidia fatebitur atduum et operosum opus esse,
nescio an probum. Tu certe et semel sic existima, te à ma-
assimari, amari et semper id fore, huc scribo, huc sileo, do-
nec

nec perpetuum tamen fletu. De munere sine titulo, quod non sine fructu gaudeas, tibi gratulor, et vobis atque auguror maiora. Amante ama. Idib. Jul. 60. 13. LXXXIV.

EPIST. LXXXV. In Hungariam.

MICHAELI FORGACZ,
libero Baroni de Gimes.

AMANter valde me provocas ad scribendum pariter, et amandum. quis tu es? ignotus mihi, imò notus, vel ex una epistola ista, in qua faciem video pulcherrime mentis. Etiamne ille vester remotus et verè Martialis tractus, educat ac profert Palladas istas proles? gratulor tibi hanc indolem, te patriæ: quæ profectò præsidium grande et lumen expectat ab eiusmodi alumno. Quod si hanc directam ad laudem et Virtutem viam, plerique è tuâ classe ingredi vellent; quid Europâ beatius? quæ nunc iacet misera undique telis confixa ciuiliū turbarum. Sed resurget profectò aliquando (et eâ certa spēs me tenet) eiusmodi adminiculis et fulcris. Tu perge, et te litterarum ac Sapientiz studii primū, mox patriæ trade; palam facturū, quantum intersit inter doctos cultōsque Nobiles, et istos, qui nihil lucis habent nisi à luce maiorum. Meam quidem amicitiam quod appetis; ita cupidè offero, ut ipse propior appetenti sim; et in tempore ostendam. Lucubrationibus nostris quod delectari te scribis, vinam et iuuari! Spero tamen id facturum opus quod nunc edo, in quo Principem formo et eos qui ad gubernacula rerum admouentur. Laboriosè mihi opus scriptum fateor: sed vobis, vobis, non huic vulgo, qui nec capiet, nec si capiat, fructum faciet in præceptis quæ nihil ad ipsum. Regendi imperandique munus vobis conuenit; plebi obsequij gloria, ut ille inquit, *relata est*. Nobilissime Baro vale. Non. Iunij, 60. 13. LXXXIX.

EPIST. LXXXVI. Coloniam.

GVILIELMO CRIPIO Filio.

AD epistolas tuas respondere, mi Cripie, magis volo aliquando quam possum. Distingimur nimis sæpe, nec cum nūcius appellat, vacamus illi ed ad scribendum. Adde, quod

quod plerumq; ille festinat. Hoc semel scito, et excusa. Ali-
as, amo te tuumq; ingenium: quod excitari etiam nostrâ vo-
ce nonnihil velio ad pulcherrimas artes. Et scienim per te
promptus erectusque es: tamen vt equum in cursu plausus,
sic optimam indolem laudat et approbatio iuuant. Quan-
quam quid valdè sis apud te opus à patrem habes, ^{* παντοίη}
^{decoratum.} ^{ἀπὸ τοῦ πατρὸς} vt ait Homerus de Ulyssē: virum reuera &
^{* Sanguinis et} vsu et doctrina inter Belgarum primos. Hunc audi ^{* Αἵματος}
^{boni care puer.} ^{εἰς ἀγαθὸν φέρων τῆς} quæ so ne degenera, & lucem quoq; à
te aliquis adfer ad illam lucem. Quod parò scribis de libris
illis priscis: magis est vt voueam, quam vt credam. Sæpe
iam ira decipimur. Blandi rumores sunt de Ciceronis Repub-
licâ, de Linij reliquiis: sed rumores. — ^{* καὶ δ' ἀντιπάλιν}
^{βλέπω.} Vale, & in virtute ac doctrina pariter mihi cresce.
Lugduni Bat. Postrid. Idus Mart.

EPIST. LXXXVII.

IOH. ARCERIO.

^{* & ab inimicis} ^{meis gaudeo.} **V**IR doctissime, Res tuas iterum stabili loco esse, idq; in
ipsâ patriâ, valdè tibi gratulor, ^{* καὶ τοῦ βασιλέως γράμματα}
^{ὡς ἔλεγο.} Præsertim cum honestissimū illud munus adeptus
sis, & in locum successeris viri nobis olim amici. Ita pro-
fecto est. Deus non deferit suos, sed abducit à loco vt ad
meliorem reducat, & obijcit sepe non sperata. Nos in tenui
& veteri nostrâ valetudine tamē Politica absoluius: quæ
^{* οὐκ ἴσμεν.} vltimam ne mecum langueant, & sint, quod dicitur, ^{* ἴσμεν γὰρ}
Mihi tamen firmum compactumque opus videbatur, et
ferendo xuo: sed mihi. Vestra aliorum iudicia expecto, nec
ante me do ad absoluendum. Nam quod ad Notas attinet,
^{* μέγα ἔργον ἀρίστον,} vt ille inquit: & id quoque fecit morbus.
Exemplaria quatuor ad te mitto, distribuenda pro inscrip-
tione singulorum. De Galliâ, credo vos audisse magnum il-
lud facinus, & inopinatam Regis cædem. Ego video Deum
res magnas, res nouas moliri, & conuersionem status in v-
niuersâ Europâ. ^{* πολλὰ καὶ πολλὰς ἀπεργάζονται καὶ ἀπείρωτα,}
^{H δ' ἐν τῇ λυσι.}
Vinam saluis nobis! Vale vir ornatissime, & cum vxore tuâ
à me meaq; saluo. Lugd. Bat. XIII. Kal. Sep. 60. 1631. LXXXIX.

EPIST.

EPIST. LXXXIIX.

ISAACO CASAUBONO.

NON redditas tibi litteras meas, mi Casaubone, non mi-
 nor solum sed indignor. Spernam ego te? ne differam
 quidem: & respondi illico vt accepi tuas. Grata mihi & à
 tali ingenio, quod iam diu æstimo: & à tali affectu, quæ cali-
 dum profectò in me promiss. Amo, amo vicissim; nec tam fri-
 gidum aut rigidum mihi pectus, vt non incalescat & moue-
 atur ab hoc igne. Strabonem tuum vidimus, & multa in eo
 proba. perge per Dcum, & quoniam Scaliger noster in hoc
 genere toto silet, tu prodi & age hanc personam. Decenter,
 mihi crede, potes. Sed, heu, Gallia vestra quàm æstuat! ve-
 tus, florens, & illud regnorum, vt sic dicam, regnum, quàm
 periclitatur non conuerti sed euerti! Illacrumo. nam fateri
 debemus illustriū ingeniorum iam ab aliquot annis hanc
 matrem fuisse, aut sedem. Nos quoq; in veteri nostro bello:
 sed minùs feruido, & consumimur lento quodam igne. Fe-
 ramus, & nos, mi Casaubone, istis litterarum Sapientiæq;
 studiis inuoluamus: in quibus subductio, aut certè aliqua
 seductio est à turbis. Vale. Lugd. Bat. Postrid. Non. Sext.

EPIST. LXXXIX.

PHIL. MARNIXIO.

ACCEPISSE te librum nostrum, legisse, probasse, serid
 Aego gaudeo. In tuo iudicio quidni acquiescam? qui se-
 casti hos fluctus, & bene penitus te immerfisti in rerū civili-
 um istud mare. Nosti ergo, & peritiā tibi ingenuit ipse vsus.

Qui vobis quidem modicus adest, & liberè cum Homérico
 adolescente fateor, * Οὐδὲ γὰρ τὸ πρῶτον παρρησιαστικῶς.

Quò magis vestrum est, monere & dirigere siquid pecca-
 mus. Quòd malles in *Euorcelas* illā re verbis quoq; me *hor-*
cen, spretis illis profanis: fecissem profectò si distinctius &
 accuratius dicendū de iis mihi putassem. Hoc omisi, aut di-
 stuli: & causam nōunc vides? Cū tam pauca & timide
 dixerim, nunc quoque vndique incurrunt; pænè dixerim,

— * ἀγροῦτος ὁλοῦντος ἰονῆτος: quid futurum erat si magis * ἀγροῦτος
 me diffudissem? Libaui igitur: & idè in stilo quoque nihil *similibus*
 mutauī, & exiguam illam laciniam pertexui filo quo reli-
 quam vestē. Quod si tamen tibi hīc aut alibi aliud videtur;

F

mone,

* Neque ego
 adhuc sermo-
 num pruden-
 tium vsum
 habeo.

* agrestibus
 similibus

* bona admo-
nito amici.

mone, & me deuincies. Aliorū voces siue calumnię, aspera;
* ἀγαθὴ δὲ πειραστικὴ ἐστὶν ἰμῶν. Tuus Gedeo Botzelarius
mirū est quā se nobis probet, modestiā, diligentiā, profes-
tu. Stirpe suā dignus euadet. Vale. Lug. Ba. Prid. Kal. Octob.

EPIST. XC. Leodium.

DOMINICO LAMPSONIO.

* Non est a-
mator, perpe-
rim qui non
amat.

I AM nunc mihi adest, qui ad vos abit. Ipse tibi dicet, rem-
pus mihi non fuisse ad longam scriptionem: atq; adeo, vt
familiariter tecū loquar, ē lectulo me excitauit. Sed vigilo,
vigilo, cū Lampsonij nomen auribus & menti meæ inso-
nuit. Iamdiu etiam ego à te nihil, quid tum? tam scio amare
te, quā me spirare. * Οὐδὲ γὰρ ἐγγύς ἐστι ἀνδρὶ φίλῳ.

Politica nostra absolui mus: cape, lege, arbitrare. Nam iudi-
cem aliquem te tuūq; similem, valde mi Lampsoni volo: ver-
satū in rebus scilicet, nec à lectione solū sed ab vsu doctū.
Vide sicubi erramus. Breuia ista sunt, & adstricta, fateor: sed
apud te quid excusem? scio in eiusmodi rebus rem te velle,
non supina aliquot & natantia verba. quò nimis ferē incli-
nant, qui res Ciuiles hodie scribunt. Nimis, inquam, se per
disputatiunculas diffundunt. At mihi Cretenses illi probi:
quos Plato ait * πολὺν ὁ μᾶλλον, ἢ πολὺ λόγιον ἀσκεῖται. Nos iam
in manu habemus Dialogū De magnitudine Romana: & perfi-
ciemus si Deo visum. Epistolarum etiam Centuriā alteram
extrudimus, & priorē reformamus. Apud me ista: tu quid?
scribe, scribe, nec (quod callidæ amantes solent) desiderio
nos torque. Lugd. Bat. Post. Id. Sext. ∞. I. C. LXXXIX.

* multa menti
magis, quam
multis verbis
studere.

EPIST. XCI.

FR. RAPHELENGIO filio.

M I Raphelengi etiam nunc fluctuas? quousque? Semel
statue rationi & nobis pareas, an tibi. Illa suadet dif-
ferri iter in proximam æstatem, ob causas multas. E famā
tuā erit, ē re tuā, ex vsu familiæ Plantinianæ. Tam citò
solui & abrumpi illum cœtum sublato capite, sit indignum.
Causas quas habes, ego quoq; intellego, atq; adeo appro-
bo: sed calidè nihil fieri volo aut importunè. Ne nimis cupi-
dè cupe quod cupis. Mali ominis sit nimia hæc festinatio.
Audi me ex animo loquentē. Ire te in Italiam ad multa vti-
le est: vt absis ab his turbis, vt videas & discas, vt locū & oc-
casionem

caſionem queras emergendi. Hæc omnia vera ſunt, & ſua-
deorſed hoc quoq; verum, magis decôrè te iturum poſt ali-
quòt meſes, magis rurò ſub æſtate, & magis prouidè om-
nia ac diſpoſitè acturum. Vtinam antè te vidiffem! id quoq;
è re tuâ fortasſe eſſet, & certè ex meo voto. Sed nos ea au-
dimus, vt verear ne breui intercluſæ omnes viæ niſi ſi ipſe
ſub ver proximū in Germaniâ me ſiſto, quod haud deſpero.
O iuuenis in quod æuū incidifti? ſed tene viam rectâ, haud
pœnitebit. Ne pugna cum temporibus, & ſerua, te ad meli-
ora fata, ſed ſub tegmine & vmbra ſemper modeſtæ Virtu-
tis. Ego deſino: haud multa liber. XIII. Ka. Se. ∞. 15. LXXXIX.

EPIST. XCII.

CASPARI VOSBERGIO.

DISTVLI reſpondere litteris tuis, ſed ſine tuâ vllâ
noxiâ. Nunc id facio per Legatum Regis, cuius negotia
tibi commendo, & peto, quod in te eſt, ea matures. Noſtri
quàm lenti ſint, præſertim vbi pecuniaria res eſt, non te fu-
git. Politica grata tibi fuiſſe gaudeo: quæ tu quòd Theſa-
rum appellas, magis ex amore facis, quàm quia mērentur.
Hoc tamen liberè dixi & repeto, ruminanti ea pluſculum a-
liquid ſemper ſuboriturum quàm primâ ſpecie viſum. Hor-
taris me ad reliqua, & præſertim ad Ariſtocratiam. quàm
ego quoque probo mi Vosbergi, ſed benè compoſitam, &
qualis illa Spartanorum fuit aut hodie Venetorum. O quis
deus eam dabit! Tamen illam quoq; conceptam in mente
habeo, & vnus omnino libri res erit. Sed priuſquàm aggre-
diar, certum mihi audire & libare iudicia de toto hoc ge-
nere ſcribendi. & ſi vniuerſum diſplicebit, ſilere; (cur enim
vela faciam aduerſis ventis?) ſi in parte, cognoscere, & re-
ſingere ſiquid minùs rectè aut conſideratè à nobis ſcriptū.
Nam id numquam pigebit. Apelles in magnis ſuis laudariſ-
que oberibus hoc ſeruabat, vt ea publicè proponeret om-
nium oculis ac linguis, atq; ipſe velo aliquo rectus iudicia
venaretur etiam minimorū: cur nobis hoc non fas in ope-
re quod tangit omnes? Sed nec Notas, vt vides, plenè ab-
ſolui. quod caloribus iſtis immodicis tribues, qui valde me
dederunt in languorem. Te valere opto, & nos amare.
Lugd. Bâ. x i i i. Kal. Septemb. ∞. 15. LXXXIX.

ACRAS quādam facies epistola tua mihi subdidit, quam ipse Amor tibi scripsit. Non me fallunt supina quædam aut natantia verba, & illa quæ ab imo pectore profecta. Talia tua sunt. & iam mihi carior noster ille Lydius, per quem tu quoque inter meos caros. Quid verbis me diffundam? redamo sic amantem: virtutis doctrinæq; tuæ merito primum, sed etiam fratris aspectu, qui mihi inter Germaniæ primos. Scripta tua & illius iam olim vidimus, & tenuisti nos sæpe illa * γυνεὴ Σειρήν ἦδ' Ἀχαιο. Non plura apud te. pergamus in hoc cursu, & quod reliquum est vitæ vivamus.

* εἰς αὐτὸν ἀναλίσσεται. Accipe atque fidem, & salve.

Lugd. Bar. Idib. Mart. 60. 15. xc.

* dulci Sirene
sermone.

* mutuum
amicum.

EPIST. XCIV.

MART. LYDIO.

AMICA tua epistola, vt semper, atque etiam anxia pro nostrâ famâ. Agnosco amorē: sed de purgatione, quod scribis, quæso omitte. Quid me eluas apud eos, mi Lydi, quibus decretū quicumq; de causâ * μὲν αὖτ' αἰετ' ἰεῖνα imò turpia sunt quæ adferuntur (ago liberē:) & te aut me non novi, si hæc * ἀνδραγαθίᾳ excuso. Impiè hoc scripsi, inquit, quod Religionem omnem tolero in repub. modò vetus. Etiamne gentiliū? etiamne Turcarum? etiam. Vbi hoc scripsi? Verba adfers. sed & boni, ergo notulam illam graue iis legere, quæ ad oram? Coërcui enim ecce, & restrinxi: MOS PRORSUS & vetus seruandus. Satin' clara hæc verba? ita vetus tenendus, si probus. Iam illud alterū, in quo Sæuitiæ me arguunt, bellum. Quis verba ea bonus integrèque vir legit, qui non capiat ex meo bonoq; sensu? At possunt aliorum flecti. Multa talia in omnibus scriptis: sed eos nempe carpinus, qui sic flectunt. Melissæ aliquæ flores nostros insideant, non istæ Arachnæ. Quid verba facio? his talibus suadeor, non vt aliter scribam sed vt ne scribam: & silentio tuti simus, quoniam ratione vix licet.

* maculam
invenire.

* diligentem.

* multis male-
moli in nos ma-
chinantur.

* ἀντιπρὸς τῶν πολλῶν ἰσ' αὐτῶν καὶ χαλεπῶν.
Ego tibi verum verbum dicam. Quosdam ex istis torquent non quæ scripsi, sed quæ non scripsi. Intellege, & me iam olim

ofim tuum amx. Lugd. Bat. x v b. Kal April. 1616. *forongius*

Qui has tradet, Nanius Filius erit, ut opinor. Fauces ei
quædam mea caussæ, & auræ acceptam spem promissæ: aut si ea
morta; in nouâ hac iuu. Ab ipso audies. Saluta amicos
Arcerium, Drufinum, Eilardum.
Ecce responsum etiam ad Nath. Chytra; epistolam: rogo
te cures.

ÉPIST. XCV.

REGNERO GRVTERO.

GRATAE mihi tuae litterae, mi Grutere, nec est quod
excuses. Peccares, nisi sic peccares. Ego, et si non sem-
per respondere aut scribere vacuus, tamen legere: & nimis
quam libens sermones vestros libo, qui aliquando in nostra
disciplina. Statum & formam Academiae vestrae per te cog-
noui. probus est: sed in primis ille vir magnus, quem aere
laudas. Iunium intelligo: cui tu, mi Grutere, adhuc, & re-
condita multa hauri ex arcano illo vberique penu. Chrys-
tannus aliquodne De temporibus post Scaligerum? durus
ille concurfus est: & tamen scio esse, quae post eum addi il-
lustrarique possint. Nos post Polinica edira redimus in vo-
terem campum; & vel mores Romanos illustrabimus, vel
spinas aliquot in eo runcabimus. Critica ista falce, Deus va-
letudinem modo & otium mihi det: de quorum altero vi-
spero, cum turbas video quae in Gallia natae. Vale mi Gru-
tere, & identidem me appella. Lugd. Bat. 11. Id. Sextil.
16. 15. 1552.

EPIST. XCVI

MICHAELI MONTANO.

Vix Nobilissime per epistolam rard te alloquor, sepi-
 me animo & affectu. Vtinā res vestre aut nostre quie-
 riores! numquam ego deum videram, nisi te viderem. Nam
 litterarum hoc colloquium, nugæ: meri amores & mera
 suavitatis, os aliocum amicus intueri & amplecti. Sed, ut ille
 ait.

Nō ē inops Idarō Dui.

Politica nostra tandem edidi diu pressa, & nescio an vel
nunc emissa aue satis fausta. Neum ego & hæc præiudicia
an

an ignoro? sed tamen temperasse me videbis, & nihil nisi communibus præceptis scripsisse: excipio pauca de Religione. In quâ consilium nostrum nec improbum nec imprudens fortasse apud probos. O tui similis mihi lector sit! & tu iudicium tuum liberè, & vt vir es, scribe. Turbæ apud vos magnæ: si ingenium tuum noui (vt certè è scriptis noui: in quibus non fallax tui imago.) quiescis. Quod vt tutò & diu possis, æternum Deum rogo. x. Kal. Octobr.

EPIST. XCVII.

NICOLAO OVDAERTO.

ACCEPISSE te libros Politicorum, mihi gratum; & Amagis, te probasse. Ex animo tibi dico. probari tui similibus lucubrationculas nostras gaudeo, etsi pleraq; scribimus non huic æuo. In illo ipso opere Politicorum, quàm multa parùm ad palatum huius illiusue partis? nec aliter fuit, aut erit, vbi sunt partes. Veritatem puram candidamq; ego scio, & immunem ab omni adfectu. Vt oculi, vbi glaucoma obsidet, puriter non vident: non item mens, vbi adfectus. Præiudicium iudicium omne tollit. At in iis quæ de Fato scripsi, gaudeo quòd liberè mones. etsi ego me insistere tritam & priscam viam sentio, nec in aliâ mente esse Thomam & argutos illos in Ecclesiâ Doctores. Tamen si quid aliud, videbo: & tuo monitu libens non explicabo solum; sed, si opus, retractabo. An me pudeat? numquam. & veram rectamq; viam tardè videre & inire possumus, numquam ferò. Magnum illum virum nobis obiisse, doleo: & heu patria, quàm talibus nunc eges! Impetus & calor est, qui nos perdiderunt & perdent. Sed ego longiùs progredior, cui hoc tantùm propositum scribere. me te amare, & gaudere in amore tuo mei: quem vt propages deinceps ac serues, consuetudinis causâ, rogo. nam necesse non esse, faciliè ex eo mihi liquet, quòd sine vlllo nomenclatore, tot annos firmiter cum in arcanâ istâ mente coluisti. Vale Vir amicissime. v. Idus Nouemb. 66. 16. LXXXIX.

Berchemi; nostri mentio in epistolâ me excitauit. quid illo sit? vbi est? amo, amo, virum.

EPIST.

EPIST. XCVIII.

HVG. BLOTIO.

VERE diuinasti. perierunt litteræ tuæ quas Thifio disti; neque ego vllas, præter has à *συγγενεῖς* meis, vidi. An ego tam diu aliàs siluisssem?

* Ζῆς τό γ' ἀλεξέσθης καὶ ἀθάνατος εἶμι ἄλλος.

Merito amantes ego mei redamo, & te mi Blori inter primos, verum & veterem Musarum mystam. Ergo scito amicitiam tuam mihi caram, gratum etiam de scriptis iudicium: quod etsi nimis sumit ab affectu, tamen, liberè fateor, his talibus

* αἵματι τοῦ σώματος.

Tu si me litteris tuis sæpiùs appellaueris, & in iis rerum etiam aliquid asperseris quæ istic geruntur (præsertim siquid ad nos & hæc studia:) beabis, & reipsâ videbis prouocatû à te, quod dicitur, *ἡ πόλις καὶ ἡ πόλις*. Vale. Lugd. Bat. Id. Martiis.

* Iupiter hoc aueriat, & immortales dij ali.

* augere in animo.

* equum in planiciem.

Illustri Baroni Hieronymo Beck à Leopoldstorf gratiam debeo pro affectu in me, quam ex animo iubeo saluere. itè nostrum Leunclauium.

EPIST. XCIX.

EVERHARDO REIDANO.

SCRIPTIO tua me affecit, & iudicium de Politicis; quæ votum mihi præcipuum est vt approbem vobis. Aliorum sermunculos quid curem? placere iis & satisfacere in alio quouis argumento magis possum, quàm in isto. Ego liberè quod mihi visum est dixi, & sæpe magis ex vsu publico, quàm ex gustu. At sunt etiam quidam qui Batauiz finibus me includunt, & omnia scribi volunt pro hoc statu. Inepti! quod non Plato, non Aristoteles, non quisquam veterum fecit, qui scripsere aliquid in spem diuturnioris æui. Hic illa forma reip, alibi alia: atque vtinam nobis Princeps sit, sed ille restrictus & legitimus, & qualem formo. Iam etiam quidam diffundi me voluerunt, & iuisse potiùs per liberâ semitam & vestigia nostra. Haud difficile mihi, fateor: sed aliò me duxerunt rationes quas dixi, & quas non dixi. Faciam tamen aliquando, si viuo, & Notis meis siue Commentariolis abundè explebo hanc sitim. Mihi iam nunc materies ea parata, sed premimus & calamus paullisper retinemus scriptu-

IVSTI LIPSI EPIST. C.

scripturientem. Ego, vno verbo, te amo, & id mihi fieri à te percipio. Vale. Lugd. Bat. x. Kal. Mart. 60. 15. xc.

EPIST. C.

Londinium.

LANCELOTO BRUNIO.

PADDEIVM tuum insignem virum libens vidi, & officia prestiti, quæ potui prolixè. Malo ab ipso hoc te audire. Sum natura in omnes benignus, tum maxime in nostri gregis homines, & qui commendant se colore isto litterarum. Colore sequam, non fucò, quia reuera Paddeius tuus, imò iam noster, seriò se melioribus istis scientiis tinxit. Nos titulum ei dodimus, sed rem attulit ipse ad nos abudè. De valetudine meâ quid scribam? potes ex ipso audire, qui acrius. Tamen vos pœditi probè scitis, quicquid dissimuletis, leniri non tollitis morbos. Vbi semel radices egerunt, hærent. Itaque languet, & præsertim per hos Canicula insaniens testis, qui corpus hoc per se siccum & aridum, pœnè reddiderunt cornu. Animo tamen egregiè adhuc sustento: & deus mihi seruet hanc mentem, nunquam eâ parte succumbam. Britanniam vestram & vos amicos videre iam diu gestio: sed nescio quod impedimentum mihi nascitur aliud ex alio, & egre tuto loquor, quem nunquam tamen sine fructu & bono valetudinis, muto. Sed videbo, & fortassis aduolabo. Franc. Vlmi De Liens iam diu lêgi, missum ad me è Galliâ. nam ego vestra modica, præsertim si quid elegantius, valdè appeto, & diuërto suauiter in illos Naturæ hortos. Tunc in eodem argumento, diuulga, & doce nobilem aliquem vsum in nobili illâ parte.

Sed heus tu, quid Typographis vestris visum Politica mœta recudere non debebant. Atque adhuc opus est: & præterea, prima illa exemplaria ad vos missa, haud satis speculara. Alia aut emendatiora sunt, aut præferunt certè suas mendas. Itaque factum hoc non amo: sed te fideliter in Brunio. Vale.

F I N I S.

